

V. İ. LENİN

Örgütlenme

V.İ.LENİN
Örgütlenme

Bu kitabın yayın hakları
Güney Yayıncılık Tic ve San. A.Ş'nindir.
Birinci Basım: Mayıs 1977 Aydınlık Yayınları
İkinci Basım: Ekim 1992 Kaynak Yayınları
Teknik Hazırlık: Sistem Ofset
Baskı: Yön Matbaacılık
ISBN: 975-343-022-1

KAYNAK YAYINLARI: 122

GÜNEY YAYINCILIK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Nuruosmaniye Cad. 19/3 34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: 513 83 52-53
Fax: 513 96 76

V.İ.LENİN Örgütlenme

Çeviren: Gürol İlban

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
Lenin ve Bolşevik Partisi'nin İnşası (önsöz yerine)	9
Propaganda ve Ajitasyon Üzerine (1897)	32
Nereden Başlamalı? (Mayıs 1901)	34
Devrimci Maceracılık (1 Ağustos 1902)	43
Bir Yoldaşa Örgütsel Görevlerimiz Üzerine Mektup (Eylül 1902)	54
RSDİP Komite ve Gruplarının Genel Parti Kongresi'ne Sundukları Raporların Konusu Üzerine (15 Ocak 1903)	72
«Örgütlenme Komitesi»nin Kuruluş Açıklaması (15 Ocak 1903)	84
Devrimi Örgütlemeli miyiz? (Şubat 1905)	90
Partinin Yeniden Örgütlenmesi Üzerine (Kasım 1905)	94
Doğru Yolda (19 Mart 1908)	101
Yolda (10 Şubat 1909)	107
Tasfiyeciliğin Tasfiyesi (Temmuz 1909)	111
Tasfiyecilik ve Tasfiyeci Grup Üzerine (Ocak 1912)	119
Devrimci Yükseliş (17 Haziran 1912)	121
İllegal Parti ve Legal Çalışma (5 Kasım 1912)	131
RSDİP Merkez Komitesi ve Parti Görevlerinin Krakov Toplantısı Bildirisi ve Kararları (Şubat 1913)	142
RSDİP Merkez Komitesi ve Parti Görevlilerinin 1913 Yazı Ortak Toplantısı Kararları (Eylül 1913)	147
Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin Olağanüstü Toplan- tısında Y.M. Sverdlov'un Anısına Söylev (18 Mart 1919)	172
Parti Birliği Üzerine (Mart 1921)	177
Parti Saflarının Arındırılması (21 Eylül 1921)	180
Komünist Enternasyonal'in 4. Kongresi'ne Rapor'dan (Kasım 1922)	183

SUNUŞ

Lenin'in *Parti inşası ve örgütlenme* konusundaki önemli yazılarını yayımlıyoruz. Komintern Örgütlenme Bürosu'nun *Lenin ve Örgütlenme* başlığı altında 1928 yılında yayımladığı ve Mayıs 1977'de Aydınlık Yayınlarından çıkan derlemeyi esas aldık. Bora Yayınlarının 1975 yılında yayımladığı *Lenin-Örgütlenme Üzerine* adlı kitapta yer alan bütün yazılar, elinizdeki kitapta da bulunmaktadır. Bütün bunlara ek olarak Lenin'in «RSDİP Komite ve Gruplarının Genel Parti Kongresine Sundukları Raporların Konusu Üzerine» ve «Örgütlenme Komitesinin Kuruluş Açıklaması» başlıklarını taşıyan iki yazısını da derlememize koyuyoruz.

Çeviriler, Lenin'in *Toplu Eserler*'inin İngilizce baskısı esas alınarak yapılmış ve Fransızcalarıyla da karşılaştırılmıştır.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi (KEYK) Örgütlenme Bürosu'nun *Lenin ve Örgütlenme* adlı derlemeye yazdığı Önsözü de yayınlıyoruz. Bu Önsöz, Lenin'in Parti inşası ve örgütlenme konusundaki öğretisini derli toplu özetlemektedir.

KAYNAK YAYINLARI

LENİN VE BOLŞEVİK PARTİSİ'NİN İNŞASI

(Önsöz yerine)

Bugün artık kimsenin inkâr edemeyeceği bir gerçek vardır: Eğer Rusya proletaryası köylülükle ittifak halinde, burjuvazi ve büyük toprak sahiplerini alt edebilirse, müdahale ve kuşatmaya göğüs gerebilirse, duyulmadık bir ekonomik keşmekeşin, açlığın ve soğuğun üstesinden gelip ekonomik hayatı yeniden canlandırma yolunda ilerleyebilirse; bu sadece, Rusya proletaryasının kitlelerle sıkı sıkıya kaynaşmış, çelikten, mükemmel bir Bolşevik partiye sahip olması sayesinde gerçekleşmiştir. Bu partinin dâhiyane yaratıcısı ise V.İ. Lenin olmuştur. Dolayısıyla Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerinin bu partinin nasıl yaratıldığını, Lenin'in onu hangi örgütlenme ilkeleri temelinde kurduğunu bilmesi gereklidir. Bu amaçla, KEYK Örgütlenme Bürosu, Lenin'in örgütlenme sorununa ilişkin temel görüşlerini, Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine tanıtma görevini üstlenmiştir.

Rusya Komünist Partisi bugünkü durumuna elbette bir çırpıda ulaşmadı. O, mücadele içinde gelişti. Biz de Lenin'in makalelerini, yazı ve söylevlerinden yaptığımız alıntılarını bir derlemede toplayarak bu mücadele konusunda yoldaşlarımızı aydınlatmaya çalıştık.

Bolşevik Partisi Hangi Koşullarda Kuruldu?

Rusya'da proletarya partisi Batı'dakinden daha farklı koşullarda kuruldu. Batı'da, sosyalist partiler legal koşullarda doğarken ve legal işçi örgütleri (örneğin sendikalar), bir burjuva parlamentosu ve işçi hareketi için asgari de olsa özgürlükler varken, Rusya'da işçi partisinin kurulması en zalim mutlakiyetin hâkim olduğu koşullarda gerçekleşti:

burjuva-demokratik devrimine kadar, ilkel düzeyde, yaygın işçi hareketleri dışında hiçbir özgürlük olmadı.

Rusya'da, aşağı yukarı 1895'lere kadar, en ileri aydınlar arasında *Narodniklerin* (Popülistler) ideolojisi hâkimdi. Narodnikler, Rusya'da kapitalizmin gelişmesini inkâr ediyor ve Rusya'nın sosyalizme, köylü komünü yoluyla¹, Batı'dakinden farklı ve çok daha az acılı bir yoldan ulaşacağını iddia ediyorlardı. İdeolojik bakımdan, kapitalizmin gelişmesinin yolunu açmak ve Narodniklerin küçük burjuva ideolojisini her ne pahasına olursa olsun yenmek gereği, burjuva aydınlarını 1890 ile 1900 yılları arasında, Rusya'da o sıralarda görülmeye başlanan Marksizme büyük ölçüde yaklaştırdı; ancak devrimci Marksizmin özü kendilerine yabancı olduğundan bu aydınlar «legal» Marksizmin kurucusu oldular. Onlar, işçi sınıfını burjuvazinin çıkarları doğrultusunda kullanmak istiyorlardı. Öte yandan Sosyaldemokrasinin en iyi unsurları da, Çarlık polisi tarafından sistemli olarak örgütlerinden koparılıyorlardı. Dolayısıyla, işçi sınıfının sermayenin boyunduruğundan kurtulmasının şartı olan ve işçi sınıfının giderek büyüyen ilkel düzeydeki hareketini Çarlığın yıkılması mücadelesine götürecektir olan bir çekirdeğin, profesyonel devrimcilerden oluşan, yeterince illegal, örgütlü, sürekli bir çekirdeğin kurulması gerekiyordu. Sosyaldemokrasiye düşen görev, işçi hareketine ayak bağı olan, onun ileri atılma gücünü sendikal hareket düzeyine indirgeyen ve onu liberal burjuvazinin mücadelesinin bir uzantısı haline getiren aydınlarla olan bağlarını koparmaktır; çeşitli yerlerde sınanmış profesyonel devrimci kadrolar oluşturmak gerekiyordu; bu kadrolara berrak bir Marksist program, sağlam taktikler vermek gerekiyordu; nihayet bu kadroları, profesyonel devrimcilerden oluşan, mücadeleci, polislerce kafa tutabilecek kadar illegal, hem de zamanı geldiğinde işçi kitlelerini mücadeleye sevk edebilecek kadar onlarla kaynaşmış tek bir parti örgütünde birleştirmek gerekiyordu.

V.İ. Lenin, bu görevleri daha yüzyılın başlarında yeterince açık bir şekilde kavramıştı: 1900-1903 yılları arasında Lenin, Plehanov, P. Akselrod, Martov vb. işbirliğinde çıkan (Rusya Sosyaldemokrat İşçi Par-

1. «Ama Komün, sosyalizmin ne esası, ne de çekirdeğiydi, olamazdı da. Çünkü Komüne, yoksul köylüleri, tarım emekçilerini ve ekonomik olarak daha zayıf olan orta köylüleri sömüren kan emiciler, yani kulaklar hâkimdi.» [*Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi* s. 31, Aydınlık Yayınları] -Ç.N.

tisi'nin 2. Kongresi'ne kadar). Rusya Sosyal Devrimcilerinin merkezi yayın organı eski *Iskra*'da Lenin, bu görevleri kararlılıkla uyguladı. Lenin'in, Rusya Komünist Partisi'nin kuruluş ve gelişme tarihinde önemli bir rol oynayan *Ne Yapmalı?* (1902) isimli ünlü eseri de işte bu döneme aittir. V. İ. Lenin bu eserinde, Rusya Sosyaldemokrasisi içindeki oportünist akıma, 1895-1900 yılları arasında ortaya çıkan «Ekonomistler»e ezici darbeler indirmektedir. «Legal Marksistlerin» akrabası olan «Ekonomistler» işçi hareketinde kendiliğindenci unsuru göklere çıkıyor ve gerçekte kendilerini sendikalizm düzeyine indiriyorlardı; merkezi bir sosyaldemokrat partinin var olabileceğini inkâr ediyor ve işçilerin ekonomik çıkarlarını koruyan örgütlerle (karşılıklı yardımlaşma dernekleri, grev sandığı vb. gibi) yetiniyorlardı. V.İ. Lenin, daha önce 1901 yılında ileri sürdüğü «profesyonel devrimciler» örgütü tasarsının dayandığı temelleri ilk kez *Iskra* ve *Ne Yapmalı*'da ortaya koymuştur.

Sosyaldemokrat örgütün o zamanlar Rusya'da benimsediği örgütlenme biçimlerini ise, Parti örgütlenmesinin temeli haline gelen, Lenin'in *Bir Yoldaşa Mektup*'unda (1902) bulabiliriz: Yerel hareketin başında bir komite ve bu komiteye bağlı bölge grupları, çevreler ve fabrika altkomiteleri (Partinin «ilk kademe hücrelerine» verilen isim buydu). Bazıları komitenin onayıyla Parti'ye girer, diğerleri ise Parti'ye sadece bağlı kalırlardı. Rusya Sosyaldemokrat Partisi'nin 1903'teki 2. Kongresi'nde kabul edilen tüzük uyarınca, yalnızca profesyonel devrimcilerin gerçek örgütleri olan komiteler, Parti Merkez Komitesi ve Parti'nin kurulmasında önemli bir rol oynamış olan Merkez Organın yazıkurulu, kongrelere temsilci gönderebilirlerdi.

Bolşeviklerle Menşevikler Arasındaki Bölünme

Martov ve Akselrod, Parti'nin 2. Kongresi'ne kadar Lenin'le el ele yürüdüler; 1900 yılına doğru P. Akselrod, Lenin'in *Rus Sosyaldemokratları'nın Görevleri* broşürüne yazdığı önsözde, Lenin hakkında şunları söylüyordu: "Lenin, iyi bir pratikçinin tecrübesini, teorik bilgiyle ve engin bir siyasi uzak görüşlülükle başarılı bir şekilde birleştiriyor.» Ama 1903 yılında, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin 2. Kongre-

si'nde Lenin ile Akselrod'un yolları ayrılacaktı. Özellikle, Lenin'in öteden beri büyük önem verdiği, hatta tayin edici önemde gördüğü örgütlenme sorunlarında birbirlerinden uzaklaştılar.

O sıralarda tek uğraş Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin inşasıydı; bu nedenle de Parti'nin hangi temel üzerinde inşa edilmesi gerektiğinin saptanması özellikle önemliydi. Martov, P. Akselrod ve *İskra*'nın küçük burjuva unsurların etkisi altında kalan diğer birkaç eski yazarı, Parti'yi karmakarışık bir temel üzerinde inşa etmek istiyorlardı. Parti'nin hiçbir örgütünde yer almayan ve Parti'ye sadece destek olmakla yetinen kimselerin de Parti üyesi kabul edilmesini öneriyorlardı. Böylelikle Parti'ye yakınlık duyan, ama Parti disiplininin ve aktif devrimci mücadeleden kaçan küçük burjuva aydınlarına da kapıları açıyorlardı: her grevcinin kendini Parti üyesi ilan etme hakkına sahip olduğu görüşündeydiler. Onlar, sınıf mücadelesinin bilinçli bir şekilde yönlendirilmesini, kendiliğindenci atılıma bağımlı kılıyorlardı. Menşevikler, 1905 Devrimi'ni izleyen karanlık gericilik döneminde, 1908-1909 yıllarında, illegal Parti'nin tasfiyesi ve «legal», «geniş», «açık» bir işçi partisinin, yani pratikte liberal bir işçi partisinin kurulması şiarını ortaya atarken, aynı bakış açısıyla hareket ediyorlardı.

Lenin, daha 2. Kongre'de şöyle demişti: «Parti, Parti örgütlerinin bütünüyle ya da büyük ölçüde 'denetim ve yönetimi altında' çalışan, ancak Parti'nin içinde bütünüyle yer almayan geniş işçi sınıfı kitlesinin önderi, onun öncüsü olmalıdır.»

Dolayısıyla, Parti üyelerinden çok şey beklenmeliydi. Ancak Parti örgütlerinden birinde şahsen yer alan ve onun içinde faal olarak çalışan bir kimse Parti üyesi olabilirdi. Lenin, şu şekilde, Partiye «profesyonel devrimciler»den oluşan sağlam bir temel kazandırıyor ve küçük burjuva unsurların Partiye girmelerini zorlaştırıyordu. Partinin bu şekilde inşası, örgütlenme biçimleri değişse de temel çekirdeğin aynı kalmasını sağlıyordu. Bu da, en zorlu gericilik yıllarında bile Bolşevik Partisi'nin, programına ve taktiğine bağlı kalmasını ve mücadeleden galip çıkmasını sağladı.

Menşevikler, Parti'nin 2. Kongresi'nden sonra da merkeziyetçilik, yerel örgütlerin özerkliği ve demokrasi sorunlarında aynı oportünist

tavri gösterdiler. Bu sorunlarda da Ekonomistlerin peşinden gidiyor, yerel örgütlerin kayıtsız şartsız merkezi önderliğe tabi olmasına, sıkı Parti disiplinine karşı çıkıyor ve yerel örgütlerin özerkliğini savunuyorlardı. Bu noktadan hareketle demokrasi ilkesini ve yerel komitelerin kesinlikle seçimle işbaşına gelmelerini savunuyor, «atamalara» (yeni komite üyelerinin komite tarafından belirlenmesine) kesinlikle karşı olduklarını ilan ediyor, Bolşeviklerin zorbaca ve bürokratça davranışlarından, «körü körüne itaat» istediklerinden yakınıyor ve Parti disipliniyle alay ediyorlardı. Lenin, Menşeviklerin bu sorunlardaki oportünizmini açığa çıkarttı: daha 1904'te, *Bir Adım İleri, İki Adım Geri* adlı eserinde, Menşeviklerin, zaten her bakımdan tıpatıp benzeştikleri dünya Sosyaldemokrasisinin oportünist kanadının bir parçası olduklarını kanıtladı.

O zaman Menşevikler, örgütlenme sorunlarında oportünist Sosyal-demokratların safında yer almışlardı.' 2. Kongre'den bir müddet sonra ise eski Ekonomistlerle birleştiler ve siyasi çizginin her noktasında oportünizme kaydılar.

Lenin'in *Bir Adım İleri, İki Adım Geri* adlı eseri, özellikle 2. Kongre kararlarını tahlil etmekte ve Menşeviklerin Parti Kongresi'nden sonra takındıkları tavri ele almaktadır. Bu eserin Bolşeviklerle Menşevikler arasındaki örgütlenme konusuna ilişkin temel görüş ayrılıklarını belirleyen bazı bölümlerini aktarıyoruz.

Fabrika Hücrelerinin Örgütlenmesi

Lenin, daha 1902'de *Bir Yoldaşa Mektup*'unda dile getirdiği temel fikri bir an için olsun unutmamıştır: Partinin kitleleri zamanında mücadeleye sevk etmesi, ancak Parti örgütünün işçi kitleleriyle sıkı bağları varsa mümkündür. Bu nedenle daha 1902'de Lenin, fabrikalarda ilerde fabrika hücrelerine dönüşecek olan «fabrika çevreleri» oluşturulmasını öneriyordu. Lenin, «her fabrika bizim kalemiz olmalı» diye yazıyordu ve sonraları döne döne bu sorun üzerinde durdu.

Ne var ki, Lenin, fabrika hücrelerini Bolşevik Parti örgütünün gra-

nitten temeli haline bir anda getirmedi. 1907'de St. Petersburg bölünmesini konu alan bir yazısında Lenin, St. Petersburg örgütü hakkında şunları yazıyordu:

...St. Petersburg'da (büyük bir olasılıkla Rusya'daki şehirlerin çoğunda da olduğu gibi) bölgelerin, altbölgelerin ve taban hücrelerinin sadece yer esasına göre değil, aynı zamanda *mesleki* esaslara (işçilerin ve genel olarak halkın şu ya da bu mesleği, şu ya da bu uğraşı) ve *milli* esaslara (farklı milliyetler, farklı diller) göre de oluşturulduğunu görüyoruz.

Örneğin, St. Petersburg'da bir *demiryolu işçileri* bölgesi vardır...²

[Ayrıca bir etnik bölge (Letonyalıların) ve bir askeri örgüt de bulunmaktadır.]

Burada da, Parti'nin ilk kademe örgütlenmesinin değişik biçimlerini, yer, meslek ve hatta millet esasına göre kurulmuş taban hücrelerini görmekteyiz: diğer bölgelerle aynı haklardan yararlanan demiryolu işçileri bölgelerinin ve hatta milliyetlere göre ayrılmış bölgelerin varlığını görüyoruz. Elbette milli hücreler ve milli bölgeler, fabrika hücreleri temelinde inşa edilmiş, milliyet farkı gözetmeksizin bütün işçileri kapsayan benzer kuruluşlarla aynı rolü oynayamazlar. Milli hücreler ve milli bölgeler, genellikle sadece ajitasyon ve propaganda çalışması ve kültürel eğitim çalışması yaparlar, ama mücadeleye ve genel olarak siyasi hayata hemen hemen hiç katılmazlar. Bununla beraber 1917'ye kadar Rusya'da varlıklarını sürdürmüşlerdir. Bu da eski örgütlenme biçimlerinin üstesinden gelmenin ne kadar zor olduğunu gösteriyor. Demiryolu işçilerinden, postacıardan vb. oluşan özel Parti örgütlerini kesin olarak tasfiye etme kararı, ancak Rusya Komünist Partisi'nin 8. Kongresi'nde (Mart 1919) alınabilmiştir. Partinin bu özel örgütlerinin, zamanında son derece gerekli olduklarını, bu işçi ve memur kesimlerinde Bolşevik Partisi'nin etkisinin yayılmasında çok önemli bir rol oynadıklarını kabul etmek gerekir.

2. Bkz. Lenin, «Sosyaldemokrasi ve Duma Seçimleri», *Toplu Eserler*, Cilt 11. Fr. bas., s. 467. - Ç.N.

Bolşevik Partisi, fabrika hücrelerinin kurulmasına uzun zamandan beri en büyük özeni gösteriyordu. Parti komiteleri, daha 1905 Devrimi sırasında, gerekse daha sonraları, Parti üyelerinin, Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin hangi fabrikalarda bulduklarını ve sempati-zanların sayısının ne kadar olduğunu tam olarak bilirlerdi. Fabrikalarda esas olarak Bolşevikler çalışmıştı. Bu durum, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'ne, işçi sınıfı mücadelesinin başına geçme ve geniş işçi kitlelerini peşinden götürme imkânı sağlıyordu.

1905-1906 Devrimini izleyen en karanlık gericilik yıllarında Parti, kısa bir yarılegal dönemden sonra yeniden illegal olmak zorunda kaldı. Bir kere daha kendini yeniden değiştirmesi gerekiyordu. Bu yeni durum karşısında, Lenin 1908'de şunları yazdı:

Güçlü bir illegal Parti Merkezleri örgütü, sistemli olarak çıkan illegal yayınlar ve en önemlisi yerel hücreler, özellikle de doğrudan doğruya işçilerin arasından gelen ve kitlelerle sıkı ilişki içinde yaşayan öncü üyelerin yönettiği fabrika hücreleri: Devrimci ve Sosyaldemokrat işçi hareketinin her türlü zorluğu göğüsleyebilecek sağlamlıktaki çekirdeğini işte bu temel üzerinde inşa ettik. Bu illegal çekirdek, gerek Duma aracılığıyla gerekse sendikalar, kooperatifler, eğitim ve kültür kuruluşları içinde *kendi* dayargalarını ve etkisini eskisiyle karşılaştırılmayacak ölçüde yacacaktır.³

Şu halde Lenin, daha o zamanlar, sendika, kooperatif ve eğitim kuruluşlarında Bolşevik gruplar (her ne kadar bu gruplar o günlerde hücrelerle karıştırılıyorduydu da) oluşturma sorununu ortaya getirmişti. Bu, Bolşeviklerin bu örgütleri, sürekli ve ısrarlı bir mücadeleyle içerdense geçirmelerine yardım etti.

Günümüzde Bolşevik Partisi'nin dayandığı temel, fabrika hücresidir. Parti, onun çalışmasına en büyük özeni gösterir. Partili olmayan bütün örgütlerde, seçilen organların kongre ve konferanslarında, görevi partili olmayan çevrelerde Parti'nin etkisini güçlendirmek ve Parti

3. Bkz, Lenin, «Doğru Yolda», *Toplu Eserler*, Cilt 15, Fr. Bas., s. 15. -Ç.N. (Bu kitapta s. 101-106.)

siyasetini uygulamak olan komünist gruplar örgütlenmiştir. Böylelikle, Lenin'in, fabrikalarda Parti hücreleri, Partili olmayan demek ve örgütlerde de gruplar oluşturma fikri tam anlamıyla gerçekleştirilmiştir.

Partinin Örgütlenmesi

Yukarıda da gördüğümüz gibi, Lenin 1905 yılına dek, profesyonel devrimcilerin dar örgütlerde örgütlenmesi için mücadele etmiş ve komite üyelerinin seçimle belirlenmesine karşı çıkmıştı. O zamanın bütünüyle gizli çalışma şartlarında seçim ilkesini uygulamak mümkün değildi. 1905'te koşullar değişince Lenin, Parti'nin yeniden örgütlenmesi sorununu ortaya attı. Artık taban hücrelerinin eski «profesyonel devrimcilerden oluşan çevreler»e oranla daha geniş, nispeten gevşek ve «daha serbest» bir biçim almasından söz ediyordu. Partide demokrasi ilkesi daha ağırlık kazanmış, seçim ilkesi uygulanmaya başlanmıştı. Ama Parti illegal aygıtını koruyordu ve bu da onun, gerektiğinde illegal koşullara yeniden ve acısız bir şekilde uyumunu kolaylaştıracaktı.

Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi örgütlerinin, o dönemde aldıkları örgütlenme biçimi neydi? Bu sorunun yanıtını, Lenin'in St. Petersburg örgütüne ilişkin şu satırlarında bulabiliriz:

Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi demokratik tarzda örgütlenmiştir. Bunun anlamı şudur: Parti'nin bütün işleri, eşit haklara sahip, istisnasız bütün Parti üyeleri tarafından ya doğrudan doğruya ya da temsilciler aracılığıyla yürütülür; bütün Parti görevlileri, Partinin bütün yönetici organları, bütün Parti kuruluşları seçim yoluyla belirlenirler, sorumludurlar ve gerektiğinde görevlerinden alınabilirler. St. Petersburg örgütünün işleri, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin seçimle işbaşına gelen St. Petersburg Komitesi tarafından yürütülür. Ancak bütün Parti üyelerinin (aşağı yukarı 6 bin kişi) aynı anda bir araya gelmesi mümkün olmadığından St. Petersburg örgütünün en yüksek kuruluşu, örgütün *Temsilciler Konferansı*'dır. Bu konferansa tem-

silci göndermek, *bütün* örgüt üyelerinin hakkıdır: Belli sayıda Parti üyesi için, örneğin son konferansta olduğu gibi elli Parti üyesi için bir temsilci gönderilir. Bu temsilcilerin bütün Parti üyeleri tarafından *seçilmiş* olmaları gerekir ve onların, bir sorunun çözümüne ilişkin aldıkları karar yerel örgütün *bütünü* için kesin ve bağlayıcı niteliktedir.

Her şey bundan ibaret değildir. Çözümün gerçekten demokratik olması için örgütün seçtiği temsilcileri bir araya getirmek yetmez. Örgütün *bütün* üyelerinin, oy kullanırken, örgütün tümünü ilgilendiren tartışmalı soruna ilişkin görüşlerini *bağımsız ve kişisel* olarak belirtmeleri gerekir. Üyelerinin fikrini almak, demokratik tarzda örgütlenmiş Parti ve derneklerin ilke olarak vazgeçemeyecekleri, en azından önemli durumlarda, özellikle de *kitlelerin* bağımsız olarak katıldıkları bir siyasi eylem, örneğin grev, seçim, büyük bir yerel işletmeyi boykot vb. söz konusu olduğunda vazgeçemeyecekleri bir şeydir.

...Grev yapılsın mı? Kadetlere oy verilsin mi, verilmesin mi? Bir greve bütün işçilerin katılması, seçimlerde bilinçli bir tavır alınması, ancak *her işçi* bu sorulara bilinçli olarak ve kendi iradesiyle bir yanıt getirdiği takdirde mümkündür. Bütün siyasi sorunlarda tek tek bütün Parti üyelerinin fikrini alarak karar vermek imkânsızdır: bu, sonu gelmeyen, yorucu ve verimsiz oylamalara yol açar. Ama en önemli sorunlara, özellikle de *başlı başına kitlelerin* yer alacağı belli bir eylemle doğrudan bağlı olan sorunlara, demokrasi çerçevesi içinde, sadece temsilciler kanalıyla değil, aynı zamanda bütün Parti üyelerine danışılarak bir çözüm getirilmesi zorunludur.

İşte bu nedenle St. Petersburg Komitesi, konferansa katılacak temsilcilerin seçiminin, ancak Kadetlerle anlaşma yapılmalı mı sorusu Parti üyeleri arasında tartışıldıktan ve bu konuda bütün Parti üyelerinin oy kullanmasından sonra yapılması gerektiğini kararlaştırmıştır. Seçimler kitlelerin doğrudan katıldıkları bir olaydır. Sosyalistler, en önemli gücün kitlelerin bilinci olduğunu düşünürler. Dolayısıyla, *her* Parti üyesinin, seçimlerde Kadetlere oy verip vermemek konusunda bilinçli bir karara varması gere-

kir. Ancak bütün Parti üyeleri bu konuda toplu halde açık bir tartışma yürütmüşlerse, her birinin şu ya da bu çözümü bilinçli olarak ve kararlılıkla benimsemesi mümkün olacaktır.⁴

Lenin, birçok yerde olduğu gibi, burada da, bütün üyelerin faal olması ve Parti sorunlarının karara bağlanmasına katılmaları gerektiğini özellikle vurguluyor. Üyeler, konferans ve kongrelerde Parti'nin bütün yönetici organlarını seçerler: bu yönetici organlar, üstlendikleri görevler konusunda seçmenlerine hesap vermekle yükümlüdürler. Ama aynı zamanda, Parti üst kademelerinin kararları da, alt kademeler için bağlayıcıdır. Lenin'in daha o zamanlardan uygulamaya başladığı demokratik merkezizetçilik ilkesi işte budur; Bolşeviklerle Menşevikler arasındaki hizip mücadelesi gereği, bu ilkedan sadece birkaç kez uzaklaşıldığı olmuştur. Bundan ilerde söz edeceğiz.

«Yeniden Örgütlenme ve St. Petersburg'daki Bölünmenin Sonu» (1907) adlı başka bir makalesinde Lenin, St. Petersburg örgütünün yeni (Bolşevik) tüzüğünde Konferansın sürekli bir kurum olarak nitelendiğini yazıyordu. «...Konferans en az ayda iki kez toplanır ve örgütün en yüksek organıdır. Altı ayda bir yeniden seçilir. Konferans, St. Petersburg Komitesini sadece yerel örgütün şu ya da bu kesiminde çalışanlar arasından değil, *bütün Parti üyeleri arasından* seçer.» Daha sonra bir değişiklik yapmak gerekti: «Bolşevik Partisi'nin yerel konferansları, il ve eyalet konferansları sürekli organ niteliğinde değillerdir ve altı ayda bir toplanırlar.»

İllegal koşullarda, Parti kongreleri de, Parti konferansları da elbette normal bir şekilde toplanamazdı. Beşinci Kongre (1907) ile Altıncı Kongre (1917) arasında tam on yıl geçti. Ama bir organa katılacak yeni üyenin o organ üyelerince atanması ilkesini büyük ölçüde uygulamak gerekti. Bu da Bolşevik Partisi'ndeki esnekliğin bir göstergesidir. Demokrasi her zaman ve her koşul altında geçerli değildir. Belirleyici olan devrime hizmet edip etmediğidir. Bolşevik Partisi bazen demokrasi ilkesini genişletme bazen de sınırları aya yoluna gider. Savaş komünizmi döneminde Bolşevik Partisi bütü, üyle çelikten bir kale haline dönüşmüştür. O dönemde Merkez Komitesi kararları, çoğunlukla bir

4. Bkz. Lenin, *Sosyaldemokrasi ve Duma Seçimleri*, *Toplu Eserler*, Cilt 11, Fr. bas., s. 458-459.-Ç.N

avaş emri olarak uygulanmıştır. Ama iç savaş sona erdiğinde, ülkenin ekonomik hayatı düzelmeye başladığında ve yeni ekonomik siyasetin yol açtığı tehlikeler büyük ölçüde atlatıldıktan sonra Bolşevik Partisi gene demokratik merkezîyetçilik ilkelerine dönmüştür.

Tasfiyecilerle Mücadele

1905-1906 Devrimi'ni izleyen gericilik döneminin başlamasıyla birlikte, aydınlar Parti'den uzaklaştılar. Sempatizan Menşevikler, küçük burjuva yüzlerini ortaya koyuyor ve devrimci çözümleri reddedip proleter devrimci Parti'yi tasfiyeye girişiyorlardı. Onlar, «Parti'nin programından, taktiklerinden ve geleneklerinden açıkça vazgeçmek pahasına da olsa, onu şekilsiz legal bir demokrali haline getirme» çabası içindeydiler. Bu tasfiyeci girişimlere karşı Bolşevikler, Lenin'in önderliğinde hem ideolojik hem de örgütsel alanda en kararlı mücadeleyi yürüttüler. Lenin, Menşeviklerin de katıldığı 1908 Milli Konferansı'nda, illegal örgütlenmenin denektaşısı olarak değerlendirildiği bir kararın benimsenmesini sağladı, aynı zamanda da bütün legal imkânlardan sonuna kadar yararlanmanın zorunluluğuna dikkat çekti. Bu karar, fabrikalarda o zamanlar hâlâ komite adı verilen Parti hücrelerinin kurulmasına özel bir önem vermektedir.

Bu karara Menşevikler de lehte oy kullandılar. Gene 1908 Aralık Konferansı'nda Tasfiyeciliği devrimci Marksizmden bir sapma olarak aynı şekilde mahkûm ettiler. Ama Tasfiyeciliği mahkûm etmelerine rağmen Menşevikler, Tasfiyecilerin tuttuğu yolu izlemeye devam ettiler. Parti içindeki Menşeviklerin sadece önemsiz bir kesimi, Plehanov ve Troçki onlardan ayrıldı.

Lenin'in deyimiyle «tersyüz edilmiş tasfiyeciler» Bolşevikler arasından da çıktı; ama Lenin kararlılıkla onlarla kendi arasına bir ayırım çizgisi çekti. Bunlar, Sosyaldemokrat milletvekillerinin Duma'dan çekilmesini talep eden *Otzovistler*; Duma'daki Sosyaldemokrat grubun Duma'ya bir ulti-matom vermesini ve reddedildiği takdirde onu terk etmesini öneren *Ül-timatomcular* ve nihayet, gericilik döneminde burjuva aydınlarıyla birlikte bir din yaratmaya koyulan «Tanrı yapıcılar»dı.

Bolşeviklerin merkezi yayın organı *Proletari*'nin yazıkurulunun büyük işçi merkezlerinden gelen temsilcilerle 1909'da yaptığı Konferansta alınan kararı okuduğumuzda Bolşevik saflarda da proleter bakış açısını yeterince özümlememiş unsurların ortaya çıktığını görüyoruz:

...Böyle bir durgunluk döneminde bu unsurlar, Sosyaldemokrat olgunluk eksikliklerini giderek daha açık bir şekilde ortaya koyuyorlar; bunlar, Sosyaldemokrasinin devrimci taktiğinin temellerine gitgide daha şiddetle karşı çıkarak, belli bir zamandan beri, gerçekte Sosyaldemokrat parlamentoculuk ve Sosyaldemokrasinin Duma'da çalışması konusundaki yanlış anlayışların ilke düzeyine yükseltilip derinleştirilmesi olan bir Otvizm ve Ültimatoculuk teorisi geliştirmeye ve bu yönde bir akım yaratmaya koyulmuşlardır.

...Bütün devrimci gevezeliğine rağmen, gerçekte Otvizm ve Ültimatoculuk teorisi, büyük ölçüde, devlet Duması'nın halkın şu ya da bu acil talebini karşılayabileceği ümidinden kaynaklanan anayasal hayallerin sadece tersten bir ifadesidir; bu teori, esasında proletarya ideolojisinin yerine küçük burjuva ideolojisini koymaktadır.

Ültimatoculuğun, Sosyaldemokrat faaliyet için açıkça zararlı görülen Otvizmden aşağı kalır bir yanı yoktur... Siyasi bakımdan Ültimatoculuk bugün Otvizmden farklı değildir; üstelik Otvivist tabiatını gizlediğinden karışıklık ve kargaşayı artırmaktadır.

...Ültimatoculuk ve Otvizm, temsili kurumların boykot edildiği, devrimin şu ya da bu anındaki somut durumlardan kalkarak, boykotu karşıdevrim döneminde bile Bolşevik taktiğinin belirgin bir özelliği olarak gösterme çabasıdadırlar. Bu çabalarıyla onlar, devrimin gelişme aşamasını, devrimci bir atılımın var olup olmadığını hesaba katmaksızın bütün temsili kurumlara ne pahasına olursa olsun katılmayı savunan Menşevizmin tersyüz edilmiş şekli olduklarını gösteriyorlar.

Bütün bunları göz önüne alan *Proletari*'nin genişletilmiş yazıkurulu, RSDİP içinde belirgin bir akım olan Bolşevizmin, Otvizm ve Ültimatoculukla hiçbir ortak yanının bulunmadığını

ve Bolşevik hizbin devrimci Marksizmden bu sâpmalara karşı amansız bir mücadele vermesi gerektiğini ilan etmektedir.⁵

Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler, aynı şekilde, felsefe alanında da «Tanrı yapıcılar»dan, Machçılardan ve Ampriokritisistlerden ayrılıyorlardı. Bunlar, proletaryanın felsefesinden, tarihi materyalizmden uzaklaşmış ve idealist burjuva karışımı bir felsefeyi işçi sınıfına mal eden kimselerdi. O zamanlar Batı Avrupa'nın en iyi Sosyaldemokratlarının büyük bir kısmı bile, Lenin'in bu uzlaşmazlığını, işçi sınıfı hareketi içinde bölücü ve bozguncu bir tavır olarak niteleyerek kesinlikle malhûm etmişlerdi. Ne var ki bugün Lenin'in, çelikten Bolşevik Partisi'ni, devrimci Marksizmi tahrif edenlere karşı takındığı bu uzlaşmaz tavır sayesinde yarattığı artık herkes tarafından bilinmektedir. Eğer böyle bir Parti olmasaydı, Rusya proletaryası bu kadar parlak bir zafer kazanamazdı. 1910 yılında, Tasfiyecilerle anlaşmak için son bir girişimde bulunuldu. Menşevik Tasfiyecilerin de katıldığı, bir Merkez Komitesi Genel Toplantısı yapıldı. Lenin onlarla anlaşmanın artık mümkün olmadığına inanıyordu, ancak Bolşevikler arasında bile boş ümitler henüz bütünüyle yıkılmamıştı: Bazıları, Menşevik Tasfiyecileri devrimci Sosyaldemokrasinin yoluna çekmenin mümkün olduğuna inanıyorlardı. Onlarla ortak bir oturum yapmayı Lenin bu nedenle kabul etti. Bu oturumda oybirliğiyle alınan kararda şu sözlere de yer veriliyordu:

Burjuva karşıdevrimi döneminde Sosyaldemokrat hareketin tarihi konumu, bir yandan kaçınılmaz olarak proletarya üzerinde belli bir burjuva etkisinin doğmasına, aynı zamanda illegal Sosyaldemokrat partinin reddedilmesine, onun rolünün ve öneminin küçümsenmesine ve devrimci Sosyaldemokrasinin program ve taktiğindeki görev ve şiarlarını sınırlamaya yönelik çeşitli girişimlere: öte yandan da Sosyaldemokratların Dumada çalışmasının ve legal imkânlardan yararlanmanın reddedilmesine, her iki faaliyetin de öneminin kavranmamasına ve devrimci demokratik taktiği bugünkü özel tarihi koşullara uygulamada aciz kalınma-

5. Bkz. Lenin, «Proletari'nin Genişletilmiş Yazıkurulu Konferansı Kararı», *Toplu Eserler*, Cilt 15, Fr. bas., s. 457, 476, 477. -Ç.N.

masına yol açmaktadır.

Böyle durumlarda Sosyaldemokrat taktik, Sosyaldemokrat faaliyeti sınıf mücadelesinin bütün alanlarında yaygınlaştırıp derinleştirerek ve bu iki sapmanın oluşturduğu tehlikeyi gözler önüne sererek bu sapmaların üstesinden gelmek zorundadır.

Hem sağ hem de sol tasfiyeciliği mahkûm eden çok sayıda kararın oybirliğiyle alınmış olması, bu akımlara karşı kararlı bir mücadelenin gerekli görülmesi ve Menşeviklerin kendi hizip çalışmalarına son verme dileğinde bulunmaları sonucu Lenin, Merkez Komitesi üyelerinin uzlaşmaya hazır çoğunluğunun baskısı altında Menşeviklerle birliğe razı oldu. Ama bu birlik sadece kâğıt üzerinde bir karar olarak kaldı, çünkü gerçekte Menşevikler, Tasfiyecilerle bozuşmayı asla düşünmüyorlardı.

Sonunda Bolşeviklerin Ocak 1912 Konferansı'na gelindi. Bu konferans Tasfiyecileri Parti'den attı ve böylece onlarla ilişkiler kesin olarak koparılmış oldu.

Bolşevik Partisi'nin Menşevik Tasfiyecilerle ilişkiyi kesin olarak koparması için on yıllık bir mücadele gerekmişti. O güne kadar daha önce de gördüğümüz gibi Bolşevik Merkez Komitesi'nde bile arabulucular denen kimseler yüzünden bazı tereddütler olmuştu. Ama V.İ. Lenin, Menşeviklerin başka bir sınıfı temsil ettiklerini ve onlara karşı vargüçle mücadele etmek gerektiğini daha o zamanlar gayet açık bir şekilde görmüştü. Lenin, emeğin sermayeye karşı verdiği belirleyici mücadele anında Menşeviklerin, burjuvaziyle birlikte karşı saflarda yer alacaklarını ve barış zamanındakinden farklı araçlara başvuracaklarını daha 1908 yılında yazıyordu. Nitekim bu, bir müddet sonra - emperyalist savaş sırasında 1917 Mart Devrimi ertesinde, özellikle de Ekim Devrimi sırasında- herkesin apaçık gördüğü bir gerçek haline geldi.

Lenin, Batı Avrupalı partiler karşısında da, özellikle sermayeye karşı belirleyici nitelikte mücadelelerin verildiği dönemde, aynı uzlaşmaz tavrı gösterdi. 1920 yılında yazdığı bir makalede⁶ şöyle diyordu:

6. Bkz. Lenin, «İtalyan Sosyalist Partisi İçindeki Mücadele Hakkında», *Toplu Eserler*, Cilt 31, Fr. bas., s. 398-399. -Ç.N.

Reformcular, Menşevikler saflarda barındırıldığı takdirde, proletarya devriminin zafere ulaşması ve ayakta kalması *imkânsızdır*. Bu açık bir ilkedir. Ve bu ilkenin doğruluğu Rusya ve Macaristan tecrübesiyle de açıkça kanıtlanmıştır. ...üç yıl içinde Rusya'daki proletarya iktidarı *birçok kez* öyle zor durumlarla karşılaşmıştır ki, eğer Menşevikler, reformcular, küçük burjuva demokratları Partimiz içinde, hatta şu ya da bu ölçüde Merkez Yürütme Komitesi gibi merkezi Sovyet organlarında kalmış olsalardı, Sovyet rejimi *kesinlikle* yıkılırdı. ...herkesin bildiği gibi bugün İtalya'da, proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği iktidarı ele geçirme mücadelesinde belirleyici savaflara doğru ilerlenmektedir. Böyle bir anda, Menşeviklerin, reformcuların, Turati taraftarlarının Parti saflarından atılması kesinlikle zorunludur; hatta kararsızlığa düşebilecek ve reformcularla «birliği» savunmaya yatkın mükemmel komünistlerin bütün sorumlu mevkilerden uzaklaştırılması bile yararlı olabilir. ...Devrimin arifesinde ve devrimin zaferi için en şiddetli mücadelelerin verildiği anda, Parti içinde en ufak bir kararsızlık *her şeyin kaybedilmesine*, devrimin yenilgisine, halen çok şiddetli saldırılara hedef olan ve henüz sağlamlaşmamış bulunan proletarya iktidarının yok edilmesine neden olabilir. *Benzer* bir anda kararsız önderlerin uzaklaştırılmaları Parti'yi, işçi hareketini ve devrimi zayıflatmaz, tersine güçlendirir.

Ne yazık ki bu, zamanında gerçekleştirilmedi ve bu kararsızlığın acı sonuçlarını kendi gözlerimizle gördük.

Lenin'in Tasfiyecilere karşı mücadele döneminde örgütlenme sorununa ilişkin görüşünü ortaya koymak amacıyla şu belgelere yer verdik: Lenin'in 1908 Aralık Konferansı'nda alınan kararlara ilişkin kendi görüşünü açıkladığı «Yolda» adını taşıyan makalesinden alıntılar; Bolşeviklerin 1909 yılındaki konferansını konu alan «Tasfiyeciliğin Tasfiyesi» adlı makaleden alıntılar ve nihayet Bolşeviklerin Ocak Konferansı'nın (1912 Prag Konferansı) örgütlenme sorununa ve Tasfiyecilere ilişkin kararları.

Parti, İşçi Sınıfının Öncüsüdür

Daha önce Marks'ın *Komünist Manifesto*'da belirttiği gibi, Lenin'in de Partiyi, işçi sınıfının öncüsü olarak tanımladığını birçok kez gördük. Lenin, Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nce kabul edilen, proletarya devriminde komünist partisinin rolü konulu kararda bunu son derece berrak bir şekilde ifade etmiştir. Bu kararda şunları okuyoruz:

Komünist Partisi işçi sınıfının bir kesimidir ve elbette onun en ileri, en bilinçli, dolayısıyla en devrimci kesimidir. O, en bilinçli, en sadık, en uzak görüşlü emekçilerin seçilmesiyle oluşur. Komünist Partisi'nin çıkarları, işçi sınıfının çıkarlarından ayrı değildir. Komünist Partisi'ni bütün emekçi kitlelerinden ayıran şey, onun işçi sınıfının bütününün tarihi görevini göz önünde bulundurması ve her yol dönemecinde tek tek grupların ya da mesleklerin değil, bütünüyle işçi sınıfının çıkarlarını savunmaya çalışmasıdır. Komünist Partisi, işçi sınıfının en ileri kesiminin, proletarya ve yarıproletarya kitlelerine doğru yolda önderlik etmesini sağlayacak siyasi ve örgütleyici gücü oluşturur.⁷

Kısaca ifade edilecek olursa, Lenin'in Parti konusundaki öğretisinde en önemli esaslar bunlardır. Gene Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nde Lenin şöyle diyordu:

...Siyasi parti, sınıfın ancak küçük bir kısmını bağrında toplayabilir; tıpkı bütün kapitalist toplumda gerçekten bilinçli işçilerin, işçiler içinde azınlığı oluşturması gibi. Dolayısıyla geniş işçi kitlelerine ancak bu bilinçli azınlığın önderlik edebileceğini ve onları kendi peşinden götürebileceğini kabul etmek zorundayız. ...Eğer bu azınlık gerçekten bilinçliyse, kitleleri peşinden götürmeyi başarıyorsa, gündemdeki her soruna bir çözüm getirebiliyorsa, işte o, gerçek anlamda bir Partidir.⁸ [Yok eğer bu azınlık

7. Bkz. *Komünist Enternasyonal'in İlk Dört Kongresi*, 1919-1923. Librairie Progressiste-Montreal, s. 49 - Ç.N.

8. Bkz. Lenin, «Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nde Komünist Partisi'nin Rolü Üzerine Söylev, 23 Temmuz» (1920), *Toplu Eserler*, Cilt 31, Fr. bas., s. 242 - Ç.N.

itlelere önderlik etmeye, onlarla bağ kurmaya çalışmıyorsa, adına Parti de dense o bir Parti değil, bir hiçtir.]

Ne var ki, iktidarın ele geçirilmesi için, komünist partisinin, işçi sınıfının *çoğunluğunu* yanına alması gerekir. Bunu sağlamak için ise, komünist partisi işçi hareketinin kuyruğuna takılmamalı, onun başına geçmelidir. Bu nedenle Parti'nin; işçi sınıfıyla ve sendika, kooperatif, fabrika konseyi, parlamento ve Duma grupları, kadın işçi örgütleri, kültür ve eğitim örgütleri, gençlik federasyonları, proletarya iktidarı ele geçirdiğinde devlet organları olacak Sovyetler gibi bütün işçi sınıfı örgütleriyle sıkı bağları olmalıdır. Bu örgüt ve organlarda komünistler kendi gruplarını oluşturmalı ve bu gruplar aracılığıyla onları yönlendirmelidirler. Bolşevik Partisi ancak bu taktiği uygulayarak adı geçen örgütleri kazanmayı başarmıştır.

«*Sol*» Komünizm, *Bir Çocukluk Hastalığı* adlı eserinde Lenin, Parti'nin, «proletaryanın sınıf birliğinin en yüksek biçimi» olduğunu ve diğer proleter ve yarıproleter bütün örgüt biçimlerine yön vermesi ve onların mücadelesine faal olarak katılması gerektiğini söyler.

Lenin'in sendika ve diğer işçi örgütlerinin sözüm ona «tarafsızlığına», parlamenter grubun "bağımsızlığına" kararlılıkla karşı çıkmasındaki neden de budur. Bu «tarafsızlık» ve bu «bağımsızlık», gerçekte, burjuvaziye ve onun ajanlarına bağımlılığın en utanç verici şeklidir.

Lenin, proletaryanın, kendi bağımsız siyasi partisi yoksa proletarya devrimini asla zaferle sonuçlandıramayacağını öğretti. İşçi sınıfının sermaye boyunduruğundan kurtuluş mücadelesi tarihinde çok önemli bir rol oynamalarına rağmen, ne sendikalar ne de kooperatifler bu işi başaramazlar. Rusya proletaryası, kapitalistleri ve toprak sahiplerini alt edebildiyse, bunun biricik nedeni onun, güçlü bir Bolşevik Partisi'ne sahip olmasıydı. Zaferlerini koruyabilmesi de gene bu Parti sayesinde olmuştur.

Lenin, komünist partisinin, yalnız proletarya diktatörlüğünün zafer kazanmasında değil, aynı zamanda bu zaferin korunması, diktatörlüğün sağlaştırılması ve geliştirilmesi için de bir araç olduğunu öğretmiştir. Parti, proletarya devrimi ordusunun kurmayıdır. Bu nedenle

Partinin örgütlenmesi, Partinin düşünce ve irade birliği, demirden disiplini. Parti saflarının oportünist ve yabancı unsurlardan temizlenmesi özel bir önem taşımaktadır.

Bolşevik Partisi iktidar partisi haline gelir gelmez yabancı unsurlar Parti'ye katılmaya başladılar. Bu ise, kızgın iç savaşın sona ermesinden sonra, yeni ekonomik siyasete geçiş döneminde ortaya çıkan özellikle tehlikeli bir olguydu. Lenin, Parti saflarının temizlenmesi sorunu ortaya attı ve eski Menşeviklerin yüzde 99'unun Parti'den ihraç edilmesini önerdi. Elbette bunu, kelimesi kelimesine anlamamak gerekir. Lenin bunu söylerken, özellikle Ekim Devrimi zaferinden sonra Bolşevik Partisi'ne giren aydınları hedef alıyordu. Lenin, aydınların Bolşevik Partisi'ne bencil amaçlarla girip girmediklerini, beraberlerinde birliği bozucu unsurlar ya da Bolşevik Partisi'ne yabancı eğilimler getirip getirmediğini anlamak için onlara özel bir dikkat gösterilmesini önerdi. Böyle kimseler acımadan Parti'den atılmalıdır. «Daha az, ama daha iyi», Lenin'in şiarı buydu.

Parti Disiplini ve Partinin Birliği

Bolşevik Partisi, devrimci Marksist çizgiden her türlü sapmaya karşı verilen uzlaşmaz mücadele içinde şekillenmiştir. Lenin fikir ayrılıklarını asla gizlemezdi, aman karışıklık çıkmasın, barış, birlik, beraberlik korunsun diyerek bu ayrılıkları asla saklamadı: tersine, bütün sapmalara ve bütün hatalara karşı devrimci coşkuyla sonuna kadar mücadele etti, bölünmelerden korkmadı ve sadece Menşevik Tasfiyecilerin değil, aynı zamanda lafta devrimcilerin, Otvovistlerin, Ültimatömcülerin, Tanrı yapıcıların da Partiden atılması konusunda bir an bocalamadı. Bununla beraber Lenin hiçbir zaman ille de bölünmeden yana olmamıştır. O. yolunu şaşırılmış yoldaşların devrimci Marksizm yoluna dönmeleri için ilkönce bütün imkânları kullanırdı. Ancak bu çabaları hiçbir olumlu sonuç vermezse, o zaman ilişkilerini kararlılıkla keserdi. Birinci bölünmeden sonra, 1905 yılında Menşevikler devrimci kitlelerin baskısıyla kuvvetle sola kayarak, pratik devrimci mücadele içinde Bolşeviklerc yakınlaştıklarında bizzat Lenin birliği sa-

vundu. Bunun sonucu, 1906 ilkbaharında Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Dördüncü (Birlik) Kongresi toplandı. Menşevikler çoğunluğu ele geçirdiler. Ama Lenin Parti'den ayrılmadı, tam tersine Partiyi içinden kazanmak için mücadeleye koyuldu. Nitekim Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin 1907 yılındaki Beşinci Kongresi'nde Bolşevikler çoğunluğu elde etmeyi başardılar. Parti yönetimi Bolşeviklere geçti. Menşeviklerin Parti içinde bütünüyle örgütlü bir hizbi vardı. Daha 1908'de, Menşeviklerin devrimci Parti'yi tasfiyeye yöneldikleri açıkça ortaya çıkmıştı.

Lenin, Menşevikler aynı Parti içerisinde kendisine karşı cephe aldıkları zaman, Parti ilkeleri ve Parti'nin birliği konusunda nasıl davrandı? Elbette Lenin, o zamanlar hizip mücadelesinin özgürce yürütülmesi için mücadele ediyor ve Merkez Komitesi kararlarını da kapsayan bir tartışma ve eleştiri özgürlüğü talep ediyordu. Lenin, Menşevik Merkez Komitesi'ne karşı Parti örgütlerinin hakları için bütün gücüyle mücadele etti. Ama aynı zamanda, Lenin için Parti'nin demokratik merkezîyetçilik ilkeleri ve sıkı Parti disiplini birkaç istisnai durum dışında sarsılmazdı. Lenin, «Sosyaldemokrasi İçindeki 'Kadetçiliğe' Karşı Mücadele ve Parti Disiplini»⁹ adlı makalesinde şöyle yazıyordu:

... İşçi partisi saflarındaki disiplinden neyi anladığımızı, disipline verdiğimiz önemi birçok kez belirttik. *Eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük*: İşte biz disiplini böyle tanımlıyoruz. Öncü sınıfın demokratik partisine layık olan biricik disiplin de budur. İşçi sınıfının gücü örgütlenmesinde yatar. Kitlelerin örgütü yoksa, proletarya bir hiçtir; örgütlüyse de her şeydir. Örgüt demek, eylem birliği, bütün pratik çalışmada birlik demektir. Ama elbette her türlü davranış ve eylem, ancak proletaryayı geriye değil ileriye doğru götürdüğü, proletaryanın ideolojik birliğini sağladığı, proletaryayı zayıflatmak ve yozlaştırmak yerine onun düzeyini yükselttiği ölçüde değer kazanır. İdeolojik temeli olmayan bir örgüt, pratikte işçi sınıfım iktidardaki burjuvazinin zavallı bir uşağı durumuna düşüren bir saçmalaktır. Bu nedenle proletarya, tartışma ve eleştiri özgürlüğünün bulunmadı-

9. Bkz. Lenin, *Toplu Eserler*, Cilt 11, Fr. bas., s. 329-330 - Ç.N.

ğ ı bir eylem birliğine izin veremez. Gene bu nedenle bilinçli işçiler şunu asla unutmamalıdır: İlkelerin çiğnendiği öyle vahim durumlar olur ki, bütün örgütsel ilişkilerin koparılması bir görev haline gelebilir.

Bütün bunlar, daha sonraları Bolşeviklerle Menşevikler arasında kesin bir bölünmeye yol açtı. Ama 1906-1907 yıllarında Lenin, kesin bir bölünmenin henüz vakitsiz olduğu kanısındaydı ve hatta bu nedenle Menşeviklere zaman zaman oldukça cömert tavizler verdiği de oldu: örneğin, Menşevik Merkez Komitesi'nin üzerinde ısrarla durduğu liberallerle ittifak kurma ve İmparatorluk Duması'ndaki seçimlerde onlarla ortak liste çıkarma sorununda olduğu gibi. Lenin, liberallerle ittifaka kesinlikle karşıydı, ama daha kötü bir şeyi önlemek için, kısa bir süre önce toplanan Parti Konferansının yerel örgütlere tanıdığı, bu konuda kendi başlarına karar verme hakkını savundu. Yukarıda da sözü edilen «Sosyaldemokrasi İçindeki 'Kadetçiliğe' Karşı Mücadele ve Parti Disiplini» adlı makalesinde şöyle yazıyordu:

Partinin önünde iki platform vardır. Biri Konferansın on sekiz Menşevik ve Buncdu delegesi tarafından sunulan, diğeri ise Bolşevik, Polonyalı ve Letonyalı on dört delegeye ait olan platform. Yerel örgütlerin yetkili organları bunlardan birini seçmede, bu platformları değiştirmede ve tamamlamada ya da yeni platformlar sunmada tamamen özgürdürler. Ancak yetkili organlar bir kez karara vardıldıktan sonra, biz *bütün* Parti üyeleri, *tek bir adam gibi* davranırız. Yani belki de Odesalı bir Bolşevik, bir Bolşevik için iğrenç de olsa, oy sandığına bir Kadetin ismini taşıyan oy pusulasını atmak zorunda kalacak, bir Moskovalı Menşevik ise Kadetlere oy vermediği için yüreği yana yana yalnızca Sosyaldemokratlara oy verecektir.¹⁰

'O zamanlar Lenin, Menşeviklere karşı benzer bir strateji uygulamak zorunda kalmıştı. Ama aynı zamanda Parti disiplinini de savunu-

10. Bkz. Lenin, *Toplu Eserler*, Cilt 11, Fr. bas., s. 332-333- Ç. N.

ordu. Parti disiplini. Bolşeviklerin Menşeviklerle ilişkilerini kesin olarak koparmaları ve özellikle de Bolşevik Partisi'nin iktidara gelmesiyle birlikte elbette daha da güçlendi.

1922 yılında Rusya Komünist Partisi'nin On Birinci Kongresi (Rusya Komünist Partisi'nin bu Kongresi Lenin'in şahsen katıldığı son Kongre olmuştur) kapanış konuşmasında Lenin şöyle diyordu:

600 bin kişilik ordumuzun (Partimizin), işçi sınıfının öncüsü olması gerektiğini ve ancak demir disiplin sayesinde görevlerimizin üstesinden gelmiş olduğumuzu her zaman akılda tutmalıyız. En sıkı disiplini uygulamamızın ve onu korumamızın temel koşulu sadakattir; eski disiplin yöntemleri, eski disiplin nedenleri artık yıkılmıştır; biz faaliyetimizde düşünce ve bilincin en yüksek düzeyini temel aldık. Bu ise, bize, bir temeli olan ve başka hiçbir devletin sahip olmadığı kadar yüksek bir disiplini, kapitalist toplumdaki gibi zar zor ayakta duran bir disiplinle hiçbir ortak yanı bulunmayan bir disiplini gerçekleştirme imkânı sağlamıştır.

Lenin disiplin sorununa çok sık değinir. Rusya Komünist Partisi'nin başka hiçbir kitle partisinde görülmeyen bugünkü disiplinini ona borçluyuz. Rusya Komünist Partisi'nin düşmanları geçmişte birçok kez (Parti tartışmaları sırasında), Rusya Komünist Partisi'nin disiplini zayıflayacak ümidiyle pek keyiflenmişler, ancak her defasında Parti, sınavlardan daha da güçlenerek çıkmıştır. Bu disiplinin, geçmişte de, bugün de ana fikri şudur: Proletarya devriminin ve komünist partisinin çıkarları her şeyin üzerindedir.

Ama böyle bir disiplinin gerçekten var olabilmesi için bütün Parti üyelerinin temel sorunlarda aynı görüşü paylaşmaları zorunluydu. Biliyoruz ki -ilkönce Bolşevik grubunda, daha sonra da Bolşevik Partisi'nde- bu görüş birliğini yaratan ve onu yıkmaya çalışanlara karşı kararlılıkla mücadele eden Lenin olmuştur. Lenin, Bolşevik Partisi içinde, Parti'nin kaçınılmaz olarak zayıflamasına yol açan ve onun birliği ve Sovyet iktidarının egemenliği için bir ölüm tehlikesi oluşturan bütün grup ve hiziplerin yeminli düşmanıydı. 1921'de sendikalar tartış-

ması sırasında bir sapma ortaya çıktığında Lenin, Rusya Komünist Partisi'nin Onuncu Kongresi'nde bu sapmanın kararlılıkla mahkûm edilmesi için ısrar etti. Şöyle diyordu: «Biz ciddi zorluklar içinde mücadele eden bir Partiyiz. Birliğin kalıcı olmasını istiyorsak söz konusu sapmayı mahkûm etmeliyiz.» Ve Kongre bu sapmayı ezici çoğunlukla mahkûm etti. Aynı zamanda Parti birliğine ilişkin bir karar aldı. Lenin'in desteklediği bu kararda hizipler ve gruplar kararlılıkla mahkûm ediliyordu.

Hizip ve grupların yasaklanması demek, elbette tartışmalı sorunların tartışılmasının ve Parti'nin yönetici organlarının faaliyetinin eleştirilmesinin yasaklandığı anlamına gelmez. Tersine, her Parti üyesi kendi hücrelerinde, Parti'nin genel toplantı, konferans ve kongrelerinde bu sorunları tartışmak, Parti'nin yönetici organlarının faaliyetini eleştirmek ve kendi önerilerini getirmek hakkına sahiptir. Öte yandan Rusya Komünist Partisi'nin On Üçüncü Konferansı'nda alınan kararda şöyle deniyor: «Parti içindeki tartışma özgürlüğü asla Parti disiplinini sinsice baltalama özgürlüğü değildir. Parti Merkez Komitesi ve bütün yerel Parti merkezleri, Bolşevik disiplini sarsma girişimlerinin olduğu her yerde, bu disiplini sapasağlam ayakta tutmak için derhal en sert önlemleri almakla yükümlüdürler.»

Böylelikle, tartışma özgürlüğünün Parti disiplinini çiğneme özgürlüğüne dönüştürülmesi cezasız kalmayacaktır.

Lenin Onuncu Kongrede şöyle demişti: «Biz bir tartışma kulübü değiliz. Elbette belli konuları işleyen cilt cilt eserler yayımlayabiliriz ve yayımlayacağız, ancak her şeyden önce en zor koşullarda mücadele etmek zorundayız ve bu nedenle tek vücut halinde birleşmemiz gerekiyor.»

Tartışmalı sorunlar ancak karardan önce tartışılır. Partinin yönetici organı, konferanslar ya da kongreler bir karar aldı mı, artık şu ya da bu Parti üyesi ya da bütünüyle bir Parti örgütü aynı görüşü paylaşmasalar da bu kararı titizlikle uygulamak durumundadırlar: azınlığın çoğunluğa kesinkes tabi olması söz konusudur. Lenin'in Parti içinde uyguladığı disiplinin temel ilkesi budur.

Lenin'in Vasiyeti

«Daha az, ama daha iyi!» Bu şiar, Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine Lenin'in vasiyetidir. Her yerde, Bolşevik Partisi gibi kitlelerle iyice kaynaşmış proletarya partileri yaratmak gerekir. Her yerde, Partiyi akla gelen en zor koşullarda bile demokratik merkeziyetçilik temelinde yönetebilecek, sağlam bir ana çekirdek yaratmak gerekir.

Lenin şöyle diyordu:

Günümüzün kızgın iç savaş koşullarında bir komünist partisi, ancak mümkün olan en merkezi şekilde örgütlüyse, Parti içinde askeri disipline benzer demirden bir disiplin hâkimse ve geniş yetkilere sahip, manevi saygınlığı olan, üyelerinin tam güvenini kazanmış güçlü bir merkezi organ varsa görevini yerine getirebilir.¹¹

Parti'nin işçi kitleleriyle sımsıkı bağlar kurması zorunludur. Buna ulaşmak için Parti, fabrika hücreleri temelinde inşa edilmelidir. Bütün Parti üyelerinin faal, örgütlerin bağımsız, gerçek Marksist çizgiden her türlü sapmaya karşı mücadelenin de uzlaşmaz olması gereklidir. Ve nihayet Bolşevik örgütün temel ilkelerine bağlı kalmakla birlikte durum değişikliklerine hızla ayak uydurabilecek esnek bir örgüt gereklidir. İşte Lenin, 1922 yılı sonunda Dördüncü Kongrede verdiği söylevde Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine böyle vasiyet ediyordu. Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine düşen görev, bu vasiyeti mümkün olan en kısa zamanda gerçekleştirmektir.

Komünist Enternasyonal
Yürütme Komitesi
Örgütlenme Bürosu Başkanı

11. Bkz. Lenin, «Komünist Enternasyonal'e Kabul Koşulları», *Toplu Esekler*, Cilt 31. Fr. bas., s. 214 -Ç.N.

PROPAGANDA VE AJİTASYON ÜZERİNE

1897

...Rusya Sosyaldemokratlarının sosyalist faaliyetleri, bilimsel sosyalizmin öğretilerinin *propaganda yoluyla* yayılmasından, yani bugünkü toplumsal ve ekonomik sistem hakkında, bu sistemin temeli ve gelişmesi hakkında, Rusya toplumunun farklı *sınıfları* ve bu sınıfların birbirleriyle olan karşılıklı ilişkileri, birbirleriyle olan mücadeleleri, işçi sınıfının bu mücadeledeki rolü ve işçi sınıfının çöken ve yükselen sınıflara ve kapitalizmin geçmişi ve geleceğine karşı tutumu, uluslararası Sosyaldemokrasinin ve Rusya işçi sınıfının tarihi görevi hakkında, işçiler arasında doğru bir kavrayışın yayılmasından oluşur. Rusya'nın bugün içinde bulunduğu siyasi koşullar ve işçi kitlelerinin bugünkü gelişme düzeyi, işçiler arasında yapılacak propaganda çalışmasına sıkı sıkıya bağlı olan ajitasyon çalışmasını doğal olarak önplana çıkarmaktadır. İşçiler arasında ajitasyon yapmak, Sosyaldemokratların, işçi sınıfının bütün kendiliğinden mücadelelerine ve işçilerle kapitalistler arasında işgünü, ücretler, çalışma koşulları vb. konusunda patlak veren bütün çatışmalara katılmaları anlamına gelir. *Görevimiz*: faaliyetlerimizi işçilerin hayatının bütün günlük sorunlarıyla birleştirmek, bu sorunların üstesinden gelebilmelerinde işçilere destek olmak, onların dikkatini en ağır haksızlıklara çekmek, işçilerin patronlara karşı taleplerini daha somut ve amaca en uygun biçimde ifade etmelerine yardımcı olmak, işçiler arasında dayanışma bilincini ve dünya proletaryaya ordusunun bir parçası olan birleşik bir işçi sınıfı olarak Rusya işçilerinde, çıkarlarının ve davalarının bir olduğu bilincini geliştirmektedir. İşçiler arasında eğitim çevreleri örgütlenmesi, bu çevrelerle merke-

zi Sosyaldemokrat grup arasında düzenli gizli ilişkinin sağlanması, işçi yayınlarının basılıp dağıtılması, işçi hareketlerinin bütün merkezlerinde bir rapor verme sisteminin örgütlenmesi, ajitasyon amacıyla bildiri ve çağrıların basılıp dağıtılması ve tecrübeli bir ajitator kadrosunun yetiştirilmesi; genel hatlarıyla, Rusya Sosyaldemokrasinin sosyalist faaliyetinin alacağı biçimler bunlardır.

[...]

Bu yazı, 1897'de *Rusya Sosyaldemokratlarının Görevleri* adlı broşürde yayımlanmıştır.

Toplu Eserler, Cilt 2

NEREDEN BAŞLAMALI?

Mayıs 1901

Son yıllarda Rusya Sosyaldemokratlarının karşısına çıkan «Ne yapmalı?» sorunu özel bir önem taşıyor. Bu sorun, (80'lerin sonlarında ve 90'ların başlarında olduğu gibi) hangi yolu seçmemiz gerektiği sorunu değil, bilinen yolda hangi pratik adımları atmamız gerektiği ve bu adımları nasıl atacağımız sorunudur. Bu da, pratik çalışmanın sistemi ve planı sorunudur. Ve kabul edilmelidir ki, pratik faaliyette bulunan bir parti için temel bir sorun olan, mücadelenin niteliği ve yöntemleri sorununu henüz çözmüş değiliz: bu durum da hâlâ, ortaya acıklı bir ideolojik tutarsızlık ve yalpalama çıkaran ciddi görüş ayrılıklarına yol açmaktadır. Bir yandan, henüz yok olmamış bulunan «Economist»¹ akım, siyasi örgütlenme ve ajitasyon çalışmalarını desteklemeye ve daraltmaya çabılıyor. Öte yandan, ilkesiz eklektizm (seçmecilik) kafasını yeniden uzatıyor, her yeni «akım»ı taklit ediyor ve acil talepleri, bir bütün olarak hareketin temel görevlerinden ve sürekli ihtiyaçlarından ayırt edemiyor. Bildiğimiz gibi, bu adım *Raboçeye Dyelo*'da² yerine oturdu. Bu gazetenin, «Tarihi Bir Dönemeç»

1. *Economist-Ekonomizm*, 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında Rusya Sosyaldemokrat hareketi içinde oportünist bir akım, uluslararası oportünizmin Rusya'daki bir türüydü. Economistlerin sözcüleri, Rusya'da *Raboçaya Misl (İşçi Düşüncesi)* (1897-1902), yurtdışında da *Raboçeye Dyelo (İşçi Davası)* gazeteleri (1899-1902) idi. Economistler, siyasi mücadelenin liberal burjuvaziye bırakılmasını savunarak, işçi sınıfının kendisini, daha yüksek ücret, daha iyi çalışma koşulları vb. uğrunda ekonomik mücadeleyle sınırlamasını istiyorlardı. İşçi sınıfı partisinin önder rolü oynamasına karşıydılar. Partinin görevlerinin sadece hareketin kendiliğinden seyri izlemek ve gelişmeleri saptamak olması gerektiğini ileri sürüyorlardı. Ekonomizmin tehlikesi, işçi sınıfını sınıfsal devrim yolundan saptırmasında ve onu burjuvazinin siyasi uzantısı haline getirmesinde yatıyordu. Ekonomizme karşı mücadelede Lenin'in *İskra*'sı büyük rol oynadı. Ekonomizme öldürücü darbe, Lenin tarafından *Ne Yapmalı?* adlı kitapta indirildi.
2. *Raboçeye Dyelo*: Yurtdışındaki Rusya Sosyaldemokratları Birliği tarafından düzenli

(«Listok» *Raboçeye Dyelo*, Sayı 6)³ gibi şatafatlı bir başlık altında şatafatlı bir makalede sunduğu en son «program» açıklaması, bizim yakıştırdığımız niteliği özel bir önemle ortaya koyuyor. Daha düne kadar «Ekonomizm»le flört ediliyor, *Raboçaya Mist*'in⁴ kesinlikle mahkûm edilmesi karşısında öfkeye kapılıyor ve Plehanov'un istibdada karşı mücadele sorununu koyuşu yumuşatılıyordu. Oysa bugün Liebknecht'in sözleri aktarılıyor: «Eğer koşullar yirmi dört saat içinde değişirse, taktiğin de yirmi dört saat içinde değiştirilmesi gerekir.» Dolaysız saldırıya geçmek ve istibdadı yerle bir etmek için bir «güçlü savaş örgütü»nden; «kitleler arasında geniş çapta devrimci siyasi ajitasyon»dan (gerek devrimci, gerekse siyasi bakımdan artık ne kadar da faal!); «sokak protestoları için ardı arası kesilmeyen çağrılar»dan; «siyasi niteliği belirgin (*aynen!*) sokak gösterileri»nden söz edilip duyuyor ve bu böylece sürüp gidiyor.

Iskra'nın⁵ birinci sayısında ortaya koyduğumuz ve hedefi, sadece birbirinden kopuk grupları kazanmak değil, aynı zamanda doğrudan doğruya istibdadın kalesini yerle bir etmek olan güçlü ve iyi örgütlenmiş bir partinin kurulması çağrısında bulunan programı, *Raboçeye Dyelo*'nun böylesine çabuk kavraması karşısında belki de kendimizi

aralıklarla çıkarılan yayın organı. 1899 Nisan'ından 1902 Şubat'ına kadar Cenevre'de yayımlandı. On iki sayı çıktı. Bu gazete Ekonomistlerin yurtdışındaki merkeziydi. *Iskra*'nın bir parti kurma planına karşı açık bir mücadele yürüttü, sendikalist bir siyaset izlenmesi için çağında bulundu ve köylülüğün devrimci niteliklerini inkâr etti.

3. «Listok» *Raboçeye Dyelo*: (*Raboçeye Dyelo*'nun Eki), 1900 Haziran'ından 1901 Temmuz'una kadar Cenevre'de yayımlandı. Toplam sekiz sayı çıktı.
4. *Raboçaya Mist*: Ekonomistlerin sözcülüğünü yaparak 1897 Ekim'inden Aralık 1902'ye kadar yayımlandı. Toplam on altı sayı çıktı.
5. *Iskra* (*Kıvılcım*): 1900 yılında Lenin tarafından çıkarılan bütün Rusya çapında ilk illegal Marksist gazete. İşçi sınıfının örgütlenmesinde belirleyici bir rol oynadı. *Iskra*'nın ilk sayısı 1900 Aralık'ında Leipzig'de yayımlandı. Daha sonraki sayıları Münih, Londra ve Cenevre'de basıldı.

Iskra'nın yazıkurulu, V.I. Lenin, G.V. Plehanov, Y.O. Martov, P.B. Akselrod, A.N. Potresov ve V.I. Zasuliç'ten meydana geliyordu. Aslında, Lenin gazetenin başyazarı ve yöneticisiydi. *Iskra*, Parti kadrolarının toplantı ve eğitim merkezi oldu. Lenin'in inisiyatifi ve doğrudan doğruya katılmasıyla *Iskra* yazıkurulu, bir Parti programı taslağı hazırladı ve 1903 Temmuz-Ağustos aylarında toplanan Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin İkinci Kongresi'nin hazırlıklarını yaptı. Bu Kongre, Rusya'da gerçekten devrimci, Marksist bir partinin temelini attı. Ama kongreden hemen sonra Menşevikler *Iskra*'nın denetimini ele geçirdiler. 52. sayısından itibaren gazete devrimci Marksizmin organı olmaktan çıktı, Lenin; eski devrimci gazeteden (52. sayıya kadar) ayırt etmek için ona yeni, oportünist *Iskra* adını verdi.

mutlu sayabilirdik; ama bu kişilerin belli bir görüş açısından yoksun oluşu mutluluğumuzu gölgeliyor.

Hiç kuşku yok ki, *Raboçeye Dyelo* Liebknecht'in adını boş yere kullanıyor. Özel bir soruna ilişkin olarak ajitasyon taktiği ya da Parti örgütlenmesinin belli bir ayrıntısına ilişkin olarak taktik, yirmi dört saat içinde değiştirilebilir; ama ancak hiçbir ilkedен nasibini almamış kimseler, kitleler arasında bir mücadele ve siyasi ajitasyon örgütünün -genellikle, sürekli ve mutlak- gerekliliği konusundaki görüşlerini yirmi dört saatte ya da bu durumda yirmi dört ayda değiştirebilirler. Koşulların değişmiş ve dönemlerin farklı oluşuna sarılmak saçmadır: bir mücadele örgütünün inşası ve siyasi ajitasyonunun yürütülmesi, «durgun, barışçı» her koşulda ve «devrimci ruhun zayıflaması» ne kadar belirgin olursa olsun, her dönemde esastır. Üstelik böyle dönemlerde ve böyle koşullarda bu tür çalışma özellikle gereklidir, çünkü patlama ve taşma zamanlarında örgütün kurulması çok geç olacaktır. Parti bir anda faaliyete geçebilmek için hazır durumda olmalıdır. «Yirmi dört saat içinde taktiği değiştirin!» Ama taktiğin değiştirilmesi için önce ortada bir taktiğin bulunması gerekir. Siyasi mücadeleyi her durumda ve her koşulda yürütebilecek güçlü bir örgüt olmadan, sağlam ilkelerin aydınlatıldığı ve kararlılıkla uygulanan sistemli eylem planı diye bir şey söz konusu olamaz; çünkü taktik denince akla gelen budur. Sorunu gerçekten bir gözden geçirelim: Bugün bize, şu «tarihi an»ın Partimizi «yepyeni» bir sorunla, terör sorunuyla karşı karşıya bıraktığı söyleniyor. Düne kadar «yepyeni» sorun, siyasi örgütlenme ve ajitasyondur; bugün ise terör. İlkelerini böylesine açıkça unutmuş kişilerin taktikte köklü bir değişikliği savunduklarını işitmek biraz tuhaf değil mi?

Bereket, *Raboçeye Dyelo* yanılıyor. Terör sorunu hiç de yeni bir sorun değildir; Rusya Sosyaldemokrasisininin bu konuyla ilgili ortaya konulmuş görüşlerini kısaca hatırlamak yeter.

Biz, ilke olarak, terörü hiçbir zaman reddetmedik ve edemeyiz de. Terör, savaşın belli bir anında, birliklerin belli bir durumunda ve belli koşullarda son derece uygun ve hatta zorunlu olabilecek askeri eylem biçimlerinden biridir. Ama asıl önemli olan, bugün için terörün asla savaş meydanındaki ordu için bir harekât olarak değil, tüm mücadele

sistemiyle sıkı sıkıya bağıntılı ve bütünleşmiş bir harekât olarak değil, hiçbir orduyla bağıntısı olmayan zaman zaman yapılacak bağımsız bir saldırı biçimi olarak önerilmiş olmasıdır. Aslında, merkezi bir devrimci örgüt olmadan ve yerel devrimci örgütler zayıfken, terörün olup olacağı da budur. Dolayısıyla biz, var olan koşullarda bu mücadele aracının zamansız ve elverişsiz olduğunu, en faal savaşçıları gerçek görevlerinden, bir bütün olarak hareketin çıkarları açısından en önemli olan görevden saptıracağını ve hükümetin değil, devrimin güçlerini dağıtacağını üzerine basa basa belirtiyoruz. Son olayları bir hatırlayalım. Devrimciler, bir önderler ve örgütleyiciler kurmayından yoksunken, işçi kitlelerinin ve şehirlerdeki «sıradan halk»ın mücadelede ileri atıldığını gözlerimizle gördük. Bu koşullarda, en atılgan devrimciler teröre başvururken, ciddi olarak güven duyulabilecek tek şey olan savaş müfrezelerinin zayıf düşmesi tehlikesi yok mudur? Huzursuzluk duyan, protestolarda bulunan, dağıntık olan ve dağıntık oldukları için de güçsüz olan kitleler ile devrimci örgütler arasındaki bağın kopma tehlikesi yok mudur? Oysa başarımızın biricik güvencesi bu bağıdır. Gözü pek bireysel darbelerin önemini inkâr edecek değiliz, ama günümüzde onca insanın bu yönde güçlü bir eğilim gösterdiği bir zamanda, terör düşüncesiyle kendinden geçmeye karşı, terörü esas ve temel mücadele aracı olarak görmeye karşı kararlı bir uyarıda bulunmak görevimizdir. Terör hiçbir zaman düzenli bir askeri harekât olamaz; olsa olsa, belirleyici bir saldırıda kullanılan yöntemlerden biri olarak hizmet edebilir. Ama şu anda böyle bir belirleyici saldırı için *çağrı yayımlanabilir miyiz? Raboçeye Dyelo* muhtemelen yayımlayabileceğimizi düşünüyor ve en azından şöyle haykırıyor: «Saldırı birlikleri kurun!» Ama bu da gene, mantıktan çok coşkuya dayanıyor. Bizim askeri kuvvetlerimizin ana gövdesi, gönüllülerden ve isyancıardan meydana gelmektedir. Biz sadece birkaç küçük düzenli birliğe sahibiz, üstelik bunlar harekete geçirilmiş bile değildir; bunların hem birbirleriyle bağıntıları yoktur, hem de saldırı birliğini bir yana bırakalım, herhangi bir birlik olacak şekilde bile eğitilmiş değildirler. Bütün bunlar göz önüne alındığında, mücadelemizin genel koşullarını değerlendirebilen ve olayların tarihi akışı içindeki her «dönemeç»te bu koşulları hesaba katabilen bir kimse için, şu anda sloganımızın «saldırıya geçin» olamayacağı.

«düşman kalesini kuşatın» olması gerektiği açıktır. Başka bir deyişle. Partimizin acil görevi, hemen şimdi girişilecek bir saldırı için eldeki bütün güçleri toplamak değil, bütün güçleri birleştirebilecek ve harekete lafta değil, fiiliyatta rehberlik edebilecek bir devrimci örgütün kurulması için çağrıda bulunmaktır. Bu örgüt, her protesto hareketini ve her patlayışı her zaman desteklemeye hazır ve bunu, belirleyici mücadele için uygun savaş kuvvetlerinin inşasında ve sağlamlaştırılmasında kullanacak bir örgüt olmalıdır.

Şubat ve Mart olaylarından⁶ çıkarılan dersler öylesine etkileyici oldu ki, şimdilik bu sonuç konusunda ilkede bir anlaşmazlık çıkacağına benzemiyor. Ne var ki, şu anda sorunun ilke olarak çözümüne değil, pratik bir çözüme ihtiyacımız var. Sadece ihtiyaç duyulan örgütün niteliğini ve kesin amacını açıkça kavramakla kalmamalı, aynı zamanda örgüt için kesin bir *plan* hazırlamalıyız; böylece örgütün kuruluşu bütün yönleriyle ele alınmış olacaktır. Sorunun ihmale gelmez önemi karşısında, biz kendi payımıza, şimdi basıma hazırlanan bir broşürde bir plan taslağını daha ayrıntılı bir şekilde geliştirmek üzere yoldaşlara sunuyoruz.⁷

Kanımızca, faaliyetlerimizin hareket noktası, istenilen örgütün kurulması yolundaki ilk adım ya da izlendiği takdirde bu örgütü düzgün bir şekilde geliştirmemizi, derinleştirmemizi ve yaygınlaştırmamızı sağlayacak olan ana yol, bütün Rusya çapında bir siyasi gazetenin çıkarılması olmalıdır. En çok ihtiyaç duyduğumuz şey bir gazetedir: gazete olmadan, Sosyaldemokrasinin hem genel olarak başlıca ve sürekli

6. Burada, 1901 Şubat-Mart aylarında St. Petersburg, Moskova, Kiev, Harkov, Kazan, Yaroslavl, Varşova, Belostok, Tomsk, Odesa ve Rusya'nın diğer şehirlerinde meydana gelen işçi ve öğrencilerin devrimci kitle eylemleri, siyasi gösteriler, mitingler ve grevler kastediliyor. 1900-1901 öğretim yılında meydana gelen öğrenci hareketi, akademik taleplerden kaynaklandı ve sonunda istibdadın gerici siyasetine karşı devrimci siyasi eylemi niteliğini aldı. En ileri işçiler tarafından desteklendi ve Rusya toplumunun bütün kesimlerinde yankı uyandırdı. 1901 Şubat ve Mart aylarındaki gösteri ve grevlere yol açan ilk olay, Kiev Üniversitesi'nden 183 öğrencinin bir siyasi öğrenci mitingine katıldıkları gerekçesiyle askere alınmalarıydı. Hükümet, devrimci eylemlere katılanlara vahşice saldırdı. 4 (17) Mart 1901'de St. Petersburg'daki Kazan Katedralinin önündeki meydana yapılan gösteri yürüyüşüne katılanlara karşı girişilen misilleme özellikle şiddetli oldu, ama 1901 Şubat-Mart olayları, Rusya'da devrim dalgasının yükselmekte olduğunu gösterdi. İşçilerin harekete siyasi sloganlarla katılmaları çok büyük önem taşıyordu.

7. Lenin'in *Ne Yapmalı? Hareketimizin Canalcı Sorunları* adlı kitabına değiniyor. Bu kitap ilk kez, 1902 Mart'ında Stuttgart'ta Dietz Yayınevi tarafından yayımlandı.

görevi, hem de halkın en geniş kesimleri arasında siyasete ve sosyalizmin sorunlarına duyulan ilginin yükseldiği bir sırada içinde bulunduğumuz anın ihmale gelmez görevi olan ilkeli, sistemli ve çokyönlü propaganda ve ajitasyonu yürütemeyiz. Bireysel eylemler, yerel bildiriler, broşürler vb. biçimindeki dağıtık ajitasyonu, ancak sürekli bir yayının yardımıyla yürütebilecek genelleştirilmiş ve sistemli bir ajitasyonla güçlendirme ihtiyacı, hiçbir zaman bugünkü kadar şiddetli bir şekilde hissedilmemiştir. Hiç abartmasız diyebiliriz ki, bir gazetenin sık ve düzenli olarak basılması (ve dağıtılması), militan faaliyetlerimizin bu önde gelen ve en temel kesiminin ne kadar iyi inşa edildiğinin kesin bir ölçütü olabilir. Ayrıca, gazetemiz bütün Rusya çapında olmalıdır. Yayın yoluyla halkı ve hükümeti etkilemek için çabalarımızı birleştirmede başarısızlığa uğradığımız takdirde ve başarısızlığa uğradığımız sürece, halkı ve hükümeti daha karmaşık, daha çetin, ama aynı zamanda daha belirleyici etkileme yollarını birleştirmeyi düşünmek hayalcilik olur. Hareketimiz, bölünüp parçalanma yüzünden, Sosyaldemokratların büyük bir çoğunluğunun bakış açısını ve faaliyet alanını daraltan ve gizlilik ve uyanıklığı korumadaki ustalığını körelten bütününü yerel çalışmaya gömülüp kalma yüzünden, pratik ve örgütsel bakımdan olduğu kadar, öncelikle ideolojik bakımdan da zarar görmektedir. İşte tam bu bölünüp parçalanma durumunda, yukarıda sözü edilen tutarsızlık ve bocalamaların en derin köklerini araştırmak gerekmektedir. Bu zaafın ortadan kaldırılması ve tek tek yerel hareketlerin bütün Rusya çapında tek bir harekete dönüştürülmesi yolunda atılacak ilk adım, bütün Rusya çapında bir gazetenin çıkarılması olmalıdır. Sonuç olarak, kesinlikle bir *siyasi* gazeteye ihtiyacımız vardır. Bir siyasi organ olmadan, günümüz Avrupası'nda gerçekten siyasi denebilecek bir siyasi hareket düşünülemez. Böyle bir gazete olmadan, siyasi huzursuzluk duyan ve protestoda bulunan bütün unsurları bir araya getirme ve böylece proletaryanın devrimci hareketini canlandırma görevimizi asla yerine getiremeyiz. Biz ilk adımı attık, işçi sınıfı arasında fabrikalarla ilgili «ekonomik» teşhirler için güçlü bir istek yarattık; şimdi de ikinci adımı atmalı ve halkın bütün kesimlerinde *siyasi* teşhir için bütününü siyasi bilince dayalı güçlü bir istek yaratmalıyız. Siyasi teşhirin sesinin bugün için zayıf, ürkek ve seyrek çıkması karşısınada

cesaretimiz kırılmamalıdır. Bunun nedeni, polisin zorbalığına bütünüyle boyun eğilmiş olunması değildir; bu teşhirleri yapabilecek ve yapmaya hazır olanların konuşacakları bir kürsüleri yoktur, istekli ve yüreklendirici dinleyicileri yoktur. «her şeye kadir» Rus hükümetine karşı şikâyetler yöneltirken, bunun yankı bulacağı gücü halk arasında hiçbir yerde görememektedirler. Ama bugün bütün bunlar hızla değişmektedir. Böyle bir güç vardır. Bu güç, sadece siyasi mücadele çağrılarını dinlemeye ve desteklemeye değil, aynı zamanda cesaretle savaşa katılmaya da hazır olduğunu göstermiş bulunan devrimci proletaryadır. Bugün Çarlık hükümetini ülke çapında teşhir edecek bir kürsü sağlamak durumundayız ve bunu yapmak görevimizdir. Bu kürsü, Sosyaldemokrat bir gazete olmalıdır. Rusya toplumunun diğer sınıf ve kesimlerinden ayrı olarak, Rusya işçi sınıfı, siyasi bilgiye karşı sürekli bir ilgi göstermekte ve illegal yayın için (sadece yoğun huzursuzluk dönemlerinde değil) sürekli ve yaygın bir talepte bulunmaktadır. Böyle bir kitle talebi var olduğunda, tecrübeli devrimci önderlerin yetiştirilmesine başlandığında ve işçi sınıfının yoğunlaşması, onu büyük şehirlerdeki işçi sınıfı mahallelerinde ve fabrikaların bir arada bulunduğu yerlerde gerçekten hâkim duruma getirdiğinde, artık proletarya için bir siyasi gazete çıkarmak son derece uygundur. Proletarya aracılığıyla gazete şehir küçük burjuvazisine, köylük bölgelerdeki zanaatkarlara ve köylülere ulaşacak ve böylelikle halkın gerçek siyasi gazetesi haline gelecektir.

Ne var ki, bir gazetenin rolü, yalnızca fikirlerin yayılması, siyasi eğitim ve siyasi müttefiklerin kazanılmasıyla sınırlı değildir. Bir gazete sadece kolektif bir propagandacı ve kolektif bir ajitatör değil, aynı zamanda kolektif bir örgütleyicidir. Bu bakımdan, gazete, inşa halindeki bir binanın çevresine kurulan iskeleye benzetilebilir: bu iskele, yapının sınırlarını belirler, inşaat işçileri arasındaki bağlantıyı kolaylaştırır ve böylelikle onların yapılacak işleri bölüşmelerini ve örgütlü çalışmalarından çıkardıkları ortak sonuçları görmelerini sağlar. Gazetenin yardımı ve aracılığıyla sadece yerel faaliyetlere değil, aynı zamanda düzenli genel çalışmaya da girişecek kalıcı bir örgüt doğal olarak şekillenecek ve bu örgüt üyelerini siyasi olayları dikkatle izleyebilecek şekilde yetiştirecek, bu olayların halkın çeşitli kesimleri üzerin-

deki etkisini ve önemini değerlendirecek ve devrimci partinin bu olayları etkileyebilmesi için etkili yolları geliştirecektir. Sadece gazetenin düzenli olarak çoğaltılması ve dağıtımının sürekli olarak geliştirilmesi gibi teknik bir görev bile, tek bir ortak partinin bir yerel temsilciler ağını gerektirecektir; bu temsilciler birbirleriyle sürekli ilişki içinde olacaklar, olayların genel durumundan haberdar olacaklar, bütün Rusya çapında çalışmada kendilerine düşen ayrıntılı görevleri yerine getirmeye çalışacaklar ve çeşitli devrimci eylemlerin örgütlenmesinde kendi güçlerini sınavacaklardır. Bu temsilciler ağı*, tam gereğini duyduğumuz türden bir örgütün, yani bütün ülkeyi kucaklayacak kadar yaygın; kesin ve ayrıntılı bir işbölümünü gerçekleştirebilecek ölçüde geniş ve çokyönlü; *kendi* çalışmasını her koşulda, bütün «ani dönemeçler»de ve her beklenmedik durumda düzenli olarak yürütebilecek kadar serinkanlı; bir yandan, düşman bütün kuvvetlerini tek bir noktada topladığında güçlü düşmana karşı açık savaşa girişmekten kaçınabilecek, öte yandan da, düşmanın acemiliğinden yararlanabilecek ve ona en beklemediği zamanda ve yerde saldırabilecek kadar esnek bir örgütün iskeletini oluşturacaktır. Bugün büyük şehirlerin sokaklarındaki öğrenci gösterilerini desteklemek gibi nispeten kolay bir görevle karşı karşıyayız; ama belki de yarın, sözgelimi belli bir yöredeki bir işsizler hareketini desteklemek, ertesi gün, bir köylü ayaklanmasında devrimci bir rol oynamak üzere görevimizin başında bulunmak gibi daha güç bir görevle karşı karşıya kalabiliriz. Bugün, hükümetin Zemstvo'ya⁸ karşı açtığı kampanyadan doğan gergin siyasi ortamdan yararlanmak zorundayız; ama yarın, gemi azıya alan bir Çarlık başıbozuğuna karşı halkın öfkesini desteklemek ve bu çarlık başıbozuğuna bir ders verilmesine ve onun açıkça geri çekilmeye zorlanmasına boy-

* Kuşkusuz bu temsilcilerin ancak Partimizin yerel komiteleriyle (gruplarla, eğitim çevreleriyle) en yakın ilişki içinde başarılı bir şekilde çalışabilecekleri açıktır. Genel olarak, tasarladığımız tüm plan, elbette ancak Parti'yi defalarca birleştirmeye çalışmış olan ve bu birleştirmeyi bugün değilse yarı, şu yoldan değilse bu yoldan başaracağından emin olduğumuz komitelerin en aktif desteği sayesinde gerçekleştirilebilir.

8. *Zemstvo'lar*: Soyluların elindeki yerel özyönetim organları. 1864 yılında Çarlık Rusyası'nın merkezi illerinde kurulmuşlardı. Yetkileri sadece yerel ekonomik sorunlarla (hastanelerin işletilmesi, yol yapımı, istatistik, sigorta) kısıtlıydı ve valilerin ve İçişleri Bakanlığının denetimi altındaydılar. Valiler ve İçişleri Bakanlığı, hükümetin onaylamadığı Zemstvo kararlarının yürürlüğe girmesini engelleme yetkisine sahipti.

kollar. suçlama gösterileri vb. gibi yollarla yardımcı olmak zorunda kalabiliriz. Savaşa bu ölçüde hazırlıklı olmak, ancak düzenli birliklerin sürekli faaliyetiyle sağlanabilir. Eğer ortak bir gazete çıkarmak için güçlerimizi birleştirecek, bu çalışma, sadece en yetenekli propagandacıları değil, aynı zamanda belirleyici mücadele sloganını tam zamanında atabilen ve o mücadelede önderliği ele geçirebilen en yetenekli örgütleyicileri ve en yetenekli siyasi parti önderlerini de yetiştirecek ve ortaya çıkaracaktır.

Son olarak, doğabilecek bir yanlış anlamayı önlemek için birkaç söz daha edelim. Durmadan sistemli ve planlı hazırlıktan söz ettik; ama amacımız asla, istibdadın ancak düzenli bir kuşatmayla ya da örgütlü bir saldırıyla yıkılabileceğini ima etmek değildir. Böyle bir görüş, hem saçma hem de hayattan kopuk bir görüş olur. Tam tersine, istibdadın, kendisini sürekli olarak tehdit eden kendiliğinden patlamaların ya da önceden görülemeyen siyasi karışıklıkların etkisi sonucu çökmesi son derece mümkündür ve böyle bir olasılık tarihi olarak çok daha fazladır. Ama maceracı kumarlardan sakınmak niyetinde olan bir siyasi parti, faaliyetlerini, böyle patlamaları ve karışıklıkları beklemeye dayandıramaz. Biz kendi yolumuzda ilerlemeli ve düzenli çalışmamızı sebatla sürdürmeliyiz. Beklenmedik olaylara ne kadar az bel bağlarsak, herhangi bir «tarihi dönemeç» karşısında hazırlıksız yakalanmamız da o kadar imkânsız olur.

Iskra, Sayı 4, Mayıs 1901

Toplu Eserler, Cilt 5

DEVRİMCİ MACERACILIK

1 Ağustos 1902

Rusya tarihinin dev adımlarla ilerlediği fırtınalı günlerde yaşıyoruz ve bazen her yıl, durgun geçen onlarca yıldan daha büyük önem taşıyor. Reform sonrası dönemin yarım yüzyıllık sonuçları toparlanıyor ve önümüzdeki uzun, çok uzun yıllarda bütün ülkenin kaderini belirleyecek sosyal ve siyasi yapının temel taşları döşeniyor. Devrimci hareket şaşırtıcı bir hızla gelişmeye devam ediyor; bu arada «bizim akımlarımız» da alışılmadık bir hızla olgunlaşıyor (ve solup gidiyor). Rusya gibi hızla gelişen kapitalist bir ülkenin sınıf sisteminde sınıksız kök salmış akımlar, çabucak kendi düzeylerini buluyor ve bağlı oldukları sınıflara yavaş yavaş yaklaşıyorlar. Bunun bir örneği de, Bay Struve'nin gösterdiği evrimdir; daha bir buçuk yıl önce devrimci işçiler ondan bir Marksistin «maskesini düşürmesini» istemişlerdi, oysa şimdi Bay Struve'nin kendisi yüzüne bu maskeyi bile geçirmeden dünyaya bağlılıkları ve ağırbaşlı değerlendirmeleriyle gururlanan liberal toprak ağalarının bir önderi (yoksa uşağı mı?) olarak ortaya çıkmış bulunuyor. Öte yandan, sadece aydınların belirsiz ve ara kesimleri tarafından savunulan görüşlerin geleneksel tutarsızlığını yansıtan akımlar, belli sınıflarla *yakınlaşmak* için, gürültülü bildiriler, olayların patırtısı arttıkça gürültüleri artan bildiriler yayınlamaya çalışıyorlar. «Hiç değilse, müthiş bir gürültü koparalım.»¹ İşte, olayların girdabına kapılmış ve ne teorik ilkeleri ne de sosyal kökleri bulunan devrimci düşünceli birçok kimsenin sloganı budur.

«Sosyalist Devrimciler» de, çehreleri gittikçe herrak bir şekilde ortaya çıkan bu «gürültücü» akımlara mensuptular. Proletaryanın, bu

1. «Hiç değilse, müthiş bir gürültü koparalım.» Griboyedov'un ünlü komedisindeki kişilerden Repetilov'un sözleri.

çehreyi daha yakından incelemesinin ve toplumun gerçekten devrimci sınıfıyla yakın bağları olmadan ayrı bir akım olarak varlıklarını sürdürmeyecekleri kafalarına dank ettikçe proletaryanın dostluğunu her zamankinden daha büyük bir ısrarla isteyen bu insanların gerçek niteliği hakkında berrak bir fikir sahibi olmasının tam zamanıdır.

Sosyalist Devrimcilerin gerçek yüzünün açığa çıkarılmasında, üç durumun bize yardımı dokundu. Bunlardan birincisi, devrimci Sosyal-demokratlar ile «Marksizmin eleştirisi» bayrağı altında ortaya çıkan oportünistler arasındaki bölünmedir. İkincisi, Balmaşov'un Sipyagin'i öldürmesi ve bazı devrimcilerin düşüncelerinde yeniden terörizme doğru bir dönüşün meydana gelmesidir. Üçüncü ve esas olarak da, iki cami arasında beynamaz ve hiçbir programı bulunmayan kimseleri ister istemez bir program müsvedesıyla ortaya çıkmak zorunda bırakan en son köylü hareketidir. Bir gazete makalesinde ancak ana noktaların kısa bir özetinin verilmesinin mümkün olduğunu, çok büyük bir olasılıkla bu sorunu yeniden ele alacağımızı ve bir dergi makalesinde ya da broşürde daha ayrıntılı olarak ortaya koyacağımızı belirterek, bu üç durumu incelemeye devam edelim.²

En sonunda *Vestnik Russkoy Revolyutsiyi*'nin³, 2. sayısında Sosyalist Devrimciler, bir teorik ilke açıklamasıyla ortaya çıkmaya karar verdiler ve «Dünyanın Gelişimi ve Sosyalizmin Buhranı» adlı imzasız bir başyazı yayımladılar. Teorik sorunlardaki tam bir ilkesizlik ve yalpalama konusunda (ve ayrıca bunu parlak laflar ardına gizleme sanatı konusunda) açık bir fikir edinmek isteyen herkese bu yazıyı hararetle tavsiye ederiz. Bu son derece kayda değer yazının bütün içeriği birkaç kelimeyle ifade edilebilir. Sosyalizm dünya çapında bir güç haline gelmiştir; ama artık sosyalizm (Marksizm), devrimcilerin («bağnazlar»)

2. Lenin'in bu niyeti gerçekleşmedi. Yazmayı düşündüğü broşür için esas malzemeler şunlardır: «Sosyalist Devrimcilere Karşı Bir Makaleden Parça» (Aralık 1902), «Sosyalist Devrimcilere Karşı Bir Broşürün Ana Hatları» (1903 İlkbahar), «Sosyalist Devrimcilere Karşı Bir Makalenin Ana Hatları» (1903 Temmuz'unun ilk yarısı).
3. *Vestnik Russkoy Revolyutsiyi, Sostsialno-Politiceskoye Obozreniye* (Rusya Devriminin Habercisi, Sosyo-Politik Dergi). 1901-1905 yılları arasında yurtdışında (Paris-Cenevre) yayımlanan illegal bir dergi. Dört sayı çıktı. 2. sayısından itibaren Sosyalist Devrimci Parti'nin teorik organı haline geldi. Bu dergiye yazı yazarları arasında M.R. Gots (A. Levitski), I. A. Rubanoviç, V.M. Çemov (Y. Gardenin) ve Y. K. Breşkovskaya da vardı.

oportünistlere («eleştiriciler») karşı açtığı mücadele sonucunda bölünmektedir. Biz Sosyalist Devrimciler «elbette» oportünizme hiçbir zaman yakınlık duymadık, ama bizi bir dogmadan kurtaran «eleştiri»den büyük sevinç duyuyoruz; biz de bu dogmanın revizyona tabi tutulması için uğraşyoruz ve henüz eleştiri yoluyla ortaya koyacak hiçbir şeyimiz yoksa da (burjuva-oportünist eleştiri hariç), henüz kesinlikle hiçbir şeyi revizyona tabi tutmamışsak da, teori karşısında özgür kalmamızı başarı saymak gerekir. Bu en büyük başarı sayılmalıdır, çünkü teori karşısında özgür insanlar olarak, genel birliği kararlılıkla savunuyor ve ilkeyle ilgili bütün teorik tartışmaları şiddetle mahkûm ediyoruz. *Vestnik Russkoy Revolutsiy* (Sayı 2, s. 127) bütün ciddiyetiyle şunu ileri sürüyor: «Ciddi bir devrimci örgüt, her zaman bölünmeye yol açan tartışmalı sosyal teori sorunlarını çözmeye çalışmaktan vazgeçmelidir; ama bu elbette teorisyenleri kendi çözümlerini aramaktan alıkoymamalıdır.» Ya da daha açık bir şekilde söyleyecek olursak: Bırakın, yazarlar yazsın, okurlar da okusun⁴ ve onlar bu işlerle uğraşırken, biz de geride kalan boşlukta keyfimize bakalım.

Kuşkusuz, sosyalizmden sapan bu teorinin (özellikle tartışmalar konusunda) ciddi bir tahliline girişmek gereksizdir. Kanımızca sosyalizmin buhranı, ciddi sosyalistlerin en azından teoriye bir kat daha önem vermelerini, yani daha kararlı bir şekilde kesin tavır almalarını ve kendileri ile yalpalayan ve güvenilmez unsurlar arasına daha kesin bir sınır çekmelerini zorunlu kılmaktadır. Oysa Sosyalist Devrimcilere göre, eğer karışıklık ve bölünme gibi şeyler «Almanlar arasında bile» mümkün olabiliyorsa, biz Rusların nereye sürüklendiğimiz konusundaki bilgisizliğimizle övünmemiz bir tanrı buyruğudur. Bizce, teorinin olmayışı, devrimci bir akımın var olma hakkını ortadan kaldırır ve onu önünde sonunda kaçınılmaz olarak siyasi iflasa mahkûm eder. Sosyalist Devrimcilere göre ise, teorinin olmayışı, «birlik için» en bulunmaz ve en elverişli bir durumdur. Gördüğünüz gibi, Sosyalist Devrimcilerle bir anlaşmaya varabilmemiz mümkün değildir, çünkü gerçekte tamamen farklı diller konuşuyoruz. Tek bir ümit var: Kendisi de (yalnız daha ciddi olarak) dogmanın kaldırılmasından söz eden ve

4. «Bırakın, yazarlar yazsın, okurlar da okusun.» M.Y. Saltikov-Şchedrin'in *Çeşitli Mektuplar*'ının Birinci Mektubundan bir cümle.

«bizim» işimizin bölünmek değil, birleşmek olduğunu (proletaryaya çağrıda bulunan her burjuvanın işi budur) söyleyen Bay Struve, belki onların akıllarını başlarına getirebilir. Acaba Sosyalist Devrimciler, Bay Struve'nin yardımıyla, birlik uğruna sosyalizmin feda edilmesi siyasetlerinin ve sosyalizmin feda edilmesi temelinde kurulmuş birliğin *gerçekte ne demeye geldiğini* hiç görmeyecekler mi?

Şimdi de ikinci soruna, terörizm sorununa geçelim.

Sosyalist Devrimciler, yararsızlığı Rusya devrimci hareketinin tecrübeleriyle kanıtlanmış olan terörizmi savunurlarken, terörizmi sadece kitleler arasındaki çalışmaya bağlı olarak kabul ettiklerini, bu yüzden de Rusya Sosyaldemokratlarının bu mücadele yönteminin doğruluğunu çürütmek için (kaldı ki, bu yöntemin doğruluğu uzun bir zamandır çürütülmüş bulunuyor) ileri sürdükleri görüşlerin kendileri için geçerli olmadığını iddia ederlerken, bir hayli zor durumda kalmaktadırlar. Burada, onların «eleştiri»ye karşı tavırlarına çok benzeyen bir şey kendini yeniden belli ediyor. Sosyalist Devrimciler, bir yandan, biz oportünist değiliz diye haykırıyorlar, öte yandan da sırf oportünist eleştiri nedeniyle proleter sosyalizmi dogmasını rafa kaldırıyorlar. Sosyalist Devrimciler, bir yandan, biz teröristlerin hatalarını tekrarlamıyoruz, dikkatleri kitleler arasında çalışmadan saptırmıyoruz, diye bizi temin ediyorlar: bir yandan da, Balmaşov'un Sipyagin'i öldürmesi gibisinden eylemleri partiye hararetle tavsiye ediyorlar. Ama artık, bu eylemin kitlelerle uzaktan yakından hiçbir ilişkisi olmadığını ve böyle yürütüldüğü sürece olamayacağını: bu terörist eylemi yapan kişilerin kitlelerin belli bir eylemini ya da desteğini ne akıllarının ucundan geçirdiklerini, ne de umduklarını herkes gayet iyi biliyor ve görüyor. Bütün saf-lıklarıyla Sosyalist Devrimciler, ta başından beri, kendi sınıf mücadelesini veren devrimci sınıfın bir partisi olmak için en küçük bir çaba göstermeden kendilerini işçi sınıfı hareketinden uzak tutmuş olmaları ve hâlâ da uzak tutmaya devam etmeleri ile teröre eğilim göstermeleri arasında ister istemez sıkı bir bağ bulunduğunu bir türlü kavrayamıyorlar. Hararetle güvenceler, böylesine zorlu bir hazırlığı gerektiren şeyin değeri konusunda insanı çoğu zaman kuşkuya ve tereddüde düşürür. Acaba verdikleri bu güvencelerden bıkkınlık getirmiyorlar mı? Sosyalist Devrimcilerin ileri sürdükleri görüşleri okurken, hep şu söz-

ler aklıma takılıyor: «Biz terörizmi savunmakla, kitleler arasındaki çalışmayı göz ardı etmiyoruz.» Hem de bu güvence, kitleleri gerçekten seferber eden Sosyaldemokrat işçi hareketinden daha şimdiden kopmuş olan ve şu ya da bu teori kırıntısına sarılarak kopmaya devam eden kişilerden geliyor.

«Sosyalist Devrimcilerin Partisi'nin» 3 Nisan 1902'de yayınladığı bildiri, yukarıda anlatılanlara kusursuz bir örnek oluşturabilir. Bu bildiri, onların bugünkü önderlerine çok yakın, en gerçekçi ve en sağlam kaynaktır. *Revolutsionnaya Rossiya'nın*⁵ (Sayı 7, s. 24)* çok değerli tanıklığına bakılırsa, bu bildirideki «terörist mücadele sorununun konuluşu», «Parti görüşleriyle bütünüyle uyuşmaktadır.»

3 Nisan bildirisi, teröristlerin «en son» düşünce modelini övgüye değer bir şaşmazlıkla izliyor. İlk göze çarpan şu sözler oluyor: «Biz terörizmi, kitleler arasında çalışmanın yerine değil, tersine sırf bu çalışma için ve onunla birlikte savunuyoruz.» Bu sözler özellikle göze çarpıyor, çünkü metnin geri kalan kısımlarından üç kere daha büyük harflerle dizilmişler (tabii bu, *Revolutsionnaya Rossiya'nın* sık sık başvurduğu bir marifettir). İşte bu kadar basit! «Yerine değil, birlikte» sözlerini büyük dizeceksiniz ve Sosyaldemokratların bütün iddiaları, tarihin bütün öğrettikleri, yer ile yeksan olacak. Ama bildiriye sonuna kadar okuyun, o zaman iri harflerle dizilmiş güvencenin, kitlelerin adını boş yere andığımı göreceksiniz. «Emekçi halkın karanlığın içinden çıkacağı ve güçlü halk dalgasının demir kapıları paramparça edeceği günler» «ne yazık ki!» (kelimesi kelimesine, «ne yazık ki!») «henüz çok uzaklardadır ve bu uğurda ne kadar çok kurban verileceği-

5. *Revolutsionnaya Rossiya (Devrimci Rusya)*: Sosyalist-Devrimcilerin illegal bir gazetesini, 1900 yılı sonundan itibaren Sosyalist Devrimciler Birliği tarafından Rusya'da yayımlandı. Ocak 1902'den Aralık 1905'e kadar ise yurtdışında (Cenevre'de) Sosyalist Devrimciler Partisi'nin resmi organı olarak yayımlandı.

* *Revolutsionnaya Rossiya'nın* bu konuda birtakım dolaplar çevirdiği doğrudur. Bir yandan, «bütünüyle uyuşmaktadır» demek; öte yandan da, «abartmalar» hakkında imada bulunmak. *Revolutsionnaya Rossiya*, bu bildirinin «bir grup» Sosyalist Devrimci tarafından yayımlandığını açıklıyor. Gel gör ki, bildirinin altında şöyle bir not yer alıyor: «Sosyalist Devrimci Parti tarafından yayımlanmıştır.» Üstelik bildiride, aynı *Revolutsionnaya Rossiya'nın* ibaresi yer alıyor: («Hakların mücadeleyle elde edeceksiniz»). *Revolutsionnaya Rossiya'nın* bu hassas noktaya dokunmasına katılıyoruz, ama böyle durumlarda saklambaç oynamanın da hiç iyi olmadığını inanıyoruz. Devrimci Sosyaldemokrasi, «Ekonomizm»ün varlığını da aynı şekilde doğru bulmuyordu. Ama herhangi bir kimseyi yanıltmak için en küçük bir çaba harcamaksızın «Ekonomizm»i açıkça teşhir etmişti.

ni düşünmek bile ürkütücüdür!». Bu sözler, «ne yazık ki, henüz çok uzaklardadır» sözleri, kitle hareketini asla kavramadıklarını ve kitle hareketine asla inanmadıklarını açıkça göstermiyor mu? Bu iddia, daha şimdiden harekete geçmeye başlayan emekçi halkla bile bile alay etmek olmuyor mu? Ve nihayet, bu bayat görüş aslında boş ve saçma olduğu ölçüde iyi savunulsaydı bile, ondan gene iri harflerle çıkan sonuç terörizmin yararsızlığı olurdu; çünkü *emekçi halk olmadan* bütün bombalar güçsüzdür, hem de gerçekten güçsüzdür. Bir de şunu dinleyin: «İndirilen 1er terörist darbe, istibdadın gücünün bir parçasını koparıyor ve bütünü bu gücü (!) özgürlük uğruna savaşanların safına aktarıyor (!)» «Ve eğer terörizm sistemli bir şekilde uygulanırsa (!) terazinin kefesinin en sonunda bizim tarafımıza ağır basacağı açıktır.» Evet, gerçekten de burada herkesin apaçık görebileceği gibi teröristlerin en büyük önyargılarından biri en kaba biçimiyle karşımızda duruyor: bizzat siyasi cinayet «güç aktarır»! Böylece, bir yandan güç aktarma teorisi, öte yandan da «yerine değil, birlikte»... Acaba bu güvenceleri tekrarlamaktan usanmıyorlar mı?

Ama bu daha başlangıç. Esası şimdi geliyor. «Darbeyi kime indirmeliyiz?» diye soruyor Sosyalist Devrimcilerin partisi ve yanıtını kendisi veriyor: Çar'a değil, bakanlara indirmeliyiz; çünkü «Çar işlerin aşırı gitmesine izin vermez» (!! Bunu nasıl keşfettiler acaba??) ve zaten «bu daha kolaydır» (tam tamına böyle diyorlar!): «Hiçbir bakan kendisini sarayda bir kalede olduğu gibi gizleyemez.» Ve bu görüş Sosyalist Devrimcilerin «teori»sinin modeli olarak ölümsüzleştirilmeyi hak eden bir muhakemeye sona eriyor. «İstibdadın, kalabalığa karşı koyacak askerleri, devrimci örgütlere karşı koyacak gizli ve üniformalı polisi vardır; ama ardı arkası kesilmeden ve hatta birbirlerinden habersiz olarak [!] saldırıya hazırlanan ve saldıran tek tek bireylere ya da küçük gruplara karşı onu kim koruyabilir?» («Onu» derken ne kastediliyor? İstibdat mı? Yazar farkında olmadan, bir hedef olarak istibdadı, darbe indirilmesi daha kolay olan bir bakanla bir tutuyor!) «Kıvraklığa karşı hiçbir kuvvet sökmez. Dolayısıyla görevimiz açıktır: İstibdadın her kudurgan zalimini, istibdadın bize bıraktığı [!] tek yolla, yani öldürerek yok etmek.» Artık, Sosyalist Devrimciler, kitleler arasında çalışmayı rafa kaldırmadıkları ya da terörizmi savunmakla

bu çalışmayı parçalamadıkları yolundaki güvenceleriyle sayfalar da doldursalar, onların bu laf yağmuru, bildiriden aktardığımız bölümün modern bir teröristin gerçek ruh halini yansıttığını örtbas edemez. Güç aktarma teorisi, sadece geçmişin bütün tecrübesini değil, aynı zamanda bütün sağduyuyu da tepetaklak eden kıvraklık teorisinde doğal bütünleyicisini bulur. Devrimin tek «umudu» «kalabalıktır»; ancak bu kalabalığa önderlik edebilen (lafta değil, fiiliyatta) bir devrimci örgüt polise karşı savaşabilir; bütün bunlar bu işin alfabesidir ve bütün bunları kanıtlamak zorunda kalmak utanç vericidir. Ancak her şeyi unutmuş ya da hiçbir şey öğrenmemiş kimseler «bunun tam tersi bir sonuca» vararak, istibdadın, askerler tarafından kalabalıktan ve polis tarafından da devrimci örgütlerden «kurtarılabilceği», ama bakanları avlayan tek tek bireylerden hiçbir *kurtuluşun* olmadığı yolundaki saçma ve gülünç ahmaklığa erişebilirler!!

Yanlışlığının kesinlikle anlaşılacağına inandığımız bu saçma görüş hiç de tuhaf değildir. Tersine, öğreticidir. Çünkü mantıksızlığı adım adım kanıtlandığında, teröristlerin «Ekonomistler»le paylaştıkları («Ekonomistler»in kaybolup gitmiş eski temsilcileriyle mi, diye sorulabilir) başlıca hatalarını ortaya çıkarmaktadır. Daha önce de birçok kez belirttiğimiz gibi, bu hata, hareketimizin temel zaafını *kavrayamamalarından* ibarettir. Hareketin son derece hızlı gelişmesi nedeniyle önderler kitlelerin gerisinde kaldılar, devrimci örgütler proletaryanın devrimci faaliyetinin düzeyine ulaşamadılar, kitlelerin önünde yürümeyi ve onlara önderlik etmeyi başaramadılar. Hareketi birazcık tanıyan dürüst bir kimse, böyle bir zıtlığın varlığından kuşku duyamaz. Böyle olunca da, günümüz teröristlerinin gerçekten de aynı ahmaklığa, ama tam zıt yönde bir ahmaklığa varan tersyüz edilmiş «Ekonomistler» oldukları açıktır. Devrimcilerin güçlerinin ve daha şimdiden harekete geçen kitlelere önderlik etme imkânlarının *yetersiz* olduğu bir zamanda, birbirini tanımayan tek tek bireyler ve grupların bakanları öldürmesini örgütlemek gibisinden terörist eylemlere başvurulması için çağrıda bulunmak, sadece kitleler arasındaki çalışmayı kösteklemekle kalmaz, aynı zamanda bu çalışmanın bütünüyle darına dağın olmasına yol açar.

3 Nisan bildirisinde şunları okuyoruz: «Biz devrimciler çekingen

kümeler halinde bir araya gelmeye alışkınsınız ve hatta [burasına dik-
kat] son iki üç yıldır ortaya çıkan yeni cesaret ruhu, bireylerden çok
kalabalığın heyecanını yükseltmeye yaramıştır.» Bu sözler, farkında
olmadan, bir gerçeği dile getiriyor. Ve terörizmin propagandalarına
ezici darbeyi indiren de, işte bu gerçektir. Her akli başında sosyalist
bu gerçeğe bakarak, grup eylemini daha güçlü, daha cesur ve daha
uyumlu bir şekilde yürütmek gerektiği sonucunu çıkarır. Ama Sosya-
list Devrimciler şu sonucu çıkarıyorlar: "Vur, kıvrak birey; çünkü hal-
kın kümeler halinde bir araya gelmesi ne yazık ki henüz çok uzaklar-
dadır ve zaten bu kümenin karşısında askerler vardır.» Bu görüşün iler-
tutar yanı yoktur, beyler!

Bildiri, terörizm teorisinin bir sonucu yanını da eksik etmemiş. Bi-
ze deniyor ki: «Bir kahramanın yaptığı tek tek çarpışmalar bizim mü-
cadele ruhumuzu ve cesaretimizi yükseltiyor.» Ama *hepimizdeki* mü-
cadele ruhunu ve cesareti gerçekten yükselten *biricik şeyin*, kitle hare-
ketinin yeni biçimleri ya da kitlelerin yeni yeni kesimlerinin bağımsız
mücadeleye atılışı olduğunu hem geçmişten biliyor, hem de bugün
gözlerimizle görüyoruz. Oysa tek tek çarpışmalar, Balmaşovlar tara-
fından yürütülen *tek tek çarpışmalar* olarak kaldıkları sürece, ilk başta
anlı bir heyecan uyandıran bir etki yaratırlar, ama bu arada dolaylı
olarak da, bir kayıtsızlığa ve gelecek *sefere* kadar pasif bir bekleyişe
yol açarlar. Daha ileride şöyle deniyor: «Her terörizm alevi zihinleri
aydınlatır.» Ne yazık ki, terörizmi öğütleyen Sosyalist Devrimcilerin
partisi için biz bunun doğru olduğunu göremedik. Bir de önümüze, bü-
yük iş, küçük iş teorisi getiriliyor. «Daha büyük güce, daha fazla
imkâna ve daha büyük kararlılığa sahip olanlar küçük (!) işlerle yetin-
mesinler: kendilerine kitleler arasında terörizm propagandası (!), çap-
raşık terörist eylemlerin... [kıvraklık teorisi çoktan unutulmuş!] hazır-
lanması gibi daha büyük bir iş bulsunlar ve kendilerini ona adansınlar.»
Ne kadar da akıllara durgunluk veren bir zekât: Yerini alçak Plchve'nin
alacağı alçak Sipyagin'den öğ almak uğruna bir devrimcinin hayatını
feda etmek, buna büyük iş deniyor. Ama *örneğin*, kitleleri silahlı bir
gösteriye hazırlamak: bu da küçük iş oluyor. Özellikle bu nokta *Revo-
lusionnaya Rossiya*'nın 8. sayısında açıklanmaktadır: «Belirsiz ve
uzak bir geleceğin bir sorunu olarak silahlı gösteriler hakkında» yaz-

mak ve konuşmak kolaydır, ama şimdiye kadar bütün bu lalllar teorik nitelikte olmaktan öteye gidememiştir.» Sağlam bir sosyalist inancın zorunluluklarından ve her türden halk hareketinin ağır tecrübelerinden çok uzak olan bu adamların kullandığı dili biz iyi biliriz! Onlar, kısa sürede elde edilebilecek ve gürültü koparabilecek sonuçlar ile pratiği birbirine karıştırırlar. Onların gözünde, sınıf tavrına sıkı sıkıya bağlı kalmayı ve hareketin kitle niteliğini korumayı istemek, «bulanık teori yürütmektir.» Kesin olmak, onların gözünde, her düşünce karşısında kölece boyun eğmek ve... ve bu boyun eğişin sonucu olarak da her defasında kaçınılmaz bir şekilde çaresizliğe düşmektir. Gösteriler başlar başlamaz, bu gibilerin dudaklarından kanlı kelimelerin, sonun başlangıcı hakkında sözlerin döküldüğünü görürüz. Ama gösteriler durdu muydu, bunların kolları da çaresizce aşağı iner ve hemen bağırılmaya başlarlar: «Halk, ne yazık ki, henüz çok uzaklarda...» Çar'ın uşakları yeni bir saldırıya geçtiler mi, bunlar hemen kendilerine, bu saldırıya mükemmel bir *karşıtlık* oluşturacak «kesin» bir önlem, derhal bir «güç aktarması» yaratacak bir önlem gösterilmesini isterler ve bu aktarmayı sağlayacaklarını gururla vaat ederler! Bu adamlar, işte bu güç «aktarması» vadinin siyasi maceracılık olduğunu ve bu maceracılıklarının da ilkesizliklerinden kaynaklandığını kavrayamıyorlar.

Sosyaldemokratlar, maceracılığa karşı her zaman uyarıda bulunacaklar ve kaçınılmaz olarak tam bir hüsrarla sonuçlanan hayalleri amansızca teşhir edeceklerdir. Devrimci bir partinin ancak devrimci sınıfın hareketine *fiilen* rehberlik ettiği zaman adına layık olabileceğini akıldan çıkarmamalıyız. Gene, herhangi bir halk hareketinin, sayısız biçimlere büründüğünü, durmadan yeni biçimler geliştirdiğini ve eski biçimleri ıskartaya çıkardığını, değişiklikler getirdiğini ya da eski ve yeni biçimlerin yeni bileşimlerini yarattığını hiç unutmamalıyız. Mücadelenin araçlarının ve yöntemlerinin oluşturulması sürecine faal olarak katılmak, görevimizdir. Öğrenci hareketi şiddetlendiğinde, biz işçilere öğrencilerin yardımına koşmaları için çağrıda bulunmaya başladık (*Iskra*, Sayı 2). Ama bunu, gösterilerin biçimlerini önceden kestirmeye kalkışmadan, bu gösterilerin derhal bir güç aktarmasıyla ve zihinlerin aydınlanmasıyla sonuçlanacağını ya da özel bir kıvraklığı vaat etmeden yaptık. Gösteriler güçlendiğinde, gösterilerin örgütlenmesi

ve kitlelerin silahlandırılması için çağrıda bulunmaya başladık ve bir halk ayaklanması hazırlama görevini öne sürdük. Şiddet ve terörizmi ilke olarak asla reddetmeksizin, kitlelerin doğrudan katılımını sağlayabilecek ve bu katılımı güvence altına alabilecek şiddet biçimlerinin hazırlanması için çalışılmasını istedik. Bu görevin zorluklarına gözümüzü kapamıyoruz. Tersine bu sorunun «belirsiz ve uzak bir geleceğe» ait olduğu yolundaki itirazlara aldırmadan, bu görevi yerine getirmek için kararlılıkla ve sebatla çalışacağız. Evet, beyler, biz hareketin sadece geçmişteki biçimlerini değil, gelecekteki biçimlerini de savunuyoruz. Biz, geçmişte mahkûm edilmiş şeylerin «kolay» bir tekrarını değil, geleceği olan uzun ve çetin bir çalışmayı tercih ediyoruz. Biz, malum dogmalara karşı lafta savaş açan, ama fiiliyatta güç aktarma, büyük iş, küçük iş ayrımı ve elbette tek tek çarpışmalar teorileri gibi küflenmiş ve zararlı görüşleri savunanları her zaman teşhir edeceğiz. 3 Nisan bildirisi şöyle sona eriyor: «Eski çağlarda halk savaşları nasıl halk önderlerinin tek tek çarpışmaları şeklinde verildiyse, bugün de teröristler Rusya'nın özgürlüğünü istibdada karşı tek tek çarpışmalarla elde edeceklerdir.» Böyle cümlelerin sadece tekrarlanmaları bile çürütülmeleri için yeterlidir.

Devrimci çalışmasını proletaryanın sınıf mücadelesine gerçekten bağlı olarak yürüten herkes, proletaryanın (ve onu destekleyebilecek halk kesimlerinin) bir yığın acil ve doğrudan talebinin yerine getirilmeden öylece durduğunu çok iyi bilir, görür ve hisseder. Bilir ki, birçok yerde, geniş bölgelerde, emekçi halk eyleme geçmek için kelimenin tam anlamıyla yanıp tutuşmakta, ancak yayınların ve önderliğin yetersizliği ve devrimci örgütlerin güç ya da araçlardan yoksun oluşu yüzünden onun bu coşkusu heba olup gitmektedir. Ve kendimizi, uzun zamandır Rusya devriminin başına bir uğursuzluk alameti gibi çöreklenmiş bulunan o aynı kısır döngünün içinde buluyoruz: nitekim buluyoruz da. Bir yandan yeterince aydınlatılmamış ve örgütlenilmemiş kalabalığın devrimci coşkusu boşa giderken, öte yandan da düzenli bir şekilde ilerleme ve kitlelerle el ele çalışma imkânına olan inancını kaybeden «kıvrak bireyler»in ateşlediği silahlardan yükselen dumanlar havada kaybolur gider.

Ama işler gene de yoluna konulabilir, yoldaşlar! Gerçek bir dava-

ya olan inancın kaybedilmesi, bir kural değil, ender bir istisnadır. Terörist eylemlere girişme eğilimi geçici bir hevestir. Öyleyse, Sosyaldemokratlar saflarını sıklaştırsınlar ve devrimcilerin militan örgütü ile Rusya proletaryasının kitle kahramanlığını tek bir bütün halinde birleştirsinsinler!⁶

Iskra, Sayı 23, 1 Ağustos 1902

Toplu Eserler, Cilt 6.
Iskra'daki metne uygun
olarak yayımlanmıştır.

6. Lenin, «*Devrimci Maceracılık*» adlı bu makalesinin ikinci bölümünde, Sosyalist Devrimcilerin toprak programını ele alıyor. Bu bölümü, bu kitaptaki derlemenin esas konusu dışında kaldığından buraya almadık. - Ç.N.

BİR YOLDAŞA ÖRGÜTSEL GÖREVLERİMİZ ÜZERİNE MEKTUP¹

Eylül 1902

Sevgili yoldaş,

«St. Petersburg Devrimi Partisi'nin Örgütlenmesi» için hazırladığınız taslağın eleştirilmesi isteğinizi memnurlukla yerine getiriyorum.²

1. *Bir Yoldaşa Örgütsel Görevlerimiz Üzerine Mektup*. St. Petersburglu Sosyaldemokrat A.A Şneyerson'un (Yeryoma) o şehirlerdeki Sosyaldemokrat çalışmaların örgütlenme tarzını eleştiren mektubuna verilen yanıtı.

Lenin ve yakın arkadaşlarının Aralık 1895'te tutuklanmalarından sonra, «Ekonomistler», İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birliğini yavaş yavaş denetimleri altına aldılar. Devrimciler, bir yeraltı ve merkezi örgütünün kurulması için mücadele eden devrimci Marksistlerin tam tersine, «Ekonomistler» siyasi mücadelenin önemini inkâr ediyor ve seçim ilkesine dayalı ve başlıca hedefi, işçilerin ekonomik çıkarlarını gözetmek, yardımlaşma fonları kurmak vb. olan geniş bir işçi sınıfı örgütünün kurulması düşüncesini ortaya atıyorlardı. «Ekonomistler» Mücadele Birliğini uzun süre denetimlerinde tutarak onun örgütsel yapısına da kendi damgalarını vurdu- lar: Birliğin işçi üyeleri (sözüm ona işçi örgütü) suni olarak aydın üyelerden ayrıldı. Birliğin gevşek örgütlenişi, işçilerin istibdada ve burjuvaziye karşı kitle çapında devrimci mücadelesine önderlik etmeyi değil, daha çok sendikal biçimde bir mücadeleye uygundu. St. Petersburg örgütünde İskracılarla «Ekonomistler» arasında gelişen mücadele RSDİP'in St. Petersburg Komitesinin 1902 yazında *İskra*'nın safına geçmesiyle doruğuna ulaştı.

İskra'nın 15 Aralık 1902 tarihli 30. sayısında şöyle deniyordu. «Haziran ayında St. Petersburg dolaylarında yapılan ve *İşçi Örgütünün beş sentini temsil eden işçilerin* (bunlar, İşçi Örgütünün en yüksek kuruluşunu meydana getiriyordu) katıldığı bir toplantıda ortaya iki sorun çıktı. Bu sorunlar şunlardı: 1) Rusya sosyaldemokrasisindeki iki akım bugüne kadar St. Petersburg'da görülen eski 'Ekonomist' akım ve *İskra* ve *Zarya* tarafından temsil edilen devrimci akım; 2) Örgütlenme ilkeleri (sözüm ona 'demokratizm' ya da bir 'devrimciler örgütü'). Her iki sorunda da *bütün işçiler oxbirliğiyle* 'Ekonomizm'e ve 'demokratizm'e karşı çıktılar ve *İskra* akımının safında yer aldılar.»

St. Petersburg Mücadele Birliği'ni, *İskra*'nın örgütlenme ilkelerinin ruhuna uygun olarak yeniden inşa etmek için, *İskra* örgütünün, İşçi Örgütünün ve St. Petersburg Komitesinin temsilcilerinden oluşan bir komite kuruldu. Ama Tokarev'in başını çektiği «Ekonomistler», St. Petersburg Komitesinin *İskra*'nın tutumunu destekleme kararına katılmadıklarını bildiriler, sözüm ona İşçi Örgütleri Komitesi kurdular ve İskracılara karşı mücadeleye giriştiler. İskracılar işçilerin desteği sayesinde mevzilerini korudular ve St. Petersburg örgütü içindeki durumlarını sağlamlaştırdılar.

Lenin'in Parti örgütlenmesi için planını geliştirdiği ve somut olarak biçimlendirdiği

(Anlaşılan, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin St. Petersburg'daki çalışmalarının örgütlenmesini kastediyorsunuz.) Ortaya koyduğunuz sorun öylesine önemli ki, St. Petersburg Komitesinin bütün üyeleri ve hatta genel olarak bütün Rusya Sosyaldemokratları bu sorunun tartışılmasına katılmalıdırlar.

Her şeyden önce, «Birlik»in eski (dediğiniz gibi, «birlik tipi») örgütlenmesinin elverişsizliğine ilişkin açıklamanıza bütünüyle katıldığımı belirtmek isterim. *Raboçeye Dyelo* taraftarlarının «demokratik» ilkeleri öne sürerken büyük bir kibirlilik ve inatçılıkla savunuculuğunu yaptıkları seçim sistemine, ilerici işçiler arasında ciddi bir eğitimin ve devrimci öğretimin yokluğuna ve işçilerin faal çalışmalardan kopmalarına değiniyorsunuz.

Durum tam olarak şöyle: 1) (Sadece işçiler arasında değil, aydınlar arasında da) Ciddi bir eğitimin ve devrimci öğretimin bulunmaması; 2) seçim ilkesinin yersiz ve aşırı ölçüde uygulanması ve 3) işçilerin faal devrimci çalışmalardan kopmaları. St. Petersburg örgütünün ve Partimizin daha birçok yerel örgütünün temel zaafı işte buradadır.

Mektubunuzdan, ana hatlarını anlayabildiğim kadarıyla, örgütsel görevlere ilişkin temel görüşünüzü bütünüyle paylaşıyor ve örgütlenme planınıza katılıyorum.

Özellikle, bütün Rusya çapındaki çalışmayla ve bir bütün olarak, Parti faaliyetiyle ilgili görevlere özel önem verilmesi yolundaki görüşünüze bütünüyle katılıyorum. Bu, sizin taslağımızın Birinci Madde-

Bir Yoldaşa Mektup, St. Petersburg'a, «Ekonomistler»e karşı mücadele en yüksek noktasına ulaştığı bir sırada vardı. Mektubun hektografya kopyası çıkarıldı, elle çoğaltıldı ve St. Petersburglu Sosyaldemokratlar arasında dağıtıldı. 1903 Haziran'ında Sibirya Sosyaldemokrat Birliği tarafından *RSDİP'in Örgütlerindeki Devrimci Çalışma Üzerine (Bir Yoldaşa Mektup)* illegal olarak yayımlandı. Bu mektup RSDİP Merkez Komitesi tarafından ayrı bir broşür olarak da yayımlandı ve broşürü baskıya bizzat hazırlayan Lenin ona bir önsöz, bir de ek yazdı. Mektup, sosyaldemokrat örgütlerde geniş çapta dağıtıldı. 1902-1905 yıllarını kapsayan polis arşivleri, Moskova, Riga ve Don Rostov'u, Nahcevan, Nikolayev, Krasnoyarsk, Irkutsk ve diğer yerlerde yapılan polis baskınlarında bu mektubun ele geçtiğini ortaya koyuyor.

SBKP Merkez Komitesi'nin Marksizm-Leninizm Enstitüsü'nün arşivlerinde, *Mektup*'ün sadece ilk sayfasının el yazması bulunmaktadır. Bu sayfada Lenin'in el yazmasıyla şu not vardır: «Genel Olarak St. Petersburg Komitesine ve özel olarak da Yeryoma yoldaşa (Lenin'den).»

2. Buradaki «Taslak» St. Petersburg şehrindeki devrimci çalışmayla ilgili Tüzük taslağıdır, yoksa RSDİP'in Genel Tüzüğü değil. Metnin bazı yerlerinde «Taslak» yerine «Tüzük» kullanıyor.-Ç.N

sinde şöyle ifade edilmiş: «İşçiler arasında sürekli muhabirleri bulunan ve örgüt içindeki çalışmalarla sıkı bağı olan *Iskra* gazetesi, *Parti'nin* yönetici merkezidir (sadece bir komitenin ya da bölgenin değil)». Ben sadece, teorik gerçekleri, taktik ilkeleri, genç örgütlenme görevlerini ve herhangi bir an için tüm Parti'nin genel görevlerini geliştirip ortaya çıkaran gazetenin, Parti'nin *ideolojik* önderi olabileceğini ve olması da gerektiğini belirtmekle yetineceğim. Ama ancak, bütün komitelerle *kişisel* bağları sağlayan, Rusya Sosyaldemokratları arasındaki en devrimci bütün güçleri kucaklayan ve yayınların dağıtılması, bildirilerin basılması, güçlerin gereğince dağıtılması ve özel uğraşları üstlenecek kişilerin ve grupların atanması ve gösteriler ve bütün Rusya çapında bir ayaklanmanın hazırlanması vb. gibi Parti'nin bütün genel sorunlarıyla uğraşan özel bir merkezi grup (diyelim, Merkez Komitesi) hareketin doğrudan *pratik* önderi olabilir. Örgütün en kesin gizliliğini ve hareketin sürekliliğini korumak zorunlu olduğuna göre, Partimizin iki yönetici merkezi olabilir ve olmalıdır da. Bir M. O. (Merkez Organ) ve bir M. K. (Merkez Komitesi). Bunlardan birincisi, ideolojik önderlikten; ikincisi de, doğrudan ve pratik önderlikten sorumlu olmalıdır. Bu gruplar arasındaki eylem birliği ve gerekli dayanışma, sadece tek bir Parti programıyla değil, aynı zamanda bu *iki grubun bileşimiyle* (her iki grup da, M.O. ve M. K., birbiriyle tam bir uyum içinde olan kimselerden meydana gelmelidir) ve düzenli ve sistemli ortak toplantıların düzenlenmesiyle de sağlanmalıdır. Ancak o zaman, hem M. O., Rus polisinin erişemeyeceği bir yere yerleştirilebilir ve tutarlılığı ve sürekliliği güvence altına alınabilir; hem de M. K., bütün temel sorunlarda M. O. ile daima birlik içinde bulunabilir ve hareketin bütün pratik yönlerini doğrudan doğruya *yönetebileceği* serbestiye sahip olabilir.

Dolayısıyla, Tüzüğü'nün Birinci Maddesi (sizin taslağınıza göre) sadece hangi Parti organlarının yönetici organ olarak tanındığını belirtmekle kalmamalı (bu elbette gereklidir), aynı zamanda bir yerel örgütün, onlar olmadan Parti'nin bir parti olarak varlığını sürdüremeyeceği merkezi kuruluşları *yaratmak*, desteklemek ve sağlamlaştırmak için faal bir şekilde çalışma görevini üstlenmesi gerektiğini de belirtmelidir.

Daha sonra, İkinci Maddede, komitenin «yerel örgütü yönetmesi» gerektiğini (belki de «Parti'nin bütün yerel çalışmaları ve bütün yerel örgütleri» demek daha iyi olurdu: ama ben, ifade ayrıntıları üzerinde durmayacağım) ve hem işçilerden, hem de aydınlardan meydana gelmesi gerektiğini, çünkü onları iki komiteye bölmek zararlı olacağını söylüyorsunuz. Bu, kesinlikle ve tartışmasız doğrudur. Rusya Sosyal-demokrat İşçi Partisi'nin tek bir komitesi olmalı ve bu komite de, kendilerini bütünüyle sosyaldemokrat faaliyetlere adanmış, sağlam Sosyal-demokratlardan oluşmalıdır. Mümkün olduğu kadar çok sayıda işçinin tam bir sınıf bilincine varmasına, profesyonel devrimci ve komite üyesi haline gelmesine özellikle önem vermeliyiz.* İki değil de *tek bir* komite oldu muydu, komite üyelerinin birçok işçiyi *kişisel* olarak tanımasını sorunu özel bir önem kazanır. İşçilerin arasında olup biten her şeye önderlik edebilmek için, her yere gidebilmek, çok sayıda işçi tanımak ve her yere girip çıkabilmek vb. gerekir. Bu yüzden, komite, işçi sınıfı hareketinin bizzat işçilerin arasından çıkacak belli başlı bütün *önderlerini* mümkün olduğu kadar kapsamalıdır. Komite, yerel hareketin *bütün* yönlerini yönetmeli ve Parti'nin *bütün* yerel kuruluşlarının, güçlerinin ve araçlarının sorumluluğunu üstlenmelidir. Siz komitenin nasıl kurulması gerektiğinden söz etmemişsiniz; ama bu durumda özel kurallar koymanın pek o kadar gerekli olmadığı konusunda da anlaşacağımızı sanıyorum; komitenin nasıl kurulması gerektiği sorunu Sosyaldemokratların yerinde saptayacakları bir sorundur. Ama belki de şunu belirtmek gerekiyor: Komiteye yeni üyelerin alınması, komite üyelerinin çoğunluğunun (ya da üçte ikisinin vb.) kararıyla gerçekleşmeli ve komite, ilişkiler listesinin güvenilir (devrimci açıdan) ve sağlam (siyasi anlamda) ellere verilmesine dikkat göstermeli ve aday üyeleri önceden hazırlamalıdır. M.O. ve M.K.miz, olduğu zaman, yeni komiteler ancak bunların işbirliği ve onayıyla kurulmalıdır. Elden geldiğince, komitelerde çok fazla sayıda üye bulunmamalı (böyle komiteler iyi eğitilmiş, her biri devrimci faaliyetin özel bir dalında teknik ustalık kazanmış kişilerden kurulmuş olur), ama aynı zamanda komiteler, çalışmanın *bütün* yönlerinin sorumluluğunu üstlenebilecek, tam

* Komiteye, işçi kitleleriyle en çok bağı olan ve işçi kitleleri arasında en fazla «şayılan» devrimci işçileri almaya çalışmalıyız.

bir temsili gerçekleştirebilecek ve bağlayıcı kararlar alınmasını sağlayabilecek yeterli sayıda üyeyi de kapsamalıdır. Üyelerin sayısı oldukça fazla ve sık sık toplanmaları da tehlikeli olursa, o zaman komite içinde özel ve çok küçük bir yürütme grubu (diyelim, beş hatta daha az kişiden meydana gelen) seçmek gerekebilir. Ama bu gruba, kesinlikle, komitenin sekreteri ve bir bütün olarak çalışmaya pratikte rehberlik edebilecek olanlar girmelidir. Tutuklamalar olduğu takdirde çalışmanın kesintiye uğramaması için, bu gruba yedek üyeler sağlanması da özellikle önemlidir. Yürütme grubunun faaliyetleri ve bu gruba üye alma işlemi vb., komitenin genel toplantısının onayına tabi olacaktır.

Ayrıca, komiteden sonra, onun altında şu kurumları öneriyorsunuz: 1) Tartışma toplantıları («en iyi» devrimcilerin katıldığı toplantılar); 2) semt çevreleri³; 3) bu semt çevrelerinin her birine bağlı birer propagandacı çevresi; 4) fabrika çevreleri ve 5) belli bir semtteki fabrika çevrelerinin delege «temsilcilerinin toplantıları». Komitenin altındaki bütün diğer kurumların (üstelik sizin saydıklarımızın yanı sıra, daha birçok ve son derece çeşitli kurumlar da olmalıdır) komiteye tabi olmaları gerektiği ve semt grupları (çok büyük şehirlerde) ve fabrika grupları (her zaman ve her yerde) bulunması gerektiği konusunda size bütünüyle katılıyorum. Ama sanırım, birçok ayrıntıda sizinle aynı kanıda değilim. Örneğin, «tartışma toplantıları»nın tamamen gereksiz olduğu kanısındayım. «En iyi devrimcilerin» hepsi de komitede olmalı ya da özel bir görevde çalışmalıdır (basın, ulaştırma, ajitasyon gezileri ya da sözgelimi bir pasaport bürosunun, hafiyeler ve kışkırtıcı ajanlarla uğraşan savaş müfrezelerinin ya da ordu içinde grupların vb. örgütlenmesi).

«Toplantılar», komitede ve her semtte, her fabrikada, propaganda, işkolu (dokumacılar, makine işçileri, deri işçileri vb.), öğrenci, edebiyat vb. çevrelerinde yapılacaktır. Toplantılar niçin özel bir kurum haline getirilsin?

Devam edelim. Çok haklı olarak *Iskra*'ya doğrudan yazı yazma imkânının «her isteyen»e tanınmasını istiyorsunuz. Ne var ki,

3. Çevre: Partili ve Partisiz devrimcilerden oluşan geniş grup. Çevre, Parti hücresi değildir. Ç.N

«doğrudan» sözü, gazetenin bürosunun ya da adresinin « her isteyen» tarafından bilinmesi şeklinde anlaşılmalıdır; ancak *dileyen herkesin* mektupları yazıkuruluna vermesi (ya da göndermesi) zorunlu olmalıdır. Elbette adresler *oldukça geniş bir çevre* tarafından bilinmelidir, ama her isteyene verilmemeli, sadece güvenilir ve gizlilik koşullarına uyma yeteneğine sahip oldukları bilinen devrimcilere verilmelidir. Belki de, sizin önerdiğiniz gibi, her semtte bir kişiye değil de, birçok kişiye verilmesi gerekebilir. Aynı zamanda, çalışmamıza katılan herkesin, tek tek her bir çevrenin kararlarını, isteklerini, dileklerini komitenin ve ayrıca M. O. ve M. K.nin dikkatine *sunma hakkına sahip olması* gerekir. Eğer bunu sağlarsak, *Parti görevlilerinin bütün konferansları*, «tartışma toplantıları» gibi son derece hantal ve gizlilik kurallarına aykırı bir şeye gerek kalmadan, *bütün bilgilerden yararlanacaklardır*. Elbette mümkün olduğu kadar çok sayıda ve çeşitli görevlinin vereceği *kişisel konferanslar* düzenlemeye de çalışmalıyız; ama burada her şey gizliliğe uymaya bağlıdır. Rusya'da genel toplantılar ancak pek seyrek ve istinai olarak mümkündür ve «en iyi devrimcilerin» bu toplantılara katılmalarına izin verilirken bir kat daha uyanık olmak gerekir, çünkü ajan provokatörlerin bu toplantılara sızmaları ve hafiyelerin toplantıya katılanlardan birini izlemeleri genellikle daha kolaydır. Sanırım şöyle yapmak daha doğru olur: Büyük bir genel toplantı (diyelim, otuz ile yüz kişi arasında) düzenlemek mümkün olduğunda (örneğin, yazın ormanda ya da bu amaç için özel olarak sağlanmış gizli bir apartman katında), komite «en iyi devrimciler»den bir ya da ikisini göndermeli ve toplantıya uygun kişilerin katılmasını, yani örneğin çağrılanın fabrika çevrelerinin mümkün olduğu kadar sayıda güvenilir üyesine ulaştırılmasını vb. *sağlama almalıdır*. Ama bu toplantılar resmi kayıtlara geçirilmemeli, tüzüğe konulmamalı ve düzenli olarak yapılmamalıdır. İşler, toplantıya katılan herkesin orada bulunan herkesi tanıyabileceği, yani her bir kimsenin bir çevrenin «temsilcisi» olduğunu bileceği vb. tarzda düzenlenmemelidir. İşte ben bu yüzden, sadece «tartışma toplantıları»na değil, «temsilci toplantıları»na da karşıyım. Bu iki kurumun yerine, şöyle bir kural önereceğim. Komite, harekette pratik olarak yer alanların mümkün olduğu kadar çok sayıda ve genel olarak da işçilerin katılacağı büyük toplantılar dü-

zenlenmesini sağlamalıdır. Toplantının yeri, zamanı, gerekçesi ve toplantıya kimlerin katılacağı, böyle işlerin gizli düzenlenişinden sorumlu olan komite tarafından saptanmalıdır. Açık havada, ormanda vb. düzenlenen daha az resmi nitelikteki işçi toplantılarının ise bu kuralla hiçbir şekilde sınırlanamayacağı açıktır. Belki de Tüzükte bu konuyla ilgili bir şey söylememek daha bile iyi olur.

Devam edelim: semt gruplarının en önemli görevlerinden birinin, yayınların düzenli olarak *dağıtılmasını* örgütlemek olduğu konusunda size bütünüyle katılıyorum. Sanırım, semt grupları esas olarak komiteler ile fabrikalar arasında *aracılık* ve hatta çoğu zaman *kuryelik* görevini yerine getirmelidirler. Semt gruplarının ana görevi, komiteden gizlilik kurallarına uygun olarak aldıkları yayınları düzgün bir şekilde dağıtmak olmalıdır. Bu son derece önemli bir görevdir; çünkü eğer biz dağıtım yapan özel bir semt grubu ile o semtteki *bütün fabrikalar* ve o semtteki mümkün olduğu kadar çok sayıda *işçi evi* arasında düzenli bir bağ kurabilirsek, bu hem gösteriler, hem de bir ayaklanma açısından büyük değer taşıyacaktır. Yayınların, broşürlerin, bildirilerin hızlı ve düzenli bir biçimde dağıtılmasını düzenlemek ve örgütlemek ve bu amaçla bir temsilciler ağı geliştirmek demek, ilerdeki gösterilerin ya da ayaklanmanın hazırlık çalışmalarının *büyük* bir kısmını gerçekleştirmek demektir. Yayınların dağıtımının örgütlenmesine bir huzursuzluk, grev ya da karışıklık zamanında başlamak çok geç olur. Bu çalışma ancak dağıtımın ayda iki ya da üç kez *zorunlu* kılınmasıyla, adım adım gerçekleştirilebilir. Eğer elde gazete yoksa bildiri dağıtılabilir ve dağıtılmalıdır da; ama dağıtım aygıtının boş kalmasına asla izin verilmemelidir. Bu aygıt öylesine yetkin bir duruma getirilmelidir ki, örneğin bütün bir St. Petersburg işçi sınıfını bir olaydan bir gecede haberdar edebilmeli ve harekete geçirebilmelidir. Bu asla hayalci bir hedef değildir; yeter ki, bildiriler merkezden daha dar aracı çevrelere, onlardan da dağıtıcılara sistemli bir şekilde aktarılabilsin. Kanımca, semt gruplarının görevleri, bu salt aracılık ve aktarma çalışmasının dışına taşırılmamalıdır; ya da daha kesin koyacak olursak, semt gruplarının görevleri bu çalışmanın dışına ancak en büyük temkinlilikle taşırılmalıdır; yoksa bu durum sadece açığa çıkma olasılığını artırır ve çalışmanın bütünlüğüne zarar verir. Hiç kuşku yok ki, bütün Parti sorunlarının

tartışıldığı toplantılar semt çevrelerinde de yapılacaktır, ama yerel hareketin bütün genel sorunlarına ilişkin *kararlar* sadece komite tarafından alınmalıdır. Semt gruplarının bağımsız hareket etmesine, bildirilerin aktarılması ve dağıtılmasının sadece teknik yanını ilgilendiren sorunlarda izin verilmelidir. Semt gruplarının bileşimi komite tarafından saptanmalıdır, yani komite kendi üyelerinden (ya da komitede bulunmayan yoldaşlardan) bir ya da ikisini şu ya da bu semte delege olarak *atar* ve onlara *bir semt grubu kurmaları* talimatını verir: bu semt grubunun bütün üyeleri de gene komite tarafından onaylanır. Semt grubu komitenin bir koludur ve yetkilerini yalnızca komiteden alır.

Şimdi de, propagandacı çevrelerin sorununa geçiyorum. Propaganda güçlerimizin azlığı yüzünden bu çevreleri tek tek her semtte örgütlemek hem epeyce zordur, hem de pek arzu edilir bir şey değildir. Propaganda, komitenin bütünü tarafından aynı anlayış içinde yürütülmeli ve kesinlikle merkezileştirilmelidir. Dolayısıyla, bu konuda şöyle düşünüyorum: Komite, çeşitli üyelerine, bir propagandacılar grubu örgütlemeleri talimatını verir (bu propagandacılar grubu, komitenin bir kolu ya da *komitenin kuruluşlarından biri* olur). Bu grup, gizliliği korumak için semt gruplarının *yardımlarından* yararlanarak, *bütün şehirde* ve komitenin «yetki alanı içine giren» bütün yörelerde propaganda yürütmelidir. Bu grup, gerekirse, altgruplar kurabilir ve sözgelimi bazı görevlerini bu altgruplara devredebilir. Ama bütün bunlar ancak komitenin onayıyla yapılabilir. Komite, hareketle şu ya da bu şekilde bağı olan her gruba, altgruba ve çevreye kendi delegesini gönderme hakkına her zaman ve kayıtsız şartsız sahip olmalıdır.

Aynı tarzda bir örgütlenme, aynı türden komite kolları ya da kuruluşları, harekete hizmet eden çeşitli grupların hepsinde uygulanmalıdır. Örneğin, yüksek ve orta dereceli okullardaki öğrenci gruplarına; devlet memurları arasındaki sempatizan gruplarına; ulaştırma, basın ve pasaport gruplarına; gizli toplantı yerleri düzenleyen gruplara; hafiyelerin izini sürerek onları tespit etmekle görevli gruplara; askerler arasındaki gruplara; silah sağlamakla görevli gruplara; «maddi gelir getiren girişimler»i örgütleyen gruplara vb. uygulanmalıdır. Gizli örgüt yönetme sanatı, bütünüyle, *mümkün olan her şeyden* yararlanmakta, «herkese yapacak bir iş vermekte» ve aynı zamanda bütün hareke-

tin önderliğini, sırf birtakım yetkilere dayanarak değil, saygınlığa, canlılığa, daha fazla tecrübeye, daha çokyönlülüğe ve daha fazla yeteneğe sahip olarak elde tutmakta yatar. Bunu, merkezde olağanüstü yetkilere sahip *yeteneksiz* bir kimse *bulunursa* mutlak merkezizetçiliğin hareketi kolayca mahvedebileceği yolundaki alışlagelmiş itirazın öne sürülmesi olasılığına karşı belirtiyorum. Bu kuşkusuz mümkündür, ama seçim ilkesiyle ya da ademi merkezizetçilikle giderilebilecek bir şey değildir; bunların geniş ölçüde uygulanmasına kesinlikle göz yumulamaz ve bunlar, istibdat yönetimi altında yürütülen devrimci çalışmaya son derece zararlıdır. Bu, herhangi bir tüzükle de giderilemez; ancak tek tek her bir grubun ve altgrubun aldığı kararlardan M.O. ve M. K.ne başvurmalarına ve (en kötü durumda) kesinlikle yeteneksiz yetkililerin *görevlerinden alınmasına* kadar uzanan «yoldaşca etkileme» önlemleriyle giderilebilir. Komite, devrimci çalışmanın çeşitli yönlerinin çeşitli yetenekleri gerektirdiğini ve bir örgütleyici olarak hiç işe yaramayan bir kimsenin bazen bir ajitatör olarak son derece değerli olabileceğini ya da kesin gizli çalışmada iyi olmayan birisinin yetkin bir propagandacı olabileceğini vb. göz önüne alarak, mümkün en geniş işbölümünü sağlamak için çaba harcamalıdır.

Bu arada, propagandacılar konusuna değinmişken, bu mesleğe yeteneksiz kişilerin *yığılmasıyla* propaganda düzeyinin düşürülmesini bir-iki kelimeyle eleştirmek isterim. Ayrım yapmaksızın her öğrenciyi ve «bir çevreye verilmesini» isteyen her *genci* propagandacı olarak görmek, bazen aramızda alışkanlık haline geliyor. Buna karşı çıkılmalıdır, çünkü çok büyük zarar vermektedir. İlkelerde sonuna kadar tutarlı ve gerçekten yetenekli *çok az* propagandacı vardır (ve böyle bir propagandacı olabilmek için insanın çok inceleme yapması ve yeterli tecrübe kazanması gerekir); dolayısıyla, böyle kimseler uzmanlaştırılmalı, bütünüyle bu tür çalışmaya verilmeli ve onlara en büyük özen gösterilmelidir. Bunlar, hafta içinde birçok konferans vermeli ve gerektiğinde başka şehirlere gönderilmelidir; genellikle, yetenekli propagandacılar çeşitli kasaba ve şehirleri dolaşmalıdırlar. Ama yeni başlayan gençlere esas olarak pratik görevler verilmelidir: öğrencilerin çevreden çevreye dolaşmalarına iyimser bir şekilde «propaganda» adı verilmekte ve buna bakılarak, onlara pratik görevler verilmesi ihmal

:dilmektedir. Elbette, ciddi pratik görevler de köklü bir eğitimi gerektirir: ama gene de «yeni başlayanlar»a bu alanda daha kolay iş bulunabilir.

Şimdi de, fabrika çevrelerini ele alalım. Bunlar bizim için özellikle önemlidir: Hareketin temel gücü, *büyük* fabrikalardaki işçilerin örgütlenmesinde yatmaktadır, çünkü büyük fabrikalar (ve imalathaneler) işçi sınıfının sadece sayı bakımından üstün kesimini değil, aynı zamanda daha da önemlisi, etki, gelişme ve savaşıma gücü bakımından da üstün kesimini kapsamaktadır. Her fabrika, bizim kalemiz olmalıdır. Bunun için de, her «fabrika» işçileri örgütü, içte ne kadar gizliyse dışta o ölçüde «dal budak salmalı», yani dış ilişkilerinde herhangi bir devrimci örgüt gibi duyargalarını elden geldiğince uzağa ve mümkün olduğu kadar çok yöne uzatmalıdır. Burada da, bir grup devrimci işçinin kaçınılmaz olarak yönetici ve «hâkim» çekirdeği oluşturması gerektiğini önemle belirtiyorum. «Fabrika çevreleri de *dahil* olmak üzere her yerde, geleneksel saf işçi ya da saf sendikal Sosyaldemokrat örgütlenme tipini bütünüyle terk etmeliyiz. Fabrika grubu ya da fabrika (imalathane) komitesi (çok sayıda olması gereken diğer gruplardan farklı olarak), fabrikadaki bütün Sosyaldemokrat çalışmayı yürütme yetkilerini ve talimatlarını *doğrudan doğruya komiteden* alan çok az sayıda *devrimciden* meydana gelmelidir. Fabrika komitesinin her üyesi, kendini komitenin temsilcisi olarak görmeli, komitenin bütün emirlerini yerine getirmeli ve «savaş alanındaki ordu»nun bütün «yasa ve gelenekleri»ne uymalıdır: katılmış olduğu bu ordudan, savaş zamanında komutanlığın resmi izni olmadan ayrılamaz. Dolayısıyla fabrika komitesinin bileşimi, çok büyük önem taşıyan bir sorundur ve komitenin başlıca görevlerinden biri de, bu altkomitelerin düzgün bir şekilde örgütlenmesini sağlamaktır. Ben bunu şöyle tasarlıyorum: Komite bazı üyelerine (ayrıca, sözcügelimi, şu ya da bu nedenden dolayı komiteye alınmamış, ama tecrübeleri, insan tanınmaları, zekâları ve kurdukları bağlarla çok yararlı olabilecek bazı işçilere) her yerde fabrika altkomiteleri örgütlemeleri talimatını verir. Bu grup, semt temsilcilerine danışır, toplantılar düzenler, fabrika altkomitelerinin aday üyelerini bizzat etrafı bir denetimden geçirir, sıkı bir sorgulamaya tabi tutar, gerekirse söz konusu fabrikadaki altkomitenin *mümkün olduğu kadar çok sayı-*

da aday üyesini denemeye ve incelemeye çalışarak sınavdan geçirir ve en sonunda, her fabrika çevresinin üye listesini komitenin onayına sunar ya da uygun bulunduğu bir işçiye, tam bir altkomiteyi kurması, aday göstermesi ya da seçmesi için yetki verilmesini önerir. Böylelikle komite aynı zamanda, kendisiyle ilişkiyi, bu temsilcilerden hangisinin, nasıl kuracağını da belirleyebilecektir (genel bir kural olarak, bu ilişki semt temsilcileri aracılığıyla sağlanır, ama bu kurala eklemeler ya da değişiklikler getirilebilir). Bu fabrika altkomitelerinin önemi göz önüne alınırsa, her altkomitenin M. O. ile doğrudan haberleşebileceği bir adrese ve ilişkiler listesini güven altına alabileceği *gizli bir yere* sahip olmasına mümkün olduğu kadar dikkat göstermeliyiz (yani tutuklama olduğunda altkomitenin hemen yeniden kurulabilmesi için gerekli bilgiler, Rus polisinin erişemeyeceği bir yerde gizlenilmek üzere, elden geldiğince düzenli ve eksiksiz bir şekilde Parti merkezine aktarılmalıdır). Kuşkusuz, adreslerin aktarılması komitenin kendi istediği biçimde ve elindeki verilere dayanılarak yapılmalı ve bu adresleri var olmayan bir «demokratik» hakka dayanarak gelişigüzel dağıtma yolu tutulmamalıdır. Son olarak da, birçok üyeden meydana gelen bir fabrika altkomitesinin yerine, komiteden bir temsilciyi (ve onun yedeğini) görevlendirmekle yetinmenin bazen gerekli hatta *daha uygun* olabileceğini söylemek sanırım yanlış olmayacaktır. Fabrika altkomitesi kurulmaz, ayrı ayrı görevleri olan ve gizlilik dereceleri ve örgütsel biçimleri farklı bir dizi fabrika grubu ve çevresi örgütlemeye girişecektir: Örneğin, yayınların ulaştırılmasını ve dağıtımını sağlayan çevreler (bu, bize kendimizin olan gerçek bir posta servisi sağlayacak biçimde, yalnızca yayınların dağıtımı için değil, aynı zamanda yayınları evlere kadar ulaştırmak için gerekli, sınanmış ve denenmiş yöntemleri sağlayacak biçimde ve bütün işçilerin adresleri ile onlara ulaşma yolları konusunda kesin bilgi sağlayacak biçimde örgütlenmesi gereken en önemli görevlerden biridir): illegal yayınları okuma çevreleri: hafiyelerin izini sürüp saptama grupları*: özel olarak sendika hareketine ve ekonomik mücadeleye rehberlik edecek çevreler: uzun konuşmaları

* İşçilere şunu anlatmalıyız: Hafiyelerin, ajan provokatörlerin ve hainlerin öldürülmesi bazen elbette kaçınılmaz olabilir. Ama bunu sistemleştirmek, hiç istenilmeyen ve hatalı bir şeydir. Hafiyeleri izleyip, açığa çıkaracak ve işçi sınıfı kitlelerini eğitecek bir örgüt kurmak hem mümkün hem de gereklidir.

(makineler, müfettişler vb. üzerine) *bütünüyle legal bir biçimde* nasıl başlatıp sürdürebileceklerini bilen, herkesin içinde serbetçe konuşabilen, insan tanıyabilen ve koşulları görebilen ajitatör ve propagandacı çevreleri vb.* Fabrika altkomitesi, her türden çevreler (ya da temsilciler) ağı sayesinde, bütün işletmeye yayılmaya, mümkün olduğu kadar çok sayıda işçiyi kucaklamaya çalışmalıdır. Altkomitenin faaliyetlerinin başarısı, bu türden çevrelerin çokluğuyla, gezgin propagandacıları bu çevrelere sokabilme yeteneğiyle ve hepsinin üstünde de, *yayınların dağıtımındaki* ve bilgilerin ve mektupların toplanmasındaki düzenli çalışmanın doğruluğuyla ölçülmelidir.

Özetleyecek olursak, genel örgütlenme tarzı kanımca şöyle olmalıdır: Tüm yerel hareketin, bütün yerel Sosyaldemokrat faaliyetlerin başında bir komite bulunmalıdır. Bu komiteden, ona tabi olan ve birinci olarak, bütün bir işçi sınıfı kitlesini (mümkün olduğu kadar) kucaklayan ve semt grupları ve fabrika (imalathane) altkomiteleri biçiminde örgütlenmiş *yürütme temsilcileri ağı* gibi kuruluşlar ve kollar çıkmalıdır. Bu ağ, barış zamanında, yayın, gazete, broşür ve komitenin gizli yazışmalarının dağıtımıyla uğraşacak: savaş zamanında da gösterileri ve buna benzer kolektif faaliyetleri düzenleyecektir. İkinci olarak, komite, tüm harekete (propaganda, ulaştırma, her çeşit yeraltı faaliyeti vb.) hizmet eden çevre ve gruplar halinde dal budak salacaktır. Bütün gruplar, çevreler ve altkomiteler vb. komite kuruluşlarının ya da komite kollanının statüsüne sahip olmalıdır. Bunlardan bazıları Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'ne katılmak isteğinde olduklarını açıkça belirtecekler ve komite tarafından onaylandığı takdirde Partiye katılacaklar. belli görevler üstlenecekler (komitenin talimatı ya da onayıyla). Parti organlarının emirlerine uymayı kabul edecekler, bütün parti üyeleriyle aynı haklara sahip olacaklar ve komite üyeliği için doğrudan aday sayılacaklardır vb. Bazıları da Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'ne katılmayacaklar ve Parti üyelerince kurulmuş çevreler statüsünde kalacak yahut da şu ya da bu Parti grubuna vb. bağlı olacaklardır.

Hiç kuşku yok ki, *bütün* bu çevrelerin üyeleri, bütün iç sorunların

* Aynı zamanda, gösterilerde ve hapisten adam kaçırma eylemlerinde vb. görevlendirilmek üzere askeri eğitim görmüş ve özellikle güçlü ve atılgan işçilerin alındığı savaş gruplarına da ihtiyacımız var.

da tıpkı bir komitenin bütün üyeleri gibi, eşit haklara sahip olacaklardır. Tek istisna, yerel komiteyle (aynı zamanda M.O. ve M. K. ile de) kişisel ilişki hakkının sadece komitenin bu amaçla saptadığı kişiye (ya da kişilere) ait olmasıdır. Bu kişi, bütün diğer bakınlardan, yerel komiteye, M.K.ne M. O.na, (şahsen olmamak şartıyla) önerge sunma hakkına sahip olan diğer üyelerle eşit durumda olacaktır. Dolayısıyla, söz konusu istisna, asla eşitlik ilkesinin bir ihlali değil, sadece kesin gizliliğin zorunlu bir gereğidir. «Kendi» grubuyla ilgili bir haberi M.K.ne ya da M.O.na ulaştırmayı başaramayan bir komite üyesi, doğrudan doğruya bir Parti görevini yerine getirmemekten sorumlu tutulacaktır. Ayrıca, çeşitli çevrelerin gizlilik derecesi ve örgütlenme biçimi, görevlerinin niteliğine bağlı olacaktır. Buna uygun olarak, örgütler en geniş bir çeşitlilik içinde olacaktır («en katı», en dar, en sınırlı örgütlenme tarzından «en serbest», en geniş, en gevşek ve açık örgütlenme tarzına kadar). Örneğin, dağıtım gruplarında en kesin gizlilik ve askeri disiplin sağlanmalıdır. Propagandacı gruplarında da gizlilik gereklidir, ancak bu gruplardaki askeri disiplin çok daha az olacaktır. Legal yayınların okunması ya da sendikal ihtiyaç ve talepler üzerine tartışmaların örgütlenmesi için kurulmuş işçi gruplarında daha az gizlilik gerekecektir vb. Dağıtım grupları, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'ne bağlı olmalı ve onun belli sayıda üyesini ve görevlisini tanımalıdırlar. Çalışma koşullarını inceleyen ve sendikal talepleri saptayan grupların ille de Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'ne dahil olması gerekmez. Bir ya da iki Parti üyesiyle *birlikte* eğitim çalışması yapan öğrenci, subay ve memur grupları bazı durumlarda bu üyelerin Partili olduğunun farkında bile olmamalıdırlar vb. Ama bir konuda, bütün bu yan gruplardan *azami örgütlenme derecesini kesinlikle* talep etmeliyiz; yani böyle bir gruba dahil olan her Parti üyesi, bu gruptaki çalışmanın yönetiminden resmen sorumludur ve bu grupların her birinin bileşiminin, çalışmanın tüm işleyişinin ve bu çalışmaların içeriğinin M.K. ya da M.O. tarafından *mümkün olduğu kadar tam olarak bilinmesi için her türlü önlemi almakla yükümlüdür*. Bu, merkezin bütün hareketi *eksiksiz* bir şekilde görebilmesi, çeşitli Parti görevlerini üstleneceklerin mümkün olan en geniş çevre içinden seçilebilmesi, bütün Rusya'daki benzer nitelikte olan bütün grupların (merkez aracılı-

ğıyla) birbirlerinin tecrübelerini öğrenebilmeleri ve ajan provokatörlerin ya da kuşku lu kişilerin belirmesi halinde uyarıda bulunulabilmesi için gereklidir. Tek kelimeyle, her durumda kesinlikle ve hayati derecede gereklidir.

Bu nasıl yapılmalıdır? Komiteye düzenli raporlar sunarak, M.O.na mümkün olduğu kadar çok sayıda raporu mümkün en geniş içerikle ileterek, M.K. ve yerel komite üyelerinin çeşitli çevreleri ziyaret etmelerini sağlayarak ve nihayet, bu çevrelerle olan ilişkiler listesinin, yani her çevrenin çeşitli üyelerinin adlarının ve adreslerin güven altına alınmasını (ve M.O. ve M.K.nin Parti bürosuna verilmesini) *zorunlu* kılarak. Ancak raporlar sunulduğunda ve ilişkiler aktarıldığı zaman, belli bir çevreye mensup Parti üyesinin görevini yaptığı söylenebilir. Ancak o zaman, bir bütün olarak Parti, pratik çalışma yürüten her çevreden *haberdar* olabilir. Ancak o zaman tutuklamalar bizim için korkutucu olmaktan çıkabilir; çünkü çeşitli çevrelerle ilişkiler korunduğu takdirde, M.K.mizin tutuklanan bir delegesinin yerine *derhal* yedekler bulunması ve çalışmanın sürekliliğinin sağlanması her zaman kolay olur. O zaman bir komitenin tutuklanması bütün aygıtın yıkılmasına neden olmaz, sadece, yedekleri her zaman hazır bekleyen yöneticileri götürür. Sakın, gizlilik koşulları yüzünden raporların ve ilişkilerin aktarılmasının imkânsız olduğu söylenmesin. Bir kere istendikten sonra ve komitelerimiz, bir M.K.miz ve M.O.muz olduğu sürece, raporları ve ilişkileri aktarmak (ya da göndermek) her zaman mümkündür ve *her zaman da mümkün olacaktır.*

Bu, bizi bütün Parti örgütünün ve bütün Parti faaliyetinin son derece önemli bir ilkesine vardiıyor: Bir yandan, hareketin ve proletaryanın devrimci mücadelesinin ideolojik ve pratik *yönetimi* açısından *mümkün en fazla merkeziyetçilik* gerekliyken; öte yandan, Parti merkezinin (ve dolayısıyla bir bütün olarak Parti'nin) hareketten sürekli *haberdar* edilmesi ve Partiye karşı *sorumluluk* açısından, mümkün en *fazla ademi merkeziyetçilik* gereklidir. Hareketin yönetimi, büyük pratik tecrübe sahibi, mümkün en az sayıda ve mümkün olduğu kadar bağdaşık (homojen) profesyonel devrimci gruplarına teslim edilmelidir. Proletaryanın (ve diğer halk sınıflarının) çok değişik kesimlerden gelme en çeşitli ve en kaşık (heterojen) grupların, mümkün en çok

sayıda, harekete katılmaları sağlanmalıdır. Parti merkezinin elinde her zaman, sadece bu grupların her birinin faaliyetine ilişkin kesin bilgi değil, aynı zamanda bunların *bileşimine ilişkin mümkün olduğu kadar eksiksiz bilgi* de bulunmalıdır. Hareketin yönetimini merkezileştirmeliyiz. Aynı zamanda (istihbarat olmadan merkezîyetçilik mümkün olmayacağına göre, *sırf bu nedenden dolayı*) Parti'nin tek tek üyeleri, Parti'nin çalışmalarına tek tek katılanlar ve Parti'ye dahil olan ya da bağlı bulunan her çevre açısından, *Parti'ye olan sorumluluğu* mümkün olduğu kadar, *ademi merkezîyetçilik*. Bu ademi merkezîyetçilik, devrimci merkezîyetçiliğin zorunlu bir önkoşulu ve *zorunlu bir düzelticisidir*. Ancak merkezîyetçilik sonuna kadar uygulandığı ve bir M.K.miz ve bir M.O.mız olduğu zaman, ne kadar küçük olursa olsun her grubun onlarla haberleşmesi -ve sadece haberleşebilmesi değil, yılların tecrübesiyle kurulmuş bir sistemin sonucu olarak *düzenli bir şekilde* haberleşebilmesi- mümkün olacaktır. Bir yerel komitenin kötü bileşiminden doğabilecek vahim sonuçlar ancak o zaman giderilebilecektir. Artık Parti içinde gerçek bir birliğe ve gerçek bir yönetim merkezinin kurulmasına yaklaştığımızı göre, şunu akıldan çıkarmamalıyız: Eğer aynı zamanda, hem merkeze karşı sorumluluk açısından hem de merkezin, Parti aygıtının bütün dişli ve çarklarından haberdar edilmesi açısından *azami ademi merkezîyetçilik* uygulamazsak, *bu merkez iktidarsız kalacaktır*. Bu ademi merkezîyetçilik, genellikle hareketimizin en acil pratik ihtiyaçlarından biri sayılan *işbölümünün* öteki yüzünden başka bir şey değildir. Eğer Parti merkezi, eski tipte yerel komiteler tarafından doğrudan pratik çalışmadan *koparılmaya* devam ederse, ne belli bir örgütün yönetici organ olarak resmen tanınması, ne de resmi bir M.K.nin kurulması, hareketimizin gerçekten birleşmesini ve sağlam bir militan Parti'nin yaratılmasını sağlayamayacaktır. Bu eski tipte yerel komiteler, kendini belli tipte bir devrimci çalışmaya hasretmeyen, özel bir görev konusunda sorumluluk üstlenemeyen, bir işi yüklendikten sonra onu derinlemesine inceleyip hazırlayarak sonuna kadar götürmeyen, keskin lafazanlıkla muazzam bir vakit ve güç heba eden, her biri her çeşit işle uğraşan bir insan salatasından meydana gelirler. Öte yandan, büyük bir öğrenci ve işçi çevreleri yığını vardır ve bunların yarısından komitenin haberi bile yoktur; yarısı da komitenin

kendisi gibi, hantal, komitenin kendisi gibi uzmanlıktan yoksun, komitenin kendisi gibi profesyonel devrimcilerin tecrübelerinden ders çıkarmakta ve başkalarının tecrübelerinden yararlanmakta gönülsüz ve komitenin kendisi gibi «her şey hakkında» bitmez tükenmez toplantılara, seçimlere ve tüzük çalışmalarına batmış durumdadırlar. Merkezin düzgün çalışabilmesi için, yerel komiteler *kendilerini yeniden örgütlemelidirler*; uzmanlaşmalı, daha «işbilir» örgütler haline gelmeli ve şu ya da bu pratik alanda gerçek «yetkinliğe» erişmelidirler. Merkezin (şimdiye kadar olduğu gibi) öğüt vermek, ikna etmek ve tartışmakla kalmaması, orkestrayı gerçekten yönetebilmesi için, kimin hangi kemani nerede ve nasıl çaldığını; her çalgının çalınması için talimatın nerede ve nasıl alındığını ya da alınmakta olduğunu; (müzik kulak tırmalamaya başladığında) kimin nerede ve niçin falso yaptığını ve falsonun giderilebilmesi için kimin nereye ve nasıl aktarılması gerektiğini kesin olarak bilmesi gerekir. Açıkça söylemek gerekir ki, bugün için, bir komitenin gerçek iç çalışması hakkında bildirileri ve genel yazışmaları dışında ya hiçbir şey bilmiyoruz, ya da arkadaşlarımızın ve yakın dostlarımızın anlattığı kadarını biliyoruz. Ama Rusya işçi sınıfı hareketine önderlik edebilen ve istibdada karşı genel bir saldırıya hazırlanan dev bir Parti'nin kendisini bu kadarıyla sınırlayabileceğini düşünmek gülünç olur. Komite üyelerinin sayısı azaltılmalıdır. Bu üyelerden her birine hesap vermekle yükümlü tutulacağı belirli, özel ve önemli bir görev verilmelidir. Özel, çok küçük bir yönetici merkez kurulmalıdır. Komiteyle her büyük fabrika arasında bağlantıyı kuran, yayınların düzenli dağıtımını yürüten ve merkeze, bu dağıtımın ve çalışmalarının tüm işleyişinin tam bir dökümünü sunan bir yürütme temsilcileri ağı geliştirilmelidir. Ve son olarak, çeşitli gruplar ve çevreler kurulmalı ve bunların çeşitli görevleri üstlenmeli ya da Sosyaldemokratlara yakın olan, onlara yardım eden ve Sosyaldemokrat olmaya hazırlanan kişileri birleştirmelidirler. Ancak bunlar yapıldığı takdirde, komite ve merkez, bu çevrelerin faaliyetinden (ve bileşiminden) sürekli haberdar olabilir. St. Petersburg Komitesinin ve bütün diğer Parti komitelerinin yeniden örgütlenirken izleyecekleri çizgiler bunlar olmalıdır ve tüzük sorununun o kadar önemsiz olmasının nedeni de budur.

Önerimizin amacını daha berrak bir şekilde ortaya koyabilmek

için. işe Tüzük taslağının tahliliyle başlamıştım. Ve sanırım, buraya kadar anlattıklarımın Tüzüğün yerine, her çevre ve çalışmaların her yönü hakkında düzenli raporlar verilmesini geçirecek *Tüzük olmadan* da işleri yürütmenin mümkün olabileceği, okurun gözünde açıklık kazanmıştır. Tüzüğe ne konulabilir? Komite, herkesin çalışmasına rehberlik eder (bu zaten yeterince açık). Komite, bir yürütme grubu seçer (bu her zaman gerekli değildir; gerekli olduğu zaman da bir Tüzük sorunu değil; merkezi, bu grubun bileşiminden ve aday üyelerinden haberdar etme sorunudur). Komite, çeşitli çalışma alanlarını üyeleri arasında dağıtır ve her üyeyi, komiteye düzenli rapor sunmakla ve M.O. ve M.K.ni çalışmaların gelişiminden haberdar etmekle yükümlü tutar (burada da, Tüzüğe, güçlerimizin azlığı nedeniyle *sık sık uygulanamayacak* bir hüküm koymaktansa, bütün görevlendirmelerden merkezi haberdar etmek daha önemlidir). Komite, üyelerinin kimler olduğunu kesinlikle saptamalıdır. Yeni üyelerini komite kendisi belirler. Komite semt gruplarını, fabrika altkomitelerini ve belli grupları atar (eğer bunları sıralamaya kalkarsak sonu gelmez ve bunları Tüzükte yaklaşık olarak sıralamanın hiçbir gereği de yoktur; merkezi bunların örgütlenmelerinden haberdar etmek yeterlidir). Semt grupları ve altkomiteler şu çevreleri örgütlerler... Bugün için Tüzüğe böyle bir madde koymak son derece yararsız olur. Çünkü bu türden çeşitli grupların ve altgrupların faaliyetleri konusunda genel bir Parti tecrübesine sahip değiliz (birçok yerde bundan bütünüyle yoksunuz). Bana kalırsa, böyle bir tecrübe edinmek için gerekli olan, Tüzük değil, Parti istihbaratının örgütlenmesidir. Şu sıralar, yerel örgütlerimizden her biri, en azından birkaç akşamını Tüzük tartışmasıyla geçiriyor. Bunun yerine, her üye, bu zamanı *tüm Partiye* sunmak üzere, kendi çalışması hakkındaki ayrıntılı ve iyi hazırlanmış bir rapor düzenlemeye ayırsa, çalışmalar yüz kat daha ilerler.

Tüzüğün yararsız olmasının nedeni, sadece devrimci çalışmanın daima kesin bir örgütlenme biçimine uymaması değildir. Hayır, kesin bir örgütlenme biçimi gereklidir ve biz bütün çalışmalarımıza mümkün olduğu kadar *böyle bir biçim vermeye* çalışmalıyız. Buna, genellikle sanıldığından çok daha büyük ölçüde izin verilebilir ve bu, Tüzük sayesinde değil, sadece ve sadece (bunu durmadan tekrarlamalı-

yız) Parti merkezine eksiksiz bilgi aktarmakla sağlanabilir. Ancak o zaman, gerçek bir sorumluluğa ve (Parti içi) aleniyete⁴ dayanan gerçek bir örgütlenme biçimimiz olacaktır. Aramızdaki *ciddi* çatışmaların ve görüş ayrılıklarının gerçekte «tüzüğe uygun» oylama yoluyla değil de, mücadeleyle ve «istifa» tehditleriyle halledildiğini bilmeyenimiz var mı? Parti hayatının son üç dört yılı boyunca komitelerimizin *çoğunun* geçmişi böyle iç çelişmelerle doludur. Ne yazık ki, bu çekişmeler kesin bir biçim almamıştır. Eğer almış olsaydı, Parti için çok daha öğretici olur ve bizden sonrakilerin tecrübelerine çok daha fazla katkıda bulunmuş olurdu. Ne var ki *böylesine* yararlı ve zorunlu bir kesin örgütlenme biçimini hiçbir Tüzük yaratamaz; bu ancak ve ancak *Parti içi aleniyetle* yaratılabilir. İstibdat yönetimi altında ise, Parti merkezini Partide olup bitenlerden düzenli olarak haberdar etmekten başka bir *Parti içi aleniyet* aracımız ya da silahımız olamaz.

Ve ancak biz Parti içi aleniyeti geniş çapta uygulamasını öğrendikten sonra, çeşitli, örgütlerin işleyişi konusunda gerçekten tecrübe sahibi olabilir: ancak yıllar boyunca kazanılan böylesine kapsamlı bir tecrübeye dayanarak, *sadece kâğıt üzerinde kalmayacak bir Tüzük hazırlayabiliriz.*

1902 Eylül'ünde yazıldı.
İlk defa 1902 yılında hektograf
baskıyla yayımlandı.

Toplu Eserler, Cilt 6
1904'te RSDİP Merkez
Komitesi'nce basılan
broşürün metnine uygun
olarak yayımlanmıştır.

4. Parti içi aleniyet, herkesin her şeyi bilmesi anlamında değil, parti faaliyetlerinin merkez tarafından bilinmesi anlamındadır. -Ç.N

RSDİP KOMİTE VE GRUPLARININ GENEL PARTİ KONGRESİNE SUNDUKLARI RAPORLARIN KONUSU ÜZERİNE

Aralık 1902-Ocak 1903

Örgütlenme Komitesinin üyelerinden biri, benden, Parti'nin komite-leri ve gruplarının İkinci Parti Kongresine sunacakları raporlarında yanıtlanmaları istenebilecek bir soru listesi göndermemi istedi. Burada yaklaşık bir soru listesi gönderiyorum, ama ilkönce bu listenin uzunluğu konusunda birkaç söz söylemek istiyorum. Hiç kuşkusuz, sosyaldemokrat çalışmanın bütün dallarına ilişkin raporların olması *iyi bir şeydir*, dolayısıyla ideal bir rapor sonsuz sayıda soruyu kapsamalıdır. Hiç kuşku yok ki, böylesine eksiksiz raporların sunulduğunu rüyamızda bile göremeyiz. Ama gene de, Örgütlenme Komitesinin, her komite ya da gruba, kongre için yararlı olacak (ve kongreye gereken) *eksiksiz bir soru dizisi* sağlamaya çalışmasını son derece önemli ve zorunlu buluyorum. İkinci Kongremiz Birinci Kongreye oranla daha fazla *kurucu* nitelikte olacaktır. bu yüzden raporların elden geldiğince eksiksiz ve özlü olması için her türlü çabayı harcamamız gerekmektedir. Her grubun raporu ideale *ne kadar yakın* olursa, hareketin bütünü kongremizde o kadar eksiksiz ve kesin bir biçimde temsil edilmiş olacak ve kongrede o kadar kalıcı sonuçlara varılacaktır.

Raporların hazırlanmasında, bunların gerek komitelerde, gerekse gruplarda vb. tartışılmasına kongreden mümkün olduğu kadar önce başlanmalıdır. Bu bakımdan, komitelerin ve grupların ilkönce raporu hazırlama çalışmasını kendi üyeleri arasında bölüştürmeleri; ikinci olarak raporun *tek tek* bölümleri hazır olmak olmaz komitelerin ve grupların (raporun *bütünü*nün hazır olmasını beklemeden) raporun bir kopyasını *hemen* yurtdışına, yani emin bir yere göndermeleri; üçüncü

olarak da, komite ve grupların, raporun hazırlanması çalışmasına sadece bugünkü üyeleri değil, aynı zamanda eski üyeleri de, sadece faal üyeler değil, aynı zamanda orada bulunmayan, başka bir deyişle yurtdışında ya da sürgünde bulunan üyeleri de katmaya çalışmaları son derece önemlidir. Bu kimselere, belirli bir soru dizisini ya da komite ya da grupta çalıştıkları belli bir dönemi kapsayan raporlar hazırlamaları doğrultusunda talimat verilebilir. Bu tür raporlar ya da rapor bölümleri, kongredeki delegelerin işini büyük ölçüde kolaylaştırabilir. Ayrıca, doğal olarak, delegeler herhangi bir rapordaki soruların yanıtlarını içeren Parti yayınlarından da yararlanmalı, yani bütün bu yayınları bir araya toplamaya çalışmalı, bunların özünü bulup çıkarmalı, yanlış buldukları şeyleri düzeltmeli ve gizlilik nedeniyle yer almamış olan şeyleri ekleyerek bunları eksiksiz bir hale getirmelidirler vb. (Komitelerin ve grupların geçici olarak yurtdışında bulunan eski üyeleriyle işbirliğinde bulunmak da son derece önemlidir.) Bu arada, gizliliğe ilişkin olarak şunu da belirtmeliyiz ki, yazılı yanıtların verilemeyeceği ya da verilmemesi gereken bazı sorular vardır, çünkü bu soruları yanıtlamak sırları açıklamak olacaktır. Ama gene de, bu soruların yanıtları komiteler ya da gruplar tarafından kesinlikle düşünülmeli, hazırlanmalı ve tartışılmalıdır: çünkü Parti kongresinde (eğer kongre önünde olmasa da, en azından özel bir komisyona, Merkez Komitesine vb.) bu sorulara ilişkin rapor sunmak *zorunlu* olacaktır.

Raporların hazırlanması çalışmasına mümkün olduğu kadar çok sayıda insanı katabilmek için, *soru listesini* (çeşitli komitelerin, grupların ya da tek tek yoldaşların önerdikleri değişikliklerle birlikte) *mümkün olduğu kadar geniş bir şekilde* dağıtmakta yarar vardır. Ancak, bu soru ve raporların İkinci Parti Kongresi için hazırlandığını geniş Sosyaldemokrat çevrelerden gizli tutmak gerekir.

Son olarak, raporların hangi dönemi kapsayacağı sorunu vardır: raporlar, esas olarak, Birinci Kongre ile İkinci Kongre arasındaki dönemi, yani 1898'den 1903'e kadarki dönemi kapsamalıdır. Ne var ki, Birinci Kongre tam anlamıyla temsili bir nitelik taşımadığı, çok kısa sürdüğü ve son derece elverişsiz koşullarda yapıldığı için, raporların 1898'den önceki dönemi kapsamaması da iyi olur.

Rapor için bu son derece ayrıntılı soru listesinin, hareketin tarihini

en iyi bilen ya da genel olarak bütün soruları en iyi yanıtlayabilecek kişinin. kongre için en iyi delege olacağı yolunda bir yoruma asla yol açmayacak şekilde hazırlanması gerektiğini akıldan çıkarmamakta da yarar vardır. Kongre, hareketi birleştirmede ve ona güçlü bir atılım kazandırmada pratik bir değer taşımalıdır; bu yüzden, en iyi delegeler, yeni olsalar bile en enerjik, en etkili ve devrimci çalışmaya kendini en fazla adanmış yoldaşlar arasından çıkacaktır. Bununla birlikte, raporlar birçok kimsenin katkılarıyla oluşturulabilir ve ayrıca bazı durumlarda birden fazla delege seçmek mümkün olabilir. *Çok sayıda işçi delegeye kongreye katılma olanağı tanımak özellikle iyi olur.*

Şimdi de, sekiz bölüme ya da gruba ayrılmış bulunan soru listesini sunuyorum (bütün sorular birbiriyle çok sıkı bir biçimde bağıntılı olduklarından, belirli soruların, hatta soru gruplarının ayrılmış olması genellikle biçimsel bir kaygıdan kaynaklanmıştır ve sadece kolaylıkla incelenebilmeleri içindir).

I- İşçi Sınıfı Hareketi, Tarihi ve Bugünkü Durumu

1) Sanayi alanındaki koşulların ve durumun kısa bir açıklaması. Yerel proletaryanın (sanayi, ticaret, el sanatları vb. ve mümkünse tarım proletaryası) sayısı, bileşimi, dağılımı ve diğer belirleyici özellikleri.

2) İşçiler sosyalist ajitasyondan ne ölçüde etkilenmişlerdir? Hangi semtlerde? Hangi fabrikalarda? Hangi imalathanelerde? Evde çalışanlar vb. Bu gruptaki işçilerin hareketin en başından itibaren gösterdikleri gelişmeyi elden geldiğince ayrıntılı bir biçimde anlatın.

3) Grevlerin mümkün olduğu kadar eksiksiz bir listesi ve önemli sayılabilecek her grev hakkında ayrıntılı bilgi. Toplam rakamların verilmesi iyi olur.

4) Grevler dışında, işçilerin katıldığı herhangi bir dikkate değer boykot ya da daha başka kolektif eylem* oldu mu? Ayrıntılı bilgi verin.

5) Daha önce var olan ve bugünkü işçi çevreleri hangileridir? Yar-

* Toplu açıklamalar, mitingler, gösterilere katılma vb.

dımlaşma dernekleri? Eğitim grupları? İşçi sınıfı örgütleri? Sendikalar? Bütün bu dernekleri, bunların örgütlenmelerini, bileşimlerinin hâkim yanını ve üyelerin sayısını, bunların varlıklarını ne kadar zaman sürdürdüklerini, faaliyetlerinin niteliğini, bu konudaki tecrübelerden çıkarılan sonuçları vb. mümkün olduğu kadar ayrıntılı olarak anlatın.

6) Legal işçi örgütleri kurmak için herhangi bir girişimde bulunuldu mu? Bu yöndeki her girişim, bunun sonuçları, etkisi, geleceği, bugünkü durumu ve önemi hakkında ayrıntılı bilgi. Aynı şey Zubatov dernekleri için de geçerlidir. Legal örgütlerden Sosyaldemokrat amaçlarla yararlanma yolunda herhangi bir girişimde bulunuldu mu?

7) Bugünkü buhranın etkisi? Bunu, öncelikle işçilerin verdikleri bilgilere dayanarak anlatın. İşsizler, bunların içinde buldukları ruh hali, bunlar arasında ajitasyon vb.

II- Yerel Sosyalist Çevrelerin Tarihi, Sosyaldemokratların Ortaya Çıkışı, Bu Çevreler İçindeki Eğilimler Arasındaki Mücadele

8) Sosyaldemokrasi ortaya çıktığında, eski sosyalist örgütlerden izler kalmış mıydı? Bu izler nelerden oluşuyordu ve etkileri neydi? İşçi sınıfı içinde propaganda ve ajitasyon ne zaman başladı ve bunu kim başlattı? Narodnaya Volya'nın takipçileri mi? Bunların Sosyaldemokrasiye karşı nasıl bir tutumları vardı?

9) Tek tek Sosyaldemokratlar ya da Sosyaldemokrat çevreler ne zaman ve hangi koşullarda ortaya çıktılar? Her çevreyi (programına uygun olarak), önemini ve daha sonraki çevreler üzerindeki etkisini elden geldiğince ayrıntılı olarak anlatın.

10) Sosyaldemokrat görüşler yerel çevrelerde nasıl şekillendi ve gelişti? Diğer yerlerin (şehirlerin) etkileri nelerdir? Yurtdışından gelen yayınların etkisi neydi? Legal olarak basılan Marksist yayınların (ve «Marksizmi eleştiren» yayınların) etkisi neydi? Bu üç etkenin etkilerini ayrı ayrı ve elden geldiğince ayrıntılı bir biçimde anlatın.

11) Sosyaldemokrat hareket içindeki görüş ayrılıkları. Bu ayrılık-

lar 1898 bildirisinden önce de var mıydı? Kendilerini nasıl gösteriyorlardı? O zamandan herhangi bir belge kaldı mı? Bildiri nasıl karşılandı? Bildiri ne gibi bir protesto ya da hoşnutsuzluk yarattı ve bu protesto ya da hoşnutsuzluklar kimlerden geldi? «Ekonomist» denilen görüşler nasıl ortaya çıktı? Gelişip yayılmaları nasıl oldu? Bunu, yerel hareketteki her «Ekonomist» «aşama»yla ilgili belge niteliği taşıyan her türlü bilgidен yararlanarak en kesin bir biçimde anlatmak çok önemlidir. Çeşitli parti gazetelerinin değerlendirilmesindeki ve bunların savunucuları arasındaki mücadeledeki ayrılıklar nasıl ortaya çıktı? *Raboçaya Gazeta'nın* (1897), yurtdışında yayımlanan *Rabotnik'in* ve ona bağlı olan *Listok'un*, *Raboçaya Misl'in*, *Raboçeye Dyelo'nun*, *Iskra'nın*, *Zarya'nın*, *Borba'nın*, *Jizn'in* vb. değerlendirilmesinde beliren ayrılıklar nasıl ortaya çıktı?

11 (*bir kere daha*) Sosyaldemokratlar içindeki işçiler ile «aydınlar» arasında bir bölünme ya da anlaşmazlık oldu mu? Olduysa, bunun nedenlerini ve yarattığı etkiyi belirtmek çok önemlidir.

12) Eğilimler arasındaki mücadele yerel çevrelerde nasıl oldu? Sadece Sosyaldemokrat aydınlar arasında mı? Yoksa işçiler arasında mı? Hareketle ilişkisi olan öğrenci grupları arasında mı? Bu mücadele, bölünmelere yol açtı mı? Aynı ayrı grupların oluşmasına yol açtı mı? Mücadele, genel ilke sorunlarından mı, bildirilerin içeriğinden mi, gösteriler sorunundan mı, öğrenci hareketine karşı tutumdan mı, yoksa 1 Mayıs talepleri sorunundan mı patlak verdi?

Eğilimler arasındaki mücadelenin seyrini ve sonuçlarını ve bu açıdan şimdiki durumu son derece ayrıntılı olarak anlatın.

III- Yerel Komitenin, Yerel Grupların ve Çevrelerin Örgütlenmesi

13) Komitenin (sırasıyla grubun, çevrenin ve eğer birden çoksalar her birinin) bileşiminde hâkim yön nedir? Öğrenciler mi? İşçiler mi? Üyeler seçimle mi (seçimlelse, bu nasıl yapılmaktadır?). yoksa başka yoldan mı alınmaktadır? Aynı ayrı aydın ve işçi komiteleri var mıdır? Teknik, propaganda, ajitasyon sorunlarıyla ilgilenen özel gruplar, yazı

grupları, merkezi gruplar, semt grupları, yerel gruplar, yürütme grupları var mıdır? Bunların (eğer varsa) «Tüzüğe» göre ve somut pratikteki ilişkileri? Genel toplantılar, bunların işlevi, ne kadar zamanda bir yapıldığı ve çapları? Diğer şehirler ve yurtdışıyla (yani özel kişiler, gruplar ya da grupların dışındaki kimseler vb.) temasların örgütlenmesi? Yayınların dağıtımını nasıl örgütlenmektedir? Denetleme gezileri nasıl örgütlenmektedir?

Örgütlenme sorunlarına ilişkin tecrübelerden çıkarılacak sonuçlar ve aydınlar ve işçiler arasındaki örgütlenme ilkeleri konusunda komitelerdeki hâkim görüşler nelerdir?

Ayrı ayrı aydın ve işçi (fabrika, el sanatları vb.) komiteleri kurulmasının nedenlerini ve *sonuçlarını* ayrıntılı olarak açıklamak özellikle önemlidir.

14) Çalışmanın yakın çevreye ve diğer yerlere yayılması? Bu nasıl olmuştur: Örgütlü bir biçimde mi, yoksa rasgele mi? Bölge örgütleri kurmak ya da bunlara katılmak için bir girişimde bulunuldu mu?

Diğer yerlerle olan temasların niteliği?

Bölge örgütlerinin doğuşunun ve çalışmalarının tarihi. Merkezi bölge komitesinin bileşimi? Yerel komitelerle ilişkileri? Bağış toplama, bölge gelirleri? Yayınların gizleneceği yerler? Bölge örgütlerinin, çalışmanın kapsamı ve tutarlılığı, yerel komitelerle temaslar vb. üzerindeki etkisi.

15) Komitenin mali durumu? Komitenin varlığını sürdürdüğü bütün bir dönemdeki toplam gelir ve giderlerini (eğer varsa raporlara dayanarak) açıklayın. Sıradan ve ortalama bütçe, gelir kaynaklarının niteliği, işçiler arasında toplanan bağışlar, üye aidatları, yayınların satışından, düzenlenen gecelerden elde edilen gelir, bağışlar vb. (bu açıdan *Osvobojeniye*'nin ve Sosyalist Devrimcilerin etkisi.)

Giderlerin tutarı ve niteliği: Teknik yönlerden? Kişilerin geçimleri? Yol harcamaları? vb.

IV- Yerel Çalışmanın Niteliği, İçeriği ve Kapsamı

16) Propaganda, Propagandacı (çevrelerinin) bileşimi? Bunların sayıları, eylem yöntemleri? Bunların içinde işçiler var mı? Öğrenciler

mi ağır basıyor? Daha tecrübeli yoldaşlar, bunların faaliyetlerini denetliyor ve yönetiyor mu? Konferansların alışlagelmiş programları; bunlar zamanla nasıl geliştirilmektedir? Çeşitli konularda işçilerin tepkileri ve önerileri? İyi konuşmacılar çeşitli şehirlere, bölgelere vb. gönderiliyor mu? Konferans toplantılarının bileşimi ve boyutları nedir, bunlar ne kadar zamanda bir ve hangi koşullarda yapılmaktadır?

17) Ekonomik ajitasyon. Bildiri yayınlama ne zaman başladı? Yayınlanan bildirilerin toplam sayısını ve kaç adet basıldıklarını söyleyebilir misiniz? (Yaklaşık olarak) Bu ajitasyon hangi semtleri, fabrikaları ve faaliyet kesimlerini kapsadı? Bildirilerin hazırlanması ve kaleme alınmasında nasıl bir yöntem uygulanmaktadır? İşçiler bu çalışmaya katılıyorlar mı? Bildirilerin basım ve dağıtım yöntemi? İşçiler dağıtıcı olarak çalışıyorlar mı? Bildiri talebi ne ölçüde karşılanmaktadır?

18) Siyasi ajitasyon. Ekonomik ajitasyondan siyasi ajitasyona geçiş? Bu geçiş ne zaman başladı? Herhangi bir itirazla karşılaştı mı? İlk siyasi bildiriler ne zaman yayımlandı? *Yalnızca* ekonomik bildirilerin yayımlandığı bir dönem oldu mu? Siyasi ajitasyon nasıl ve hangi temeller üzerinde yürütülmektedir? Hem bildirilerin niteliği, hem de dağıtım alanı bakımından siyasi ajitasyonun genişlemesini mümkün olduğu kadar eksiksiz bir biçimde anlatın. Belge niteliği taşıyan bilgiler verilmesi iyi olur, çünkü siyasi ajitasyonun *bütün örneklerini* ve bütün alanlarını bilmek önemlidir. Siyasi ajitasyon sadece işçiler arasında mı yürütülmüştür, yoksa öteki sınıflar arasında da yürütülmüş müdür? Bildiriler nasıl ve hangi yöntemlerle hazırlanmaktadır, bunlara olan talep nedir ve bu talep ne ölçüde karşılanmaktadır? Yerel bildirilere mi, yoksa genel bildirilere mi daha fazla ihtiyaç var?

19) Yayınlar. Hangi illegal yayınlar dağıtılmaktadır? Bunların ne kadar geniş bir şekilde dağıtıldıklarını, komitelerin ve işçilerin (ve genel olarak halkın) *her* yayın (broşürler vb.) karşısındaki tutumunu belirterek, bu yayınları sayın. Dağıtım ne zaman yapılmaktadır, bu yayınlara olan talep nedir, hangi kesimler arasında esas olarak hangi yayınlara talep vardır?

Dağıtım düzenli bir biçimde mi, yoksa gelişigüzel bir biçimde mi yapılmaktadır? Çevrelerde toplu okuma yapılmakta mıdır? Aydınlar-dan hangi noktaları açıklamaları istenmektedir? Yorumlayarak okuma yaygın biçimde uygulanmakta mıdır? Bu, özellikle hangi eserlerde uy-

gulanmaktadır?

20) Parti'nin yerel ve genel yayın organları. Yerel gazetenin geçmişi. Ne kadar zamanda bir yayınlanmaktadır? Kaç adet basılmaktadır? Yazışları nasıl düzenlenmiştir? Belgelerin toplanması ve korunması (yoksa kayıp mı ediliyor) nasıl düzenlenmiştir? Partinin yerel ve genel yayın organlarına yazı verme işinin örgütlenmesi? Özel yazı grupları var mıdır? Muhabirler var mıdır? Yazar çevreleriyle temaslar? Yazı ve haberler nasıl iletilmektedir? Komite aracılığıyla mı, yoksa özel kişiler aracılığıyla mı ve ne ölçüde? Öğrencilerden ve sürgündekilerden yararlanma yolundaki çabalar?

Yayın organlarıyla ilgili düşünceler ve istekler.

21) 1 Mayıs toplantıları. Yapılan her 1 Mayıs toplantısını ve ilerisi için çıkarılan dersleri anlatın.

22) Gösteriler. Her gösteri hakkında kısaca bilgi verin. Genel olarak örgütlenme, özel olarak direnme yolundaki çabalar? Silahlanma yolundaki çabalar? İşçilerin ve genel olarak «uygulayıcılar»ın bu sorunla ilgili görüşleri?

Parti yayınlarının gösteriler konusundaki eksiklerinin giderilmesi ve gözden geçirilmesi.

Bu sorun konusunda şimdiki tutum.

V- Öteki İrk ve Milliyetlerin Devrimci (Özellikle de Sosyaldemokrat) Gruplara Karşı Tutumu

23) Öteki ırk ve milliyetlerden işçiler var mıdır? Bunlar arasında yapılan çalışmalar? Örgütlü mü, yoksa gelişigüzel mi? Hangi dillerde? Aynı yönde çalışan ve başka bir dil konuşan Sosyaldemokrat gruplara karşı tutum? Bu ilişkileri kesin ve ayrıntılı bir biçimde tahlil etmek iyi olur. Görüş ayrılıkları var mıdır? Varsa, bunlar milli program konusunda ilke sorununa ilişkin görüş ayrılıkları mıdır? Taktiklere ilişkin görüş ayrılıkları mıdır? Örgütlenmeye ilişkin görüş ayrılıkları mıdır? Ortak çalışma açısından yararlı olacak ilişkiler. *Tek* bir Parti yayın organı çıkarma olasılığı? Federasyon iyi olur mu ve ne türden bir federasyon?

VI- Basımevleri, Ulaştırma ve Gizli Çalışma İçin Düzenlemeler

24) Basımevleri. Basımevleri kurma tecrübesi. Harcanılan para ve kullanılan insan sayısı. Verimlilik. Yerel basımevlerine (bildiriler için mi?) ve birçok şehir için ortak basımevlerine duyulan ihtiyaç? Bu işin teknik, örgütsel, mali ve gizliliğe ilişkin yanları.

25) Ulaştırma. Bu alanda bağlar kurulmuş mudur? Ulaştırma grupları? Her birinin geçmişi ve düzenlemeler, işleyiş, sonuçlar ve olası gelişmeler üzerinde ayrıntılı bilgi. Elverişli örgütlenme biçimi.

26) Gizli çalışma için düzenlemeler. Gizli evler? Parola ve işaretler? Gizleme yerleri? Pasaport tedariki? Bu konudaki tecrübeler? Bunun için gerekli bağlar var mıdır?

Randevuların düzenlenmesi?

Hafiyelerin izlenmesi? Hafiyelere ve *kışkırtıcı ajanlara* karşı mücadele? Bu mücadelenin şimdiye kadar uygulanan ve bundan sonra uygulanmasında yarar görülen biçimleri?

Şehirler arasında, şehir içinde ve yurtdışıyla yazışmalardaki şifreler? «Polis sorgulamalarında nasıl davranmak gerekir?» konulu konferanslar. Bu ve daha başka konularda broşürlere duyulan ihtiyaç?

Komite arşivi? Geçmişte var mıydı ve korunmuş mu? Şimdi var mı?

VII- İşçi Sınıfı Dışındaki Halk Kesimleri İçinde Bağlar ve Faaliyet

27) Köylülük arasındaki çalışmalar? Tek tek bağlar var mı? Varsa, bunlar hakkında ayrıntılı bilgi? Bağlar nasıl kurulmuş, nasıl sürdürülmüş ve hangi köylülerle kurulmuştur? Tarım işçileriyle mi? Köylere giden fabrika işçilerinin rolü?

Propaganda çabaları? Broşürlerin dağıtımı? Bildirilerin dağıtımı? Ne türden? Ne kadar başarılı?

Şimdiki durum ve olası gelişmeler.

28) Öğrenciler. Faaliyet rastgele ve kişisel mi, yoksa örgütlü mü? Öğrenciler arasından çok Sosyal Demokrat çıkıyor mu? Öğrenci çevreleri, kulüpleri ve birlikleriyle bağlar var mı? Bu bağlar nasıl sürdürülüyor? Konferanslar? Yayınların dağıtımı? Öğrenciler arasındaki hâkim eğilim ve geçmişteki çeşitli eğilimlerin gelişmesi.

Öğrenci huzursuzluklarına karşı tutum?

Öğrencilerin gösterilere katılmaları? Bu konuda önceden anlaşmaya varma girişimleri?

Öğrencilerin propagandacı olarak yetiştirilmesi?

29) Ortaokullar, liseler, ilahiyat okulları vb., ticaret ve meslek okulları? Öğrencilerle olan bağların niteliği? Bunlar arasındaki hareketin yeni bir yükseliş aşamasına girmesi karşısında tutum? Çevreler ve eğitim dersleri örgütlenme yolundaki çabalar? Liseyi yeni bitirenler (ya da henüz bitirmemiş olanlar) arasından Sosyal Demokrat harekete yeni katılanlar var mı (bu sık sık rastlanan bir olay mı)? Çevreler, konferanslar? Yayınların dağıtımı?

30) «Toplum»la olan bağlar? Geçmişte ve bugün? Hangi kesimler arasında? Bağış toplamaya mı dayanıyor? Yayın dağıtmaya mı? Legal kütüphanelerin kurulması için mi? Bilgi toplamak ve yazışmak için mi? «Toplum»un Sosyal Demokratlara karşı tutumundaki değişiklikler. Sosyal Demokrat yayınlara olan talep? Devlet memurlarıyla olan bağlar? Posta, telgraf ve demiryolu memurlarıyla olan bağlar? Fabrika müfettişleriyle olan bağlar? Polis memurlarıyla olan bağlar? Din adamlarıyla olan bağlar? vb.?

Tek tek komite üyelerinin çeşitli kesimler arasında kurdukları kişisel temaslardan elde ettikleri tecrübeleri anlatmak da iyi olur?

31) Askerlerle olan bağlar? Askerlik hizmetini tamamlayan Sosyal Demokrat aydınların ve işçilerin oynadığı rol? Subay ve astsubaylarla olan bağlar? Bu bağlar nasıl sürdürülmekte ve bunlardan nasıl yararlanılmaktadır? Bu bağların ajitasyon, propaganda, örgütlenme vb. deki önemi.

Bu ve bundan önceki sorulara özellikle ayrıntılı yanıt vermekte yarar vardır, çünkü sorun yeni bir sorundur ve tek tek birbirinden kopuk tecrübelerin toparlanması ve genelleştirilmesi gerekmektedir.

VIII- Sosyaldemokrat Olmayan Devrimci ve Muhalif Akımların Durumu ve Bunlara Karşı Tutum

32) Liberal akımlar. Liberal-Narodnik akımlar. Halk arasında? Öğrenciler arasında? *Osvobojdeniye* ve bunun dağıtımı (Öğrenciler arasında? İşçiler arasında?) ve etkisi? *Osvobojdeniye* çevreleri var mı? Bunların Sosyaldemokratlara karşı tutumu?

Sosyaldemokrat çevrelerde *Osvobojdeniye*'ye duyulan ilgi ve bu yayın organına karşı tutum. Propaganda ve ajitasyon için kullanılıyor mu?

Ortak tartışma toplantıları?

33) Sosyalist Devrimciler. Bulduğunuz yerde bunların ortaya çıkışını ayrıntılı olarak anlatın. Ne zaman? *Narodnaya Volya* taraftarları arasında mı? Bunların Sosyalist Devrimciliğe geçişleri? «Ekonomizm»in etkisi? Bağlarının ve çevrelerinin niteliği ve bileşimi? Eski militanlar? Öğrenciler? İşçiler? Sosyaldemokratlara karşı mücadele; bu mücadelenin seyri ve nasıl yürütüldüğü?

Sosyaldemokratların ve Sosyalist Devrimcilerin birleşik grupları. Bunların ayrıntılı tarihçesi; çalışmalarına, *bildirilerine*, grup kararlarına vb. ilişkin bilgiler.

Sosyalist Devrimcilerin zaaf ya da gücünün özel nedenleri? Terörizme olan eğilim? Öğrenciler arasında? İşçiler arasında?

Sosyalist Devrimcilerin köylülük içindeki çalışması? Köylülük içindeki bağlarının ve faaliyetlerinin niteliği? Bunların «toprak programı»nın etkisi?

34) Öteki gruplar ve akımlar. *Svoboda* grubu, Rusya'nın Siyasi Kurtuluşu İçin İşçi Partisi, Mahayevistler¹. *Raboçeye Znamya* taraftar-

1. *Mahayevistler, Mahayevizm*: Yazılarında A. Volski takma adını kullanan V.K. Mahayski adlı bir Polonyalı sosyalistin başını çektiği Marksizm düşmanı bir anarşist akımı. Bunların programı, Mahayski'nin *Aydın İşçi* adlı kitabında ortaya konulmuştu. Mahayevizmin belirleyici özelliklerinden biri de, aydınlara karşı düşmanlıktı. Mahayski, aydınları asalak bir sınıf olarak görüyor ve işçi sınıfı içinde devrimci aydınlara karşı düşmanlığı körüklüyordu. İrkutsk, Odesa, Varşova, St. Petersburg ve daha başka yerlerde herhangi bir örgütlenmeden yoksun ve birbiriyle hiçbir bağı olmayan tek tek Mahayevist gruplar vardı. Mahayevistlerin işçi sınıfı üzerinde önemli bir etkileri yoktu.

ları vb. Bunların görüşlerini, Sosyaldemokrasi karşısındaki tutumlarını anlatın. bağları ve çalışmaları hakkında bilgi verin.

Aralık 1902- Ocak 1903'te yazıldı.
İlk kez 1924'te *Proletarskaya
Revolutsiya* adlı derginin
1. sayısında yayımlandı.

Toplu Eserler. Cilt 6.
El yazmasına uygun
olarak yayımlanmıştır.

«ÖRGÜTLEME KOMİTESİ»NİN KURULUŞ AÇIKLAMASI¹

15 Ocak 1903

Bundan dört yıl önce, çeşitli Rus Sosyaldemokrat örgütler, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi içinde birleşmişler ve Parti'nin yayınladığı «Bildiri»de ortaya konulan belli bir örgütlenme planı ve genel faaliyet ilkelerini saptamışlardı.² Ama ne yazık ki, bu ilk girişim başarıyla sonuçlanmamıştı: Proletaryanın her türlü baskı ve sömürü biçiminden

1. RSDİP'in İkinci Kongresi'ni toplamak için Örgütlenme Komitesi, ilk kez Mart (Nisan) 1902'deki Belostok Konferansı tarafından seçildi, ama konferanstan hemen sonra biri dışında bütün komite üyeleri tutuklandı. 1902 Kasım'ında toplanan Sosyaldemokrat Komitelerin Pskov Konferansında Lenin'in inisiyatifiyle yeni bir Örgütlenme Komitesi kuruldu. *İskra* taraftarları yeni komitede büyük bir çoğunluğa sahipti. Lenin'in önderliğindeki Örgütlenme Komitesi, İkinci Parti Kongresini hazırlama yolunda önemli çalışmalarında bulundu. 1903 Şubat'ında Orel'de yapılan bir genel toplantıda, Parti Kongresinin toplanmasına ilişkin tüzük taslağı kabul edildi.

Şubat'taki genel toplantıdan sonra, Örgütlenme Komitesi üyeleri, çalışmalarında yardımcı olmak amacıyla yerel komiteleri iki kez ziyaret ettiler. Örgütlenme Komitesi üyelerinin de katılmasıyla yerel Parti örgütleri, Kongrenin toplanmasına ilişkin Tüzük taslağını tartıştılar ve bundan sonra, Tüzük Örgütlenme Komitesi tarafından onaylandı.

Örgütlenme Komitesi, benimsenen Tüzüğe uygun olarak Kongreye katılmaya hak kazanan yerel örgütlerin listesini onayladı. Örgütlenme Komitesi, kongreye sunulmak üzere faaliyetleri hakkında ayrıntılı bir rapor hazırladı.

2. Burada RSDİP'in 1-3 (13-15) Mart 1898'de Minsk'te toplanan Birinci Kongresine değiniliyor. Bu kongreye altı örgütten -St. Petersburg, Moskova, Ekaterinoslav ve Kiev İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birlikleri, Kiev *Raboçaya Gazeta* grubu ve Bund- dokuz delege katılmıştı. Kongre, Partinin Merkez Komitesini seçti. *Raboçaya Gazeta*'yı Parti'nin resmi yayın organı olarak onayladı, bir «Bildiri» yayınladı ve Yurtdışındaki Rusya Sosyaldemokratlar Birliğini Parti'nin yurtdışındaki temsilcisi olarak tanıdı.

RSDİP'in Birinci Kongresi'nin önemi, kararlarında ve Bildirisinde Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin kurulduğunu açıklamaları ve böylece devrimci propagandanın önemli bir etkeni olmasıdır. Ama Kongre bir program benimsemedi ve bir Parti tüzüğü hazırlamadı. Kongrede seçilen Merkez Komitesi tutuklandı ve *Raboçaya Gazeta*'nın basımevi ele geçirildi; bu yüzden Kongre tek tek Marksist çevreleri ve örgütleri bir araya getirmeyi ve birleştirmeyi başaramadı. Yerel örgütlerin çalışmasında merkezi önderlik ve belirli bir çizgi yoktu.

kurtulması uğruna kararlı bir mücadele verecek olan birleşik ve güçlü bir Sosyal Demokrat Parti'nin inşası için gerekli unsurlar o sırada henüz yoktu. Bir yandan, Rusya Sosyal Demokratlarının pratik faaliyeti daha yeni biçimlenmeye başlıyordu. Mücadele yoluna henüz atılmış bulunan Sosyal Demokratlar, henüz teorik görüşlerini pratiğe dökmenin en iyi yollarını arıyorlar ve hâlâ ürkek ve belirsiz adımlarla ilerliyorlardı. Sosyal Demokratların faaliyetlerinde temel aldıkları ve ifadesini muazzam grevlerde bulan işçi sınıfı hareketi birden öylesine parlamıştı ki, birçoğunun gözü kamaşmış, devrimci sosyaldemokrasinin son derece açık ve kesin olan görev ve amaçlarını gözden kaçırmışlar ve kendilerini dar sendikal mücadeleye kaptırmışlardı. Öte yandan, henüz güçlenmemiş ya da derin kökler salmamış olan Sosyal Demokrat örgütlere karşı hükümetin uyguladığı sürekli baskılar, çalışmanın bütün sürekliliğini yok etmiş ve faaliyetin yerli yerine oturmasını engellemişti.

Ama gene de, bu başarısız girişimin hiçbir iz bırakmadan geçip gittiği söylenemez. Bizden öncekilere yol göstermiş olan proletaryanın örgütlü siyasi partisi düşüncesi, o gün bugündür bütün bilinçli Sosyal Demokrat militanların rehberi ve hedefi olmuştur. Şu dört yıl boyunca, ilk sosyal demokrat önderler tarafından bize devredilen bu düşünceyi gerçekleştirmek için birçok girişimde bulunulmuştur. Ama dört yıl sonra bugün hâlâ aynı dağınıklıkla karşı karşıyayız.

Oysa hayat bizden her geçen gün daha fazla şey istiyor. Parti'nin ilk önderleri, işçi kitlelerinin uyumakta olan devrimci güçlerini uyanıtma görevini üstlenmişlerdi; oysa biz çok daha karmaşık bir görevle, uyanmakta olan güçlere doğru yönde yol gösterme, bu güçlerin başına geçme ve onlara önderlik etme göreviyle karşı karşıya bulunuyoruz. Şu çağrıyı duymaya her an hazır olmalıyız: «Bizi, çağırdığınız yere götürün!» Eğer böyle bir anda şimdiki gibi dağınık ve hazırlıksız olursak, hazırlıksız yakalanırsak, çok feci olur. Hiç kimse, içinde bulunduğumuz durumun ciddiyetini abarttığımızı söylemesin. Yüzeydeki dalgacıkların ötesini görebilen bir kimse, derinlerde olup bitenleri fark edebilen bir kimse, hiçbir zaman abarttığımızı söyleyemez.

Durumun ciddiyetini ağırlaştıran daha başka koşullar da vardır. Tarihimizin çok önemli bir döneminden geçmekteyiz. Rusya'daki hayatın genel gidişine bağlı olarak işçi sınıfının uyanışı, toplumun çeşitli

kesimlerini harekete geçirmiş bulunuyor. Az çok bilinçli olarak, bu köhne düzene karşı mücadeleye şu ya da bu yoldan katılmak amacıyla örgütlenmeye çalışıyorlar. Onlara başarılar dileriz! Sosyaldemokratlar, böyle bir mücadeleye katılan herkesi ancak sevinçle karşılarlar. Ama Sosyaldemokratlar, bu gibi müttefiklerin Sosyaldemokrasiyi ellerinde bir oyuncak haline getirmemeleri için, onu esas faaliyet alanından uzaklaştırmamaları için, onu istibdada karşı mücadeledeki önder rolünden yoksun bırakmamaları için ve en önemlisi, devrimci mücadeleyi doğru yoldan saptırarak onun gelişmesini kösteklememeleri için, uyanıklıklarını titizlikle korumak zorundadırlar. Devrimci mücadelenin son yıllardaki gelişmesini dikkatle izlemiş olan herkes, bu tehlikenin hayal ürünü olmadığını açıkça görebilir.

İşte bu yüzden, Rusya Sosyaldemokrasisi bugün dev bir görevle yani hiçbir yerel komitenin, hatta hiçbir bölge örgütünün üstesinden gelemeyeceği bir görevle karşı karşıyadır. Yerel örgütler ne kadar mükemmel olurlarsa olsunlar, bu görevin üstesinden asla gelemezler, çünkü bu görev daha şimdiden yerel sınırları aşmış bulunmaktadır. Bu görev, ancak Rusya'daki tüm sosyaldemokratların merkezi ve disiplinli tek bir ordu içinde birleşmiş kolektif güçleri tarafından yerine getirilebilir. Öyleyse, bu birleşmenin inisiyatifini kim üstlenecektir?

Bu sorun, geçen yıl, St. Petersburg Mücadele Birliği, Güneydeki Birleşik Komitelerin ve Örgütlerin Merkez Komitesi, *Iskra* örgütü, Bund'un (Rusya'daki ve yurtdışındaki) Merkez Komiteleri, yurtdışındaki Rus Sosyaldemokratlar Birliği ve daha başka örgütlerin temsilcilerinin katıldığı bir konferansta tartışılmıştı. Konferans bazı örgütlerin temsilcilerine, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin gerçekten yeniden kurulması görevini üstlenecek bir Örgütlenme Komitesi kurmaları için talimat vermişti.

St. Petersburg Mücadele Birliği, *Iskra* örgütü ve *Yujni Raboçi grubunun** temsilcileri, bu kararı uygulamak için, her şeyden önce ve en başta *Parti kongresinin toplanmasının koşullarını hazırlama* görevini üstlenen bir Örgütlenme Komitesi oluşturmuş bulunuyorlar.

Ne var ki, bir kongrenin toplanması son derece karmaşık bir sorun

* Örgütlenme Komitesine Bund'un da temsilci göndermesi için çağrıda bulunulmuştu ama Bund, bilmediğimiz nedenlerle bu çağrıya uymadı. Umarız bu nedenler pek önemli değildir ve Bund, bir temsilci göndermekte gecikmeyecektir.

olduğundan ve bir hayli zamanı gerektirdiğinden, merkezi parti örgütü yeniden kuruluncaya kadar Örgütlenme Komitesi bazı genel görevleri (bütün Rusya için bildirimlerin yayımlanması, genel ulaştırma sorunları ve gizli çalışma yöntemleri, komiteler arasında bağların kurulması vb.) kendi üzerine almaktadır.

Açıktır ki, çeşitli örgütlerin inisiyatifiyle ortaya çıkmış bulunan Örgütlenme Komitesi, sadece ona kendi adlarına hareket etme yetkisi tanımış ya da tanıyacak olan örgütlerle bağlayıcı bir ilişki içinde olacaktır. Bütün öteki Komiteler ve gruplarla ise, onlara sadece hizmet sunan ayrı bir örgüt olarak ilişkide bulunacaktır.

Örgütlenme Komitesinin üstlenmeyi kararlaştırdığı bu görev, büyük ve sorumluluk isteyen bir görevdir. Örgütlenme Komitesinin her şeye rağmen bu görevi üstlenmeyi göze almasının biricik nedeni, birlik ihtiyacının son derece acil olması, dağınıklığın kendini her yerde büyük bir şiddetle hissettirmesi ve süreduran dağınıklığın ortak dava için çok büyük bir tehlike oluşturmasıdır. Örgütlenme Komitesi, bu çalışmaya başlarken, faaliyetinin başarısının büyük ölçüde Sosyaldemokrat komite ve örgütlerin kendisine karşı benimseyecekleri tutuma bağlı olduğu inancındadır: komite, bu tutumu, şimdiki duruma ilişkin değerlendirmesinin doğruluğunun ölçütü olarak kabul edecektir.

Aralık 1902

Örgütlenme Komitesi

Partimizin yeni kurulmuş olan Örgütlenme Komitesinin bu açıklaması, sorunu yeterince açık bir biçimde ortaya koymaktadır; atılmış olan adımın ne kadar büyük bir önem taşıdığını açıklamak için fazla söz söylememize gerek yoktur. Birleşme, birleşik bir Parti'nin yeniden kurulması, Rusya Sosyaldemokratlarının en acil görevidir, derhal yerine getirilmesi gereken acil bir görevdir. Bu çok güç bir görevdir; çünkü bizim ihtiyaç duyduğumuz şey, devrimci düşüncelere sahip bir avuç aydının birliği değil, toplumun en önemli sınıfının bağımsız bir hayata ve mücadeleye atılmasını sağlayan işçi sınıfı hareketinin tüm önderlerinin birliğidir. Bizim için gerekli olan, farklı durumlarda ve farklı koşullarda çalışan ve bazen Sosyaldemokrat inançlarına son de-

rece farklı yollardan ulaşmış bulunan komitelerin, örgütlerin, grupların, aydınların ve işçilerin tümü ya da büyük çoğunluğu tarafından bilinçli ve sağlam bir biçimde varılmış kesin bir ilke birliğine dayalı bir birleşmedir. Böyle bir birleşme karamameyle gerçekleşmez; hemencecik, bir araya gelecek delegelerin kararlarıyla da gerçekleşmez. Bu, sistemli bir biçimde hazırlanmalı ve adım adım gerçekleştirilmelidir; ancak böylelikle genel Parti kongresi, gerçekleştirilmiş olanı sağlamlaştırabilir ve geliştirebilir, başlanılmış olanı sürdürebilir ve gelecekteki daha yaygın ve daha derin bir çalışmanın sağlam temelini tamamlayabilir ve resmen onaylayabilir. İşte, Örgütme Komitesinin, görevlerine akıllı bir temkinlilikle ve alçakgönüllü bir biçimde başlamasını büyük bir memnunlukla karşılamamızın nedeni de budur. Rusya Sosyaldemokratlarının bütününe kendisiyle bağlayıcı ilişkiye girmeye asla zorlamak niyetinde olmayan Örgütme Komitesi, fümüne birden *hizmetini sunmakla* yetinmektedir. İşte bu yüzden, istisnasız bütün Rusya Sosyaldemokratları- bütün komite ve çevreler, örgüt ve gruplar, faal olarak çalışan ve geçici olarak geride bulunan herkes (sürgündekiler vb.) bu çağrıya hiç vakit geçirmeden karşılık vermeli, Örgütme Komitesiyle doğrudan ve canlı bağlar kurmaya çalışmalı, bu büyük birleşme çalışmasını en faal bir biçimde desteklemelidirler. Rusya Sosyaldemokratlarının *bütün* gruplarının, Örgütme Komitesi ile bağ kurmaları, onunla yoldaşça bir birlik içinde çalışmaları için elimizden geleni yapmalıyız. Ayrıca, Örgütme Komitesi, bir yandan genel bir Parti kongresinin hazırlanması ve toplanmasını başlıca görevi olarak kabul ederken, öte yandan da *hareketin hizmetinde*, bazı genel görevleri kendi üzerine almaktadır. İnanıyoruz ki, hiçbir Sosyaldemokrat, Örgütme Komitesinin görevlerinin genişletilmesinin acil bir zorunluk olduğunu görmezlik etmeyecektir; çünkü bu onun genişletilmiş *bir hizmet sunuşundan* başka bir şey değildir; binlerce kez dile getirilmiş taleplere yanıt veren şu ya da bu «hak»tan vazgeçmek için değil, pratikteki dağınıklığa bir an önce son vermek ve bir dizi ortak çalışmaya koyulmak için sunulmuş hizmettir. Son olarak, Örgütme Komitesinin, bir kongrenin toplanmasının son derece karmaşık bir sorun olduğu ve bir hayli zaman istediği yolundaki kesin açıklamasını da bütünüyle doğru ve yerinde buluyoruz. Hiç kuşku yok ki bu, asla kongre-

nin toplanmasının ertelenmesi gerektiği anlamına gelmez. Böyle bir Şey söz konusu değildir. Eğer kongrenin acilliğini göz önüne alırsak, kongrenin toplanması için bir ayın bile çok «uzun» bir zaman olduğunu kabul etmemiz gerekir. Ama eğer çalışma koŐullarımızı ve kongrede tüm hareketin yeterli bir Şekilde temsil edilmesinin zorunluluğunu göz önünde bulunduracak olursak, bunun beş, hatta on katı bir zaman, biraz olsun tecrübeli tek bir Partili işçinin bile güvenini yitirmesine yol amayacaktır.

Öyleyse, Parti'nin mümkün en kısa zamanda birleştirilmesi ve yeniden kurulması çalışmasına en büyük baŐarıyı dileyelim ve bu çalışmaya olan ilgimizi sadece lafla değil, hep birlikte hemen eyleme geçerek gösterelim.

Yaşasın Rus devrimci Sosyaldemokrasisi!

Yaşasın uluslaraŐası devrimci Sosyaldemokrasi!

Iskra, Sayı 32

15 Ocak 1903

Toplu Eserler, Cilt 6.

Iskra'dakimetne uygun olarak yayımlanmıştır.

DEVİRİMİ ÖRGÜTLEMELİ MİYİZ?

Şubat 1905

[...]

14 ay geçti.* Menşeviklerin Parti çalışmasında yol açtıkları dağınıklık ve kehanetlerin oportünist niteliği açığa çıktı. 9 Ocak 1905, proletaryanın devrimci enerjisinin engin gücünü ve Sosyaldemokrat örgütlenmenin bütün yetersizliğini ortaya koydu. Parvüs¹ de nihayet mantıklı olmaya başlıyor. *Iskra*'nın 85. sayısında, Parvüs esas olarak oportünist yeni *Iskra*'nın yeni fikirlerinden, devrimci eski *Iskra*'nın fikirlerine yüz seksen derecelik geri dönüşünü kanıtlayan bir makale yayımladı. Parvüs, Gapon'dan² söz ederken şöyle haykırıyor: «Bir kahraman vardı, ancak bir siyasi önder, bir eylem programı, bir örgüt yoktu...» «Örgütsüzlüğün acı sonuçları kendini gösterdi...» «Kitleler dağınık, her şey akıntıya kapılmış gidiyor, ne bir koordinasyon merkezi, ne de yol gösterecek bir eylem programı var...» «Hareket ona önderlik edecek ve onu koordine edecek bir örgüt olmadığından başarısızlığa uğradı...» ve Parvüs bizim daha önce *Viperyod*'un 6. sayısında ileri sürdüğümüz «devrimi örgütlemek» şiarını atıyor. Parvüs «bugünkü siyasi koşullarda yüz binlerce insanı örgütleyemeyeceğimize» (burada ayaklanmaya hazır olan kitleler söz konusudur) devrimin verdiği ders-

* RSDİP'in İkinci Kongresinden 14 ay sonra- Derleyenin notu.

1. *Parvüs*: Bir zamanlar Alman Sosyaldemokrasisi'nin, daha sonra Rus Sosyaldemokrasisinin tanınmış bir üyesi; 1905 yılında Troçki ile birlikte «sürekli devrim» tezini, emperyalist savaş sırasında ise II. Gıyon'un ve Alman burjuvazisinin emperyalizmini savundu- Derleyenin notu.
2. *Gapon*: Ajan provokatör; Ocak 1905'te Kışlık Saraya yürüyen işçilerin başında idi. Bu gösterinin kanla bastırılmasında önemli rol oynadı. 1906'da siyasi soruşturmaları yürüten Çarn gizli polis örgütü Okhrana ile ilişkisi açığa çıkınca öldürüldü- Derleyenin notu.

leri etkisiyle ikna olmuştur. Parvüs, *Ne Yapmalı?*'da ileri sürülen eski fikri doğru bir şekilde tekrarlayarak şöyle diyor: «Maya rolü oynayacak ve devrim sırasında yüz binleri bir araya getirecek olan bir örgüt yaratabiliriz.» Parvüs ayrıca şöyle diyor: «Açık hedefi, kitleleri ayaklanmaya hazırlamak, ayaklanma sırasında onları bir araya getirmek ve belli bir şiarla ayaklanmayı başlatmak olan işçi çevreleri örgütlemeliyiz.»

Yeni *Iskra*'nın laf yığını arasında bu çok doğru eski fikirleri keşfettiğimiz zaman «Hele Şükür!» «Nihayet!» diye bağırдық. Proletarya partisinin bir militanının devrimci içgüdü, bir an için bile olsa, nihayet *Raboçeye Dyelo*'nun oportünizmine galebe çaldı. Nihayet, devrimin geri unsurlarının önünde secdeye kapanmayan ve devrimin öncüsünü savunmanın gerekliliğine dikkat çekmekten kaçınmayan bir Sosyaldemokratın sesini işitiyoruz.

Yeni *Iskra* elbette Parvüs'le aynı görüşte olamazdı. Yeni *Iskra* yayımladığı bir notta şöyle diyor: «Yazıkurulu, Parvüs yoldaşın ileri sürdüğü fikirlerin hepsine katılmamaktadır.»

Kuşkusuz! On sekiz aydır süren oportünist gevezeliklerine «darbe indiren» fikirleri nasıl «paylaşabilirdi» ki!

«Devrimi örgütlemek!» Ama bizim, devrimin toplumsal ilişkilerdeki bir altüst oluşun sonucu meydana geldiğini ve devrimin ısmarlama bir tarihte gerçekleşmeyeceğini bilen akıllı bir Martinov yoldaşımız var; Martinov, Parvüs'e hatasını anlatacak ve Parvüs'ün devrimin öncüsünü örgütlemeyi amaçlaması halinde bile bunun «dar Jakoben» ve zararlı bir fikir olduğunu gösterecektir. Daha da ileri gidelim. Akıllı Martinov yoldaşımız, hocasının öğretisini daha da derinleştirecek ve belki de «devrimi örgütlemek» şiarının yerine «devrimi başlatmak» (Sayı 85. kelimenin altı. yazarı tarafından çizilmiştir) şiarını geçirecek kadar yetenekli olan şu sevgili Martov'u da peşine takıyor.

[...]

Iskra'nın hele silahlanma konusundaki görüşleri, özellikle eşsizdir. «Proletaryanın silahlanması halkın hükümete karşı toptan ve aynı anda saldırıya geçmesini sağlayacak bir örgütün sistemli bir şekilde ha-

zırılanması», «teknik» (!?) bir sorun olarak ele alınıyor. Oysa biz elbette aşşğılık tekniğe üstünüz ve şeylerin esasını inceliyoruz. «Bu 'teknik' sorunların önemi ne olursa olsun, kitleleri ayaklanmaya hazırlama çalışmamızın *esas konusunu oluşturamazlar...*» «Gizli örgütler halkın eline eşsiz bir silah vermeyi yani halkta istibdada *saldırma ve bu amaçla silahlanma coşkun arzusunu* uyandırmayı sağlayamadıkları takdirde, bunların bütün çabaları boşa gidecektir. *Ayaklanmak amacıyla halkın kendiliğinden silahlanmasının propagandasını yapmak*; işte hedefimiz bu olmalıdır.» (Son iki cümledeki altı çizili yerler yazarın kendisi tarafından çizilmiştir)

Evet, evet gerçekten de bu, dar görüşlü, neredeyse «Jakobenizme» batmış Parvüs'ün yapamadığını yapmak, yani sorunu derinlemesine ortaya koymaktır. Esas olan halkı silahlandırmak, örgütü sistemli bir şekilde hazırlamak değil de, halkı silahlanma coşkun arzusuyla silahlandırmak ve halkın kendi kendisini silahlandırmasıdır. Hareketimizi geriye çekmeye uğraşan bu bağınazca bayağılığa tanık olduğça, sosyal-demokrasi adına büyük bir utanç duyuyoruz! Halkı coşkun bir silahlanma arzusuyla silahlandırmak, bu zaten Sosyaldemokrasinin sürekli ve genel, her zaman geçerli evrensel bir görevidir. Sosyaldemokrasinin. Japonya, İngiltere, Almanya ya da İtalya'daki görevi de budur. Sömürüye karşı müdahale eden ezilen sınıfların olduğu her yerde sosyalist fikirler, bu sınıfları her zaman daha başından ve her şeyden önce coşkun silahlanma arzusuyla silahlandırır. Bu «*arzu*» işçi hareketinin *başından* beri var olan bir şeydir. Sosyaldemokrasiye düşen, bunu bilinçli bir hale getirmek ve bu arzuyu duyanların, hem örgütlenmenin ve koordine edilmiş eylemin gerekliliğini, hem de genel siyasi durumu hesaba katmalarını sağlamaktır. Sayın *Iskra* yazarı, Alman işçilerinin herhangi bir toplantısını ele alınız. İnsanların yüzünde-en azından polise karşı-nasıl bir nefretin yansıdığını, küçümseyici alayların birbirini kovaladığını, yumrukların sıkıldığını göreceksiniz. Burjuvazinin ve onun halkı hiçe sayan uşaklarının hesabını bir an önce görme arzusuyla yanıp tutuşanları alıkoyan güç nedir? Bu, örgütlenmenin ve disiplinin gücüdür: tek tek katliamların saçmalığının, halk kitlelerinin ciddi devrimci mücadelesinin zamanının henüz gelmediğinin, istenen genel siyasi durumun var olmadığına bilincinde olmaktır. İşte bu nedenle

bir sosyalist böyle durumlarda halka. «Silahlanın!» demez ve asla demeyecektir; ama halkı her zaman silahlanma ve düşmana saldırma coşkun arzusuyla silahlandıracaktır (bunu yapmıyorsa zaten bir sosyalist değil, gevezenin biridir). Ne var ki, Rusya'nın bugün içinde bulunduğu durum bu alışlagelmiş koşullardan bütünüyle farklıdır! Bu yüzden, şimdiye kadar hiçbir zaman «*Silah başına!*» çağrısında bulunmamış olan ama işçileri durmaksızın coşkun silahlanma arzusuyla silahlandıran devrimci Sosyaldemokratlar, *bugün* hep birden devrimci inisiyatife sahip işçilerin ardından «*Silah başına!*» şiarını attılar. Bu şiar nihayet atılmışken, *Iskra* tam da bu anda şunu ilan ediyor: Esas olan silahlanma değil, coşkun silahlanma arzusudur! Bunlar boş aydın zırvaları değil de nedir? Bu, iflah olmaz ukâlalık değil midir? Bu, Partimizi geriye çekmek; onun, devrimci öncünün günlük sorunlarından uzaklaşıp proletaryanın geri unsurları önünde secdeye kapanmasını istemek değil midir? Bizim rolümüzün inanılmaz bir şekilde böylesine aşağılanması herhangi bir ukâlanın kişisel niteliklerinin değil, bu tür insanların aldıkları ve şu örgütlenme-süreç ya da taktik-süreç gibi moda deyimlerde en iyi ifadesini bulan tavrın bir sonucudur. Başlı başına bu tavır, insanı, kaçınılmaz olarak her türlü somut şiarda çekinerek, her türlü «plan»dan kaçarak, her türlü cesur devrimci inisiyatif karşısında gerileyerek, bitmek tükenmek bilmez muhakemeler yürütmeye, durmadan eski teraneleri tekrarlamaya, Sosyaldemokratlar proletaryanın devrimci faaliyetinin açıkça gerisinde kaldığı halde fazla ileri gitmiş olmaktan korkmaya mahkûm ediyor. Gerçekte ölü olan diri olanın da canına okudu. *Raboçeye Dyelo*'nun ölü teorisi, çaresiz, yeni *Iskra*'yı da öldürdü [...]

Viperyod, Sayı 7, Şubat 1905.

Bu makale, buraya KEYK

Örgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

PARTİNİN YENİDEN ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE¹

Kasım 1905

I

Parti'mizin çalışma koşulları köklü bir değişim geçiriyor. Toplantı, örgütlenme ve basın özgürlüğü kazanılmıştır. Elbette bu özgürlükler son derece eğretidir ve bunlara güvenmek delilik, hatta cinayet olur. Belirleyici mücadele henüz verilmedi. bu mücadeleye hazırlık önplanda ele alınmalıdır. Parti'nin gizli aygıtı korunmalıdır. Aynı zamanda, bugün sahip olduğumuz nispeten daha geniş özgürlüklerden kesinlikle mümkün olduğu kadar çok yararlanmamız gerekir. Gizli aygıtın yanı sıra legal ve yarılegal yeni Parti örgütleri ya da Parti'ye sempatican örgütler kurmak kesinlikle gereklidir. Bunlar olmadan, çalışmamızı yeni koşullara uydurmamız ve yeni sorunları çözmemiz kesinlikle mümkün değildir.

Örgüte yeni bir temel kazandıracak bir Parti Kongresine ihtiyaç vardır. Tüzüğe göre Kongre her yıl toplanır; gelecek Kongre 1906 yılının Mayıs ayında toplanacaktı. ancak öne almamız gerekiyor. Eğer bu olanaktan yararlanamazsak fırsatı kaçıracacağız. Şöyle ki, işçiler tarafından kuvvetle hissedilen örgütlenme ihtiyacı, tuhaf ve tehlikeli biçimler alacak, bazı «bağımsızları»² güçlendirmeye yarayacaktır. Yeni

1. Lenin'in *Novaya Jizn* dergisinde yayımlanan ilk makalesidir. Lenin'in yurda dönüşünden sonra yazılmıştır. 1905 yılının Aralık ayında toplanan Tammerfors Konferansı'nda onaylanan «Parti'nin Yeniden Örgütlenmesi» kararına temel oluşturmuştur.
2. «Bağımsızlar», «Sosyal Bağımsız İşçi Partisi» adlı bir provokasyon örgütünün üyeleriydi. Bu örgüt 1905 yılının sonbaharında Çarlık hükümetinin önyak olmasıyla polislerle işbirliği içinde, St. Petersburg'da kuruldu. Bu Zubatov tipi örgütün amacı işçileri devrimci mücadeleden alıkoymaktı. *Ruski Raboçi (Rus İşçisi)* adlı derginin 15 (28) Aralık 1905 tarihli sayısında yayımlanan programı Sosyaldemokrasiye karşı mücadele sorununu ele alıyordu. Bu Parti 1908 yılının başında varlığını yitirdi, çünkü işçi kitleleri arasında hiçbir etkinlik sağlayamamıştı.

bir tarzda örgütlenmek, yeni yöntemleri herkesin eleştirisine sunmak, «yeni çizgimiz»i cesaret ve kararlılıkla belirlemek için acele edelim.

Merkez Komitesinin Parti'ye yaptığı ve bu sayıda yayımladığımız çağrı, inanıyorum ki, bu yeni çizgimizi bütünüyle doğru bir şekilde tanımlamaktadır. Biz, devrimci Sosyaldemokrasinin temsilcileri, «çoğunluk» taraftarları, gizlilik koşullarında Parti'nin köklü bir şekilde demokratlaştırılmasının imkânsız olduğunu ve bu koşullarda «seçim ilkesi»nin sadece boş bir sözden ibaret olduğunu birçok kez tekrarlamıştık. Hayat bizi doğruladı. Azınlığın eski taraftarları, Parti'nin ciddi olarak hiçbir zaman demokratlaştırılmadığını ve Parti içinde seçim ilkesinin hiçbir zaman gerçekten uygulanmadığını yayınlarında birçok kez ileri sürmüşlerdir. (Bkz. Akselrod'un önsözünü yazdığı *Bir İşçi* broşürü, *Iskra*'da yayımlanan «Birçok İşçiden Biri»nin mektubu ve *Partinin Bölünmesi Üzerine İşçilerin Görüşü* adlı broşür*). Biz Bolşevikler, siyasi özgürlüğün gelmesiyle ortaya çıkan yeni koşullarda seçim ilkesinin benimsenmesi gerektiğini her zaman belirttik. Nitekim RSDİP'in Üçüncü Kongresi'nin** tutanakları da bunu en açık şekliyle kanıtlamaktadır, tabii hâlâ bunun kanıtlanmasına ihtiyaç varsa.

Şu halde sorun açıktır: Şimdilik gizli aygıt korumak ve aynı zamanda legal bir aygıt kurmak gerekiyor. Kongreye ilgili görev (ki bunun gerçekleştirilmesi kuşkusuz pratik ustalık ve yer ve zaman koşullarının iyi bilinmesini gerektirir) şudur: 4. Kongreyi Tüzüğe uygun olarak toplantıya çağırarak ve aynı zamanda, anında, seçim ilkesini uygulamaya geçmek. Merkez Komitesi bu sorunu şu şekilde çözdü: Örgütlerin tam yetkili temsilcileri olan komite delegeleri resmi sıfatla ve dolayısıyla Parti'nin sürekliliğini somutlaştırarak, Kongreye oy kullanma hakkına sahip olarak fiilen katılırlar. Merkez Komitesi, yetkisini kullanarak, *bütün* Parti üyeleri tarafından ve dolayısıyla işçi üyelerinin tümü tarafından seçilen delegeleri de, söz hakkına sahip olarak, Kongreye katılmaya *davet eder*. Merkez Komitesi daha sonra, Kongre toplanır toplanmaz Kongreden bu söz hakkını oy hakkına dönüştürmesini talep edeceğini açıklar. [...]

* İlk broşür 1904 yılında Menşevikler tarafından, ikincisi 1905 yılında Bolşevikler tarafından yayımlandı. -Derleyenin notu.

** RSDİP'in Üçüncü Kongresi 1905 yılında Londra'da toplandı. Menşevikler bu Kongreye katılmayıp aynı günlerde Cenevre'de kendi kongrelerini topladılar. - Derleyenin notu.

Partimiz fazlasıyla uzun bir zaman gizlilik koşullarında çalıştı. Üçüncü Kongrede bir delegenin çok doğru bir şekilde belirttiği gibi, son yıllarda bu koşullarda Parti'miz neredeyse boğulacaktı. Bugün gizlilik çökmektedir. Öyleyse daha da cesaretle ileri atılın! Yeni silahlar ele geçirin, onları yeni gelenlere dağıtın, dayanak noktalarınızı çoğaltın, bütün Sosyaldemokrat işçileri safınıza çağırın, onları yüzlerle, binlerle Parti örgütlerine katın. Onların delegeleri bizim çok sayıda merkezimize canlılık kazandırsın, buralı'ra devrimci genç Rusya'nın taptaze soluğunu getirsin. Devrim, şimdiye kadar Marksist teorinin bütün temel tezlerini, Sosyaldemokrasinin başlıca şiarlarının hepsini hiç durmadan doğruladı. Devrim aynı şekilde *bizim* Sosyaldemokrat çalışmamızı, proletaryanın gerçek devrimci ruhuna olan inancımızı ve ona duyduğumuz güveni de haklı çıkardı. Öyleyse, kesinlikle gerekli Parti reformuna girişerek her türlü tutuculuğu reddedelim, yeni yolda derhal ilerlemeye koyulalım. Bu, bizim (tartışılmaz yararı hayatın kendisi tarafından ve devrimin akışı içinde bütün resmi kararlardan yüz kat daha fazla bir güçle doğrulanan ve gene tartışılmaz yararı Sosyaldemokrat işçiler tarafından da kabul edilen ve onaylanan) eski gizli aygıtımızı ortadan kaldırmayacaktır. Bu, bize, gerçekten ve sonuna kadar devrimci biricik sınıfın, Rusya'da özgürlüklerin yarısını elde etmiş, tamamını da elde edecek olan ve Rusya'yı özgürlük yolundan sosyalizme götürecektir olan sınıfın derinliklerinden gelen genç ve yeni güçler kazandıracaktır!

II

Parti'miz Merkez Komitesinin *Novaya Jizn*'in 9. sayısında yayımlanan, RSDİP'in 4. Kongresi'ni toplama kararı, örgütlerimizde demokrasi ilkesinin tam anlamıyla uygulanması yolunda belirleyici nitelikte bir adımdır. Kongreye katılacak olan (ve ilk başta söz hakkına, daha sonra da hiç kuşkusuz oy kullanma hakkına sahip olacak olan) delegeler bir ay içinde seçilmelidir. Şu halde bütün Parti örgütleri, adayların saptanmasına ve kongre görevlerini incelemeye en kısa zamanda baş-

lamalıdır. Can çekişen istibdadın, vaat edilen özgürlükleri halktan geri almak ve devrimci işçilere, özellikle de onların önderlerine saldırmak üzere yeni girişimlerde bulunması olasılığını göz önünde bulundurmuyoruz. Dolayısıyla delegelerin gerçek isimlerinin yayımlanması (bazı özel durumlar dışında) kuşkusuz uygun olmaz. Kara Yüzler iktidarda oldukça, siyasi kölelik döneminin bizi kullanmaya alıştırdığı takma adları terk etmemiz için bir neden yoktur. Aynı şekilde geçmişte olduğu gibi bugün de «tutuklanma olasılığına karşı» yedek delegeler seçmekte yarar vardır. Gizliliğin getirdiği bu çeşit önlemler üzerinde daha fazla durmayacağız, çünkü yerel çalışma koşullarını bilen yoldaşlar, bu konuda ortaya çıkabilecek güçlüklerin üstesinden kolaylıkla geleceklerdir. İstibdat altında devrimci çalışma konusunda zengin bir tecrübeye sahip yoldaşlar, Sosyaldemokrat faaliyete yeni «özgürlük» (bu özgürlük hâlâ tınak içinde bir özgürlüktür) koşullarında katılan yoldaşlar ögütleriyle yardımcı olmalıdırlar. Komitelerimizin üyelerinin büyük bir incelikle davranmaları gerektiği açıktır: Eski resmi yetkiler bugün kaçınılmaz olarak önemlerini yitirmektedir; her an her şeye «en başından» yeniden başlamak, geniş, yeni yoldaşlar kitlesine sağlam Sosyaldemokrat programın, taktiğin ve örgütün bütün önemini *kanıtlamanız* gerekiyor. Unutmayalım ki, bugüne kadar daha çok belli bir toplumsal kesimden gelen devrimcilerle karşı karşıyaydık; bundan böyle kitlenin tipik temsilcileriyle karşı karşıya olacağız. Bu değişiklik, sadece propaganda ve ajitasyon yöntemlerinde (halka daha yakın bir dil kullanmayı, bir sorunun nasıl ele alınacağını, sosyalizmin temel gerçeklerinin en açık, en kavratıcı, en ikna edici şekilde nasıl ortaya getirileceğini bilmeyi) değil, örgütlenmede de bir değişiklik yapmayı gerektirmektedir.

Burada yeni örgütlenme görevlerinin bir yanı üzerinde durmak istiyorum. Merkez Komitesi kararı. *bütün* Parti örgütlerinin delegelerini kongreye davet ediyor, *bütün* Sosyaldemokrat işçileri bu örgütlere katılmaya çağırıyor. Bu iyi niyetlerin gerçekleşmesi için işçilerin sadece «davet» edilmeleri yetmez, eski tip örgütlerin sadece sayısını artırmak da yetmez. Hayır, bunun için *bütün* yoldaşlar inisiyatif ve yaratıcı ruhla dolu kolektif bir çalışmayla *yeni* örgütlenme biçimleri geliştirmeye girişmelidirler. Burada, kesin ölçütler önceden ileri sürülemez, çünkü

her şey yenidir: burada, yerel koşullar hakkındaki bilgi ve özellikle de *bütün* Parti üyelerinin inisiyatifi uygulamaya konulmalıdır. Yeni örgütlenme biçimi ya da daha doğrusu, işçi partisinin taban örgütü hücrelerinin yeni şekli eski çevrelerden tartışmasız daha geniş olmalıdır. Yeni hücrenin sınırları, olasılıkla geçmiştekenden daha esnek bir şekilde belirlenecek: bu hücre, daha «serbest», daha «gevşek» bir örgüt olacaktır. Halkın yurttaşlık haklarının bütünüyle güvence altına alındığı tam bir örgütlenme özgürlüğünün var olduğu koşullarda elbette her yerde Sosyaldemokrat birlikler (sadece sendikal değil, aynı zamanda siyasi birlikler) kurmamız gerekecektir. Bugünkü koşullarda ise, her yoldan ve elimizdeki bütün imkânlarla bu amaca yaklaşılmaya çalışmalıyız.

Bütün militanların ve Sosyaldemokrasiye sempati duyan bütün işçilerin inisiyatifini derhal harekete geçirmeliyiz. Hemen ve her yerde konferanslar, sohbet toplantıları, mitingler, kitle toplantıları düzenlenmeli ve buralarda RSDİP'in 4. Kongresi'nin görevleri, onun örgütlenmesindeki yeni ilkeler herkesin anlayacağı basit bir dille açıklanmalı ve bütün Sosyaldemokratlar, yeni temeller üzerinde gerçekten proleter bir Sosyaldemokrat partinin yaratılmasına katkıda bulunmaya çağrılmalıdır. Bu çalışma bize bir sürü pratik bilgi kazandıracak: eğer canlı bir şekilde yürütülürse iki-üç hafta içinde işçiler arasından yeni Sosyaldemokrat güçler ortaya çıkartacak ve çok daha geniş toplumsal kesimlerde, bütün işçi yoldaşların yardımıyla şimdi yeniden inşa etmeye karar verdiğimiz Sosyaldemokrat Parti'ye karşı canlı bir ilgi uyandıracaktır. Derneklerin, örgütlerin ve Parti gruplarının kurulması sorunu, bütün toplantılarda derhal ele alınacaktır. Her dernek, her örgüt ya da her grup anında bir büro, bir yönetim kurulu, bir idari komisyon, kısacası, örgütü yönetecek, Parti'nin yerel organlarıyla ilişkilerini yürütecek, Parti yayınlarını alıp dağıtacak, aidatları toplayacak, toplantılar, konferanslar, sohbet toplantıları düzenleyecek ve nihayet Parti kongresine katılacak delegelerin seçimini düzenleyecek sürekli bir merkezi merci seçecektir. Parti komiteleri, elbette bu örgütlerin her birine yardım etmeye, onları RSDİP, onun tarihi ve bugünkü büyük görevleri konusunda aydınlatmaya çalışacaktır.

Ayrıca Sosyaldemokrat işçi örgütlerine Parti üyelerinin işleteceği, örneğin lokantalar, çayhane ya da birahaneler, kütüphaneler, okuma salonları, «atış salonları»* vb. gibi yerel ekonomik dayanak noktaları kazandırmayı düşünmenin de zamanı gelmiştir. Sosyaldemokrat işçilerin «istibdat» polislerinin zulmünden başka, ajitatörleri kapı dışarı etmekten geri durmayan «müstebit» patronların zulmüne de hedef olabileceklerini unutmamalıyım. Bu nedenle fabrikatörlerin keyfiliklerinden mümkün olduğu kadar bağımsız dayanak noktaları yaratmak son derece önemlidir.

Özetle, biz Sosyaldemokratlar eylem özgürlüğünün bugünkü boyutlarından her bakımdan yararlanmalıyız; bu özgürlük ne kadar sağlamlaşırsa, biz de «Halka gidelim!» şiarını o kadar canlı bir şekilde ileri süreceğiz. İşçilerin kendi inisiyatifi, şimdi, gizli çalışma yapan ve «ufak çevreler»e üye bizlerin daha dün hayal etmeye bile cesaret edemediğimiz boyutlara ulaşacaktır. Bugün sosyalist fikirler, proletarya kitlelerini çoğu kez bizim denetimimiz dışında birçok yoldan etkiliyor ve etkilemeye devam edecektir. Bu koşulları yeterince hesaba katarak Sosyaldemokrat aydınları** daha akılcı bir şekilde dağıtmak gerektir; Sosyaldemokrat aydınlar, hareketin zaten ayakta durduğu dolaşısıyla kendi kendine yettiği yerlerde oyalanmamalı, çalışmanın daha zor, koşulların daha çetin, tecrübeli ve eğitim görmüş kimselere duyulan ihtiyacın güçlü bir şekilde kendini hissettirdiği, bilgi kaynaklarının daha az olduğu, siyasi hayatın nabzının daha yavaş attığı yerlere «inmelidirler». Biz, bugün «halka», en ücra köyler dahil bütün herke-

* «Atış salonlarına» Rusçada ne dendiğini bilmiyorum, ancak çeşitli silahların bulunduğu, hedefe ateş edilen, ufak ücret karşılığında herkesin tüfek ya da silahla atış yapabildiği yerlerden söz ediyorum. Rusya'da toplanma ve demek konna, özgürlükleri ilan edildi. Dolayısıyla yurttaşların atış yapmak için toplanmaya hakları vardır ve bundan kimseye zarar gelmez. Avrupa'nın bütün büyük şehirlerinde, bazen mahzenlerde ya da banliyölerde olmak üzere, herkese açık atış salonları var. İşçiler için ateş etmeyi ve silah kullanmayı öğrenmek hiç de gereksiz bir şey değildir. Ancak demek konna özgürlüğü güvence altına alınmadığı ve bu kuruluşları kapamada bir sakınca görmeyen aşşalık polisler hakkında adli kovuşturmayaya geçilemediği sürece... bu sorunu ciddi bir şekilde ve enine boyuna ele alamayacağımız açıktır.

** Partimiz inÜçüncü Kongresinde Parti komitelerinin iki aydına karşılık sekiz işçiden oluşturulması dileğinde bulunmuştum. Bu dilek, şimdi ne kadar modası geçmiş görünüyor!

Bugün yeni Parti örgütlerinin bir aydına karşılık birkaç yüz Sosyaldemokrat işçiye sahip olmasını dilemeliyiz!

sin katılacağı seçimler için olduğu kadar, taşra Vande'sinin³ gerici zihniyetini felce uğratmak ve büyük merkezlerden gelen şiarların bütün ülkeye, proletaryanın bütün kitlelerine yayılmasını sağlamak için açık mücadele amacıyla da (ki bu daha önemlidir) gitmeliyiz.

Kuşkusuz bütün abartmalar zararlı sonuçlara yol açar. Bütünyle istikrarlı ve mümkün olduğu kadar «örnek» bir örgütlenmeyi gerçekleştirmek için daha birçok kez en iyi güçlerimizi şu ya da bu önemli merkezde yoğunlaştırmak zorunda kalacağız. Bunun ne oranda olması gerektiğini tecrübe bize gösterecektir. Bugün görevimiz, yeni ilkeler temelinde örgütlenmek için ölçütler icat etmekten çok, Dördüncü Kongreye Parti'nin tecrübelerinin özetini sunmak ve özümlemesini sağlamak amacıyla en geniş ve en gözü pek çalışmaya girişmektedir.

Novaya Jizn dergisinin 10 ve 15 Kasım 1905 tarihli 9 ve 13. sayıları. Bu yazı, buraya KEYK Örgütlenme Bürosu'nun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

3. *Vande*, Fransa'nın batısında bir eyalet. 18. yüzyılın sonlarında burjuva devrimi sırasında Vande'de geri köylüler Cumhuriyete karşı karşıdevrimci bir isyan başlattılar. Ayaklanma katolik papazlar, soylular ve kralcı göçmenler tarafından yönetiliyor. İngiltere tarafından destekleniyordu. Vande sözü, gerici ayaklanma ve karşıdevrim merkezi anlamında kullanılır olmuştur.

DOĞRU YOLDA¹

19 Mart 1908

İkinci Duma'nın dağıtılması ve 3 Haziran 1907 hükümet darbesi², devrimimizin tarihinde bir dönüm noktası, devrimimizin gelişmesinde bir çeşit özel dönemin ya da bir dönemecin başlangıcıydı. Rusya'daki sınıf güçlerinin genel durumu ve henüz tamamlanmamış olan burjuva devriminin getirdiği görevler açısından, bu dönemecin öneminden birçok kez söz etmiştik. Şimdi, devrimin bu dönüm noktasıyla ilgili olarak Parti çalışmalarımızın durumunu ele almak istiyoruz.

3 Haziran'daki gerici darbeden bu yana altı yıldan fazla bir zaman geçti ve hiç kuşku yok ki, bu ilk altı ay boyunca Sosyaldemokratların örgütü de içinde olmak üzere bütün devrimci örgütlerin büyük ölçüde gerilediği ve zayıfladığı görüldü. Yalpalama, dağınıklık ve parçalanma; işte bu altı ayın genel özellikleri bunlardı. Aslında başka türlü olması da beklenemezdi: çünkü gericiliğin son derece şiddetlenmesi ve geçici bir zafer kazanması ve dolaysız sınıf mücadelesinin yavaşlamasının devrimci partilerde bir buhrana yol açması kaçınılmazdı.

Ama artık buhranın sona ermekte olduğunu, en kötü durumun geri-

1. Lenin'in bu yazıtı, 19 Mart 1908'de, o sıralar fiiliyatta Bolşeviklerin merkez organı olan *Proletari* gazetesinin 26. sayısında yayımlanmıştır. Bu illegal organ, RSDİP'in Moskova ve St. Petersburg İl Komiteleri tarafından yayımlanıyordu. Metinde «Merkez Organ» diye anılan yayın ise RSDİP'in resmi illegal Merkez Organı olan *Sotsial Demokrat* adlı gazetedir.
2. Devlet Duması 1905 devrimci olaylarının baskısı sonucunda Çarlık hükümetinin kurmak zorunda kaldığı bir temsili meclisti. Resmi olarak yasama meclisi niteliği taşımamasına rağmen, fiiliyatta hiçbir yetkisi yoktu. Birinci (Nisan-Temmuz 1906) ve ikinci (Şubat-Haziran 1907) Devlet Dumaları, Çarlık hükümeti tarafından dağıtıldı. 3 Haziran 1907 darbesinden sonra hükümet, işçilerin, köylülerin ve şehir küçük burjuvazisinin haklarını daha da kısıtlayan ve büyük toprak ağaları ile büyük kapitalistlerin gerici ittifakının Üçüncü (1907-1912) ve Dördüncü (1912-1917) Dumalarda kesin hâkimiyetini sağlayan yeni bir seçim yasası çıkardı.

de kaldığını, doğru yolun daha şimdiden bulunmuş olduğunu ve Parti'nin, sosyalist proletaryanın devrimci mücadelesine kararlı ve tutarlı bir biçimde rehberlik etmek demek olan doğru yola yeniden girdiğini kanıtlayan bir yığın belirti açıkça görülmektedir.

Aydınların saflardan kaçışını ele alalım. Bu, Parti'nin içine düştüğü bulhranın en açık belirtilerinden biridir. Hiç kuşkusuz, en derin belirtilerinden biri değil, ama kesinlikle en göze çarpan belirtilerden biridir. Bu yılın Şubat ayında çıkan, Parti içi hayatın değerlendirilmesi için oldukça zengin bir malzeme sağlayan ve bu sayıda³ büyük bir bölümünü aktardığımız Parti Merkez organının ilk sayısında, bu kaçışın belirgin özellikleri açık seçik ortaya konmuştur. Kulebatski Fabrikası (Merkezi Sanayi Yöresi Vladimir bölge örgütü) muhabiri şöyle yazıyor: «Son zamanlarda aydın kadroların *yokluğu yüzünden* bölgemizdeki örgüt ölmüştür.» Urallardan da şöyle yazıyorlar: «İdeolojik güçlerimiz güneş görmüş kar gibi erimektedir. Genellikle illegal örgütlerden uzak duran [...] ve Parti'ye ancak devrimin yükseldiği ve birçok yerde *fili* özgürlüğün var olduğu zamanlarda katılmış olan unsurlar örgütlerimizi terk ettiler.» Merkez Organın «Örgütlenme Sorunları»na ilişkin yazısı da, bu raporları ve burada yayımlamadığımız diğerlerini şu sözlerle özetlemektedir: «Bilindiği gibi, aydınlar son zamanlarda safları kitleler halinde terk etmişlerdir.»

Ama Parti'nin ne tam proleter, ne de tam küçük burjuva olan aydınlardan arınması, proletarya yığınlarının kahramanca mücadele döneminin yarattığı *tam anlamıyla proleter* yeni güçleri yeni bir hayata başlatmaktadır. Yukarıda sözünü ettiğimiz muhabirin mektubunda, umutsuz bir durumda bulunduğu, hatta nerdeyse «ölmüş» olduğu belirtilen Kuelebatski örgütü bile dirilmektedir. Nitekim aynı mektupta şunları okuyoruz: «Bölgenin dört bir yanına dağılmış bulunan işçiler arasındaki çok sayıda Parti hücresi, birçok durumda aydınlardan yoksun kaldıkları, propaganda malzemesi bulamadıkları ve Parti Merkezleriyle bağları bütünüyle koptuğu halde, ölmek istememektedirler. Örgütlü üyelerin sayısı azalmak şöyle dursun artmaktadır... Artık aydınlar olmadığından, propaganda çalışmasının yürütülmesi bizzat en bi-

3. Burada bu yazının yayımlandığı *Proletari* gazetesinin 19 Mart 1908 tarihli 26. sayısı kastedilmektedir.

linçli işçilere düşmektedir.» Bundan çıkan genel sonuç şudur: «Aydınların kaçıışı sonucunda, sorumluluklar pek çok yerde öncü işçilerin eline geçmektedir.» (*Sotsial-Demokrat*, Sayı 1, s. 28)

Parti örgütlerinin yeni bir temel üzerinde, daha doğrusu sınıf temeli üzerinde bu yeniden inşası, hiç kuşkusuz dümdüz ilerlemeyecek olan çetin bir iştir. Ama güç olan ilk adımdır ve bu adım da atılmış bulunmaktadır: Parti, daha şimdiden, bizzat işçilerin içinden gelen öncü «aydınlar»ın emekçi kitlelere önderlik ettiği doğru yola girmiş bulunmaktadır.

Sendika ve kooperatiflerde ilk başlarda el yordamıyla yürütülen çalışma, artık bütünüyle düzenli ve istikrarlı biçimler almaktadır. Merkez Komitesinin sendikalar ve kooperatiflerle ilgili olarak *oybirliğiyle* kabul ettiği iki karar yerel çalışmaların güçlenmesi sonucunda alınmıştır. Bütün kitle örgütlerinde Parti hücreleri kurmak; bu örgütlere proletaryanın militan görevlerinin ruhuyla, devrimci sınıf mücadelesi ruhuyla önderlik etmek; «Partiye ilgisizlikten Parti ruhuna.» (*Sotsial-Demokrat*, Sayı 1, s. 28). İşte işçi sınıfı hareketinin bu alanda da tutmuş olduğu yol budur. Minsk'deki, bu küçük üçra taşra kentindeki bir Parti örgütünün muhabiri şu haberi veriyor: «En devrimci işçiler, onlardan (patronların oyuncağı haline gelmiş legal sendikalardan) uzaklaşmakta ve illegal sendikaların kurulmasına gittikçe daha fazla yakınlık duymaktadırlar.»

Çalışmanın aynı yönde, yani «Partiye ilgisizlikten Parti ruhuna» doğru geliştiği apayrı bir başka alan da, Duma'daki Sosyaldemokrat gruptur. Gerçi tuhaf gelebilir ama, kooperatiflerdeki faaliyetimizin gerçekten bir Parti faaliyeti haline gelmesi nasıl belli bir süreyi gerektirdiyse, aynı şekilde parlamentodaki temsilcilerimizin çalışmasını bir çırpıda Parti'nin ihtiyaçlarına cevap verecek bir düzeye getiremeyeceğimiz de bir gerçektir. Halkın iradesini çarpıtan bir seçim yasasıyla seçildikleri için, ilk iki Duma'ya karşı girişilen baskılar sonucunda safları büyük ölçüde daralmış ve legalitesini koruyabilmiş Sosyaldemokratlar arasından seçildikleri için, Duma'daki Sosyaldemokratlarımızın ilk başlarda *fiiliyatta* gerçek Parti üyelerinden çok, Partili olmayan Sosyaldemokratlar gibi davranmaları kaçınılmazdı.

Bu, acı ama gerçektir. Binlerce feodal zincirle bağlanmış ve legal

bir işçi partisinin ancak iki yıl varlığını sürdürebildiği kapitalist bir ülkede başka türlü olması asla mümkün değildi. Ve sadece partisiz değil, aynı zamanda «kafasız» da olan ve parlamento grubuna sineklerin bala üşüşmesi gibi üşüşen sosyalizan aydınlar, devrimci olmayan bir Sosyaldemokrasi yaratmaya yönelik taktiklerini işte bu gerçek üzerine kurmaya çalıştılar. Ama öyle görünüyor ki, bu saygıdeğer Bemştayncıların çabaları bugün boşa çıkmıştır! Öyle görünüyor ki, Sosyaldemokratların faaliyeti bu alanda da düzelmeye başlamış bulunmaktadır. Kehanette bulunmak ya da içinde bulunduğumuz koşullarda Sosyaldemokrat parlamento grubunun çalışmasını az çok düzgün bir biçimde örgütlemek için daha hâlâ harcamamız gereken büyük çabalara gözlerimizi kapamak istemiyoruz. Ancak, Merkez Organımızın ilk sayısında Duma grubuna yöneltilen bir Parti eleştirisini ve bu grubun çalışmasının daha doğru yönlendirilmesine ilişkin *açık* bir Merkez Komitesi *Kararının* bulunduğuna dikkat çekmeliyiz. Merkez Organında yayımlanan eleştirinin bütün hataları kapsadığı kanısında değiliz. Örneğin, kanımızca Sosyaldemokratlar, hiçbir durumda, toprak vergilerinin öncelikle Zemstvoların emrine verilmesinin de, yoksulların kiraladıkları şehir topraklarının düşük fiyatlarla *geri alınmasının* da (Merkez Organın 1 sayısı, s. 36) lehine oy kullanmamalıydılar. Ama diyebiliriz ki, bütün bunlar ikincil sorunlardır. Esas olan, parlamentodaki grubun gerçek bir Parti örgütüne dönüştürülmesinin artık çalışmamızın belli başlı yönlerinden biri haline gelmekte olması ve dolayısıyla birbiri ardı sıra karşımıza dikilecek olan bütün güçlükler, zorluklara, bocalamalara, kısmi bultranlara, kişisel çatışmalara vb. rağmen Parti'nin bunu başaracak olmasıdır.

Çalışmalarımızın gerçekten Sosyaldemokrat bir nitelik kazanmakta olduğunun, gerçek bir Parti çalışması olma yoluna girdiğinin bir başka açık kanıtı da illegal yayınların çoğalmasındır. Nitekim Merkez Organımızda şu satırları okuyoruz: «Urallarda sekiz, Kırım'da iki, Odesa'da bir gazete yayımlanmaktadır. Yakında Ekaterinoslav'da da bir gazete çıkacaktır. Kafkasya'da, St. Petersburg'da ve milli örgütlerde hatırı sayılır bir yayın faaliyeti görülmektedir.» Yurtdışında yayımlanan iki Sosyaldemokrat gazeteden başka Rusya'da da olağanüstü polis engellemelerine rağmen Merkez Organımız yayımlanmaktadır.

Merkezi sanayi yöresinde, bölgesel bir yayın organı olarak *Raboçeye Znamyä*⁴ hazırlanmaktadır.

Bütün bu söylediklerimiz, Sosyaldemokrat Parti'nin sağlam adımlarla ilerlediği yolu apaçık göstermektedir. Güçlü bir illegal Parti Merkezleri örgütü, sistemli olarak çıkan illegal yayınlar ve en önemlisi yerel hücreler, özellikle de doğrudan doğruya işçilerin arasından gelen ve kitlelerle sıkı temas içinde yaşayan öncü üyelerin yönettiği fabrika hücreleri: Devrimci ve Sosyaldemokrat işçi hareketinin her türlü zorluğu göğüsleyebilecek sağlamlıkta çekirdeğini işte bu temel üzerinde inşa ettik. Bu illegal çekirdek, gerek Duma aracılığıyla, gerekse sendikalar, kooperatifler ve kültür ve eğitim kuruluşları içinde *kendi* duyar-galarını ve etkisini eskisiyle karşılaştırılamayacak ölçüde yayacaktır.

İlk bakışta, Parti'nin bu çalışma sistemi ile Almanların Antisosyalist Yasa⁵ dönemindeki (1878-1890) çalışma sistemi arasında yakın bir benzerlik vardır. Alman işçi sınıfı hareketinin burjuva devrimini izleyen otuz yıl içinde (1848-1878) aldığı yolu, Rusya işçi sınıfı hareketi üç yılda (1905-1908) almaktadır. Bu dış benzerliğin altında ise derin bir iç farklılık yatmaktadır. Almanya'da burjuva demokratik devrimi izleyen otuz yıl içinde *bu* devrimin nesnel olarak gerekli görevleri bütünüyle gerçekleştirilmiştir. Bu devrim, 1860'ların başındaki anayasal parlamentoyla, Almanca konuşulan toprakların büyük bir bölümünü birleştiren hanedan savaşlarıyla ve genel oy hakkı sayesinde imparatorluğun kurulmasıyla birlikte tamamlanmıştır. Rusya'da ise burjuva-demokratik devrimin ilk büyük zaferinden ve ilk büyük yenilgisinden bu yana geçen üç yıldan az zaman içinde bu devrimin görevlerinin gerçekleşmesi şöyle dursun, *geniş* işçi ve köylü kitleleri bu görevlerin bilincine ilk kez varmışlardır. Bu iki yılı aşkın süre, anayasacı hayalleri ve Kara Yüzler Çarlığının liberal uşaklarının demokratlığına olan güveni yıkmıştır.

4. *Raboçeye Znamyä* (*İşçinin Bayrağı*): Illegal bir Bolşevik gazetesi. RSDİP'in Moskova ve Moskova Bölgesi Komitelerinin, Merkezi Sanayi Yöresi Bölge Bürosu'nun yayın organı. 1908 Mart'ından Aralık 1908'e kadar Moskova'da yayımlandı. Yedi sayı çıktı.

5. *Antisosyalist Yasa*. Almanya'da 1878 yılında kabul edildi. Bu yasa uyarınca Sosyalist Demokrat Parti'nin bütün örgütleri, işçi kitle örgütleri ve işçi gazeteleri yasaklandı, sosyalist yayınlar toplatıldı ve Sosyaldemokratlar zulme uğradı. Bu yasa, işçilerin kitle hareketinin baskısı sonucunda 1890'da kaldırıldı.

Burjuva devriminin nesnel görevleri yerine getirilmediği için, Rusya'da bir buhran kaçınılmazdır. Salt ekonomik durum, mali durum, iç ve dış siyasette meydana gelebilecek olaylar, durumlar ve dalgalanmalar bu buhranı şiddetlendirebilir. Proletarya partisi ise doğru yolu tutmuştur. Proletarya partisi, legal ve yarılegal etkileme bakımından eskiye oranla daha çok ve daha çeşitli olanaklara sahip sağlam bir illegal Sosyaldemokrat örgüt yaratma yolundadır. Proletarya partisi, bu buhranı, belirleyici mücadeleye 1905 Ekim ve Aralık aylarındakinden çok daha hazırlıklı olarak göğüsleyecektir.

Proletari, Sayı 26, 19 Mart
(1 Nisan) 1908

Toplu Eserler, Cilt 15.
Proletari'deki metne uygun
olarak yayımlanmıştır.

YOLDA

10 Şubat 1909

Parti, huzursuzluğun, siyasi ve ideolojik kargaşanın, belirsizliğin hüküm sürdüğü bir yılı geride bıraktı. Bütün Parti örgütlerinin mevcudu azaldı, içinde az sayıda proleter unsur barındıran bazıları ise yok oldular. Devrimin yarattığı yarılegal Parti kuruluşları polis tarafından peş peşe dağıtıldı. Öyle bir noktaya varıldı ki, kargaşalıktan etkilenen bazı Partili unsurlar, eski Sosyaldemokrat Parti'yi muhafaza etmenin, onun üstlendiği görevi devam ettirmenin, yeniden illegaliteye dönmeyi gerekip gerekmediğini, eğer gerekiyorsa bunun nasıl gerçekleştireceği konularında kararsızlığa kapıldılar. Aşırı sağın bu soruya verdiği yanıt ise, bedeli ne olursa olsun, Parti programının, taktiklerinin ve Parti örgütünün açıkça inkârı pahasına da olsa, legaliteyi göklere çıkarmak oldu (Tasfiyecilik denen eğilim de budur). Elbette buhran, sadece örgütsel alanda değil, aynı zamanda siyasi ve ideolojik planda da patlak verdi.

Geçenlerde toplanan RSDİP'in Rusya Konferansı, Parti'yi doğru yola getirdi ve Rus işçi hareketinin karşıdevrimin zaferinden sonraki gelişmesinde bir dönüm noktası oluşturdu. Parti'miz Merkez Komitesinin özel bir raporunda yayımlanan Konferans kararları, Merkez Komitesinin onayından geçmiştir ve dolayısıyla gelecek Kongreye kadar Parti'nin bütünü tarafından alınmış kararlar olarak değerlendirilmelidir. Gerek buhranın nedenleri ve önemi, gerekse bu buhranın üstesinden gelmenin yolları bu kararlarda açıkça belirtilmektedir. Örgütlerimiz, Konferans kararları doğrultusunda çalışacak ve *bütün* militanlara Parti'nin bugünkü görevlerini berrak bir şekilde ve tam anlamıyla kavratarak, devrimci Sosyaldemokrasinin canlı ve uyum içinde faaliyet

göstermesini sağlamak üzere saflarını güçlendirip sıkılaştırabileceklerdir.

Parti'deki buhranın başlıca nedeni, örgütlenmeye ilişkin kararın gerekçesinde belirtilmektedir. Buhranın başlıca nedeni, işçi hareketine burjuva demokratik devrimin hemen zafere ulaşacağı ümidiyle katılmış ve gericilik döneminin baskılarını göğüsleyememiş ve işçi partisinin kendisini arındırması gereken kararsız aydın ve küçük burjuva unsurlardır. Onların istikrarsızlığı hem teori alanında ("devrimci Marksizmden sapmalar": Bkz. «Bugünkü Duruma İlişkin Karar»), hem taktik alanında («şiarları kırpma»), hem de örgütlenme siyasetinde kendini göstermiştir. Bilinçli işçiler ise bu istikrarsızlığa gereken yanıtı vermişler, Tasfiyeci akıma kararlılıkla karşı çıkmışlar ve Parti örgütleniminin işlerini kendi ellerine alarak bu örgütlerin başına geçmişlerdir. Partimizin sağlam çekirdeği kargaşa ve buhran unsurlarının üstesinden bir çırpıda gelemeyse, bunun nedeni, karşıdevrimin zaferiyle birlikte büyük ve çetin bir görevle karşı karşıya bulunması, aynı zamanda devrimci ruha sahip, ama sosyalist bilinci yeterince gelişmemiş işçiler arasında Parti'ye karşı belli bir ilgisizliğin kendini göstermesidir. Sosyaldemokrasinin kargaşaya ve yalpalanmalara karşı mücadele yöntemlerine ilişkin görüşünü yansıtan, Konferans kararları en başta Rusya'nın bilinçli işçilerine hitap etmektedir. [...]

Duma grubuna karşı alınacak tavır hem taktik hem de örgütsel bir sorundur. Örgütsel bakımdan Duma grubuna ilişkin karar, Konferansın örgütlenme talimatlarına ilişkin kararlarında saptanan örgütlenme siyasetinin genel ilkelerinin özel bir duruma yeni bir uygulamasından başka bir şey değildir. Bu konuda RSDİP içinde başlıca iki akım ortaya çıkmıştır: Biri Parti'nin illegal örgütlenmesine ağırlık veren eğilim, diğeri ise ağırlığı legal ve yarılegal örgütlere veren -az çok Tasfiyeci akımı andıran- eğilim. Gerçek şudur ki, daha önce de belirttiğimiz gibi, bugünkü durumun belirgin özelliği, içlerinde özellikle aydınların fakat aynı zamanda işçilerin de bulunduğu birtakım sorumlu militanların Parti'den ayrılmalarıdır. Tasfiyeci akım şu soruyu akla getiriyor: Parti'yi terk edip kendilerine eylem alanı olarak legal örgütleri seçenler acaba, gerçekten en iyi, en faal unsurlardan mı oluşmaktadır, yoksa

bunlar «kararsız, aydın ve küçük burjuva unsurlar» mıdır? Kuşkusuz Konferans bu soruya ikinci şık doğrultusunda yanıt vermiş ve Tasfiyeciliğe itibar etmeyip onu vargücüyle mahkûm etmiştir. Parti'deki en proleter, ilkelere en sadık unsurlar ile aydınlar arasındaki en Sosyaldemokrat-unsurlar RSDİP'e bağlı kalmışlardır. Parti'den ayrılmalar, Parti'nin arındığını gösteriyor: Parti, küçük burjuva çevrelerden ya da şu ya da bu sınıfın içinden attığı «sınıf dışı kalmış» unsurlar arasından proletarya saflarına her zaman için geçici olarak katılan, en az istikrarlı unsurlardan, en kararsız dostlardan ve «yol arkadaşlarından» kurtulmaktadır.

Konferansın benimsediği örgütlenme siyaseti de Parti örgütlenmesi ilkesinin işte bu şekilde değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bugünkü görevimiz, Parti'nin illegal örgütlerini sağlamlaştırmak; bütün çalışma alanlarında Parti hücreleri kurmak; özellikle «her sanayi işletmesinde sayıları az bile olsa sadece Partili işçilerden oluşan Parti komiteleri» kurmak; yönetim görevlerinin bizzat işçiler arasından çıkmış Sosyaldemokrat önderlerin elinde toplanmasını sağlamaktır. Bu hücre ve komitelerin görevinin, bütün yarılegal örgütlerden ve mümkün olduğu ölçüde legal örgütlerden yararlanmak, «kitlelerle sıkı bağ» korumak ve çalışmalarını, Sosyaldemokrasinin, kitlelerin bütün taleplerine cevap vermesini sağlayacak şekilde yönlendirmek olduğu açıktır. Her Parti hücresi ve her Parti işçi komitesi, «kitleler arasında ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çalışması için birer dayanak noktası» haline gelmeli, yani kesinlikle kitle neredeyse oraya gitmelidir: bunlar, her adımda kitlenin bilincini sosyalizm doğrultusunda geliştirmek, her özel meseleyi proletaryanın genel görevleriyle birleştirmek, her örgütlenme eylemini bir *sınıf* dayanışması eylemine dönüştürmek ve çalışkanlık ve ideolojik etkinlik yoluyla (elbette unvan ve mevkiyle değil) bütün legal proletarya örgütlerinde yönetici bir role sahip olmak için çalışmalıdırlar. Bu hücre ve komiteler bazen çok az sayıda kimse-den oluşabilirler, ancak onlar Parti geleneği, Parti örgütü ve somut sınıf programıyla birbirine bağlı olacaklardır; böylelikle Sosyaldemokrat Parti'nin iki-üç militanı şekilsiz legal bir örgüt içersinde crimek yerine, her durumda, her koşulda *kendi Parti çizgilerini* izleyebilecek-

Parti'nin bütününe ruhuna uygun olarak çevrelerini etkileyebilecek ve bu çevrenin kendilerini eritip yutmasına izin vermeyeceklerdir. [...]

Sotsial-Demokrat, Sayı 2, 10

Şubat 1909. Bu yazı, buraya
KEYK Örgütlenme Bürosu'nun
1928 tarihli derlemesinden
aktarılmıştır.

TASFIYECİLİĞİN TASFIYESİ

Temmuz 1909

[...]

Son iki yıl -yani 3 Haziran 1907 hükümet darbesinden aşağı yukarı bugüne kadar geçen iki yıl- Rus devrim tarihinde, işçi hareketinin ve RSDİP'in gelişmesinde ani bir değişiklik ve ağır bir buhran dönemi olmuştur. Aralık 1908'de toplanan RSDİP Konferansı, bugünkü siyasi ortamın, devrimci hareketin bugünkü durumunun ve hedeflerinin ve işçi Partisi'nin bugünkü görevlerinin getirdiği sorunları özetlemiştir. Bu Konferansın aldığı kararlar Parti'miz için dokunulmazlığı olan kazançlardır; bunları ne pahasına olursa olsun eleştirmek isteyen oportünist Menşeviklerin başarısı ise sadece «eleştiri»lerinin aczini ortaya koymak oldu, onlar kararların getirdiği çözümlerin yerini tutacak kapsamlı, sistemli ve mantıklı hiçbir çözüm getirememişlerdir.

Ancak Konferansın bize kazandırdığı şeyler bundan ibaret değildir. Bu Konferans, gerçekte Menşevik ve Bolşevik iki hizip içinde de *yeni ideolojik gruplaşmaların* olduğuna dikkat çekerek, Parti hayatında çok önemli bir rol oynamıştır. Bu iki hizip arasındaki mücadelenin, devrimden önce olsun devrim sırasında olsun, bütün Parti tarihini kapsadığını söylersek abartmış olmayız. Bu nedenle yeni ideolojik gruplaşmaların ortaya çıkması Parti hayatında, son derece önemli bir olgudur; ve bütün Sosyaldemokratlar, bu yeni durumun yol açtığı yeni sorunlara bilinçli bir şekilde yaklaşmak için bu olguyu incelemeli, kavramalı ve özümlemelidirler.

Bu yeni gruplaşmalar hakkında kısaca şu söylenebilir: Tasfiyeci bir akım Parti'nin her iki kanadında da kendini göstermiştir ve bu akıma karşı bir mücadele verilmektedir. Menşevikler içindeki Tasfiyeci akım Aralık 1908'e doğru ortaya çıkmıştır. Ancak o zamanlar bu akıma karşı mücadeleyi sadece diğer hizipler (Bolşevikler, Polonyalı ve

Letonyalı Sosyaldemokratlar, Bund'un bir kesimi) yürütmüştür. Bu Tasfiyeci akıma karşı olan Menşevikler, yani Parti taraftarı Menşevikler o zamanlar daha yeni yeni bir eğilim olarak ortaya çıkmaktaydılar ve henüz ortak hareket etmiyor, açıkça faaliyet göstermiyorlardı. Bolşeviklerde ise iyice belirgin iki kesimin oluştuğu ve bunların açıkça faaliyet gösterdikleri görüldü: Otvizme karşı kararlılıkla mücadele eden ve Konferans kararlarının hepsinde kendi fikirlerinin galebe çalmasını sağlayan ortodoks Bolşeviklerin ezici çoğunluğu ile ayrı bir grup olarak fikirlerini savunan ve zaman zaman Otvizistlerle ortodoks Bolşevikler arasında yalpalayan Ültimatomcuların da desteğini alan «Otvizist» azınlık. *Proletari* (özellikle 39., 42., 44. sayılarında). Otvizistlerin (ve onların görüşlerini benimsedikleri ölçüde Ültimatomcuların) sadece tersyüz olmuş Menşevikler, yeni türden Tasfiyeciler olduklarını daha önce de birçok kez belirtmiş ve göstermişti. Kısacası Aralık 1908'de toplanan RSDİP'in Bütün Rusya Konferansı'nda Parti içi durum şöyleydi: Menşeviklerin içinde Tasfiyeciler ezici çoğunluğu oluşturuyorlar, Parti taraftarı Menşevikler ise bunlara karşı mücadeleyi daha yeni yeni başlatıyorlardı. Bolşeviklerde ise ortodoks unsurlar kesinlikle hâkimdi. açıkça faaliyet gösteren *Otvizistler* ise azınlığı oluşturuyorlardı.

Nedir bu Tasfiyeci akım? Neden orta çıkmıştır? Neden Otvizistler de (ve ilerde değineceğimiz «Tanrı yapıcılar») Tasfiyeci ve tersyüz olmuş Menşeviklerdir. Kısacası Parti'mizdeki yeni gruplaşmaların toplumsal anlamı ve toplumsal değeri nedir?

İdeolojik planda, Menşeviklerin Tasfiyeci akımı, yani kelimenin dar anlamıyla Tasfiyeci akım, genel olarak sosyalist proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinin inkârı ve özel olarak da burjuva demokratik devrimimizde proletarya hegemonyasının inkârı demektir. Haliyle bu inkâr değişik biçimlere bürünmekte ve değişik ölçülerde bilinçli, kesin ve tutarlı olmaktadır. Örnek olarak Çerevanin ve Potresov'u ele alalım. Çerevanin proletaryanın devrimdeki rolünü öyle bir değerlendirmişti ki *Goloss Sotsial-Demokrata*'nın (*Sosyal-Demokratın Sesi*) *hütün* yazıkurulu (yani Plehanov ve Martov-Dan-Akselrod-Martinov) daha kendi içinde bölünmezden önce onun bu değerlendirmesini reddetmek zorunda kaldı. Ancak bu reddedişin pek dürüst olmadığı da bir

gerçek: çünkü yazıkurulu bu reddini *Vorwaerts'te (İleriye Doğru) Alman okurları için yayımlarken, aynı açıklamayı kendi gazetesi «Goloss Sotsial-Demokrata»da Rus okurlar için yayımlamaktan kaçındı. Potresov'a gelince o, «20. Yüzyıl Başında Rusya'da Toplumsal Hareket» adlı makalesinde Rus devriminde proletaryanın hegemonyası fikrini öylesine yok etti ki. Plehanov'un bütünüyle Tasfiyecî yazıkurulundan ayrılmasına yol açtı.*

Örgütlenme konusunda ise Tasfiyeciler illegal Sosyaldemokrat Parti'nin gerekliliğini inkâr ediyor, dolayısıyla da RSDİP'i reddederek saflarını terk ediyor ve legal basında, işçi temsilcilerinin katıldığı legal işçi örgütlerinde, sendikalarda, kooperatiflerde, kongrelerde vb., ona karşı mücadele ediyorlar. Bütün Parti örgütleri, son iki yılda, Menşeviklerin Tasfiyecî faaliyetlerinin sayısız örneğine tanık oldular. Merkez Komitesindeki Menşevik üyelerin *Parti Merkez Komitesini dağıtma*, onun işleyişini durdurma girişimi ise en çarpıcı örnek oldu. (Bu girişimden, daha önce *Proletari'nin* 42. sayısında yayımlanan daha sonra *Aralık 1908 RSDİP Rusya Konferansı* broşüründe yeniden basılan bir makalede de söz etmiştik.) Son Konferanstaki, «Kafkas heyeti» üyelerinin hepsinin yurtdışından gelmiş olması, Merkez Komitesini 1908 başlarında *Goloss Sotsial-Demokrata* yazıkurulunu Rusya'da faaliyet gösteren hiçbir örgütümüzle bağı olmayan bir edebi grup olarak nitelemesi: bütün bu olgular, illegal Menşevik örgütlerin hemen hemen bütünüyle dağılmakta olduğunu göstermektedir.

Menşevikler, Tasfiyecî akımın bütün bu belirtilerinin bir muhasebesini yapmayı reddediyorlar? Bazen bunları örtbas etmeye çalışıyor bazen de bunlar içinde şaşkına dönüyorlar; çünkü tek tek olguların gerçekte ne anlama geldiğini kavrayamıyor, ayrıntılara, özel durumlara, tek tek kişilere takılıyorlar; onlar genel sonuçlar çıkarmaktan ve olayların gerçek anlamını değerlendirmekten acizdirler.

Bu ise, burjuva devrimi döneminde, işçi partisinin oportünist kanadının buhran, dağınıklık ve geri çekilme anlarında kaçınılmaz olarak ya bütünüyle Tasfiyecî ya da Tasfiyecilerin esiri olmaya mahkûm olduğu anlamını getirir. Gerçekten de, burjuva devrimi döneminde, proletaryanın teori ve taktiğini özümlemekte en az yetenekli, geri çekilme anında soğukkanlılığını en az koruyabilen, ama oportünizmi en uç

noktalara kadar götürebilecek olan küçük burjuva «yol arkadaşlarının» proletarya partisine katılması kaçınılmazdır. Nitekim dağınıklık anı gelip çattığında Menşevik aydın ve yazar kitlesi liberallerin safına geçti. Aydınların Parti'den ayrılması sonucu dağınıklıktan en çok zarar gören de Menşevik örgütler oldu. Proletaryaya ve proleter sınıf mücadelesine, proleter devrimci teoriye içtenlikle yakınlık duyan Menşevikler (devrim sırasında oportünistliklerini haklı çıkarmak için bütün döremeçlerini göz önünde bulundurma arzusunda olduklarını açıklayan bu tür Menşevikler her zaman var olmuştur) bir kere daha «azınlığa», azınlıkta olanlar (Menşevikler) içinde azınlığa düştüler; Tasfiyeciler akıma karşı mücadelede kararlı değillerdi ve bu mücadeleyi başarıyla sürdürecektik güçleri yoktu. Bununla beraber, oportünist yol arkadaşlarının giderek liberalizme iyice batması sonucu, Plehanov için Potresov'la bir arada olmak, *Goloss Sotsial-Demokrata* için Çerevanin'le işbirliğine devam etmek, Moskovalı Menşevik işçiler için Menşevik aydınlara daha uzun süre tahammül etmek vb., vb. imkânsız hale gelmektedir. Parti taraftarı Menşevikler, Menşevik hizip içindeki ortodoks Marksistler, Tasfiyecilerden kopmaya başlıyor ve *Parti'ye doğru* yöneldikleri ölçüde, doğal olarak, Bolşeviklere de yaklaşmaya başlıyorlar. Şu halde bu durumu kavramalı ve aramızdaki ilke ayrılıklarını hesaba katarak ancak ayrılıkların ortak çalışmayı, ortak saldırıyı, ortak mücadeleyi engelleyemeyeceği gerçekten birleşmiş bir Parti inşa etmek amacıyla Parti taraftarı Menşevikleri Tasfiyecilerden ayrı tutmalı ve onlara yaklaşmak için elimizden geleni yapmalıyız.

Ama proletaryanın küçük burjuva yol arkadaşlarına sadece Menşevik hizip içinde mi rastlanmaktadır? Hayır. *Proletari'nin* 39. sayısında bunlara aynı şekilde Bolşevikler arasında da rastlandığını belirtmiştik: nitekim tutarlı Otvovistlerin ileri sürdüğü bütün gerçekler ve onların «yeni» taktiği haklı çıkarma girişimlerinin niteliği de bunu kanıtıyor. Gerçekte de, kitlesel işçi partisinin az çok önemli hiçbir hizbi, burjuva devrimi sırasında çeşitli renklerden belli sayıda «yol arkadaşının» kendi saflarına katılmasını engelleyemezdi. Bu kaçınılmaz bir olgudur, hatta burjuva devriminin bütünüyle tamamlandığı en gelişmiş kapitalist ülkelerde bile bu kaçınılmazdır: çünkü proletarya kendi saflarına durmadan katılan küçük burjuvazinin çok çeşitli kesimleriyle sürekli

ilişki halindedir. Eğer proletarya partisi, bu yabancı unsurlara kendisi tabi olmuyor da onları kendi içinde eritmesini, onları kendisine tabi kılmasını biliyorsa, eğer bu kimselerin gerçekten yabancı unsurlar olduklarını ve bazı koşullarda onlardan açıkça ve aleni olarak mutlaka ayrılmak gerektiğini zamanında saptamayı biliyorsa, o zaman, bu olgunun ne olağandışı ne de endişe verici bir yanı kalır. Bu açıdan RSDİP'in iki hizbi arasındaki fark da şudur: Menşevikler, yurtiçinde Moskova Menşevik hizbi militanlarının tavrını ve yurtdışında Plehanov'un *Goloss Sotsial-Demokrata* yazıkurulunu terk etmesinin ve Potresov'dan ayrılmasının da gösterdiği gibi, Tasfiyecilerin (yani «yol arkadaşlarının») esiri olmuşlardır; Bolşeviklerde ise Otvovist ve «Tanrı yapıcı» Tasfiyeci unsurlar, hep, daha başından etkisiz kılınan, dah sonra da safdışı bırakılan küçük bir azınlığı oluşturmuşlardır.

Otvovizmin tersyüz olmuş Menşevizm olduğu ve onun da kaçınılmaz olarak Tasfiyeciliğe götürdüğü (doğrusu değişik türden bir Tasfiyecilik ama gene de Tasfiyecilik) su götürmez bir gerçektir. Tek tek kişi ya da gruplardan değil, Otvovizmin sadece bir düşünce tarzı olmaktan çıkıp ayrı bir akım yaratma girişimine dönüştüğü andan itibaren kazandığı nesnel eğilimden söz etmek istiyoruz. Devrimden önce Bolşevikler, hiçbir yoruma yer vermeyecek kadar açık bir şekilde, 1) sosyalizm içinde ayrı bir akım yaratmak niyetinde olmadıklarını, ancak ortodoks Marksizmi savunan uluslararası devrimci Sosyaldemokrasinin temel ilkelerini devrimimizin yeni koşullarına uygulamak istediklerini; 2) mücadeleden sonra, bütün devrimci olanakların tükenmesinden sonra eğer tarih bizi «Çarlık Anayasası»nın dar yollarından ilerlemeye zorlayacak olursa, zor, yorucu ve sıkıcı bir günlük çalışmayla da olsa Bolşeviklerin görevlerini başarmasını bileceklerini açıklamışlardı. Az çok dikkatli her okuyucu bu açıklamaları 1905 yılının Sosyaldemokrat yayımlarında bulabilir. Bunlar son derece önemli açıklamalardır, çünkü bütün Bolşevik hizbi bağlayıcı niteliktedir ve bizim bilinçli olarak seçtiğimiz yolu göstermektedir. Proletaryaya verilen bu sözü tutmak için özellikle sloganlarının cesaretine, devrimci ruhuna ve «parıltısına» kapılarak «Özgürlük günlerinde» Sosyaldemokrasiye katılan (hatta «özgürlük günlerinin Sosyaldemokrati» denen belli bir tip ortaya çıkmıştır) ancak mücadeleyi sadece devrimin

bayram günlerinde değil. karşıdevrimin puslu ve karanlık günlerinde de sürdürmede yeterince kararlı olmayan kimseleri kendi içimizde eritmeli, bıkmadan usanmadan onları yetiştirmeliydik. Bu unsurların bir kısmı proleter faaliyet içinde adım adım ilerlemiş ve Marksist dünya görüşünü özümlemiştir. Diğer kısmı ise bazı sloganları özümlemekten ezberlemekle, devrimci Sosyaldemokrasinin taktiğinin eski ilkelelerini yeni koşullara uygulamasını bilmeden eski sloganları tekrarlamakla yetinmiştir. Üçüncü Duma'yı boykot etmeyi isteyenlerin gösterdiği gelişim, her iki kesimin kaderini de somut bir şekilde ortaya koymaktadır. 1907 Haziran'ında boykot taraftarı Bolşevik hizip içinde çoğunluğu oluşturuyordu. Ama *Proletari* ısrarla boykota karşı bir çizgi izledi. Hayat bu çizginin doğruluğunu kanıtladı ve bir yıl sonra «Otzovistler», boykotçuluğun kalesi durumunda olan Moskova örgütünün Bolşevikleri arasında bile (1908 yazında 18 oya karşı 14 oyla) *azınlığa* düştüler. O zamandan bu yana bir yıl daha geçti: bugün Bolşevik hizip gerçek niteliği defalarca açığa çıkartılan Otzovizmi ve onun peşinden giden Ültimatoculuğu kesinlikle tasfiye etmiş bulunuyor -geçenlerde toplanan Bolşevik Konferansının önemi de bundan ileri gelmektedir-: Bolşevik hizip Tasfiyeci akımın bu değişik biçimini kesin olarak tasfiye etmiştir.

Kimse bizi «yeni bir bölünme»ye yol açmakla suçlamasın, konferansın kapanış bildirisinde amaçlarımızı ve bu soruna ilişkin tavrımızı ayrıntılarıyla açıklıyoruz. Bir buçuk yıldan uzun bir süredir, başkaldıran yoldaşları ikna etmek için elimizden geleni yaptık, her yola başvurduk. Ama Parti içinde belli bir düşünce birliğinin ifadesi olan bir hizip, eğer militanları temel sorunlarda anlayamıyorsa, yaşayamaz. Bir hizbi terk etmek Parti'yi terk etmek demek değildir. Bizim hizbizden ayrılmış yoldaşlar Parti içinde faaliyetlerini gene sürdürebilirler. İki şeyden birini yapacaklardır: Ya hizipler dışında «bağımsız silahşörler» olarak mücadele edecekler ve Parti faaliyetinin genel havasına kapılacaklardır ya da yeni bir hizip -eğer kendi özel görüş ve taktiklerini savunmak ve geliştirmek istiyorlarsa bu da onların meşru bir hakkıdır- yaratmaya çalışacaklardır. Bu durumda *Partinin bütünü*, bu makale boyunca ideolojik anlamını değerlendirmeye çalıştığımız *akımların* pratikteki yansımalarını kısa zamanda görecekler.

Parti'yi yöneltmek Bolşeviklerin görevidir. Bunun için Bolşevikler, izleyecekleri yolu bilmeli, bocalamalara son vermeli ve kararsız unsurları iknayla, kendi saflarında başkaldıranlara karşı hizip içinde mücadeleyle artık vakit kaybetmemelidirler. Otvizm ve onun peşinden giden Ültimatoculukla günümüz koşullarının devrimci Sosyaldemokratlardan talep ettiği çalışma bağdaşmamaktadır. Devrim sırasında «Fransızca konuşmayı» yani hareket içinde mümkün en çok sayıda saldırı sloganı atmayı, kitlelerin doğrudan mücadelesinin gücünü ve yaygınlığını artırmayı öğrenmiştik. Bugün ise durgunluğun, gericiğin, çöküntünün hâkim olduğu bir dönem geçirmekteyiz ve «Almanca konuşmayı» yani adım adım, santim santim sistemli ve kararlı bir şekilde ilerleyerek yavaş hareket etmesini öğrenmemiz gerekiyor (olaylar yeniden canlanıncaya kadar bunun başka yolu yoktur). Bu çalışmayı sıkıcı bulanlar, Sosyaldemokrat taktiğin devrimci ilkelerini *bu dönemde de, bu dönemde de* korumanın ve geliştirmenin gereğini kavramayanlar Marksist sıfatını boşuna kullanıyorlar.

Partimiz, Tasfiyeci akımı bütünüyle tasfiye etmeden ilerleyemez. Ve bu akım sadece açık Tasfiyeci Menşevizmden ve onun oportünist taktiğinden ibaret değildir. Tersyüz olmuş Menşevizmi de bu akım içinde sınıflandırmak gerekir. Partinin acil görevi, bugün için özellik taşıyan bir görev olduğu halde, Parti'nin Duma kürsüsünü kullanmasına ve işçi sınıfının bütün legal ve yarılegal örgütlerini kendi eylemi için birer dayanak noktasına dönüştürmesine karşı çıkan Otvizm ve Ültimatoculuk bu akım içinde değerlendirilmelidir. Bu akım «Tanrı yapıcılığını» ve buna benzer eğilimleri de içine almaktadır, çünkü burada da Marksizmin ilkelerine saldırı söz konusudur. Bolşeviklerin Parti içindeki amaçlarını, yani, 1906-1907 yıllarında Parti çoğunluğunun *desteklemediği* Menşevik Merkez Komitesini (bu bütünüyle Menşevik Merkez Komitesine sadece Polonyalılar ve Letonyalılar değil bizzat Bund da karşıydı) *devirme* amacını, bugün ise Parti taraftarı unsurları sabırla eğitime, bunları birleştirme, gerçekten birleşmiş ve güçlü bir proletarya Partisi inşa etme amacım kavramayanlar da bu akım içinde yer almaktadır. Bolşevikler, 1903-1905 ve 1906-1907 yıllarında Parti düşmanı unsurlara karşı sürdürdükleri uzlaşmaz mücadele ile gerçek Parti anlayışının zaferi için zemin hazırladılar. Şimdi de Bolşe-

vikler, *Parti'yi inşa etmeli*, Parti'yi kendi hiziplerinden yola çıkarak inşa etmeli, Parti'yi Parti için mücadelede kazandıkları mevzilerden yararlanarak inşa etmelidirler.

Bugünkü siyasi durum ve RSDİP'in bütünüdür durumu hizbimize işte bu görevleri yüklemektedir. Bu görevler geçenlerde toplanan Bolşevik Konferansının kararlarında bir kere daha belirtilmiş ve çok ayrıntılı bir şekilde geliştirilmiştir. Saflarımız yeni mücadele düzenine girmiş bulunuyor. Değişen koşullar göz önüne alınmıştır. Yol çizilmiştir. Şimdi bu yol üzerinde ileri atılmak gerekiyor. Böylece Rusya devrimci Sosyaldemokrat İşçi Partisi, yakında hiçbir gericiliğin sarsamayacağı ve önümüzdeki devrim dalgasında, mücadele eden bütün halk sınıflarının başına geçecek bir güç haline gelecektir.

Proletari, Sayı 46, Temmuz 1909.

Bu yazı, buraya KEYK Örgütlenme Bürosu'nun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

TASFIYECİLİK VE TASFIYECİ GRUP ÜZERİNE

Ocak 1912

1. Partinin 1908 Aralık Konferansının «Parti üyesi bir kısım aydının, RSDİP'in var olan örgütünü tasfiye etmek ve Parti'nin programından, taktiklerinden ve geleneklerinden açıkça vazgeçmek pahasına da olsa onu şekilsiz legal bir grup haline getirme girişimi» olarak nitelendiği Tasfiyeci akıma karşı RSDİP, aşağı yukarı dört yıldır kararlı bir mücadele yürütmektedir;

2. Ocak 1910'da yapılan Merkez Komitesi Genel Toplantısı, bu akıma karşı mücadeleyi sürdürerek onun, burjuvazinin proletarya üzerindeki etkisinin bir yansıması olduğunu oybirliğiyle kabul etmiş ve Parti'nin gerçek birliğinin sağlanması ve Bolşevik ve Menşevik eski hiziplerin birleşmesi için Tasfiyecilikle ilişkilerin bütünüyle kesilmesini ve sosyalizm içindeki bu burjuva sapmasının kesin olarak saf dışı bırakılmasını şart koşmuştur;

3. 1910 Ocak Genel Toplantısında bütün hiziplerin temsilcileri tarafından alınan Parti kararlarına ve verilen söze rağmen, *Naşa Zarya*¹ ve *Dyelo Jizni*² dergileri çevresinde toplanan bir kısım Sosyaldemokrat, bütün Parti tarafından burjuvazinin proletarya üzerindeki etkisinin bir ürünü olarak nitelenen bu akımı açıkça savunmaya koyulmuştur;

4. Merkez Komitesi eski üyeleri M.L., Yuri ve Roman, sadece 1910 ilkbaharında Merkez Komitesine katılmayı reddetmekle kalmamış, aynı zamanda yeni üyelerin saptanması için yapılacak tek bir oturma katılmayı bile reddetmiş ve Parti Merkez Komitesinin başlı başı-

1. *Naşa Zarya (Bizim Şafağımız)* : 1910'dan 1914'e kadar Menşevik Tasfiyeciler tarafından St. Petersburg'da yayımlanan legal bir aylık dergi. Rusya'daki Tasfiyeci hareketin merkezini oluşturdu.

2. *Dyelo Jizni (Hayat Davası)* : Menşevik Tasfiyecilerin St. Petersburg'da 1911 Ocak'tan Ekim'e kadar çıkardıkları legal bir dergi. 9 sayı çıktı.

na varlığını bile «zararlı» bulduklarını açıkça ilan etmişlerdir;

5. Tasfiyecilerin başlıca yayın organları *Naşa Zara* ve *Dyelo Jizni*, özellikle 1910 Genel Toplantısından sonra, «illegal partinin önemini» (Genel Toplantının kararlarına rağmen), «küçümsemekle» kalmayıp, onu açıkça inkâr ederek, Parti'ye «canlı cenaze» adını takarak, onun daha şimdiden tasfiye edilmiş olduğunu, illegal partinin yeniden inşasının «gerici bir ütopya» olduğunu ilan ederek, legal dergi sütunlarında illegal partiyi iftira ve hakaret yağmuruna tutarak, işçileri Parti hücrelerini ve Parti hiyerarşisini «ölü» saymaya çağırarak vb. kararlılıkla ve tam anlamıyla tasfiyeciliğe koyulmuşlardır;

6. Bütün Rusya'da hizip farkı gözetmeksizin Parti üyelerinin, gündemdeki görev, yani Parti Konferansını toplama konusunda birleştikleri bir sırada Tasfiyeciler, bütünüyle bağımsız gruplar oluşturarak Partili Menşeviklerin hâkim oldukları yerlerde de (Ekaterinoslav, Kiev) aynı şekilde bölücülük yapmış ve RSDİP'in yerel örgütleriyle her türlü Parti bağıını kesin olarak reddetmişlerdir.

Bütün bunları göz önüne kalan Konferans, *Naşa Zarya* ve *Dyelo Jizni* grubunun, davranışlarıyla kendisini kesinlikle Parti dışı bıraktığını ilan eder.

Konferans, akım ve eğilim farkı gözetmeksizin bütün Parti üyelerini Tasfiyeci akıma karşı mücadeleye, tasfiyeciliğin işçi sınıfının kurtuluş davası için ne kadar zararlı olduğunu ortaya koymaya ve illegal RSDİP'in yeniden inşası ve sağlamaştırılması için bütün güçlerini seferber etmeye çağırır.

RSDİP'in Altıncı Genel Konferansı'nda (Ocak 1912) alınan kararlardan birisi. Buraya, KEYK Örgütlenme Bürosu'nun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

DEVRİMCİ YÜKSELİŞ¹

17 Haziran 1912

Tüm Rusya proletaryasının büyük 1 Mayıs grevi ve onun yanı sıra yer alan sokak gösterileri, devrimci bildiriler ve işçi toplulukları önünde yapılan devrimci konuşmalar, Rusya'nın bir devrimci yükseliş dönemine girdiğini açıkça göstermiştir.

Bu yükseliş, gökten zembille inmedi. Bu yükselişe varan yol, Rusya'daki hayatın bütün koşulları tarafından uzun bir zamandır açılmış bulunuyordu. Lena'da işçilerin kurşunlanması üzerine başlayan kitle grevleri ve 1 Mayıs grevleri ise bu yükselişin kesin başlangıcını belirledi. Karşıdevrimin geçici zaferi ile işçilerin kitle mücadelelerinin gerilemesi arasında çok yakın bir bağ vardı. Grevcilerin sayısı, bu mücadelenin boyutları konusunda yaklaşık olarak da olsa bütünüyle nesnel ve kesin bir fikir veriyordu.

Devrimden önce 1895'ten 1904'e kadar olan on yıl boyunca, grevcilerin sayısı (yuvarlak rakamlarla) yılda ortalama 43 bindi. 1905 yılında 2 750 bin; 1906'da 1 milyon; 1907'de ise 750 bin grevci vardı. Devrimin üç yılı, proletaryanın grev hareketinin *daha önce dünyada eşi görülmemiş bir şekilde yükseldiği* yıllar oldu. Hareketin 1906-1907'de başlayan gerilemesi, 1908'de grevcilerin sayısının 175 bine düşmesiyle kesinlik kazandı. Kara Yüzler toprak ağalarının ve ticaret ve sanayi kodamanlarının Dumasıyla ittifak halinde, Çarın istibdat yönetimini geri getiren 3 Haziran 1907 darbesi, kitlelerin devrimci şevkindeki gerilemenin kaçınılmaz bir sonucuydu.

1. «Devrimci Yükseliş» adlı makale. Lenin, Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi Yurtdışı Örgütünün Paris kesimindeki bir toplantısında Rusya'daki gelişmeler konusunda bir rapor [(26 Nisan (9 Mayıs) 1912] sunduktan ve «Rusya Proletaryasının Devrimci Yükselişi» adlı bir incelemeyi [31 Mayıs (13 Haziran)] okuduktan sonra, 1912'de Haziran başlarında yayımlandı. Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi Yurtdışı Örgütünün Paris şubesi tarafından yayımlanan bir bildiri de, bu makalenin belli başlı önerilerine tekabül eden incelemenin ayrıntılı bir taslağı veriliyordu.

1908-1910 arasındaki üç yıllık dönem, Kara Yüzlerin karşıdevriminin gemi azıya aldığı, liberal burjuvazinin döneklilik ettiği ve proletarya saflarında yılgınlık ve dağınıklığın hüküm sürdüğü bir dönemdi. Grevcilerin sayısında sürekli bir düşüş görülüyordu; bu düşüş 1909'da 60 bine, 1910'de ise 50 bine vardı.

Ne var ki, 1910 yılı sonlarında dikkat çekici bir değişme meydana geldi. Liberal Muromtsev ve Leo Tolstoy'un ölümleriyle ilgili olarak yapılan gösteriler ve öğrenci hareketi yeni bir rüzgârın esmeye başladığının ve demokrat kitlelerin tavrında bir dönüm noktasına ulaşıldığının açık belirtisiydi. 1911 yılı işçilerin yavaş yavaş *saldırıya* geçtiğini gösteriyordu; grevcilerin sayısı 100 bine çıkmıştı. Karşıdevriminin zaferinin doğurduğu bıkkınlık ve uyuşukluğun kaybolmaya başladığını ve devrim için yeniden bir şevk doğduğunu kanıtlayan belirtiler her yerde görülmeye başladı. Ocak 1912'de toplanan RSDİP'in Bütün Rusya Konferansı durumun değerlendirmesini yaparken şuna işaret ediyordu: «Geniş demokrat çevrelerde, özellikle proletarya arasında bir siyasi canlanmanın başladığı görülüyor. 1910-1911'deki işçi grevleri, gösterilerin ve işçi mitinglerinin başlaması, şehirli burjuva demokratları içinde bir hareketin (öğrenci boykotları) başlaması vb. hep, 3 Haziran rejimine karşı kitlelerde gittikçe yükselen devrimci duyguların belirtileridir.»

Bu yılın ikinci çeyreğine varıldığında, kendini kitle eylemleri şeklinde gösteren bu duygular öylesine büyük bir güç kazandı ki, *devrimci bir yükselişe* yol açtı. Olayların son on sekiz ay içindeki gelişmesi, bu yükselişin rastlantı olmadığını, oldukça doğal bir şekilde geliştiğini ve Rusya'nın bir önceki dönemdeki bütün gelişmesinin bunu kaçınılmaz kıldığını tam bir açıklıkla gösteriyor.

Lena'da işçilerin kurşunlanması, kitlelerin devrimci duygularının, bir devrimci yükselişe dönüşmesine yol açtı. Tasfiyecilerin ardından Viyana *Pravda*'sında Troçki'nin de tekrarladığı şu liberal görüşten daha aldatıcı bir şey olamaz: «Gerek Lena faciasının, gerekse onun bütün ülkede yarattığı güçlü tepkinin *temelinde*, örgütlenme özgürlüğü için mücadele yatmaktadır.» Örgütlenme özgürlüğü, Lena grevinin ne özel, ne de esas talebiydi. Lena'da işçilerin kurşunlanmasının gösterdiği şey, örgütlenme özgürlüğünün olmadığı değil, her alanda provokas-

yonlara, köleliğe ve keyfiliğe karşı güvence altında olma özgürlüğü-
nün yokluğudur.

Lena'da işçilerin kurşunlanması, daha önce *Sotsial-Demokrat*'in²
26. sayısında açıklığa kavuşturduğumuz gibi, 3 Haziran monarşisinin
bütününün tam bir yansımasıydı. Lena olaylarının belirleyici özelliği,
en temel ve en önemli olanı olsa bile, proletaryanın *haklarından* biri
için verilen mücadele değildi. Lena olaylarının belirleyici özelliği, *hiç-*
bir temel meşruluğun zerre kadar olmamasıydı. Olayların belirleyici
özelliği bir ajan provokatörün, bir hafiyenin, bir gizli polis ajanının,
Çarın aşağılık bir uşağının, hiçbir siyasi neden olmaksızın kitlelere
ateş açmasıdır. Lena olaylarının çok açık bir şekilde arkasında yatan
ve kitlelerde *devrim* ateşini tutuşturan şey, Rusya'daki hayata özgü bu
genel haklardan yoksunluk, belli *haklar* uğruna savaşmanın umutsuz-
luğu ve imkânsızlığı ve Çarlık monarşisinin ve onun bütün bir düze-
ninin iflah olmazlığıdır.

Liberaller, Lena olaylarını ve 1 Mayıs grevlerini sendikal bir hare-
ket ve «haklar» uğruna bir mücadele olarak göstermek için büyük ça-
ba harcıyorlar. Ama gözleri liberal (ve Tasfiyeci) görüşlerle kör olma-
mış herhangi bir kimse, bu olaylarda farklı bir şey görecektir. Kitle
grevinin *devrimci* niteliğini görecektir. Biz bu niteliği, haber sayfa-
mızda tam metin halinde yeniden yayımladığımız³ ve Rus Sosyalde-

2. *Sotsial-Demokrat (Sosyal-Demokrat)*: Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin merkez
organı. 1908 Şubat'ından Ocak 1917'ye kadar illegal olarak yayımlandı. Toplam 58
sayı çıktı. İlk sayısı Rusya'da basıldı, sonra ilkin Paris'e, ondan sonra da Cenevre'ye
aktarıldı. RSDİP Merkez Komitesi'nin kararıyla, yazıkuru Bolşeviklerin, Menşeviklerin
ve Polonyalı Sosyaldemokratların temsilcilerinden oluşuyordu.

Sotsial-Demokrat'ta, Lenin'in 80'den fazla makalesi ve daha başka yazılan yayımlandı.
Lenin, yazıkurulunda tutarlı bir Bolşevik çizgiyi savundu. Kurulun iki üyesi, Kame-
nev ve Zinoviyev, Tasfiyeciler konusunda uzlaşmacı bir görüşü benimsediler ve
Lenin'in çizgisini engellemeye çalıştılar. Başka iki üye, Menşeviklerden Martov ile
Dan ise yazıkurulunun çalışmalarını baltaladılar ve aynı zamanda da *Goloss Sotsial
Demokrat*'ada açıktan açığa tasfiyeciliği savundular. Lenin'in Tasfiyecilere karşı uz-
laşmaz mücadele sonucunda Martov ve Dan 1911 Haziran'ında yazıkurulundan
istifa ettiler. 1911 Aralık ayından itibaren gazeteyi Lenin yönetti.

3. Lenin'in sözünü ettiği bildiri St. Petersburg'da basılmış ve 1 Mayıs 1912'den önce
fabrikalarda dağıtılmıştı. Bildiri, işçileri 1 Mayıs günü Nevski Bulvarında mitingler
ve gösteriler düzenlemeye çağırıyor ve Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin Altıncı
(Prag) Bütün Rusya Konferansı'nca saptanan şu sloganları atıyordu: «Kurucu meclis,
sekiz saatlik işgünü; toprak mülklerine el konsun!» Bildiri şu militan sözlerle bitiyordu:
«Kahrolsun Çarlık hükümeti! Kahrolsun müstebit 3 Haziran Anayasası! Yaşasın
Demokratik Cumhuriyeti! Yaşasın Sosyalizm!» Bildirinin altında şu imzalar bulun-

mokrat İşçi Partisi'nin Ocak 1912'deki Bütün Rusya Konferansı'nda saptanan sloganları atan, çeşitli Sosyaldemokrat grupların (ve hatta bir de işçi Sosyalist-Devrimciler grubunun) St. Petersburg 1 Mayıs bildirisinde önemle belirtmiştik.

Demek ki, aslında. Lena ve 1 Mayıs grevlerinin devrimci niteliğinin temel kanıtı sloganlar değildir. Sloganlar sadece gerçeklerin gösterdiği şeyleri *formüle etmiştir*. Semt semt yayılan kitle grevleri, bu grevlerin muazzam bir şekilde büyümesi ve hızla yaygınlık kazanması, işçilerin yürekliliği, kitle mitinglerinin ve devrimci konuşmaların her geçen gün artan sayısı, 1 Mayıs'ı kutlayanlara verilen para cezalarının kaldırılması talebi, birinci Rusya devrimi zamanından aşınası olduğumuz siyasi grevle ekonomik grevin birleştirilmesi, bütün bunlar hep, hareketin gerçek niteliğinin, yani *kitlelerin devrimci yükselişinin* açık birer belirtisidir.

1905 tecrübesini anımsayalım. Olaylar, devrimci kitle grevi *geleneğinin* işçiler arasında yaşadığını ve işçilerin bu geleneğe bir anda sarılıp onu yeniden canlandırdıklarını gösteriyor. 1905 yılında, Rusya'yı eşi görülmemiş ölçüde saran grev dalgası, siyasi grev ekonomik grevin birleştirilmesi sonucu, yılın ilk çeyreğinde 810 bin, son çeyreğinde de 1 277 000 grevciyi kapsamıştı. Yapılan tahminlere göre, Lena olayları üzerine başlayan grevler yaklaşık 300 bin işçiyi, 1 Mayıs grevleri de yaklaşık 400 bin işçiyi kapsadı ve grev hareketi büyümeye devam etmektedir. Gazeteler, hatta liberal gazeteler bile her gün, önu alınmayan grev yangınının nasıl yayıldığını yazıyorlar. Henüz 1912 yılının ikinci çeyreği sona ermediği halde, grev hareketinin büyüklüğü bakımından, 1912'deki devrimci yükselişin başlangıcının 1905'dekinin başlangıcından *daha düşük değil, tersine daha yüksek olduğu* şimdiden açıkça görülüyor.

Bu proleter ajitasyon yöntemi, kitleleri harekete geçirip birleştirme ve mücadeleye katma yöntemi, geniş çapta ilk kez Rusya Devrimi'nde geliştirilmişti. Şimdi proletarya bu yöntemi bir kere daha ve daha da

yordu. «St. Petersburg'un Bütün Örgütlü İşçi Temsilcileri Toplantısı», «Sosyaldemokrat 'Birlik' Grubu», «Merkezi Sosyaldemokrat Şehir Grubu», «İşçi Sosyalist Devrimciler Grubu», «St. Petersburg İşçi Sosyaldemokratlar Grubu» ve «1 Mayıs Komiteleri Temsilcileri.»

Bildirinin tam metni 4 (17) Haziran 1912'de *Sotsial-Demokrat*'ın 27. sayısının haber sayfasında yayınlandı.

sıkı bir şekilde uyguluyor. Proletaryanın devrimci öncüsünün bu yöntemle gerçekleştirmekte olduğu şeyi dünyada hiçbir güç gerçekleştiremez. Geniş topraklar üzerine yayılmış, dağınık, ezilen, bütün haklarından yoksun, cahil ve «zararlı etkiler»e karşı görevliler, polisler ve hafiyeler sürüsü tarafından korunan 150 milyon nüfuslu bu dev ülke *tümüyle* bir karışıklığın içine giriyor. Gerek işçilerin, gerekse köylülerin en geri kesimleri grevcilerle dolaylı dolaysız ilişkiye geçiyor. Halkla, yani kitlelerle sınıksız kenetlenmiş olduklarından, kitlelerin arasında yaşadıklarından, *her* işçi ailesinin en acil ihtiyaçları uğruna savaştıklarından ve kitlelerin monarşiye karşı protesto ve mücadelelerini acil ekonomik ihtiyaçlar uğruna verilen bu doğrudan mücadeleyle birleştirdiklerinden, etkileri alabildiğine artan yüz binlerce devrimci ajitatörün birdenbire ortaya çıktığını görüyoruz. Çünkü karşıdevrim, milyonlarca ve on milyonlarca insanda monarşiye karşı şiddetli bir nefret uyandırdı ve onların, monarşinin oynadığı rol hakkında temel bir kavrayışa sahip olmalarını sağladı. Ve artık başkentin en ileri işçilerinin sloganı «Yaşasın demokratik cumhuriyet», her grev kutlamasında, en geri kesimlere, en uzak illere, «halk»a ve «Rusya'nın derinlikleri»ne binlerce yoldan yayılıyor!

Bir liberal olan Severyanın'ın *Russkiye Vedomosti*⁴ tarafından memmunlukla karşılanan ve *Reç*⁵ tarafından da seve seve yeniden yayımlanan, grevlerle ilgili sözleri çok tipiktir:

«İşçilerin ekonomik ya da herhangi bir (!) talebini 1 Mayıs grevine sokuşturmalari için bir neden var mı? diye soruyor Bay Severyanın ve şöyle yanıt veriyor: «Ben kesinlikle hiçbir neden olmadığı kanısındayım. Her ekonomik grev, ancak başarı şansı iyice hesaplan-

4. *Russkiye Vedomosti (Rus Kayıttısı)*: 1863'ten itibaren ılımlı liberal aydınlar tarafından Moskova'da çıkarılan bir gazete. 1880'lerle 1890'lar arasında, bu gazeteye yazı verenlerin içinde V.G. Korolenko, M.Y. Saltikov-Şchedrin, G.I. Uspenski v.b. gibi demokratik kamp yazarları da vardı. Ayrıca gazetede liberal Narodniklerin yazıları da çıkıyordu. Gazete 1905'te Kadet Partisi'nin sağ kanadının organı haline geldi. Lenin bu gazetenin, «Sağ Kadetçilik ile tiz Narodnik seslerinin eşsiz bir karışımı olduğunu» belirtmişti. 1918 yılında, diğer karşıdevrimci gazetelerle birlikte bu gazete de kapatıldı.
5. *Reç(Söz)*: 1906 Şubat'ından itibaren St. Petersburg'da yayımlanan ve Kadet Partisi'nin merkez organı olan günlük gazete. 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de Petrograd Sovyetinin yönetimindeki Askeri Devrimci Komite tarafından kapatıldı.

dıktan sonra başlatılabilir ve başlatılmalıdır... İşte bu yüzden, genellikle böyle grevleri 1 Mayıs greviyle birleştirmek akla uygun değildir... Gerçekte de, uluslararası bir işçi bayramını kutlarken. bu vesileyle, herhangi bir bez parçası için yüzde on zam istemek çok tuhaf kaçıyor.»

İşte liberallerin kafası böyle çalışıyor! Ve bu eşi görülmemiş küstahlık, bayağılık ve edepsizlik numunesi, demokrat olduklarını iddia eden «en iyi» liberal gazeteler tarafından seve seve kabul ediliyor!

En kaba bir burjuva bencilliği ve en iğrenç bir karşıdevrimci korkaklık! İşte, liberalizmin parlak sözlerinin ardında yatan budur. Patronların ceplerini emniyete almak istiyor. «Örgütlenme özgürlüğü» için, «düzenli» ve «zararsız» bir gösteri istiyor! Ama bunun yerine proletarya; kitleleri, siyaset ile ekonomiyi kopmaz bir şekilde birleştiren, işçilerin yaşayışının derhal düzeltilmesi uğruna mücadele sayesinde en geri kesimlerin bile desteğini kazanan ve aynı zamanda halkı *Çarlık monarşisine* karşı ayaklandıran bir *devrimci* greve katıyor.

Evet, 1905 tecrübesi, köklü ve yüce bir kitle grevleri geleneği yarattı. Bu grevlerin Rusya'da yarattığı sonuçları unutmamalıyız. Sürekli kitle grevleri ülkemizde kopmaz bir şekilde *silahlı ayaklanmaya* bağlıdır.

Bu sözler sakın yanlış anlaşılmasın. Burada kesinlikle bir *ayaklanma çağrısı* söz konusu değildir. Bugün için böyle bir çağrı son derece yersiz olurdu. Burada söz konusu olan, Rusya'da grevle ayaklanma arasındaki *bağlantıyı* kurmaktır.

1905'teki ayaklanma nasıl gelişti? İlk, kitle grevleri, gösteriler ve mitingler, halkla polis ve askeri birlikler arasındaki çatışmaları gittikçe sıklaştırdı. Sonra, kitle grevleri köylülüğü harekete geçirdi ve köylülük arasında birtakım kısmi, yer yer ve yarıkendiliğinden isyanlara yol açtı. Daha sonra, kitle grevleri, Kara ve Deniz Kuvvetlerine yayıldı, ekonomik nedenlere dayanan çatışmalara («fasulye» isyanı ve benzeri «isyanlar») ve bunun sonucu olarak da ayaklanmalara yol açtı. En sonundaysa, bizzat karşıdevrim, demokratlara karşı şiddet uygulayarak, pogromlara* girişerek vb. iç savaşı başlattı.

* Yahudilere karşı girişilen katliamlar. Ç.N

1905 Devrimi. liberaller arasındaki dönemlerin ve benzerlerinin sandıkları gibi, «çok ileri» gittiği ya da Aralık ayaklanması⁶ «zorlama» olduğu için yenilgiye uğramadı. Tam tersine, yenilginin nedeni, ayaklanmanın *yeterince ileri gitmemesi*, ayaklanmanın gerekliliğinin yeterince sağlam bir şekilde özümlememesi ve ayaklanmanın birleşik, kararlı, örgütlü olmaması, her yerde, aynı anda başlamaması ve saldırıya geçmemesiydi.

Şimdi de, bugün *ayaklanmanın gelişeceğine* dair belirtilerin görülüp görülmediğine bakalım. Kendimizi devrimci heyecana kaptırmamak için, *Oktobristlerin* tanıklığına başvuralım. St. Petersburg'daki Alman Oktobristler Birliği, esas olarak, özellikle Kadetler arasında çok sevilen ve olayları, yöneticileri devrim hayaletiyle ürkütmeye çalışmadan «objektif» olarak incelemede (öteki Oktobristlere ve Kadetlere kıyasla) çok yetenekli olan sözüm ona «solcu» ve «anayasacı» Oktobristlerden meydana gelmektedir.

Bu Oktobristlerin gazetesi olan *St. Petersburg Zeitung* ⁶ (19) Mayıs'taki siyasi yorumunda şunları yazıyor:

«İşte Mayıs geldi. Havanın güzelliği bir yana, genellikle Mayıs ayı başkent sakinleri için hiç de hoş bir ay sayılmaz, çünkü proletarya 'bayramı' ile başlar. İşçiler hâlâ Lena gösterilerinin etkisi altında olduklarından, bu yıl 1 Mayıs özellikle tehlikeliydi. Grev ve gösteriler yapılacağı yolundaki söylentilerden geçilmeyen başkentte fırtına havası esiyordu. Sadık polisimiz heyecanlı görünüyor, aramalar yapıyor, bazı kimseleri tutukluyor ve sokak gösterilerini önlemek için kuvvetlerini geniş çapta seferber ediyordu. İşçi gazetelerinin bürolarını basmak ve yazıkurulu üyelerini tutuklamaktan başka yapacak daha akıllıca bir iş bulamaması, polisin, kukla işçi müfrezelerini oynatan ipler hakkında çok derin bir bilgi sahibi olduğunu göstermez. Oysa bu ipler mevcuttur. Bu, grevin disiplinli

6. *Aralık ayaklanması*, Moskova işçilerinin Aralık 1905'te istibdada karşı giriştikleri silahlı ayaklanmaydı. Moskovalı Bolşevik Sosyaldemokratların önderliğindeki işçiler Çarın askerlerine karşı dokuz gün boyunca barikalarda yiğitçe savaştılar. Hükümet St. Petersburg'dan taze kuvvetler gelinceye kadar ayaklanmayı bastıramadı. Ayaklanmaya katılanlara vahşice zulmedildi, işçi semtlerini kan götürdü ve Moskova ve dolaylarında binlerce işçi öldürüldü.

oluşundan ve daha başka birçok durumdan açıkça anlaşılmaktadır. Bugüne kadar tanık olduğumuz en büyük grev olan bu 1 Mayıs grevini korkunç yapan şey de budur. Greve irili ufaklı atölyelerde çalışan 100 bin, hatta belki de 150 bin kadar işçi katıldı. Grev sakin bir gösteri yürüyüşü şeklinde geçti; ama bu ordunun sağlam bir birlik içinde oluşu son derece dikkat çekiciydi, çünkü işçilerin son zamanlardaki huzursuzluğunun yanı sıra daha başka kaygılandırıcı belirtiler de vardı. Donanmamızın çeşitli gemilerinde devrimci propaganda yapmaktan tutuklanan tayfalar oldu. Basında çıkan haberlere bakılacak olursa, sayıca zaten az olan gemilerimizde durum hiç de iç açıcı değildir. Demiryolu işçileri de kaygı uyandırmaktadır. Gerçi işler hiçbir yerde bir grev çağrısında bulunmaya kadar varmadı; ama gene de, Nikolayevskaya Demiryolundaki gar şefi muavini Uşakov'un tutuklanması gibi kuşku uyandırıcı tutuklamalar, belli bir tehlikenin orada da mevcut olduğunu gösteriyor. «Olgun olmayan işçi kitlelerini devrimci girişimlerinin, Duma seçimlerinin sonucu üzerinde kötü bir etki uyandırmaktan öteye gidemeyeceği açıktır. Çarın Manuhin'i görevlendirmesi ve Devlet Konseyinin işçi sigortası yasasını çıkarması karşısında, bu girişimler daha da mantıksız kalmaktadır»!!

İşte, bir Alman Oktobristinin kafası da böyle çalışıyor. Biz kendi payımıza şunu belirtmeliyiz ki, denizciler konusunda ilk elden aldığımız haberler, *Novoye Vremya*'nın⁷ sorunu abartmış ve büyütmüş olduğunu göstermektedir. Hiç kuşkusuz, Ohrana, ajan provokatör tarzında «çalışmaktadır». Zamansız ayaklanma girişimleri son derece aklı-sızca bir şey olur. İşçi sınıfı öncüsü, Rusya'da zamanında, yani başarılı bir silahlı ayaklanma için temel koşulların, işçi sınıfının demokratik köylülük tarafından desteklenmesi ve silahlı kuvvetlerin ayaklanmaya faal olarak katılması olduğunu kavramalıdır.

7. *Novoye Vremya (Yeni Çağ)*: 1868'den 1917 Ekim'ine kadar St. Petersburg'da yayımlanan günlük gazete. İlk başlarda ılımlı liberal bir gazeteyken, 1870'lerin sonlarına doğru gerici soyluluğun ve bürokrat çevrelerin organı haline geldi. Gazete, sadece devrimci harekete karşı değil, aynı zamanda liberal-burjuva hareketine karşı da mücadele yürüttü. 1905'ten sonra, Kara Yüzlerin organlarından biri oldu. Lenin, *Novoye Vremya*'dan satın alınmış basının bir örneği olarak söz ederdi.

Devrimci dönemlerdeki kitle grevcilerinin kendilerine özgü objektif bir mantığı vardır. Kitle grevleri, dört bir tarafa yüz binlerce ve milyonlarca kıvılcım saçarlar. Ve dört bir taraf, tarifsiz acılar, eşi görülmemiş açlık işkencesi, bitmez tükenmez zorbalıklar ve «yoksulluklar»a, «mujikler»e ve «erler»e yapılan küstahça ve adice haksızlıklar sonucu tutuşmaya hazırdır. Bütün bunlara, Kara Yüzlerin Yahudilere karşı yürüttükleri ve Nikola Romanov'un budala ve eli kanlı saray çetesi tarafından desteklenen ve yönetilen kudurganca zulmü ve pogromları da ekleyin. «Böyle gelmiş böyle gider.»⁸ Bakan Makarov'un bu sözleri durumun kendi aleyhine, kendi sınıfının aleyhine ve kendi toprak ağası Çarının aleyhine olduğunu bütün açıklığıyla göstermiyor mu?

Kitlelerin devrimci yükselişi, her işçi sınıfı Sosyaldemokratına ve her namuslu demokrata ağır sorumluluklar yüklüyor. Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin Bütün Rusya Konferansı'nda bu görevler şöyle saptanmıştı: «Kitlelerin başlamakta olan (daha şimdiden şöyle demeliyiz: Kitlelerin *başlamış olan devrimci* hareketi) hareketinin her yönden desteklenmesi ve Parti sloganlarının sonuna kadar uygulanarak yaygınlaştırılması.» Demokratik cumhuriyet, sekiz saatlik işgünü, *bütün* toprak mülklerine el konulması gibi Parti sloganları, *bütün* demokratların ve *halk* devriminin sloganları haline gelmelidir.

Kitlelerin hareketini destekleyebilmemiz ve yaygınlaştırabilmemiz için, *örgütlenmeye, daha fazla örgütlenmeye* ihtiyacımız var. İlegal bir parti olmadan bu çalışmayı yürütemeyiz ve bunun sadece lafını etmenin hiçbir anlamı yoktur. Kitlelerin saldırısını destekler ve yaygınlaştırırken 1905 tecrübesini dikkatle hesaba katmalı ve ayaklanmanın gerekliliğini ve kaçınılmazlığını açıklarken *zamansız* girişimlere karşı uyarıda bulunmalı ve böyle girişimlerden uzak durmalıyız. Kitle grevlerinin gelişmesi, diğer sınıfların mücadeleye katılması, örgütlerin durumu ve kitlelerin yürek gücü: işte bütün bunlar, bütün güçlerin Çarlık monarşisine karşı birleşik, kararlı, atılgan ve son derece gözü pek bir

8. Lena'daki kanlı facia haberi, bütün Rusya'daki işçilerde şiddetli bir öfke yarattı. Ülkenin dört bir yanında protesto gösterileri, mitingler ve grevler düzenlendi. Dumadaki Sosyaldemokrat grup Lena'da işçilerin kurşunlanmasıyla ilgili olarak hükümet hakkında gensoru açılmasını istedi. Çarın Bakanı Makarov'un «Böyle gelmiş böyle gider!» şeklindeki küstahça yanıtı, işçilerin öfkesini bir kat daha artırdı.

devrim saldırısında birleşmeleri gereken anı belirleyecektir.

Muzaffer bir devrim olmadan, Rusya'da hiçbir özgürlük olamaz.

Ve Çarlık monarşisi bir proletarya ve köylü ayaklanmasıyla yıkılmadan Rusya'da muzaffer bir devrim olamaz.

Sotsial-Demokrat, Sayı 27,4
(17) Haziran 1912

Toplu Eserler, Cilt 18. *Sotsial-Demokrat*'taki metne uygun olarak yayımlanmıştır.

ILLEGAL PARTİ VE LEGAL ÇALIŞMA

5 Kasım 1912

İllegal parti ve Rusya'da Sosyaldemokratların legal çalışması sorunu. Parti'nin başlıca sorunlarından biridir. Bu sorun, *bütün bir devrim sonrası dönem boyunca* Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'ni uğraştırmış ve safları arasında en şiddetli mücadeleye yol açmıştır.

Bu konudaki mücadele esas olarak Tasfiyecilerle, Tasfiyecilere karşı olanlar arasında süregelmektedir ve en sonunda iş bizim eski, illegal Parti'mizin varlığını sürdürüp sürdüremeyeceği sorununa *dayandı*ğı için mücadele şiddetli bir niteliğe bürünmüştür. Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin 1908 Aralık'taki Konferansında Tasfiyecilik şiddetle mahkûm edilmiş ve alınan özel bir kararlar, Parti'nin örgütlenme sorunuyla ilgili görüşü açık bir şekilde ifade edilmişti: Parti illegal Sosyaldemokrat çekirdeklerden meydana gelir. Bu illegal Sosyaldemokrat çekirdekler de, kendilerine çeşitli legal işçi örgütlerinden oluşan mümkün olduğu kadar geniş ve dal budak salmış bir ağ şeklinde «kitle içinde çalışmak için dayanak noktaları» yaratmak zorundadırlar.

Hem Merkez Komitesinin Ocak 1910'daki Genel Toplantısının kararı, hem de Ocak 1912'deki Bütün Rusya Konferansı, Parti'nin bu görüşünü tümüyle onayladı. Bu görüşün bütünüyle kesin ve sağlam niteliği, belki de en açık bir şekilde Plehanov yoldaşın en son *Dnevnik*'inde¹ (Sayı 16, Nisan 1912) açıklanıyor. «En açık bir şekilde» diyoruz, çünkü o sıralar Plehanov (Ocak Konferansının önemi konusundaki tarafsız bir tavır takınmıştı. Ve bu tarafsız tavrından hareket ederek, Plehanov, Parti örgütünden kopmuş, onu terk etmiş ya da ondan bağımsız olarak ortaya çıkmış olan sözüm ona «başlatma grupla-

¹ *Dnevnik Sotsial-Demokrata (Sosyal Demokratın Günlüğü)*: 1905 Mart'ından 1912 Nisan'ına kadar G. V Plehanov tarafından Cenevre'de uzun aralıklarla çıkarılan yaygın organı. 15. sayı çıktı. 1916'da Petrograd'da yeniden yayımlandı, ama sadece bir sayı çıktı.

n»nin², illegal çekirdeklerin bir kongresi ya da konferansı tarafından alınmış özel bir karar olmadıkça, Parti mensubu sayılamayacaklarını söyleyerek, bu kesinleşmiş Parti görüşünü bütünüyle doğruladı. Plehanov yoldaş, «başlatma grupları»nın Parti'ye mensup olup olmadıkları konusunda *kendi kendine* karar vermelerine göz yummanın, ilke açısından anarşizm, pratik açısından da Tasfiyeciliği desteklemek ve meşrulaştırmak olduğunu yazıyordu.

Tarafsız Plehanov'un bu son açıklamasına bakılarak, Parti tarafından defalarca kesinliğe kavuşturulmuş olan bu sorunun artık tartışılacak bir yanı kalmadığı sanılabilir. Ne var ki, en son Tasfiyeci Konferansında alınan karar ve çözülmüş olan şeyleri yeniden düğüm haline getirmek, berrak olan şeyleri bulandırmak yolundaki yeni girişimler bizi bu sorunu yeniden ele almak zorunda bırakıyor. *Nevski Golos*³ (Sayı 9) Tasfiyeciliğe karşı olanlara büyük bir öfkeyle sövüp saydı ve yeni konferansın Tasfiyeci olmadığını öne sürdü. Oysa konferansın en önemli sorunlarından birine yani illegal parti ve legal çalışma sorunu-na ilişkin karar, onun, tepeden tırnağa Tasfiyeci olduğunu en açık bir şekilde gösteriyor.

Bu yüzden, kararı ayrıntılı olarak tahlil etmek ve bu amaçla buraya bütünüyle aktarmak zorunludur.

I

Tasfiyecilerin konferansının kararı, «Parti İnşasının Örgütlenme Biçimleri» başlığını taşıyor; ama kararın daha I. maddesi, bu durumda

2. Bunlar, Lenin'in, «açık işçi sınıfı hareketinin Sosyaldemokrat görevlilerinin başlatma grupları» diye tanımladığı Menşevik Tasfiyecilerin 1910 y-lı sonlarından itibaren illegal Parti örgütlerine karşı kurdukları gruplardır. Tasfiyeciler, bu grupları, savundukları yeni, geniş legal partinin, yani 3 Haziran Stolipin rejiminin sınırları içinde kalan bir partinin çekirdekleri olarak da görüyorlardı. St. Petersburg, Moskova, Yekaterinoslav ve Konstantinovska'da (Donetz kömür havzası) işçi sınıfından kopuk küçük aydın grupları şeklinde «başlatma grupları» kurmayı başardılar. Bu gruplar, işçilerin grev hareketine ve devrimci gösterilere karşı çıktılar ve Dördüncü Duma seçimlerinde Bolşeviklere karşı mücadele ettiler. «Başlatma grupları»na rehberlik eden merkezler, Tasfiyecilerin yurtdışında yayımladıkları *Goloss Sotsial-Demokrata* ve Tasfiyecilerin Rusya'da yayımlanan legal organları olan *Naşa Zarya* ve *Dyelo Jizni* idi.
3. *Nevski Golos*. Menşevik Tasfiyecilerin 1912 yılının Mayıs'ından Ağustos'una kadar St. Petersburg'da yayımladıkları legal bir gazetedir.

sorunun bir inşâ «biçimleri» sorunu değil de, *nasıl* bir parti -eski türden mi, yeni türden mi- «inşâ etmek» istedikleri sorunu olduğunu açıkça ortaya koyuyor. İşte 1. madde:

«Konferans. Parti inşasının biçimlerini ve yöntemlerini tartışarak, aşağıdaki sonuca varmıştır:

«1. Sosyaldemokrat Parti'nin, Sosyaldemokrat proletaryanın kendi kendini yöneten bir örgütüne dönüşmesi, ancak Sosyaldemokrat örgüt işçi kitlelerini her türlü açık sosyal ve siyasi faaliyete çekme süreci içinde biçimlenirse mümkün olabilir.»

Dolayısıyla kararda *Parti'nin inşasıyla* ilgili olarak kullanılan daha ilk kelimedede, Sosyaldemokrat Partinin *dönüşümünün* zorunluluğu kayıtsız şartsız kabul ediliyor. Bu en azından tuhaftır. Elbette her Parti üyesinin Parti'nin «dönüşümünü» istemeye hakkı vardır, ama aslında dört yıldır sorun, özünde, *eski* Parti'nin tanınıp tanınmaması gerektiği sorunudur! Bunu bilmeyen yok!

Eski Parti'nin yerine yenisini «koymak» isteyen Tasfiyeciler, Parti kararlarında (Aralık 1908), en açık bir ifadeyle mahkûm ediliyorlardı. 1912 Nisan'ında Plehanov, Tasfiyeci bir Konferans toplamayı tasarlayan (ve bunu gerçekleştiren) «başlatma grupları»nın savunucularına açıkça şunu sormuştu: «Eski Partimiz mevcut mudur, değil midir?» (*Dnevnik Sotsial-Demokrata*, Sayı 16, Nisan 1912, s. 8)

Bu sorudan kaçınmak mümkün değildir. Bu soru, dört yıllık bir mücadelenin ortaya koyduğu bir sorudur. Bu soru, parti «buhranı» denilen şeyin ciddiyetini açıkça gözler önüne sermektedir.

Eğer *böyle* bir soru, «Sosyaldemokrat Parti'nin... dönüşmesi, ancak... mümkün olabilir» diye yanıtlıyorsa, bunun bir yanıt değil, sadece, anlamsız bir kıvırtma olduğunu hemen anlarız.

Parti'nin dönüştürülmesi konusunda *eski* Partinin üyelerinden başka hiç kimse konuşamaz. Beyler, eski Parti'nin mevcut olup olmadığı sorusu karşısında *kıvırtmakla* ve ayrıca (Partili olmayan «başlatma grupları»yla işbirliği halinde) kendi deyiminizle bir «dönüşüm»ü hemen ilan etmekle, tavrınızın Tasfiyeci olduğunu bütünüyle açığa vurmaktan başka bir şey yapmış olmuyorsunuz! Kararda,

«Sosyaldemokrat proletaryanın kendi kendini yöneten bir örgütü» konusundaki son derece saçma ve tumturaklı ifadeden sonra, sorun, «dönüşüm ancak Sosyaldemokrat örgüt işçi kitlelerini *açık sosyal ve siyasi* faaliyete çekme süreci içinde biçimlenirse [kullanılan gülünç, abartmalı ve budalaca lafların üzerinde durmayacağız] *mümkün olabilir*» gibi bir öneriye indirgendiğinde, tavrınızın Tasfiyeci olduğu daha da açıklık kazanıyor!!

Bu ne demektir? Bu hayret verici kararı kaleme alanların, «kitleleri açık faaliyetlere çekmek»le kastettikleri grevler ve gösteriler midir? Mantuki olarak böyle olduğunu söyleyebiliriz! O zaman da karar tam bir zırvalıktır; çünkü «bir örgütün» grevler ve gösteriler olmadan da «*biçimlendiğini*» herkes pekâlâ bilir. Pek akıllı beyler, kitleler *açık* hareketlere sadece zaman zaman başvururlar, ama örgüt her zaman vardır.

Tasfiyeciler, «açık sosyal ve siyasi faaliyetler» derken (bunların kullandığı bürokrat-liberal ifade tarzı, tıpkı 30 yıl öncesinin *Ruskiye Vedomosti*'sine benziyor!) asla grevleri, gösterileri vb. değil, işçi sınıfının hareketinin legal biçimlerini kastediyorlar. Pek güzel! Karar bu durumda da bir zırvağan ibarettir, çünkü ülkemizde örgütlenmenin «biçimlenmesi» hiç de «ancak» kitlelerin legal harekete çekilmesi süreci içinde olmaz ve olmamıştır da. Bizim legal hareketin *hiçbir* şekline izin verilmeyen birçok yerde örgütlerimiz var.

Dolayısıyla kararın ana maddesi (örgüt «ancak... biçimlenirse» mümkün olabilir) en küçük bir değer taşımamaktadır. Laf kalabalığından başka bir şey değildir.

Ama bu laf kalabalığı, açıkça Tasfiyeci bir öz taşıyor. Bir dönüşüm *ancak* kitleleri *legal* hareketin içine çekme süreci içinde mümkündür. İşte 1. maddedeki laf kalabalığının özü bundan ibarettir. Ve bu da Tasfiyeciliğin *ta kendisidir*.

Parti dört yıldır şunu söylüyor: Örgütümüz, mümkün olduğu kadar geniş ve dal budak salmış bir legal örgütler ağının kuşattığı illegal çekerdeklerden meydana gelir.

Tasfiyeciler, dört yıldır Tasfiyeci olduklarını inkâr ediyor ve dört yıldır şunu ileri sürüyorlar: Bir dönüşüm, *ancak* kitleleri *legal* hareketin içine çekme süreci içinde *mümkün olabilir*. Parti'mizin nelerden

oluştugu ve bu eski Parti'nin nasıl bir şey olduğu sorusunda kıvırtıyorlar, üstelik bunu tam da legalistlere yaraşır bir tarzda yapıyorlar. Gene o bildiğimiz eski hikâye; Plehanov 1912 Nisan'ında şunu sormuştu: Eski Parti'miz mevcut mudur, değil midir? Tasfiyecilerin Konferansı yanıtıyor: «Bir dönüşüm *ancak* kitleler legal hareketin içine çekildikleri *takdirde* mümkün olabilir!»

Bu yanıt, Parti'den kopmuş bulunan ve daha düne kadar güçlü oldukları ve Parti'yi güttükleri halde, bugün (yenik düşünce) pırsırıklan ve kendilerini savunmak için laf kalabalığına başvuran legalistlerden geliyor.

II

Kararın 2. maddesinde şöyle deniyor:

«2. Devrim öncesi döneme kıyasla değişen toplumsal ve siyasi koşullar açısından, mevcut ya da kurulmakta olan illegal Parti örgütleri, kendilerini açık işçi sınıfı hareketinin yeni biçim ve yöntemlerine uydurmalıdırlar.»

Gene harika bir mantık. Toplumsal koşullarda meydana gelen bir *değişiklik*, yalnızca örgütlenme biçiminde bir *değişikliği* zorunlu kılıyor, ama kararda, bu değişikliğin *ne yönde olacağı* hiçbir şekilde gösterilmiyor.

Kararda «değişen toplumsal ve siyasi koşullar»dan niçin söz ediliyor? Hiç kuşku yok ki, illegal örgütün kendisini legal harekete uydurması gerektiği yolundaki pratik sonucu kanıtlamak, doğrulamak ve ortaya koymak için. Ama ileri sürülen gerekçe bu sonucu doğrulamıyor. «Değişen koşullar açısından», legal olan kendini illegal olana uydurmalıdır gibi bir sonuç da pekâlâ çıkartılabirdi!

Peki. Tasfiyeciler sorunu niçin böyle bulandırıyorlar?

Çünkü gerçeği söylemekten korkuyorlar ve söylediklerinin belirsiz kalmasını istiyorlar.

Aslında Tasfiyeciler, «bugünkü durum»un (Levitski, Larin, Yejov

ve diğerlerince yapılan *Tasfiyeci* bir değerlendirmesinden yanadırlar; çünkü «toplumsal ve siyasi koşulların» *ne şekilde* «değiştiğini» açıklamak, gerçekten de bugünkü durumun bir değerlendirmesini *yapmaktır*.

Ama onlar, bu değerlendirmeyi açık bir dille ifade etmekten korkuyorlar. Gerçekten de, Konferans bu sorunu ortaya atmaya bile cesaret edemedi. Konferansta, illegal olanın legal olana «uydurulmasını» zorunlu kılan (*birtakım*) değişikliklerin meydana geldiği yolundaki görüş üstü kapalı bir şekilde, gizliden gizliye, içten içe savunuluyor.

Sosyaldemokrat Parti basınının defalarca belirtmiş olduğu gibi, bu görüşün Kadetlerin görüşünden en küçük bir farkı yoktur. Kadetler bir yandan kendi partilerinin «bir bütün olarak illegal kalmak zorunda olduğunu» bütünüyle kabul ediyor (bkz. Tasfiyecilerin kararının 3. maddesi), öte yandan da değişen koşullar göz önüne alınarak illegal partinin kendisini legal harekete uydurması gerektiğini söylüyorlar. Kadetlere kalırsa, bu yeterlidir. Kadetlere göre partilerinin yasaklanması, illegal olması bir rastlantıdan, bir «anormallikten»ten, zorunlu bir yaşama çaresinden ibarettir: buna karşılık esas, başta gelen ve temel olan şey, legal çalışmalarıdır. Kadetlerin bu görüşü, *mantıki olarak* Bay Gredeskul'un yaptığı «durum değerlendirmesi»ne dayanıyor: Gerekliliği olan şey, yeni bir devrim değil, sadece «anayasal çalışma»dır.

Kadet Partisi'nin illegal olması bir rastlantı, «anayasal çalışma»nın genel kuralı içerisinde bir istisnadır. Dolayısıyla illegal örgütün «kendisini legal harekete uydurması» gerektiği yolundaki mantıki sonuca varılmaktadır. İşte Kadetler sorunları böyle görüyorlar.

Ama Sosyaldemokrat Parti'nin görüşü farklıdır. Bizim durum değerlendirmemizden -Partinin değerlendirmesinden- çıkarılması gereken başlıca sonuç, *devrimin gerekli ve yaklaşmakta olduğudur*. Devrim doğrultusundaki gelişmenin *biçimleri* değişmiştir, ama devrimin *eski görevleri* gene aynıdır. Dolayısıyla, çıkan sonuç şudur: Örgütlenme biçimleri değişmelidir, «çekirdekle, in biçimleri esnek olmalıdır ve bu çekirdeklerin genişlemesi, çoğu zaman, onların doğrudan doğruya kendilerinin genişlemesiyle değil, onların «çevrelerindeki» legal

örgütlerin genişlemesiyle olacaktır. Bütün bunlar Parti kararlarında defalarca belirtilmiştir.

Ama illegal örgütü legal harekete «uydurmak»tan söz edenler, illegal örgütlenme biçimlerindeki bu değişiklik konusunda kesinlikle yanlış bir görüş getiriyorlar. Bu değişiklik bütünüyle farklı bir şeydir! Legal örgütler, *illegal çekirdeklerin* fikirlerini kitleler arasında yaymak için *dayanak noktalarıdır*. Başka bir deyişle, daha önceki etkilemenin *illegal çizgiyi* izlemeye devam etmesini sağlamak için etkileme biçimini değiştiriyoruz.

Örgütlerin *biçimi* açısından bakıldığında, illegal olan kendisini legal olana «uydurur». Ama partimizin çalışmasının özü açısından bakıldığında, legal faaliyet kendisini illegal fikirlere «uydurur». (Bu arada, «devrimci Menşevizm»in Tasfiyecilere karşı vermekte olduğu savaşın kökeninin de bu olduğunu ekleyelim.)

Şimdi bizim Tasfiyecilerin (çalışmanın biçimiyle ilgili) *birinci* önermeyi kabul edip (çalışmanın *özüyle* ilgili) ikincisini unutmakla, sorunu ne kadar derin bir şekilde ele aldıklarını varın hesap edin!! Ve Kadet ferasetiyle dolu bu eserlerini, Parti *inşasının* örgütlenme biçimlerine ilişkin şöyle bir görüşle doruğuna vardırıyorlar:

«Partiyi öyle bir şekilde inşa etmeliyiz ki, kitleleri legal hareketin içine çekerek Partiyi yeniden örgütleyebilelim ve illegal örgütlenmeyi bu harekete uydurabilelim.»

Ortaya şu soru çıkıyor: Bu, Parti'nin verdiği yanıtı hiç benziyor mu? (Parti'yi inşa etmek demek, illegal çekirdekleri güçlendirmek ve artırmak ve onları bir legal dayanak noktaları ağıyla kuşatmak demektir.)

Yoksa bu, Kadetlerin ve Halkçı Sosyalistlerin⁴ fikirlerini tekrar ettiğine bakılırsa, Tasfiyeciler için bir kıvırtmanın meşrulaştırılmasına mı benziyor? Bir Halkçı Sosyalist olan Bay Peşehonov'un 1906 Ağus-

4. *Halkçı Sosyalistler*. 1906'da Sosyalist Devrimci Parti'nin sağ kanadından kaynaklanan küçük burjuva Trudovik Halkçı Sosyalist Partisi'nin üyeleriydiler. Halkçı Sosyalistler, Anayasacı Demokratlarla birlikte bir blok oluşturdular. 1917 Şubatındaki burjuva demokratik devriminden sonra burjuva Geçici Hükümetini faal olarak desteklediler ve hükümette yer aldılar. Ekim Sosyalist Devriminden sonra, Sovyet iktidarına karşı komplolara ve silahlı eylemlere giriştiler.

tos'unda bir «açık parti» kurmaya çalıştığı sıralar savunduğu fikirler tam tamına işte bu fikirlerdi -bkz. *Russkoye Bogatsvo*⁵. 1906, Sayı 8 ve *Proletari*⁶. Sayı 4, «Sosyalist Devrimci Menşevikler» adlı makale.

III

Kararın 3. maddesinde şöyle deniliyor:

«3. Sosyaldemokrat Parti, bir bütün olarak örgütünün illegal kalmaya zorlandığı şu anda bile, Parti çalışmalarının çeşitli kısımlarını açık olarak sürdürmek ve bu amaca uygun örgütler kurmak için çaba harcamalıdır.»

Bu ifadenin, ilk kelimesinden son kelimesine kadar, tam tamına *Kadet Partisi*'nin bir tanımlaması olduğunu daha önce belirtmiştik. Ama «Sosyaldemokrat» teriminin bu ifadede yeri yoktur.

«Bir bütün olarak» *Kadet Partisi*'nin illegal kalmaya «zorlandığı» ve şu anda «bile» (çok şükür bir anayasamız varken) parti çalışmalarının çeşitli kısımlarını açık olarak yürütmek için çaba harcadığı doğrudur. Bu Tasfiyeci kararı en ince ayrıntısına kadar ortaya koyan üstü kapalı önerme, onun «anayasal çalışma»yı biricik çalışma ya da en azından başlıca temel ve sürekli çalışma olarak kabul etmesidir.

Bu, tepeden tırnağa yanlıştır. Kesinlikle liberal bir işçi siyasetidir.

Sosyaldemokrat Parti hem «bir bütün olarak» hem de her bir çekir-

5. *Russkoye Bogatsvo* (*Rus Zenginliği*): 1876'dan 1918 ortalarına kadar St.Petersburg'da yayınlanan aylık bir dergi. 1890'ların başlarında liberal Narodniklerin yayın organı haline geldi. 1906'da ise açıkça yarı *Kadet Halkçı Sosyalist Partisi*'nin sözcüsü haline geldi.

6. *Proletari* (*Proleter*): Lenin'in yönetiminde 21 Ağustos (3 Eylül) 1906'dan 28 Kasım (11 Aralık) 1909'a kadar yayınlanan illegal bir Bolşevik gazetesi. 50 sayı çıktı. Bu gazete aslında Bolşeviklerin merkez organıydı ve yazışmaları esas olarak Lenin tarafından yürütülüyordu. Sayılarının çoğu Lenin'in birkaç makalesinden meydana geliyordu. Bu gazetede, Lenin'in devrimci işçi sınıfı hareketinin başlıca sorunlarıyla ilgili yüzden fazla yazısı yayımlandı. 1905-1907 Devriminin yenilgisiyle başlayan gerici yıllarda, Bolşevik örgütlerin korunması ve sağlanması konusunda *Proletari* çok büyük rol oynadı.

değinde illegaldir. Ve *en önemlisi*, devrim yolunu genişletmek ve açmaktan ibaret olan çalışmasının tüm içeriğinde illegaldir. Bu yüzden Sosyaldemokrat Parti'nin en açık çekirdeğinin *en açık* çalışması bile «açık bir şekilde yürütülen Parti çalışması» olarak görülemez.

Örneğin, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin 1907-1912 arasındaki en «açık» çekirdeği, Sosyaldemokrat Duma grubuydu. Duma'daki Sosyaldemokrat grup, herkesten daha «açık bir şekilde» konuşma durumundaydı; *sadece* o legaldi ve *sadece o bir sürü şey* hakkında legal olarak konuşabiliyordu.

Ama her şey hakkında değil! Ve sadece genel olarak «her şey hakkında» konuşmamakla kalmıyor, aynı zamanda özel olarak kendi Parti'si hakkında, kendi Parti çalışması hakkında, yani en önemli şey hakkında bile konuşmıyordu. Dolayısıyla, Tasfiyeciler kararın 3. maddesini, bırakalım Parti'nin geri kalan «çeşitli kısımları»nı, Sosyaldemokratların Duma'daki grubu açısından bile kabul edemeyiz.

Tasfiyeciler «açık», legal bir partiyi savunuyorlar. Onlar şimdi bunu bu kadar açık söylemekten korkuyorlar (onları korkutmuş olan işçilerdir ve Troçki de korkmalarını salık veriyor). Onlar şimdi *aynı* görüşleri *az çok maskeleyerek* ileri sürüyorlar, Parti'nin legalleştirilmesi hakkında hiçbir şey söylemiyorlar ama, Parti'nin kısmen legalleştirilmesini savunuyorlar! 1912 Nisan'ında tarafsız Plehanov, Tasfiyecilere, Parti'den kopan legalistlerin «Başlatma Grupları»nın Parti düşmanı olduklarını söylemişti. Tasfiyeciler Konferans şöyle yanıt veriyor: Partiden kopan legalistlerin «başlatma grupları», «Parti çalışması»nın çeşitli kısımlarının açık bir şekilde yürütülmesinden başka bir şey değildir; onlar, illegal partinin kendisini «uydurması» gereken «açık hareket»tirler, onlar «açık faaliyetler»dir ve kitlelerin bu açık faaliyetlerin içine «çekilmesi» de, Parti'nin zorunlu «dönüşüm»ünün hem kıstası, hem de güvencesidir.

Eğer Tasfiyecilerin anlattıkları doğruysa, yani bu görüşler Troçki'nin beraberinde getirdiği «Tasfiyecilik aleyhtarları» tarafından onaylanmışsa, Tasfiyeciler bunların ne kadar budala olduklarını düşünmüşlerdir herhalde!

Kararın son maddesinde şöyle deniyor:

«4. Varlığını illegal koşullarda sürdürdüğü için, etkisinin uzandığı geniş işçi kesimlerini kendi alanına çekemeyen Sosyaldemokrat örgüt, çeşitli türden az çok gelişmiş legal ya da illegal siyasi örgütler ve çeşitli türden legal görünüşlü dernekler (seçim komiteleri, 4 Mart kanununa uygun olarak kurulmuş siyasi dernekler, belediye dernekleri, pahalılıkla mücadele dernekleri vb.) kurarak ve aynı zamanda, eylemlerini siyasi olmayan işçi sınıfı dernekleriyle uyum içinde yürüterek, proletaryanın siyasi bakımdan faal kesimleriyle ve onlar aracılığıyla da kitlelerle bağ kurmalıdır.»

Burada da, legal görünüşlü dernekler kurma hakkındaki tartışma götürmez görüşler, sadece tartışma götürür olmakla kalmayan, aynı zamanda açıktan açığa tasfiyeci olan görüşlerin *gizlenmesine* yarıyor.

Legal siyasi örgütler kurmak, tam Levitski ve N. Rkov'un savundukları şeydir: Parti'nin parça parça legalleştirilmesinden başka bir şey değildir.

Bir yıldan fazla bir zamandır Tasfiyecilere şunu söylüyoruz: Gevezelik etmeyi bırakın da «işçi sınıfının çıkarlarını koruma derneği» vb. gibisinden «legal *siyasi* örgütler»inizi kurmaya başlayın. Lafazanlığı bırakın da, işe koyulun!

Ama işe koyulamazlar, çünkü *bugünkü Rusya*'da liberal bir ütopyayı gerçekleştirmek imkânsızdır. Tek yapabilecekleri şey, «legal siyasi örgütler» hakkında öneriler ve görüşler öne sürerek yararlı konuşmalara ve karşılıklı teşviklere girişmiş bulunan kendi «başlatma grupları»nı üstü kapalı bir biçimde *savunmaktır*.

Illegal örgütlerin «*proletaryanın siyasi bakımdan faal kesimleriyle ve onlar aracılığıyla da kitlelerle bağ kurmaları*» gerektiğini kararlarında resmen ilan ederek, «başlatma grupları»nı savunuyorlar!... Bu demektir ki, «siyasi bakımdan faal olanlar» çekirdeğin *dışındadır!* Peki bu görüş, bütün faal unsurların «ölü Parti»den kaçıp «başlatma grupları»na girdikleri yolundaki pek iyi bilinen lafların ve çığlıkların

sadece yeni kelimelerle bir tekrarı değil midir?

Naşa Zarya ve *Dyelo Jizni*'nin illegal partiye söverken açıkça söyledikleri şeyi, Troçki ve Parti'den atılan Tasfiyeciler daha «yumuşak» bir şekilde söylüyorlar. Onların görüşüne göre, en «faal» unsurlar, dar illegal Parti'nin dışındadırlar ve işte bu unsurlarla «birleşilmesi» gerekmektedir. Biz -Partiden kopan Tasfiyeciler- faal unsurları; «Parti» bizim aracılığımızla kitlelerle bağ kurmalıdır.

Parti şunu çok açık bir biçimde ifade etmiştir: Sosyaldemokrat Parti çekirdekleri, ekonomik mücadeleye önderlik ederken, sendikalarla, sendikalar içindeki Sosyaldemokrat çekirdeklerle ve sendikal hareketin tek tek önderleriyle işbirliği yapmalıdırlar. Yahut da Duma için yapılan seçim kampanyasında sendikaların Parti'nin yanında yer almaları zorunludur. Bu açık, kesin ve kolayca anlaşılır bir şeydir. Oysa Tasfiyeciler *bunun yerine*, genel olarak Parti'nin çalışmasının «siyasi olmayan», yani Parti'ye bağlı olmayan sendikalarla belirsiz bir «uyum içinde yürütülmesi»ni savunuyorlar.

P.B. Akselrod, Troçki'yi Tasfiyeci fikirlerle donattı. Troçki de, Akselrod'un *Naşa Zarya*'da hazin bir şekilde tükürdüğünü yalaması üzerine, ona bu fikirlerini bulanık laflarla örtmesini öğütledi.

Ama bu kafadarlar takımı hiç kimseyi aldatamayacaktır. Tasfiyeci konferans, işçilere, kaypak lafazanlığın ardında yatan anlamı daha dikkatli araştırmayı öğretecektir. Bu konferansın, işçilere, acı ve tatsız olmakla birlikte, burjuva toplumunda hiç de yararsız olmayan bu ders-ten başka verecek hiçbir şeyi yoktur.

Liberal işçi siyasetinin, Levitski'nin günlük kıyafetine bürünmüş fikirlerini inceledik. Ama bu fikirleri, Troçki'nin cicili bicili kıyafeti içinde de teşhis etmek güç değildir.

Bütün bu ikiyüzlü maskaralıklarla karşılaştırıldığında, Parti'nin illegal örgüt ve onun legal çalışması hakkındaki görüşleri her geçen gün daha etkileyici oluyor.

Sotsial-Demokrat, Sayı 28-29,
5 (18) Kasım 1912

Toplu Eserler, Cilt 18.
Sotsial-Demokrat'taki metne
uygun olarak yayımlanmıştır.

RSDİP MERKEZ KOMİTESİ VE PARTİ GÖREVLİLERİNİN KRAKOV TOPLANTISI BİLDİRİSİ VE KARARLARI¹

Şubat 1913

BİLDİRİ

Bu yılın şubat ayında, RSDİP Merkez Komitesi'nin ve Parti görevlilerinin katıldığı bir toplantı yapıldı. Merkez Komitesi, St. Petersburg (beş kişi), Moskova Bölgesi (iki), Güney (iki), Urallar ve Kafkasya illegal Parti örgütlerinin üyelerinin bu toplantıya katılmasını sağladı. Merkez Komitesi üyelerinden bazıları polis engellemeleri yüzünden toplantıya katılamadı.

Toplantıya katılanların hemen hepsi, çeşitli legal işçi örgütlerinde ve «legal imkânlar»ın kullanılmasında önde gelen bir rol oynamaktaydı. Bu yüzden, toplantının bileşimi, Rusya'nın belli başlı bütün bölge-

1. *RSDİP Merkez Komitesinin ve Parti Görevlilerinin Toplantısı*, 26 Aralık 1912'den 1 Ocak 1913'e (8-14 Ocak 1913) kadar Krakov'da yapıldı. Toplantıya katılanlar arasında Lenin, N.K. Krupskaya ve Dördüncü Duma'daki Bolşevik milletvekilleri A.Y. Badaev, G.İ. Petrovski ve N.R. Şagov vardı. Toplantıya ayrıca St. Petersburg, Moskova Bölgesi, Güney, Urallar ve Kafkasya illegal Parti örgütlerinden delegeler de katıldı.

Toplantının hazırlıkları bizzat Lenin tarafından yapıldı ve toplantıya Lenin başkanlık etti. Gündem maddelerinin çoğunda söz alan Lenin, «Toplantının Bildiri ve Kararlarını» da bizzat kaleme aldı. Toplantıda, işçi sınıfı hareketinin temel sorunlarıyla ilgili kararlar alındı, delegelerin yerel Parti örgütlerinin durumuyla ilgili raporları ve *Pravda* ve *Prosveteniye* yazıkunullarının çalışmaları tartışıldı.

Toplantı kararları Merkez Komitesi tarafından onaylandı ve Şubat ayının ilk yarısında Paris'te. Bildiriyle birlikte aynı broşür halinde yayımlandı. 1913 Nisan'ında Merkez Komitesi Yurtdışı Bürosu, Parti örgütlerine, Merkez Komitesi delegelerine ve Parti görevlilerine, onları komitelerinde, Parti çekirdeklerinde ve gruplarında «Şubat» Toplantısı kararlarını tartışmaya çağıran bir mektup dağıttı. Lenin, Maksim Gorki'ye yazdığı bir mektupta, Toplantının «büyük bir başarı olduğunu ve belirleyici bir rol oynayacağını» belirtiyordu.

lerindeki tüm Parti çalışmalarının eksiksiz bir görünümünü yansıtmaktaydı.

Toplantı boyunca on bir oturum yapıldı ve toplantıda şu gündem maddeleriyle ilgili karar taslakları hazırlandı: (1) Devrimci yükseliş, grevler ve Parti'nin görevleri, (2) illegal Parti örgütünün inşası, (3) Duma'daki Sosyaldemokrat grup, (4) Parti basını, (5) sigorta kampanyası, (6) Tasfiyeciliğe karşı tavır, Birlik sorunu, (7) Rus olmayan Sosyaldemokrat Örgütler.

Bir yoldaşın «sigorta» kararının iki maddesinde, başka bir yoldaşın da Rus olmayanlarla ilgili kararın ayrıntılarında çekimser kalmaları dışında, kararlar oybirliğiyle kabul edildi.

Merkez Komitesi tarafından onaylanan toplantı kararları, Parti tecrübelerinin bir özetini ve günümüz Rusyası'ndaki Sosyaldemokrat çalışmanın belli başlı bütün sorunlarına yol gösteren bir çizgiyi kapsamaktadır.

1912 yılının tecrübelerini sistemli olarak gözden geçirmek, Sosyaldemokratların en önemli görevlerinden biridir; çünkü Rusya işçi sınıfı hareketi o yıl büyük, tarihi bir değişikliğe tanık oldu. Sorun sadece, gerileme ve dağılmanın yerini bir yeniden canlanışın almakta olmasından ibaret değildir. İşçi sınıfı, kapitalistlere ve Çarlık monarşisine karşı büyük çapta bir saldırıya geçmiş bulunmaktadır. Ekonomik ve siyasi grevler dalgası öylesine kabarmıştır ki, Rusya bu konuda en gelişmişleri de dahil bütün dünya ülkelerinin bir kere daha ilerisine geçmiştir.

Elbette bu durum, sınıf bilincine varmış hiçbir işçiye, özgür ülkelerin proleterlerinin örgütlenme ve kitlelerin sınıfsal eğitimi bakımından bizim ne kadar ilerimizde olduklarını unutturmayacaktır. Ama bu durum gene de, Rusya'nın yeni bir devrimin gelişme dönemine girdiğini kanıtlamıştır.

İşçi sınıfının önündeki büyük görev, bütün demokratik kitlelerin devrimci uyanışını gerçekleştirmek ve onları mücadele içinde eğitmek, Romanov monarşisini yıkarak Rusya'ya özgürlük ve bir cumhuriyet getirecek olan güçlü atılımda onlara önderlik etmektir. İçinde bulunduğumuz anın temel görevi, kitlelerin açık devrimci mücadelesine

en büyük desteği sağlamak, onu örgütlemek, yaygınlaştırmak, derinleştirmek ve yoğunlaştırmaktır. Bu görevi kavrayamayan bir kimse, devrim davasını yükselten bir illegal örgüt, grup ya da çekirdekte çalışmayan bir kimse, Sosyaldemokrat değildir.

Proletaryanın 1912'deki devrimci yükselişi, demokratların tutumunda genel olarak görülen değişikliğin temel nedeniydi. Sosyaldemokratlar, gerek Dördüncü Duma seçimlerinde, gerekse Marksist teorisinin en azından temel ilkelerini savunan legal bir işçi sınıfı basını kurulması konusunda önemli zaferler elde ettiler. Çarlık hükümetinin bu başarıları önleyememesinin tek nedeni, kitlelerin açık devrimci mücadelesinin bütün bir toplumsal ve siyasi durumu değiştirmiş olmasıydı. RSDİP, Kara Yüzler Duması'nın kürsüsünden tutun da sıradan bir işçiyle mücadele demeye kadar kesinlikle bütün «legal imkânlar»ı kullanmadaki kararlı, azimli ve sistemli çalışmasını sürdürürken, ancak kitleler içindeki bütün bir çalışmasını, 3 Haziran «legalitesinden» değil, yükselen devrimden yola çıkılarak düşünülmüş ve benimsenmiş olan Parti kararlarının ruhuna gerçekten uygun olarak yürüten bir kimsenin Parti üyesi gibi yüce bir sığfata layık olabileceğini bir an bile akıldan çıkarmaz. Görevimiz, 1908-11 döneminden arta kalan düzensizliğe ve dağınıklığa yenik düşmek değil, tersine bunlara karşı mücadele etmektir. Yapmamız gereken şey, karmakarışık ve ilkesiz legalizm akıntısına kapılmak değil, bütün canlı unsurları yavaş yavaş illegal Parti'nin çevresinde toplamak üzere her legal imkândan yararlanmaktır. Sloganımız şudur: Kitlelerin devrimci mücadelesine kuşku ve kayıtsızlık tohumları ekmek, hatta onu düpedüz kösteklemek amacıyla legalizmi kötüye kullananlara aman tanımayalım.

Taleplerimizin gerçekleştirilmesini, onlarda kesinti yaparak, programımızda kısıntı yaparak ya da aydınlanmamış insanları Rus Çarlığı yönetimi altında kolay anayasal reformlar gibi aldatici bir vaatle tarafımıza çekme taktiğini benimseyerek güvence altına alamayız. Taleplerimizin gerçekleşmesini ancak, kitleleri anayasacı hayallerin sahteliğinin bilincinde olma ve tutarlı demokrasi ruhuyla eğiterek güvence altına alabiliriz. Güvence, en ileri sınıfın, yani proletaryanın devrimci örgütünde ve kitlelerin büyük devrimci şevkindedir.

Azgın karşıdevrim dönemi, bize, ideolojik karışıklık ve yozlaşmayı, işçi sınıfı hareketinin birçok merkezinde örgütsel dağılıklığı, ilkel yöntemleri, bazılarının zorla Parti'den kopmasını ve bazılarının da, devrimin gereklerini yerine getiren ve devrimci taktiği ustaca uygulayan «gizliliğe» karşı horlayıcı ve hatta düşmanca tavrını miras bıraktı. Tasfiyecilerin Sosyaldemokrat Parti'den kopmaları ve tam anlamıyla yalnız kalmaları ve bazı durumlarda Rus olmayan Sosyaldemokrat örgütlerin Sosyaldemokrat ilkelerden uzaklaşmaları ve dağılmaları, *birlik* talebini en yüksek noktasına vardırmıştır.

Sosyaldemokrat proletaryanın birliği, onun zaferlerinin zorunlu bir koşuludur.

Sosyaldemokrat proletaryanın birliği, *onun Partisi'nin*, yani RSDİP'in birliği olmadan imkânsızdır.

Ve bu noktada, bir illegal Parti'nin gerekliliği sorununu sadece lafta değil, aynı zamanda fiiliyatta da bir sonuca bağlamadan, birlik sorununu bir sonuca bağlayamayacağımızı açıkça görüyoruz. Kim birlikten söz eder, ama aynı zamanda bir «açık işçi partisi»ni savunursa, hem kendini, hem de işçileri aldatmış olur. Kim birlikten söz eder, ama aynı zamanda bu sorunun legalite sınırları içinde bir sonuca bağlanabileceğini, halledilebileceğini ya da en azından geliştirilebileceğini ileri sürerse, hem kendini, hem de işçileri aldatmış olur.

Birlik sorununun ne legal basında «birlik» hakkında yazılıp çizilen saçma sapan sözler, ne «dağınık» küçük aydın gruplarıyla yapılan anlaşmalar, ne de yurtdışında sürdürülen görüşmeler diplomasisi çözebilir. Birlik sorununu çözecek *biricik* şey, yerel planda sağlanacak *birlik*, RSDİP'in *bütün* işçi üyelerinin tek bir illegal örgütte gerçekten *birleştirilmesidir*.

İşçiler daha şimdiden, birlik sorununun tabandan çözümüne, ciddi ve gerçekçi olan tek çözüme, kendiliğinden girişmiş bulunuyorlar. Bu toplantı, bütün Sosyaldemokratları aynı yolu tutmaya çağırır.

Her yerde işçi Sosyaldemokratlar, fabrika çekirdekleri ve komiteleri, semt grupları, şehir merkezleri, *her türden* legal kuruluşlar içerisinde Sosyaldemokrat gruplar vb. şeklinde RSDİP'in tek bir gövde halindeki illegal örgütlerini yeniden kuruyorlar. Kendini çaresiz bireyler durumuna düşürmek istemeyen herkes, illegal Parti'nin tanınmasının

ve kitlelerin devrimci mücadelesinin desteklenmesinin bizzat işçilerin denetiminde altında gerçekleştirildiği bu örgütlere girsin.

Dağınıklık dönemi geride kalıyor. Kuvvetlerimizi toplamanın zamanı geldi. Öyleyse RSDİP'in illegal örgütlerinde toplanalım. Bu örgütlerin kapısı, bu örgütlerde çalışmak isteyen, proletaryanın örgütlenmesine, onun sermayeye karşı mücadelesine ve Çarlık monarşisine karşı başlatmış olduğu devrimci saldırısına yardım etmek isteyen her Sosyaldemokrata açıktır.

Rusya'da ülke çapında bir siyasi buhran yavaş yavaş, ama durmadan olgunlaşıyor. 3 Haziran düzeni, Çar'ın Kara Yüzler monarşisini kurtarmak, onu burjuvazinin yukarı tabakalarıyla ittifak yaparak yeniden canlandırmak için girişilmiş son bir çabaydı, ama bu çaba başarısız kaldı. Rusya köylülüğü ve şehir burjuvazisi içindeki yeni demokratik güçler her gün, her saat durmadan büyüyor ve güç topluyor. Şehirlerdeki ve köylerdeki proleterlerin sayısı her zamankinden daha hızlı bir şekilde çoğalıyor; gittikçe daha fazla örgütleniyor, daha fazla birleşiyorlar, yenilmezliklerine olan güvenleri her geçen gün artıyor ve bu güvenleri kitle grevlerinin tecrübeleriyle güçleniyor.

RSDİP, bu proletaryanın en ileri temsilcilerini tek bir bütün halinde örgütlerken, onu eşki devrimci taleplerimiz çevresinde devrimci savaşa yöneltmelidir.

Şubat 1913

RSDİP Merkez Komitesi

KARARLAR

Devrimci Yükseliş, Grevler ve Parti'nin Görevleri

1. İşçi sınıfı hareketi ve Rusya devrimi tarihinin 1912 yılındaki en çarpıcı gerçeği, proletaryanın hem ekonomik, hem de siyasi grev hareketinin eşsiz gelişmesiydi. Siyasi grevcilerin sayısı bir milyona ulaştı.

2. 1912'deki grev hareketinin niteliği özel bir dikkati gerektirir. Birçok durumda işçiler ekonomik ve siyasi talepleri bir arada ileri sürdüler; ekonomik grevler dönemini siyasi grevler dönemi, siyasi grevler dönemini ekonomik grevler dönemi izledi. 1905'in karşıdevrim tarafından geri alınan kazançları uğruna kapitalistlere karşı girişilen mücadele ve gittikçe artan hayat pahalılığı, gittikçe daha geniş işçi kesimlerini siyasi sorunlarla en şiddetli bir biçimde yüz yüze getirerek uyardı. Ekonomik ve siyasi mücadelenin birleştirilmesinin ve iç içe yürütülmesinin bütün bu biçimleri, hareketin devrimci kitle grevlerini yaratan gücünün hem bir koşulu, hem de bir güvencesidirler.

3. Hiç kuşku yok ki, 1912 yılını belirleyen Kara ve Deniz Kuvvetlerinde hoşnutsuzluk ve isyanların patlak vermeye başlaması, işçilerin devrimci kitle grevlerine yakından bağlıydı ve geniş demokrat kesimler arasındaki, özellikle de askeri birliklerin ana gövdesini meydana getiren köylüler arasındaki gittikçe büyüyen galeyan ve öfkeyi yansıtıyordu.

4. Bütün bu gerçekler, Kara Yüzler Çarlık hükümetince en hayâsızca dolapların çevrilmesine rağmen Dördüncü Duma seçimlerini etkileyen ülkedeki genel sola kayışla birleştiğinde, Rusya'nın bir kere daha kitlelerin açık devrimci mücadelesi dönemine girdiğini en küçük bir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde gösterdi. Başlangıcını yaşamakta olduğumuz yeni devrim, Çarlığın 3 Haziran siyasetinin iflasının

kaçınılmaz sonucudur. Bu siyasel, en yumuşak başlı büyük burjuvazi-yi bile tatmin cımkcten uzaktı. Halk kitleleri, özellikle de ezilen milliyetler daha da köleleştiler ve köylülük milyonlarca ve milyonlarca insanın açlıkla karşı karşıya geldiği bir duruma itildi.

5. Bu koşullar altında, devrimci kitle grevleri, tarım proletaryası ve köylülüğün durgunluğunun, umutsuzluğunun ve dağınkılığının üstesinden gelmenin, onları bağımsız siyasal faaliyete sevk etmenin ve onları mümkün olduğu kadar birleşik, aynı anda ve yaygın devrimci eylemlere çekmenin en etkili yollarından birini oluşturdukları için de özel bir önem taşırlar.

6. Parti örgütleri, RSDİP'in acil talepleri -demokratik cumhuriyet, sekiz saatlik işgünü, köylüler yararına bütün toprak mülkiyetine el konulması- için ajitasyonlarını yaygınlaştırır ve yoğunlaştırırken, devrimci kitle grevlerini tam olarak desteklemeyi ve kitlelerin bütün devrimci eylem biçimlerini geliştirmeyi ve örgütlemeyi, faaliyetlerinin başlıca hedeflerinden biri haline getirmelidirler. Özellikle, hem siyasal grevlere bağlı olarak, hem de bağımsız eylemler olarak devrimci sokak gösterileri düzenlemek günümüzün zorunlu bir görevidir.

7. Bazı kapitalistlerin grevcilere karşı lokavtlara (toplu halde işten çıkarmalar) başvurusu, işçi sınıfının önüne yeni görevler getirmektedir. Her bölgede, her sanayi alanında ve her özel durumda grevlerin ekonomik koşullarını dikkatle hesaba katmak, lokavtlara karşı koymak üzere yeni mücadele biçimleri (oturma grevleri gibi) bulmak ve siyasal grevleri devrimci toplantılara ve devrimci sokak gösterilerine dönüştürmek gerekir.

8. Bazı legal yaygın organları, şu ya da bu grevi nasıl değerlendirirlerse değerlendirsinler, devrimci kitle grevlerine karşı genel bir propaganda yürütmektedirler. Bu propaganda, liberal basının yanı sıra *Luç* gazetesindeki Tasfiyeciler grubu tarafından da sürdürülmektedir: üstelik bunu, gazeteyi şu ya da bu biçimde destekleyen işçilerin çok büyük bir kesiminin isteğine aykırı olarak yapmaktadırlar. Bu durumda, Parti yanlısı bütün işçi Sosyaldemokratların görevi şudur: 1) Bu gruba karşı kararlı bir mücadele yürütmek; 2) yukarıda sözü edilen propagandanın zararını, eğilimleri ne olursa olsun bütün işçilere sistematik bir biçimde ve sabırla anlatmak ve 3) devrimci propagandayı ve

kitlelerin devrimci eylemini desteklemek üzere bütün proleter güçleri bir araya toplamak.

İllegal Örgütün İnşası

1. 1912'deki işçi sınıfı hareketini ve Parti çalışmasını özetlerken bu toplantı şunu saptamıştır: Kitlelerin başlamış bulunan yeni devrimci eylem dalgası, RSDİP'in (özellikle de Ocak 1912 Konferansı'nın) Parti'nin inşasına ilişkin daha önceki kararlarını bütünüyle doğrulamıştır. 1912'deki grev hareketinin seyri, Sosyaldemokratların Dördüncü Duma seçimlerindeki kampanyası, sigorta kampanyasının seyri vb. bugünkü dönemde tek doğru örgütlenme tipinin, legal ve yarılegal bir işçi örgütleri ağıyla kuşatılmış Parti çekirdeklerinin toplamından oluşan illegal bir Parti olduğunu su götürmez bir biçimde kanıtlamıştır.

2. İllegal inşanın örgütlenme biçimlerini yerel koşullara uyarlamak kesinlikle zorunludur. İllegal çekirdekleri gizleme biçimlerinin çeşitliliği, çalışma biçimlerini yerel ve genel hayat koşullarına uyarlamada österilecek mümkün en büyük esneklik, illegal örgütlenmenin hayatiyetini güvence altına alır.

3. Bugün örgütsel çalışma alanındaki en acil görev, bütün fabrikalarda işçiler arasındaki en faal unsurlardan oluşan ve Parti'ye kesinlikle bağımlı illegal komiteler kurmaktır. İşçi sınıfı hareketinin muazzam yükselişi, birçok yerde fabrika Parti komitelerinin yeniden kurulabilmesi ve var olanların da güçlendirilebilmesi için gerekli koşulları yaratmaktır.

4. Toplantı, her merkezde, birbirinden kopuk yerel gruplar arasından tek bir yönetici örgütün kurulmasının artık zorunlu hale geldiğine işaret eder.

Örneğin St. Petersburg'da, semt çekirdekleri tarafından seçilme ilkesiyle komite üyeleri tarafından seçilme ilkesi birleştirilerek kurulan bir yönetici Şehir Komitesi, şehir-çapında bir örgütlenme tipi olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Bu örgütlenme tipi, hem yönetici organ ile önde gelen çekirdekler arasında çok yakın ve doğrudan bir bağın kurulmasını, hem de her an

tüm örgüt adına hareket etme yetkisine sahip, küçük, seyyar ve özellikle iyi gizlenmiş bir yürütme organının kurulmasını mümkün kılmaktadır. Toplantı, yerel ve genel hayat koşullarının gerektireceği değişiklikler göz önüne alınmak kaydıyla, bu örgütlenme tipini, işçi sınıfı hareketinin öteki merkezlerine de salık verir.

5. Bu toplantı, yerel örgütler ile Merkez Komitesi arasında sıkı bağlar kurulması, Parti çalışmasına rehberlik edilmesi ve bu çalışmaların birleştirilmesi açısından, işçi sınıfı hareketinin başlıca bölgelerinde bölgesel merkezlerin kurulmasını zorunlu görür.

6. Merkez Komitesi ile yerel Sosyaldemokrat gruplar arasında kalıcı bir canlı bağın kurulmasında ve işçi sınıfı hareketinin başlıca merkezlerindeki yerel çalışmaları yönetmenin esnek biçimlerini bulup çıkarmada en önemli bir pratik etken olarak bir yetkili adaylar sistemi önerilir. Adaylar, yerel çalışmayı yöneten işçiler arasından seçilmelidir. Parti'nin merkezi aygıtını, yerel olarak ve bütün Rusya'da ancak ileri işçiler kendileri güçlendirebilir ve sağlamlaştırabilirler.

7. Bu toplantı, Merkez Komitesi'nin, çeşitli Sosyaldemokrat çalışma alanlarındaki faal yerel Parti görevlileriyle mümkün olduğu kadar sık görüşmesini diler.

8. Bu toplantı, düzenli üyelik aidatı ve işçilerin katkıları olmadan işçi partisinin var olamayacağı yolundaki tekrar tekrar alınmış Parti kararlarını önemle belirtir. Özellikle bugünkü koşullarda, bu katkılar olmadan, ne kadar mütevazi olursa olsun merkezi (yerel ya da bütün Rusya çapında) bir Parti örgütünün var olması kesinlikle imkânsızdır.

9. (Yayınlanamaz.)

Duma'daki Sosyaldemokrat Grup

1. Bu toplantı, hükümetin seçimlerde uyguladığı eşi görülmemiş baskılara ve çevirdiği dolaplara rağmen, Sosyaldemokratlara karşı birçok yerde çok kesin bir niteliğe bürünen Kara Yüzler ve liberaller bloğuna rağmen, Dördüncü Duma seçimlerinde RSDİP'in büyük zaferler kazandığını belirtir. Sosyaldemokratlar, her geçen gün liberallerden söküp aldıkları ikinci şehir seçim bölgesinin hemen her yerinde eskisinden daha fazla oy topladılar. Parti'miz için en büyük önemi taşıyan

işçi seçim bölgesinde RSDİP bölünmez hâkimiyetini korudu ve işçi sınıfı bu seçim bölgesinde sadece Bolşevik milletvekillerini seçerek eski RSDİP'e ve onun devrimci temsilcilerine olan sarsılmaz bağlılığını tam bir oybirliğiyle gösterdi.

2. Bu toplantı, Dördüncü Duma'daki Sosyaldemokrat milletvekillerinin, Duma'da yapılan konuşmalarda, sunulan gensoru önergelerinde ve genel olarak Sosyaldemokrasinin temel ilkelerini doğru olarak dile getiren bir bildirin okunmasında ifadesini bulan canlı faaliyetlerini yürekten kutlar.

3. Bu toplantı, Duma'daki Sosyaldemokrat grubun bir bütün olarak Parti'ye bağımlı bir organ olması tarzındaki yerleşmiş Parti geleneğini biricik doğru gelenek olarak kabul eder, işçi sınıfının siyasi eğitiminin ve Duma'daki Parti çalışmasının doğru bir biçimde düzenlenmesi bakımından, Sosyaldemokrat grubun attığı her adımın büyük bir dikkatle izlenmesi ve böylelikle grup üzerinde Parti denetiminin uygulanması gerektiğini saptar.

4. Bu toplantı, Jagiello'yla ilgili karar, Parti yükümlülüğünün Sosyaldemokrat grup tarafından doğrudan bir ihlali olarak görür. Çünkü bu karar, Polonyalı Sosyaldemokratlara karşı Sosyaldemokrat olmayan bir partiyle (Polonya Sosyalist Partisi) anlaşan ve çoğunluğunu işçi sınıfı seçmenlerinin oluşturduğu bütün Sosyaldemokrat seçmenlere karşı çıkarak Sosyaldemokrat olmayan Jagiello'yu seçen Bund'un yıkıcı davranışını desteklemektedir. Duma'daki Sosyaldemokrat grup böylelikle Polonya'daki işçiler arasında bölünmeyi şiddetlendirmiş ve bir bütün olarak Parti'deki birlik davasını kösteklemiştir.

5. Çenkeli yoldaşın, grup adına, «her milliyetin özgürce gelişmesi için gerekli kurumların kurulması» kisvesi ardında kültürel-millî özerkliği savunması, Parti Programının doğrudan bir ihlalidir.² Programı benimseyen Parti İkinci Kongresi³, aslında bunun aynısı olan bir formülü özel bir oylamayla reddetmişti. Böyle üstü kapalı bir biçimde

2. Burada, Duma'nın Menşevik üyelerinden biri olan A.İ. Çenkeli'nin, 10 (23) Aralık 1912'deki Duma oturumunda hükümet bildirisıyla ilgili olarak yaptığı açıklamaya değiniliyor.

3. RSDİP'in İkinci Kongresi tarafından reddedilen formül, bir Bundcu olan Golblatt'ın yaptığı öneriydi. Golblatt, Parti Programının «devletin içindeki bütün milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı»nı içeren 8. Maddesine «kültürel gelişmelerinin tam özgürlüğünü güvence altına alan kurumların kurulması» sözlerinin eklenmesini öneriyordu.

e olsa, bir proletarya partisinin milliyetçi fikirlere ödün vermesi asla düşünülemez.

6. Sosyal-Demokrat grubun, bakanın bildirisi konusunda İlerici (aslında Oktobrist) gündem formülü lehinde oy kullanması ve bağımsız bir Sosyaldemokrat formül getirememesi, liberal basının kötü sözleri göz önüne alınarak, Parti tarafından belirtilmesi gereken bir hatadır.⁴

7.8.9. (Yayınlanamaz.)⁵

İllegal Yayınlar

İllegal yayınların her bakımdan gelişmesinin gerekliliğini tartışan ve bu sorunla ilgili bir dizi somut talimat saptayan bu toplantı, Parti'nin bütün yerel örgütlerini, bütün işçi çekirdeklerini ve tek tek işçileri ısrarla illegal yayınların dağıtılmasıyla ilgili olarak yayınları ulaştırma ve Merkez Komitesi Bürosuyla⁶ ilişki kurma konusunda daha faal ve daha inisiyatifli olmaya çağırır.

4. Dumanın 15 (28) Aralık 1912'deki 14. oturumunda, Hükümet Bildirisi üzerindeki tartışmadan sonra, Kadetler, İlericiler, Trudovikler ve Milliyetçiler daha sonraki sorun için formül tasarımları önerdiler. İlericilerin formülü çoğunluğun oyunu aldı. Bu formülde, hükümetin 17 Ekim 1905 Bildirisini uygulayacağına duyulan güven ifade edilmekteydi. Sosyaldemokrat grubun üyeleri bu formülün lehinde oy kullandılar. Sonradan böyle oy kullanmakla temkinsiz hareket ettiklerini kabul ettiler.
5. Duma'daki Sosyaldemokrat grubun çalışmasına ilişkin kararın yayınlanmayan maddeleri (7, 8 ve 9). Bolşevik milletvekillerini grupta yedi Menşevikle eşitliği sağlamaya, adlarını Tasfiyeci Luç'a yazı verenlerin listesinden çıkarmaya ve Parti çalışması için bir araya gelmeye çağırıyordu.
6. *Merkez Komitesi Bürosu*: RSDİP Merkez Komitesi Rusya Bürosu. Bolşevik Parti'nin Rusya'daki devrimci mücadeleyi yöneten pratik merkezi. Ocak 1912'de RSDİP Altıncı (Prag) Bütün Rusya Konferansı tarafından kuruldu. Üyeleri arasında, Merkez Komitesi üyeleri G.K. Orkonikidze, Y.M. Sverdlov, S.S. Spandaryan ve J.V. Stalin ve Merkez Komitesi yedek üyeleri M.İ. Kalinin ve Y.D. Stasova bulunuyordu. Daha sonra, Rusya'daki Parti görevlilerinin sık sık tutuklanması yüzünden, Rusya Bürosunun bileşimi birden fazla değişikliğe uğradı, tutuklananların yerine yeni üyeler seçildi. Rusya Bürosu, Lenin'in önderliğindeki Merkez Komitesi tarafından yönetiliyordu. Görevleri, RSDİP Prag Konferansı'nın kararlarını yürürlüğe koymak, yerel Parti örgütlerini Merkez Komitesi çevresinde ideolojik ve örgütsel olarak birleştirmek. Parti birliğini güçlendirmek ve oportünist akımlara karşı mücadele etmektir. Büro, Bolşevik bildirilerini, çağrıları ve diğer illegal yayınları basıp dağıtarak önemli görevleri yerine getirdi. Büro, Merkez Komitesi ile yerel Parti örgütleri arasında ilişki sağlayan önemli bir halkaydı. 1917 Şubat burjuva-demokratik devriminden sonra çalışmasını sona erdirdi.

Sigorta Kampanyası

Bütün baskılara rağmen, işçi sınıfı ve onun partisinin, sigorta yasasının çıkarılması konusunda proletarya çıkarlarını savunmada gösterdikleri büyük çabayı göz önüne alarak bu toplantı şunları önerir:

1. Hükümetin ve kapitalistlerin, işçi toplantılarına izin vermeksizin, işçilere kendi delegelerini hastalara yardım fonuna körü körüne seçtirme çabalarına karşı en kararlı ve şiddetli mücadele verilmelidir.

2. İşçiler, baskılara rağmen, kendi istedikleri delege adaylarını seçmek üzere her yerde kendiliğinden toplantılar düzenlemeye çalışmalıdırlar.

3. İşçiler, sigorta yasasının çıkartılmasıyla gelen şiddet ve baskıları protesto etmek üzere devrimci toplantılar düzenlemelidirler.

4. Her durumda, önceden, daha etkili işçi Sosyaldemokratlar arasından bir işçi delege adayları listesi hazırlamak ve bu listeyi toplantı düzenlenemeyen yerlerde de büyük bir çabayla savunmak gerekir.

5. Bu toplantı, delege seçimini boykot etmeyi gereksiz ve zararlı bulur. Bugün kapitalistler, esas çabalarını, proleter fabrika çekirdeklerine dönüştürüp hastalara yardım fonunun işçilerin eline geçmesini önlemeye yöneltmektedirler. Bugün için işçileri bölecek olan bir boykot, sadece kapitalistlerin yukarıda sözü edilen çabalarına hizmet eder.

6. Delegelerin hastalara yardım fonuna doğru bir şekilde seçilmesi için mücadele bir an bile durmamalıdır. En büyük çabayı harcayarak her türlü imkânı kullanmalı, patronların normal üretimin sağlanacağını akıllarından geçirmelerine bir an olsun izin vermemeli, işçi mücadelesini yaygınlaştırmalı ve geliştirmeli ve her türlü engele rağmen Sosyaldemokrat listenin kabul edilmesini sağlamaktan kaçınmamalıyız. Seçimler, mücadelenin daha da geliştirilmesince engel değildir. Tam tersine, sağlam işçi Sosyaldemokratların delege seçilmelerini sağlayarak, delegelerin işçilere en büyük yardımı sağlayacakları düzgün seçimler için mücadeleyi daha da geliştirmeyi kolaylaştıracaktır.

7. Seçimlerin hiç toplantı düzenlenmeden yapıldığı yerlerde, işçiler, ellerindeki her türlü yola başvurarak toplantılar düzenlemeli ve delegelerin gerçekten özgür seçimlerle yeniden seçilmeleri için propaganda yapmalıdırlar.

8. Duma'daki Sosyaldemokrat grup, işçilerin seçim toplantılarının yasaklanmasıyla ilgili olarak derhal yeni bir gensoru öneresi vermeli-
dir.

9. Sigorta yasasının uygulanması için yapılacak her türlü 'propa-
ganda, Çarlık Rusyası'nın bütün bir durumunun gözler önüne serilme-
siyle ve bizim sosyalist ilkelerimizin ve devrimci taleplerimizin açıklanmasıyla sınımsız birleştirilmelidir.

Tasfiyeciliğe Karşı Tavrı ve Birlik

1. Parti'nin Tasfiyeciliğe karşı yürüttüğü dört yıllık mücadele, DSDİP'in Aralık 1908 Parti Konferansı'nın yaptığı Tasfiyecilik tanımının doğruluğunu kesinlikle kanıtlamıştır:

«Parti içindeki aydınların belli bir kesiminin, RSDİP'in mevcut örgütünü yok etmek ve ne pahasına olursa olsun, hatta Parti'nin program, taktik ve geleneklerinin baştan aşağı çiğnenmesini bile göze alarak var olan örgütün yerine legalite sınırları içinde şekilsiz bir derneği koymak için giriştiği çabalar.»

Dolayısıyla, Tasfiyeciler aslında legal çalışmanın gerekliliğine ağırlık verdikleri için değil, illegal Parti'yi reddettikleri ve yok etmeye çalıştıkları için suçlanmışlardır.

Rusya'da ilk Marksist günlük işçi gazetesinin çıkarılması ve işçi seçim bölgelerinde Bolşevik milletvekillerinden başkasının seçilmesi, Parti'nin Tasfiyecileri bir kenara iterek legal faaliyetin üstesinden geldiğini su götürmez bir biçimde kanıtlamıştır.

2. Tasfiyeciler, illegal Parti'den çekilerek ve yerel örgütlerden ayrı olarak kendi aralarında gruplaşarak bölünme yarattılar ve bazı yerlerde, özellikle St. Petersburg'da şu malum başlatma gruplarını kurarak bu davranışlarını doğruladılar. RSDİP'in Ocak 1912 Konferansı, *Naşa Zarya* ve *Dyelo Jizni*'nin Tasfiyeci yazarlar grubunun -başlatma gruplarının çekirdeğini oluşturan grup- «kendisini Parti'den kesinlikle çıkardığını» kararlaştırarak, Tasfiyecilerin yol açtığı bölünmeyi sadece resmileştirmiş oldu.

3. Kendisine «RSDİP Örgütlerinin Konferansı» adını veren Ağus-

tos 1912 Konferansı aslında Tasfiyeci bir konferanstı, çünkü konferansın önde gelen ve yönetici kesimi, Parti'den ayrılmış ve Rusya işçi kitlelerinden kopmuş bulunan Tasfiyeci yazarlar grubundan oluşuyordu.

4. En ileri işçilerin büyük çoğunluğunun illegal Parti'ye olan bağlılığı, Ağustos Konferansı'nı görünüşte Parti ilkesine ödünler vermeye ve illegal Parti'yi tanıdığını itirafa zorladı. Ama aslında, bu konferansın bütün kararları tepeden tırnağa Tasfiyecidir. Zaten Konferanstan hemen sonra Ağustos kararlarına bağlılıklarını ilan eden *Naşa Zarya* ve *Luç*, a) açık parti için; b) gizliliğe karşı; c) Parti Programına karşı (kültürel-millî özerkliğin savunulması, Üçüncü Duma tarafından çıkarılan toprak kanunlarının revizyona tabi tutulması, cumhuriyet sloganının rafa kaldırılması vb.); d) devrimci kitle grevlerine karşı; e) reformcu ve kesinlikle legalist taktikler için Tasfiyeci propagandalarını yoğunlaştırdılar.

Dolayısıyla, bugün hâlâ Parti'nin bir görevi de, *Naşa Zarya* ve *Luç*'un Tasfiyeci grubuna karşı kararlı bir mücadele vermek ve Tasfiyeci propagandanın büyük zararını işçi kitlelerinin gözleri önüne sermektir.

5. Tasfiyecilerin legal basında başlattıkları «birlik» kampanyası, esas sorunu, yani illegal Parti'ye katılma ve onun içinde çalışma sorununu gözlerden kaçırmakta ve bulandırmakta ve böylece işçileri yanıltmaktadır, çünkü legal basında bu sorunun ele alınması bile mümkün değildir. Aslında Tasfiyeciler hâlâ bölücülük yapmaktadırlar; bu, St. Petersburg'daki seçimlerde çok açık olarak görüldü; seçmenler iki eşit gruba bölündüğünde, burjuva partileri karşısında işçilerin bölünmesini önleyecek tek yol kura çekmekti, oysa Tasfiyeciler bu öneriyi reddettiler.

6. RSDİP'in illegal örgütü benimsendiği ve bu örgüte girildiği takdirde, her eğilimden ve her fikirden işçi Sosyaldemokratların birliği, işçi sınıfı hareketinin tüm çıkarlarının gerekli kıldığı mutlak bir zorunluluktur.

Bu ilkeler üzerinde birleşme, St. Petersburg'un Narva semti örgütünde ve bazı taşra örgütlerinde gerçekleştirilmiştir.

7. Bu toplantı, böyle birleşmeleri en güçlü bir biçimde destekler ve

aynı şeyin her yerde fabrika komitelerinde, semt gruplarında vb. derhal tabandan başlatılmasını ve işçi yoldaşların, illegal örgütün benimsenip benimsenmediğini, kitlelerin devrimci mücadelesini desteklemeye hazır olup olmadığını ve devrimci taktiklerin gerçekten uygulanıp uygulanmadığını araştırmalarını salık verir. Bu tabandan birlik fiiliyatta ne kadar sağlanabilirse, Parti'nin tam olarak birleşmesi ve bütün Rusya çapında birliğin bütünüyle sağlamaştırılması da o ölçüde gerçekleşecektir.

Rus Olmayan Sosyaldemokrat Örgütler

1. 1912 tecrübesi, RSDİP'in Ocak (1912) Konferansı'nın bu soruna ilgili kararını bütünüyle doğrulamıştır. Bund'un Polonyalı Sosyaldemokratlara karşı Sosyaldemokrat olmayan Jagiello'nun adaylığını desteklemesi, Tasfiyecilerin, Bund'un ve Letonyalı Sosyaldemokratların Ağustos (1912) Konferansı'nın milliyetçilik uğruna Parti Programını çığnemesi, Sosyaldemokrat Parti'yi federalist ilkelerle örgütlemenin kesin iflasını ve Rus olmayan Sosyaldemokrat örgütlerin tecridinin proletarya davasına verdiği büyük zararı tam bir açıklıkla gözler önüne sermiştir.

2. Dolayısıyla, bu toplantı, Rusya'nın bütün milliyetlerden işçilerini, ısrarla, gericiliğin savaşı milliyetçiliğini en büyük kararlılıkla reddetmeye ve milliyetçi ruhun emekçi kitleler arasındaki bütün belirtilerine karşı mücadele etmeye çağırır. Bu toplantı, işçi Sosyaldemokratları, Kafkasya'da çoktandır yapılmakta olduğu gibi, yerel proletarya tarafından konuşulan bütün dillerde faaliyet göstererek ve tabandan gerçek birliği sağlayarak kendi yörelerinde bütün RSDİP örgütleriyle en sıkı dayanışmayı göstermeye ve onlarla birleşmeye çağırır.

3. Bu toplantı, Polonyalı Sosyaldemokratların saflarında meydana gelen ve Polonya'nın işçi Sosyaldemokratlarının mücadelesini büyük ölçüde zayıflatan bölünme karşısında derin üzüntüsünü belirtir. Toplantı, bugün Polonya proletaryasının Sosyaldemokrat örgütlerinin çoğunluğunu temsil etmeyen Polonyalı Sosyaldemokratların Yürütme Kurulu'nun o çoğunluğa karşı mücadelede göz yumulmayacak yön-

temlere başvurduğunu (sözgelimi, hiçbir neden yokken, bütün Varşova örgütünün provokasyonundan kuşkulananmak) belirtmek zorundadır. Toplantı, Polonyalı işçi Sosyaldemokratlarla teması olan bütün Parti örgütlerini, Polonyalı Sosyaldemokratlar arasında gerçek birliğin kurulması için onlara yardımcı olmaya çağırır.

4. Bu toplantı, Bund'un en son (dokuzuncu) konferansı tarafından kabul edilen ve cumhuriyet sloganını geri alan, illegal çalışmayı geri plana iten ve proletaryanın devrimci görevlerini göz ardı eden kararlardaki aşırı oportünizm ve tasfiyeciliğe özellikle işaret eder. Bund'un çeşitli yerlerdeki (Varşova, Lodz, Vilna ve diğer yerler) bütün işçi Sosyaldemokratların birleştirilmesine, RSDİP'in 1906'dan bu yana kongrelerinde, konferanslarında defalarca öngördüğü bir birleşmeye karşı koyması da aynı ölçüde kınanacak bir tutumdur.

5. Bu toplantı, Tasfiyeciliğe karşı propagandayı sebatla yürüten Letonya örgütünün devrimci işçi Sosyaldemokratlarını kutlar ve Letonyalı Sosyaldemokratların Merkez Komitesi'nin, Tasfiyecilerin Parti düşmanı hareketlerini destekleme eğilimi göstermesini üzüntüyle karşılar.

6. Bu toplantı, başlamış bulunan devrimci yükselişin, büyük çapta ekonomik ve siyasi grevlerin, sokak gösterilerinin ve kitlelerin diğer açık devrimci mücadele biçimlerinin, çeşitli yerlerdeki işçi Sosyaldemokratların hiçbir milliyet ayrımı yapılmaksızın bütünüyle birleştirilmesine ve kaynaştırılmasına yardım edeceğine ve böylece, Rusya'nın bütün halklarını ezen ve Rusya'nın bütün milletlerinin birleşmekte olan burjuvazisine karşı saldırıyı güçlendireceğine tam anlamıyla güvendiğini belirtir.

1913 Şubatı'nda Paris'te RSDİP Merkez Komitesi tarafından broşür olarak yayımlandı.

Toplu Eserler, Cilt 18.
Broşürdeki metne uygun olarak yayımlanmıştır.

RSDİP MERKEZ KOMİTESİ VE PARTİ GÖREVLİLERİNİN 1913 YAZI ORTAK KONFERANSI KARARLARI¹

Eylül 1913

Bugünkü Durumda Ajitasyon Görevleri

1. Ülkede durum gittikçe şiddetleniyor. Gerici büyük toprak sahiplerinin tahakkümü, halkın en ılımlı kesimleri arasında bile durmadan artan bir hoşnutsuzluğa yol açıyor. Rusya'da bugün hâlâ gerçek siyasi özgürlüğün karşısındaki engel, bütün gerçek reformlara düşman olan sadece feodal toprak sahiplerinin iktidarını ve gelirlerini koruyan ve işçi sınıfı hareketinin her belirtisini olağanüstü bir hunharlıkla bastıran Çarlık monarşisidir.

1. *RSDİP Merkez Komitesi'nin ve Parti Görevlilerinin Ortak Konferansı* (gizliliği koruma amacıyla «yaz» ya da «Ağustos» Konferansı olarak da bilinir), Lenin'in yaz aylarını geçirdiği Poronin köyünde (Krakov yakınlarında) 23 Eylül 1913 ile 1 Ekim 1913 arasında toplandı. Konferansa yirmi iki delege katıldı (Bunlardan on yedisinin oy kullanma hakkı vardı, beşinin oy kullanma hakkı yoktu, fakat söz hakkı vardı). Delegelerin on altısı yerel Parti örgütlerini temsil ediyordu: St. Petersburg -İnessa Armand, A.Y. Badayev ve A.V. Şotman; Moskova ve Merkezi Sanayi Bölgesi- F.A. Balaşov, Y.T. Novojilov, R. V. Malinovski ve A.I. Lobov (son ikisi sonradan provokatör çıktı); Yekaterinoslav- G.I Petrovski; Ilarkov - M. K. Muranov; Kostroma- N.R. Şagov; Kiev - Y.F. Rozmiroviç («Galina»); Urallar - S.İ. Deryabina («Sima», «Elena»). Lenin, Krupskaya, Troyanovski ve diğerleri, Merkez Komitesinin Yurtdışı Bürosunu, Parti'nin Merkez Organı *Sotsial Demokrat*'ı ve *Prosvetşeniye* dergisini temsil ediyorlardı. Dördüncü Duma'daki Bolşevik milletvekilleri de, kendilerini Duma'ya seçen yörelerin ve şehirlerin Parti örgütlerini temsil ediyorlardı. Konferansa, Polonya Sosyaldemokrat Partisi'nin sol kanadının temsilcileri, J.S. Hanecki, G. Kamenski («Domski») ve diğerleri de katıldı; bu delegelerin sadece söz hakkı vardı. Konferansta şu sorunlar tartışıldı: 1) Çeşitli yörelerden gelen raporlar, Polonya Sosyaldemokratlarının çalışması üzerine rapor ve Merkez Komitesi'nin çalışması üzerine rapor; 2) Milli mesele; 3) Duma'daki Sosyaldemokratların çalışması; 4) Duma'daki Sosyaldemokrat grubun durumu; 5) Örgütlenme sorunu ve Parti Kongresi; 6) Grev hareketi; 7) Legal örgütlerdeki çalışmalar; 8) Narodnikler; 9) Parti basını; 10) Viyana'da yapılacak olan Uluslararası Sosyalist Kongre: İlk iki gün, Duma'daki milletvekillerinin Duma'daki pratik çalışma sorunlarını ele aldıkları bir toplantıya ayrıldı. Konferansın çalışmalarını bizzat Lenin yönetti, toplantının başında bir açılış konuşması yaptı ve Merkez Komitesi'nin çalışmaları, milli mesele ve Viyana'daki

2. İşçi sınıfı, ülke çapında kurtuluş için devrimci mücadelenin önderi olmaya devam ediyor. Kitleleri saran devrimci grev hareketi büyümeye devam ediyor. İşçi sınıfının ileri kesimleri tarafından sürdürülen gerçek mücadele devrimci sloganlar altında ilerliyor.

Mücadelenin kendi koşullarından dolayı, birçok durumda en ilkel taleplerle başlayan ekonomik kitle mücadelesi, devrimci işçi sınıfı hareketiyle gittikçe daha büyük ölçüde kaynaşmaktadır.

İleri işçilerin görevi, ajitasyon ve eğitim çalışmalarını aracılığıyla, içinde bulunduğumuz dönemin devrimci sloganları altında, proletaryanın birleştirilmesi sürecini hızlandırmaktır. İleri işçiler, öteki görevlerini, yani köylü ve şehirli demokratları harekete geçirme görevlerini de ancak böylelikle gerçekleştirebilirler.

3. Devrimci sloganlar altında ilerleyen işçi sınıfı mücadelesi, liberal-Oktobrist burjuvaziye ve sanayicilerin bir kesimini, genel olarak reformların ve özel olarak da kısıtlı örgütlenme özgürlüğünün gerekliliğinden bol bol söz etmek zorunda bırakmıştır. Burjuvazi bir yandan harıl harıl işveren örgütleri kuruyor, grevleri, sigorta vaadiyle önlemeye çalışıyor ve hükümeti, işçi sınıfı hareketini sistemli olarak baskı altında tutmaya çağırıyor; öte yandan da, işçilerden devrimci taleplerinden vazgeçmelerini ve *bunun yerine* tek tek anayasal reformlar ve görünüşte bir örgütlenme özgürlüğüyle yetinmelerini istiyor. İşçi sınıfı gerek ekonomik, gerekse siyasi mücadele alanlarında saldırısını yoğunlaştırmak için, hem hükümetin göstereceği her türlü bocalamadan, hem de burjuvazi ile gerici kamp arasındaki anlaşmazlıklardan yararlanmalıdır. Ama işçi sınıfı, durumdan iyi yararlanabilmek için, sapına kadar devrimci sloganlara bağlı kalmaya devam etmelidir.

4. Genel durum bu olduğuna göre. Sosyaldemokratların görevi,

Uluslararası Sosyalist Kongre üzerine raporlar sundu. Lenin, ayrıca gündemdeki hemen bütün maddeler hakkında konuştu, önerilerde bulundu ve karar tasarılarını hazırladı ya da yayınladı. Çeşitli yörelerden gelen raporlar, işçi sınıfı hareketinin gelişmesini dile getiriyordu. Konferans, birleşik Bütün Rusya Parti çalışmasının, ülke çapındaki işçi sınıfı eylemlerine rehberlik etmesini kararlaştırdı.

Lenin'in, Merkez Komitesi'nin faaliyetleri hakkında sunduğu rapor, 1912'deki Prag Konferansı'ndan e güne kadar yapılan işleri özetliyordu. Lenin, Viyana Uluslararası Sosyalist Kongresi hakkındaki raporunda, hem legal, hem de illegal örgütlerden mümkün olduğu kadar çok sayıda delege gönderilmesini önerdi ve uluslararası Kongreyle aynı zamanda bir Parti Kongresi'nin toplanması gerektiğini ileri sürdü. Konferans, Lenin'in kapanış konuşmasıyla sona erdi.

Çarlığın yıkılması ve bir demokratik cumhuriyetin kurulması için kitleler arasında yaygın devrimci ajitasyon yürütmeye devam etmektedir. Reformculuğun, yani devrimci sloganlar *yerine* kısmi bir düzelme için talepler öne sürme taktiğinin bütün zararları gerçek hayattan canlı örnekler verilerek gözler önüne serilmelidir.

5. Tasfiyeciler, örgütlenme özgürlüğü ve genel olarak kısmi reformlar için yaptıkları ajitasyonda liberalizme batıyorlar. Aslında kitleler içinde devrimci ajitasyon yürütmenin zorunluluğunu inkâr ediyorlar ve «demokratik cumhuriyet» ve «toprağa el konulması» sloganlarının kitle ajitasyonunda kullanılamayacağını yaygın organlarında açıkça söylüyorlar. Günün biricik ve her şeyi kapsayan sloganı olarak örgütlenme özgürlüğünü ileri sürüyor ve gerçekte bunu, 1905'in devrimci taleplerinin yerine geçiriyorlar.

6. Bu Konferans, Tasfiyecilerin zararlı, reformcu ajitasyonu konusunda uyarıda bulunarak bir kere daha şunu işaret eder: Rusya Sosyal-demokrat İşçi Partisi örgütlenme özgürlüğü, söz özgürlüğü, basın özgürlüğü vb. taleplerini çok önceden asgari programında belirtmiş ve bu talepleri, Çarlık monarşisinin yıkılması için verilen devrimci mücadele ile sınıksız birleştirmiştir. Bu konferans, Ocak 1912 Konferansının kararını onaylar: "Konferans, bütün Sosyaldemokratları, örgütlenme özgürlüğünün proletarya için ne kadar hayati bir önem taşıdığını işçilere açıklamaya çağırır; bu talep, her zaman genel siyasi taleplerimiz ve kitleler arasındaki devrimci ajitasyonumuzla sınıksız birleştirilmelidir.»

İçinde bulunduğumuz dönemin esas sloganları hâlâ şunlardır: 1) Demokratik cumhuriyet; 2) toprak mülklerine el konulması; 3) sekiz saatlik işgünü. Örgütlenme özgürlüğü bunlar arasında bütünün bir parçası olarak vardır.

Örgütlenme Sorunu ve Parti Kongresi Üzerine Karar

1. Çeşitli yörelerden gelen raporlar, en acil örgütsel görevin, sadece şehirlerdeki önde gelen Parti örgütlerini sağlamlaştırmak değil, aynı zamanda her şehir arasında bağ kurmak olduğunu göstermiştir.

2. Bu Konferans, bölgesel birleşme doğrultusunda ilk adım olarak, işçi sınıfı hareketinin değişik merkezlerinden yoldaşların toplantılar (mümkün olan yerlerde konferanslar) düzenlemelerini salık verir. Bu toplantılarda Parti faaliyetinin siyasi, sendikal, sigorta, kooperatif vb. gibi bütün kollarının temsil edilmesi için her türlü çaba gösterilmelidir.

3. Bu Konferans, bütün Rusya'da faaliyetlerin uyumlu bir şekilde yürütülebilmesi için, Merkez Komitesi temsilcilerinin bulundurulması sisteminin kesinlikle gerekli olduğunu kabul eder. Şubat Konferansında temsilciler konusunda alınan kararın uygulanmasına daha yeni başlanmıştır. Tabanda her yerde ileri işçiler, işçi sınıfı hareketinin hiç değilse her büyük merkezine bu temsilcilerden mümkün olduğu kadar çok sayıda atanmasını sağlamalıdır.

4. Bu Konferans, bir Parti kongresinin toplanması sorununu gündeme alır.² İşçi sınıfı hareketinin gelişmesi, ülkede bir siyasi buhranın olgunlaşması ve ülke çapında birleşik işçi sınıfı eylemlerine duyulan ihtiyaç, yeterli hazırlıklar yapıldıktan sonra böyle bir kongrenin toplanmasını zorunlu ve mümkün kılmaktadır.

5. Bu Konferans, tabandaki yoldaşları, bu sorunu tartışırken, kongrenin gündemi, istenilen toplanma tarihi, karar tasarıları vb. konularında önerilerde bulunmaya çağırır.

6. Bu Konferans, bütün diğer güçlüklerin yanı sıra kongrenin giderlerinin karşılanması sorununun da ancak işçilerin kendileri tarafından çözülebileceğine işaret eder.

Bu Konferans, yoldaşları, Parti kongresinin toplanabilmesi için bir fon kurmaya çağırır.

Grev Hareketi

1. Bu Konferans, Ocak 1912 Konferansı'nın ve son birkaç ayın tecrübesiyle bütünüyle doğrulanmış olan grev hareketinin değerlendirilmesini de kapsayan Şubat 1913 Konferansı'nın kararlarını onaylar.

2. Parti Kongresi'nin, Uluslararası Sosyalist Kongre'yle aynı zamanda toplanması, hazırlıkların gizli tutulmasını kolaylaştıracaktı. 1914 ilkbaharı ve yazı boyunca yoğun kongre hazırlıkları sürdürüldü, ama savaş patladığı için kongre toplanamadı.

2. Devrimci grevlerin yeniden canlandığı yeni aşamanın belirgin özelliği. Moskova'daki hareket ve bugüne kadar bu harekete katılma- niş birçok yerde hoşnutsuzluğun büyümesidir.

3. Bu konferans, St. Petersburg Komitesi ve Moskova'daki bazı Parti gruplarının bir genel siyasi grev sorununu ortaya koymada ve bu yılın Temmuz ve Eylül aylarında bu yönde adımlar atmada gösterdik- leri inisiyatif kutlar.*

4. Bu Konferans, hareketin, bir genel siyasi grev sorununu ortaya atmanın uygun olacağı ana yaklaştığını kabul eder. Bu grevin hazır- lanması için her yerde derhal sistemli bir ajitasyon başlatılmalıdır.

5. Bu siyasi grevlerde canlı bir şekilde yayılması gereken slogan- lar, günün temel devrimci talepleri olmalıdır: Demokratik cumhuriyet; sekiz saatlik işgünü; toprak mülklerine el konulması.

6. Bu Konferans, bütün yerel Parti militanlarını bildiriler yoluyla ajitasyonu yoğunlaştırmaya ve çeşitli şehirlerin siyasi ve diğer işçi sı- nıfı örgütleri arasında mümkün en düzenli ve en sıkı bağları kurmaya çağırır. Öncelikle St. Petersburg ve Moskova işçileri arasında uyumlu bir çalışmayı sağlamak özellikle önemlidir; çeşitli nedenlerden (basına yapılan baskılar, sigorta için yapılan grevler vb.) doğması beklenen si- yasi grevlerin her iki şehirde elden geldiğince aynı anda başlatılması ancak böylelikle mümkün olabilir.

Parti Basını

1. Bu Konferans, legal basının, Sosyaldemokrat propaganda ve ör- gütlenme için taşıdığı büyük öneme işaret eder ve bu yüzden de, bütün Parti örgütlerini ve sınıf bilincine erişmiş bütün işçileri, legal basına yardımlarını artırmak üzere, onun en geniş bir şekilde dağıtılmasını sağlamaya, kitlelerin toplu halde abone olmasını düzenlemeye ve dü- zenli bağış toplamaya çağırır. Konferans, bu gibi bağışların, Parti üye- lik aidatı olarak kabul edileceğini bir kere daha onaylar.

* Konferans kararlarını yayınlaması talimatı verilen Merkez Organının Yazıkurulu, bu kararların doğruluğunu tam olarak kanıtlayan Eylül olaylarına ilişkin bir ekleme yaptı.

2. Moskova'daki legal işçi gazetesini³ sağlamlaştırmak ve mümkün en yakın zamanda Güney'de bir işçi gazetesi çıkarmak için özel çaba gösterilmelidir.

3. Bu Konferans, haber alışverişinde bulunularak ve toplantılar düzenlenerek vb. var olan legal işçi sınıfı yayınları arasında mümkün en sıkı temasın kurulması dileğini ifade eder.

4. Bu Konferans, Marksist bir teorik organın önemini ve böyle bir organa duyulan ihtiyacı göz önüne alarak, bütün Parti yayın organlarının ve sendika basınının işçilere *Prosvetşeniye* dergisini tanıtmaları ve ona düzenli olarak abone olup sistemli bir şekilde desteklemelerini örgütlemeleri dileğini ifade eder.

5. Bu Konferans, halkın okuyacağı bir dizi yaygın Sosyaldemokrat ajitasyon ve propaganda broşürünün yayımlanması ihtiyacına Parti yayınevlerinin dikkatini çeker.

6. Bu Konferans, devrimci kitle mücadelesinin son zamanlarda yoğunlaşmasını ve bunun bütün ayrıntılarıyla aktarılması (ki bunu legal basın yapamaz) ihtiyacını göz önüne alarak, Parti'nin yeraltı yayın faaliyetinin gelişmesinin her yönden teşvik edilmesi gerektiğine özellikle dikkat çeker: illegal bildiri ve broşürlerin yayınlanmasının yanı sıra, illegal Parti organının (Merkez Organ)⁴ daha düzenli ve daha sık çıkmasını sağlamak kesinlikle zorunludur.

Duma'daki Sosyaldemokrat Faaliyetler

Bu Konferans, Aralık 1908 Konferansı'nda Duma'daki Sosyaldemokrat grup hakkında alınan Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi kara-

3. Burada sözü edilen gazete, 25 Ağustos 1913'ten 12 Eylül 1913'e kadar Moskova'da çıkarılan *Naş Put (Bizim Yolumuz)* idi. Bu gazete Lenin'in önerisi üzerine ve Lenin'in rehberliğinde çıkarıldı. Lenin makalelerini aynı anda *Pravda*'ya, hem de *Naş Put*'a gönderiyordu. *Naş Put*'a yazı verenler arasında Maksim Gorki, Dördüncü Duma'daki Bolşevik milletvekilleri, Demyan Bedniy, M.S. Olminski ve I.I. Skvortsov-Stepanov da vardı. Gazete işçiler tarafından çok seviliyor ve onlardan büyük yardım görüyordu: 365 işçi grubu para toplayarak gazeteyi destekliyordu. Gazetenin günlük dağıtımı, 17 bin ile 20 bin arasındaydı. Polis tarafından sürekli olarak toplatılan gazete en sonunda kapatıldı. Toplam on altı sayı çıktı. Moskova işçileri *Naş Put*'un kapatılmasına, işçi sınıfı basınının yasaklanmasına protesto eden kitle grevleri düzenleyerek tepki gösterdiler. Ama gazetenin yeniden çıkmasını sağlayamadılar.

4. *RSDİP'in Merkez Organı, Sotsial-Demokrat*'tı.

ını ayrıntılı bir şekilde inceledikten ve Dördüncü Duma'daki Sosyaldemokratların faaliyetlerine ilişkin bütün olguları tartıştıktan sonra, şunları onaylar:

1. Yukarıda sözü edilen karar, Duma'daki Sosyaldemokrat faaliyetlerin hedef ve amaçlarını son derece doğru bir şekilde ifade etmiştir: dolayısıyla bu karar, bu faaliyetlere ileride de yol göstermeye devam etmelidir:

2. Aralık kararının 3. Maddesinin altındaki son bölüm (3h) (İşçilerin durumunun düzeltilmesine ilişkin sorunlarda oy vermek ya da çekimser kalmak)⁵ şöyle yorumlanmalıdır: Eğer yasalar, tasarılar vb. işçilerin, dar gelirli memurların ve genel olarak emekçi halkın durumunda doğrudan doğruya bir düzelmeye sağlıyorsa (örneğin, çalışma saatlerinin azaltılması, ücretlerin artırılması, işçilerin ve genel olarak halkın geniş kesimlerinin hayatında küçük sıkıntıların olsun giderilmesi vb.) böyle düzelmeler getiren maddelerin lehinde oy kullanılmalıdır.

Dördüncü Duma bu düzelmelere onları belirsiz kılan koşullar eklediğinde, Duma'daki Sosyaldemokrat grup, çekimser kalmalı; ama aynı zamanda sorunu işçi örgütlerinin temsilcileriyle birlikte gözden geçirdikten sonra, çekimser kalmasının nedenlerini *kesinlikle* açıklamalıdır.

Bu Konferans şu kanıdadır:

Önemli yasalar vb. gibi bütün sorunlarda, Duma'daki Sosyaldemokrat grup, gündem maddesi ile ilgili olarak vereceği önergeyi kendisi bağımsız olarak hazırlamalıdır.

Sosyaldemokrat önergenin reddedilmesinden sonra, grubun önceki partilerle birlikte hükümet aleyhinde oy kullandığı durumlarda grup, başka bir partinin önergesi ya da önergesinin bir bölümü lehinde oy kullanmasının gerekçelerini saptamak için çaba harcamalıdır.

Duma'daki Sosyaldemokrat Grup

Bu konferans, Duma'daki Sosyaldemokrat grubun ortak hareket etmesinin mümkün ve zorunlu olduğu inancındadır.

5. Burada değinilen bölüm, «Duma'daki Sosyaldemokrat Grup» hakkında 1908'de RSDİP Beşinci (Bütün Rusya) Konferansı tarafından alınan bir karara aitti.

Ama bu Konferans, yedi milletvekilinin davranışlarının grubun birliğini ciddi ölçüde tehlikeye düşürdüğü kanısındadır.

Tesadüfen bir oyla çoğunlukta olmalarından yararlanarak bu yedi milletvekili, Rusya işçilerinin ezici çoğunluğunu temsil eden altı işçi milletvekilinin temel haklarını çiğnemektedir.

Dar hizip çıkarlarına göre hareket eden bu yedi milletvekili, diğer altı milletvekilini, işçilerin hayatlarını ilgilendiren çok önemli sorunlar üzerinde Duma'da konuşma hakkından yoksun bırakmaktadır. Sosyal-demokrat grubun iki ya da daha fazla konuşmacı çıkardığı birçok durumda, altı milletvekilinin kendi konuşmacılarının da olması yolunda ki ısrarlı talepleri kabul edilmemiştir.

Aynı şekilde, çeşitli Duma komisyonlarına (örneğin, Bütçe Komisyonuna) temsilci seçilirken bu yedi milletvekili, iki temsilcilikten birini de diğer altı milletvekilinin almasını reddetmektedirler.

Grup, işçi sınıfı hareketi için önemli olan kuruluşlara temsilci seçmek için toplandığında, yedi milletvekili, bir oy'luk çoğunluklarına dayanarak, altı milletvekilinin bütün temsil hakkını önlemektedir. Grubun hizmetindeki görevliler daima tarafgir bir şekilde seçilmektedir (örneğin, bir ikinci sekreter için yapılan talep reddedilmiştir).

Bu Konferans, yedi milletvekilinin bu tip davranışlarının, grup içinde ortak hareket etmeyi köstekleyen ve grubu bölünme tehdidiyle karşı karşıya bırakan sürüşmelere kaçınılmaz olarak yol açtığı kanısındadır.

Bu Konferans, yedi milletvekilinin bu davranışlarını en şiddetli bir şekilde protesto eder.

Altı milletvekili, Rusya işçilerinin büyük çoğunluğunu temsil etmekte ve onların örgütlü öncüsünün siyasi çizgisiyle tam bir uyum içinde hareket etmektedir.

Dolayısıyla bu Konferans, ancak gruptaki iki kesim eşit haklara sahip oldukları ve yedi milletvekili muhalefeti bastırma taktiklerinden vazgeçtikleri takdirde, Duma'daki Sosyaldemokrat grubun ortak hareket edebileceği kanısındadır.

Bu Konferans, gerek Duma içindeki, gerekse Duma dışındaki faaliyet alanlarındaki uzlaşmaz ayrılıklara rağmen, grubun, iki kesiminin yukarıda sözü edilen haklarının eşitliği temeli üzerinde birliği korumasını talep eder.

Bu Konferans, sınıf bilincine varmış işçileri bu önemli sorun hakkında görüşlerini dile getirmeye ve grubun birliğinin mümkün olan tek temel üzerinde, yani altı işçi milletvekiline eşit haklar tanınması temeli üzerinde korunması için her türlü çabayı göstermeye çağırır.

Legal Örgütlerdeki Çalışmalar

1. İşçi sınıfının ekonomik ve siyasi mücadelesinin yeniden canlandığı bu dönemde, bütün legal işçi sınıfı örgütlerinde (sendikalar, klüpler, hastalara yardım dernekleri, kooperatifler vb.) faaliyeti yoğunlaştırmak özellikle gereklidir.

2. Legal işçi sınıfı örgütlerindeki bütün faaliyetler, tarafsız bir anlayışla değil, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi'nin Londra Kongresi'nin ve Stuttgart'taki Uluslararası Kongre'nin kararlarındaki anlayışa uygun olarak yürütülmelidir.⁶ Sosyaldemokratlar bütün işçi sınıfı örgütlerine en geniş işçi sınıfı çevrelerinden üye kaydetmeye ve parti görüşleri ne olursa olsun bütün işçileri bu örgütlere katılmaya teşvik etmeye çalışmalıdırlar. Ama bu örgütlerdeki Sosyaldemokratlar, kendi Parti gruplarını oluşturmalı ve uzun süreli ve sistemli bir faaliyet yürüterek, bu örgütler ile Sosyaldemokrat Parti arasında en sıkı ilişkilerin kurulmasını sağlamalıdırlar.

3. Uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve Rusya'daki kendi işi sınıfı hareketimizin tecrübeleri, bize, daha kuruldukları andan itibaren bu işçi sınıfı örgütlerinin (sendikalar, kooperatifler, klüpler vb.) her birini Sosyaldemokrat Parti'nin bir kalesi haline getirmek için çalışmanın gerekli olduğunu öğretiyor. Bu Konferans, bütün Parti üyelerine, bu önemli görevi akıldan çıkarmamalarını salık verir. Çünkü Tasfiyecilerin bu legal örgütleri *Parti'ye karşı* kullanmak, için sistemli bir çaba harcadıkları Rusya'da bu görev, özellikle acil olmaktadır.

4. Bu Konferans, hastalara yardım derneklerine temsilci seçiminde, bütün sendikal faaliyetlerde vb. bir yandan hareketin tam birliğini

6. Burada sözü geçen kongreler, RSDİP'in 1907'deki 5. (Londra) Kongresi ve aynı yıl Stuttgart'ta yapılan Uluslararası Sosyalist Kongre'dir; kararlar, sendikaların «tarafsızlığı» oportünist ilkesine karşı yöneltilmiştir.

e azınlığın çoğunluğa uyması ilkesini savunurken, bir yandan da Parti çizgisini izlemenin, bütün sorumlu görevlere Partiyi destekleyenlerin seçilmesini sağlamanın vb. zorunlu olduğu kanısındadır.

5. Legal işçi sınıfı örgütlerindeki pratik faaliyetlerden çıkarılan tecrübelerin özetlenmesi amacıyla, yerel legal işçi sınıfı örgütlerinin çalışmalarına faal olarak katılanlarla daha sık toplantıların düzenlenmesi ve genel Parti toplantılarına, bu legal örgütlerde çalışan Parti gruplarından mümkün olduğu kadar çok sayıda temsilcinin çağırılması iyi olur.

Milli Mesele Üzerine Karar

Kara Yüzler milliyetçiliğinin gemi azıya alması, liberal burjuvazi içinde milliyetçi eğilimlerin gelişmesi ve ezilen milliyetlerin yukarı sınıfları içinde milliyetçi eğilimlerin gelişmesi, bu dönemde milli meseleyle önem kazandırmaktadır.

Sosyaldemokrat hareket içindeki bazı durumlar (Kafkasya Sosyaldemokratlarının, Bund'un ve Tasfiyecilerin Parti Programının feshe-dilmesi yolundaki çabaları⁷ vb.) Parti'yi bu soruna her zamankinden daha fazla önem vermeye zorlamaktadır.

Bu Konferans, Rusya Sosyaldemokrat İşçi Partisi Programına dayanarak ve milli meseleyle ilişkin Sosyaldemokrat ajitasyonu doğru bir biçimde örgütlemek amacıyla şu önerileri ileri sürer:

1. Eğer sömürüye, kâra ve rekabete dayanan kapitalist toplumda milli barış şu ya da bu şekilde mümkünse, bu ancak bütün milletlerin ve dillerin tam eşitliğini güvence altına alan, hiçbir zorunlu resmi dil tanımayan, herkese kendi anadilinde öğrenim göreceği okulları sağlayan ve anayasasında, herhangi bir millete herhangi bir ayrıcalığın tanınmasını ve bir milli azınlığın haklarının herhangi bir şekilde çiğnenmesini yasaklayan temel bir madde bulunan tutarlı ve tepeden tırnağa demokratik cumhuriyetçi bir hükümet sistemiyle gerçekleştirilebilir.

7. Lenin, burada, 1912'deki Ağustos Konferansı'nda Tasfiyeciler tarafından benimsenen «kültürel-millî özerkliğin» RSDİP Programına uygun olduğu yolundaki karara değinmiyor.

Bu, özellikle geniş bölgesel özerkliği ve tam demokratik yerel özyönetimi gerektirir: Kendi kendini yöneten bölgelerin ve özerk bölgelerin sınırları, ekonomik ve toplumsal koşulların ve halkın milli bileşiminin temeli üzerinde, bizzat o bölgede yaşayanlar tarafından belirlenir.

2. Tek bir devletin eğitim işlerinin milliyetlere göre bölünmesi, hiç kuşkusuz, hem genç olarak demokrasi açısından hem de özel olarak proletaryanın sınıf mücadelesi çıkarları açısından zararlıdır. Rusya'daki bütün Yahudi burjuva partileri ve farklı milletler içindeki küçük burjuva, oportünist unsurlar tarafından benimsenen «kültürel-milli» özerklik ya da «milli kalkınma özgürlüğünü güven altına alacak kuruluşların yaratılması» planlarında tasarlanan, işte tam böyle bir bölünmedir.

3. İşçi sınıfının çıkarları, bütün milliyetlerden işçilerin belli bir devlette, birleşik işçi sınıfı örgütlerinde (siyasi, sendikal, kooperatif, eğitimle ilgili vb.) kaynaştırılmasını gerektirmektedir. Proletaryanın uluslararası sermayeye ve gericiliğe karşı muazzap bir mücadele yürütmesi ve genellikle işçi sınıfı düşmanı emellerini «milli kültür» sloganı arkasına gizleyen bütün milletlerden toprak sahiplerinin, din adamlarının ve burjuva milliyetçilerinin propaganda ve emellerine karşı savaşması, ancak farklı milliyetlerden işçilerin bu tek tek örgütlerde kaynaştırılmasıyla sağlanabilir. Dünya işçi sınıfı hareketi, uluslararası bir proletarya kültürü yaratmakta ve bu kültürü her geçen gün daha da geliştirmektedir.

4. Çarlık monarşisi tarafından ezilen milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkına yani ayrılma ve bağımsız devletler kurma hakkına gelince, Sosyaldemokrat Parti bu hakkı kayıtsız şartsız savunmalıdır. Genç olarak uluslararası demokrasinin temel ilkeleri ve özel olarak da, Avrupa ve Asya'daki komşu devletlere kıyasla en gerici, en barbar devlet olan Çarlık monarşisinin Rusya'daki halkın çoğunluğu üzerinde uyguladığı eşi görülmemiş milli baskı, bunu zorunlu kılmaktadır. Bunu bizzat Büyük-Rusların özgürlük mücadelesi de zorunlu kılmaktadır: çünkü onlar, milli hareketlerin kanla bastırılması üzerine kurulmuş olan ve sadece Çarlık monarşisi ve bütün gerici partiler tarafından değil, aynı zamanda özellikle karşıdevrim döneminde monarşiye yaltaklanan Büyük-Rus burjuva liberalleri tarafından da beslenen Kara Yüzler milliyetçiliğini, Büyük-Rus milliyetçiliğini kökünden yok etmedikçe, hiç-

bir zaman demokratik bir devlet kuramazlar.

5. Milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı (yani ayrılma sorununun bütünüyle özgür ve demokratik bir yöntemle belirlenmesinin anayasal güvence altına alınması), belli bir milletin ayrılmasının uygun olup olmadığı sorunuyla asla karıştırılmamalıdır. Sosyaldemokrat Parti, bu ikinci sorunu her özel durumun kendi koşullarına göre ve bir bütün olarak toplumsal gelişmenin çıkarlarına ve proletaryanın sosyalizm uğrunda sınıf mücadelesinin çıkarlarına uygun olarak kararlaştırmalıdır.

Ayrıca Sosyaldemokratlar, ezilen milletlerin toprak sahipleri, din adamları ve burjuvazinin işçileri bölme çabalarını çoğu zaman milliyetçi sloganların ardına gizlediklerini ve bütün milletlerin emekçi halk kitlelerinin aleyhine, ezen milletin toprak sahipleri ve burjuvazisiyle el altından anlaşarak işçileri aldatmaya çalıştıklarını hiç akıldan çıkarmamalıdır.

Bu Konferans, milli program sorununu Parti kongresinin gündemine alır. Merkez Komitesini, Parti basını ve yerel örgütleri milli meseleyi bütün ayrıntılarıyla tartışmaya (broşürlerde, tartışma toplantılarında vb.) çağırır.

Narodnikler

1. Devrim döneminde Narodnik partilerin (diğerlerinin yanı sıra Sosyalist Devrimci Parti de dahil) faaliyetlerini gözden geçiren Londra Kongresi, bu partilerin, liberallerin hegemonyasına boyun eğmek ile toprak sahipliğine ve feodal devlete karşı kararlı mücadele arasında durmadan bocaladıklarını kesin olarak belirtmiş ve aynı zamanda onların proleter ile küçük mülk sahibi arasındaki karşıtlığı yumuşatan propagandalarını sahte sosyalist niteliğine işaret etmişti.

2. Gericilik dönemi bu özellikleri daha da belirginleştirmiştir. Çünkü bir yandan Sosyalist Devrimci Parti tutarlı bir demokratik siyasetten vazgeçmiştir ve hatta onun içindeki bazı unsurlar devrimi eleştirmekte ve böylece liberallerin peşinden gitmektedirler; öte yandan da

bu parti, kitlelerin hayatından kopuk bir aydınlar grubu haline getirilmiştir.

3. Rusya'da terörizmin tarihi. Sosyaldemokratların bu mücadele tarzına yönelttikleri eleştirinin doğruluğunu tam olarak kanıtladığı ve terörizm tam bir yenilgiyle sonuçlandığı halde, Sosyalist Devrimci Partii terörizmi savunmaya resmen devam etmektedir. Ayrıca, Sosyalist Devrimci Parti'nin seçimleri boykot etmesi ve bu aydınlar örgütünün ülkedeki toplumsal gelişmenin seyri üzerinde en küçük bir sistemli etki yaratamaması şu sonuca yol açmıştır: Devrimci hareketin yeniden canlanışında bu parti hiçbir yerde en küçük bir rol oynayabilmiş değildir.

4. Narodniklerin küçük burjuva sosyalizmi, işçi sınıfına, emek ile sermayenin çıkarları arasındaki durmadan büyüyen uçurumu belirsizleştiren ve sınıf mücadelesinin keskinliğini yumuşatan zararlı fikirler öğütlemeye varmaktadır; işbirliği konusunda küçük burjuva hayalleri beslemektedir.

5. Narodnikler, geniş köylü kitleleri arasında cumhuriyetçi-demokratik propaganda yürütürken, demokratik sloganlar için mücadelede yalpalamaları, dar grupçu nitelikleri ve küçük burjuva önyargıları yüzünden büyük ölçüde tökezlemektedirler. Dolayısıyla bizzat bu propagandanın çıkarları, ilk ağızda, Narodniklerin Sosyaldemokratlar tarafından güçlü bir biçimde eleştirilmesini gerektirmektedir.

Bu Konferans, özellikle Londra Kongresi tarafından öngörülen Narodnik partilerle ortak eylemi asla reddetmez, ancak Sosyaldemokratların görevlerinin şunlar olduğunu ileri sürer:

a) Narodnik partilerde görülen yalpalamaları ve tutarlı demokrasiyi terk etme eğilimini teşhir etmek;

b) Sermaye ile emek arasındaki uçurumu belirsizleştirme eğiliminde olan Narodniklerin küçük burjuva sosyalizmine karşı mücadele etmek;

c) Köylü kitleleri arasındaki cumhuriyetçi demokratik akımları desteklemek. monarşiye ve toprak sahipliğine karşı mücadelelerinde yoksul köylü kitlelerine ancak tutarlı demokrat sosyalist proletaryanın güvenilir bir şekilde önderlik edebileceğini onlara sürekli olarak göstermek;

d) Henüz kendilerini Narodnizmin köhnemiş teorilerinden kurtaramamış işçi grupları arasında (bunların sayısı çok fazla değilse de) Sosyaldemokrat fikirlerin yayılmasına daha da fazla önem vermek.

1913 Eylül'ünde yazıldı.

Toplu Eserler, Cilt 19

BÜTÜN RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİ'NİN
OLAĞANÜSTÜ TOPLANTISINDA Y.M. SVERDLOV'UN
ANISINA SÖYLEV

18 Mart 1919

Yoldaşlar, bugün, bütün ülkelerin işçileri Paris Komünü'nün kahramanca doğuşunu ve acı sonunu anarken, Yakov Mihayloviç Sverdlov'u toprağa veriyoruz. Sverdlov yoldaş, devrimimiz boyunca ve devrimimizin kazandığı zaferlerde, proletarya devriminin temel ve en önemli özelliklerini herkesten daha eksiksiz ve tam olarak cisimleştirmeyi başarmıştır. Sverdlov yoldaşın proletarya devriminin bir önderi olmasında, bu başarısının payı, belki de onun devrim davasına olan sonsuz bağlılığından bile fazladır.

Yoldaşlar, sorunları yüzeysel bir biçimde değerlendirenlerin gözünde, devrimimizin çok sayıda düşmanının ya da bugün hâlâ devrim ile onun düşmanları arasında bocalayanların gözünde, devrimimizin en çarpıcı özelliği, sömürülen ve emekçi halkın düşmanları karşısında acımasız ve kesin bir tutum takınmış olmasıdır. Hiç kuşku yok ki, bu olmadan, yani devrimci şiddet olmadan, proletarya zafere ulaşamazdı. Ama gene hiç kuşku yok ki, devrimci şiddet, devrimin sadece belirli aşamalarında, belirli ve özel koşullarda zorunlu ve meşru bir devrim silahıydı; oysa proletarya kitlelerinin örgütlenmesi, emekçi halkın örgütlenmesi, geçmişte de, bugün de bu devrimin çok daha derin ve sürekli bir özelliği ve onun zaferlerinin koşuludur. Devrimin en iyi itici gücünü, devrimin zaferlerinin en derin kaynağını oluşturan, işte milyonlarca emekçinin bu örgütlenmesidir. Ve işte, mücadele içinde, devrimimizin daha önceki devrimlerde hiç rastlanmamış olan somut özelliğini, yani kitlelerin örgütlenmesini en iyi bir biçimde cisimleştiren önderleri, proletarya devriminin bu özelliği yaratmıştır. Her şeyden

önce ve en başta bir örgütleyici olan Yakov Sverdlov'u yaratan da proletarya devriminin bu özelliğidir.

Yoldaşlar, biz Rus devrimcileri, özellikle devrimin zaman zaman sancılı ve son derece uzun hazırlık döneminin zorlu günlerinde en çok teori, ilke ve program ile pratik çalışmamız arasındaki uçurumun, özellikle de dolaysız eylemden kopuk teoriye batmanın acısını çektik.

Rusya'daki devrimci hareketin çok uzun yılları, kendilerini devrim davasına adadıkları halde, devrimci ülkülerini pratiğe dökme olanağı bulamayan şehitlerle doludur. Bu açıdan bakarsak, proletarya devrimi, devrimci mücadelenin o zamana kadar yalnız kalmış bu kahramanlarına, ilk kez, yeteneklerini ortaya koyabilecekleri gerçek bir zemin, gerçek bir temel, gerçek bir ortam, seslenebilecekleri gerçek bir kitle ve gerçek bir proletarya ordusu sağlamıştır. Gene bu açıdan bakıldığında, en parlak önderler, pratik ve etkili örgütleyiciler olarak, Yakov Sverdlov'un haklı olarak elde ettiği ve koruduğu gibi olağanüstü önemde bir yer elde etmeyi başarmışlardır.

Proletarya devriminin bu önderinin hayatını inceleyecek olursak, onun eşsiz örgütleme yeteneğinin uzun mücadeleler içinde gelişmiş olduğunu görürüz. Proletarya devriminin bu önderinin, birçok dönemin sınavından geçmiş büyük bir devrimci olarak eşsiz yeteneklerinin her birini devrimci faaliyetin en ağır koşullarında geliştirilmiş olduğunu görürüz. Sverdlov yoldaş, faaliyetinin daha ilk döneminde, siyasi bilince henüz kavuşmuş bir delikanlıyken, kendini bütünüyle ve hiç duraksamadan devrime adanmıştır. O dönemde, 20. yüzyılın hemen başlarında, Sverdlov yoldaş, bizim gözümüzde, ailesini ve eski burjuva toplumunun bütün rahatlıklarını ve alışkanlıklarını terk etmiş, kendini her şeyiyle devrime adanmış, yıllar boyu hapisten sürgüne, sürgünden hapse gönderilirken devrimcileri çelikleştiren bu nitelikleri durmadan geliştirmiş bir insan, en kusursuz bir profesyonel devrimci örneğiydi.

Ama bu profesyonel devrimci bir an bile kitlelerden kopmadı. Çarlık düzeni koşullarında, o günlerin bütün devrimcileri gibi esas olarak yeraltı çalışmasına, illegal faaliyete geçmek zorunda kaldığı halde, Sverdlov, 20. yüzyılın başlarında önceki devrimci aydınlar kuşağının yerini almaya başlayan öncü işçilerle her zaman el ele, omuz omuza yürümüştür.

Onlarca ve yüzlerce ileri işçinin faaliyete atılması ve devrimci mücadele içinde çelikten bir sağlamlık kazanması işte bu döneme rastlar: bu devrimci sağlamlık olmadan, kitlelerle en sıkı bağlar olmadan Rusya'da proletarya devrimi asla gerçekleşemezdi. Her zaman mücadele içinde olan, kitlelerden bir an bile kopmayan, Rusya'dan hiç ayrılmayan, her zaman en iyi işçilerle birlikte çalışan ve baskıların devrimcileri hayattan kopuk kalmaya zorladığı günlerde sadece işçilerin sevilen bir önderi, sadece pratik çalışmayı en iyi bilen bir önder olmayı değil, aynı zamanda ileri proleterlerin bir örgütleyicisi olmayı da bilen bu insanın niteliklerini en iyi ortaya koyan dönem, özellikle bu uzun illegal çalışma dönemidir. Bazıları, genellikle de hasımlarımız ve yalpalama gösterenler, kendisini bütünüyle illegal faaliyete vermenin, profesyonel devrimcinin bu özel niteliğinin onu kitlelerden koparacağı kanısındaydılar. Oysa Yakov Sverdlov'un devrimci faaliyeti, bu kanının ne kadar yanlış olduğunu ve tam tersine, birçok hapisane görmüş, Sibirya'nın en ücra köşelerine sürgün gönderilmiş insanların hayatını belirleyen devrim davasına bu sonsuz bağlılığın böyle önderler yetiştirdiğini, proletaryamızın çiçeklerini yetiştirdiğini kanıtlamıştır. Devrim davasına duyulan bu bağlılık, insan tanıma ve örgütleme yetenekleriyle birleştiğinde büyük örgütleyiciler yaratmıştır. Hiç kimsenin Yakov Sverdlov kadar eksiksiz bir biçimde cisimleştiremediği ve gerçekleştiremediği illegal çevreler, devrimci yeraltı çalışması ve illegal Parti: işte onu yetiştiren pratik okul buydu: onu ilk sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin önde gelen şahsiyeti, geniş proletarya yığınlarının ilk örgütleyicisi durumuna yükseltebilecek biricik okul buydu.

Yoldaşlar, benim gibi Sverdlov yoldaşla günler boyu birlikte çalışma fırsatını elde eden herkes, bugüne kadar gurur duyduğumuz, haklı olarak gurur duyduğumuz her şeyi bize verenin, onun olağanüstü örgütleme yeteneği olduğunu en açık bir şekilde görmüştür. Yakov Sverdlov, bizim örgütlü proletarya kitlelerine layık bir proletarya devriminin ihtiyaçlarına cevap veren, uyumlu, verimli ve gerçekten örgütlü faaliyetler yürütmemizi mümkün kıldı. Bu uyumlu ve örgütlü faaliyetler olmasaydı, tek bir başarı elde edemez, karşılaştığımız sayısız güçlüklerin hiçbirinin üstesinden gelemez, geçmişte geçirdiğimiz ve bugün geçirmekte olduğumuz çetin sınavlardan hiçbirine dayanamazdık.

Devrim denilen fırtınalı mücadele içinde, her devrimcinin kendi nöbet yerinde, küçük de olsa her grubun çalışmasının tartışmalara boğulduğu bir sırada, mücadele içinde kazanılmış yüksek ahlaki saygınlığın tartışmasız kabul edilen ve gücünü hiç şüphesiz soyut bir ahlaktan değil de devrimci savaşçının ahlakından, devrimci kitlelerin ahlakından alan bir saygınlığın çok büyük önemi vardır.

Bir yılı aşkın bir zamandır dar bir sağlam devrimciler çevresinin karşısına dikilen büyük güçlüklerin üstesinden gelebilmiş olmamızı, önder grupların en çetin sorunları böylesine kararlılıkla, böylesine çabuk ve böylesine elbirliğiyle çözebilmiş olmasını, Yakov Mihayloviç gibi son derece yetenekli bir örgütleyicinin onlar arasında önde gelen bir yeri olmasına borçluyuz. Proletarya hareketinin önder militanlarını hayret verecek kadar tanımayı bir tek o başardı; burada ancak çok kısa olarak sözünü edebileceğim uzun mücadele yılları boyunca, bir uygulayıcının harikulade sezgisini, bir örgütleyicinin olağanüstü yeteneğini ve asla tartışılmaz bir saygınlığı kendinde toplamayı bir tek o başardı. Bütün bunlar sayesinde, Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin ancak bir grup insanın üstesinden gelebileceği en önemli çalışmalarını o tek başına omuzlamasını bildi. O öyle bir mertebeye ulaşmıştı ki, örgütlenmeyle ilgili son derece büyük ve önemli birçok pratik sorunun toplantılara, resmi oylamalara gerek kalmadan tartışmasız ve kesin olarak çözülmesi için onun bir tek sözü yeterliydi. Ve herkes, bu sorunların derin bir pratik bilgi ve örgütlenme sezgisi temelinde çözülmüş olduğuna ve dolayısıyla bu çözümün sadece yüzlerce ve binlerce ileri işçi tarafından değil, aynı zamanda kitleler tarafından da nihai çözüm olarak benimseneceğine yürekten inanırdı.

Tarih, büyük devrimlerin mücadele içinde büyük adamlar yarattığını ve daha önce imkânsız sayılan yetenekler doğurduğunu çok önceleri kanıtlamış bulunmaktadır. Ama illegal eğitim çevreleri ve yeraltı faaliyetleri okulunun, ağır baskılara uğrayan küçük bir Parti ve Turuhansk hapishanesi okulunun, tartışılmaz bir saygınlık kazanan böyle bir örgütleyiciyi; Sovyet devletini Rusya'nın dört bir yanında örgütleyen bu insanı; Sovyetleri yaratan ve Sovyet iktidarını, bugün dünyanın bütün halklarına ve ülkelerine doğru zorlu, acılı, kanlı, ama muzafer bir şekilde yayılmakta olan bu iktidarın kuran Parti çalışmasının, eşsiz

bilgisiyle, örgütleyicisi olan bu insanı yaratacağı kimin aklına gelirdi!

Böylesine olağanüstü bir örgütlenme yeteneğini geliştirmiş olan bu insanın yeri hiçbir zaman doldurulamaz; tabii eğer yerini doldurmak derken, yerini bütün bu özelliklere sahip tek bir insanla, tek bir yoldaşla doldurmayı anlıyorsak. Yakov Sverdlov'u yakından tanıyan ve onun çalışmalarını sürekli izlemiş bulunan bir kimse, onun bu anlamda yerinin doldurulamayacağından asla kuşku duymaz. Örgütlenme, insanların seçimi ve onların çeşitli kesimlerdeki sorumlu görevlere atanması konusunda Sverdlov yoldaşın tek başına gerçekleştirdiği çalışmayı, onun tek başına yönettiği büyük faaliyet dallarından her birine onun çizdiği yoldan gidecek bir grup insan atasak ancak gerçekleştirebiliriz.

Ama proletarya devriminin gücü, köklerinin derinde olmasında yatar. Biliriz ki, proletarya devrimi, mücadelede gözlerini kırpmadan hayatlarını feda edenlerin yerini dolduracak yeni insanlar yaratır. Bu insanlar, başlangıçta dah az tecrübeli, daha az bilgili ve daha az eğitilmiş olabilirler; ama kitlelerle sıkı bağları vardır ve aramızdan ayrılmış bulunan dâhilerin yerini alacak, onların davasını sürdürecektir, onların yolunu izleyecek ve onların başladığı işleri tamamlayacak yeni insan grupları yaratabilirler. Bu yüzden, Rusya'daki ve bütün dünyadaki proletarya devriminin, onlar olmadan milyonluk proletarya ordusunun zafere ulaşamayacağı pratik hayat bilgisine ve bireysel değilse bile kolektif örgütlenme yeteneğine sahip gittikçe daha çok sayıda insanlardan, işçilerden ve geniş proleter ve emekçi köylü kesimlerinden gruplar yaratacağına olan inancımız tamdır.

Yakov Sverdlov yoldaşın anısı, sadece bir devrimcinin davaya bağlılığının ölümsüz bir simgesi ve pratik uyanıklığı, pratik ustalığı, kitlelerle sıkı bağı ve kitlelere önderlik etme yeteneğini birleştirmenin bir örneği olarak kalmayacak, aynı zamanda gittikçe çoğalan proletarya kitlelerinin onun örneğinden ilham alarak dünya komünist devriminin nihai zaferine doğru ilerleyeceğine dair edilmiş bir yemini olacaktır.

Pravda, Sayı 60.
20 Mart 1919

Toplu Eserler, Cilt 29.
Tutanağa uygun olarak ve
Pravda'daki metinle karşılaştırılarak yayımlanmıştır.

PARTİ BİRLİĞİ ÜZERİNE

Mart 1921

1. Kongre, proletaryanın öncüsünün irade birliğini gerçekten ci- simleştiren saflardaki birlik ve beraberliğin, üyeler arasındaki tam bir karşılıklı güvenin ve gerçek bir ekip çalışmasının, ülkedeki küçük bur- juvazi içinde bocalamaları besleyen koşulların bir araya geldiği şu sı- ralarda özellikle gerekli olduğuna bütün üyelerin dikkatini çeker.

2. Sendikalar tartışması sırasında ve hatta bu tartışmadan önce Par- ti içinde bazı hizipçilik belirtileri kendini göstermiştir, şöyle ki belli bir noktaya kadar kendilerini ayrı tutmaya ve kendi grup disiplinlerini yaratmaya çalışan ve kendi özplatformlarıyla ortaya çıkan gruplar be- lirmiştir.

Pratikte kaçınılmaz olarak ortak çalışmanın zayıflamasına ve ikti- dar partisine sızan düşmanların bölünmeyi derinleştirme, ondan karşı- devrimci amaçlarla yararlanma girişimlerinin yoğunlaşmasına ve art- masına yol açan her türlü hizip faaliyetinin zararlı niteliğini ve bunun hoş görülemeyeceğini bütün bilinçli işçiler açıkça kavramalıdırlar.

Tutarlı komünist çizgiden her sapmayı proletarya düşmanlarının nasıl kullandıkları Kronstadt ayaklanması örneğinde özellikle çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır. Öyle ki bütün dünya ülkelerinin burjuva karşıdevrimi ve Beyaz Muhafızları, Rusya'daki proletarya diktatörlü- ğünü devrimek için Sovyet rejiminin şiarlarını kabullenmeye bile hazır olduklarını hemen ortaya koymuşlar ve Sosyalist Devrimciler ve genel olarak burjuva karşıdevrimcileri Kronstadt ayaklanmasının şiarlarını Rusya'daki Sovyet hükümetine karşı sözüm ona Sovyet iktidarı adına kullanmışlardır. Bu tür olaylar, Beyaz Muhafızların kendilerini komü- nist, hatta «daha da sol» kimseler olarak yutturmaya çalıştıklarını ve tek amaçları doğrultusunda, yani proletarya devriminin Rusya'daki ka-

lesini zayıflatmak ve devirmek amacıyla bu işi yapmasını da bildiklerini açıkça göstermektedir. Kronstadt ayaklanmasından hemen önce Menşeviklerin Petrograd'da dağıttıkları bildiriler de, Menşeviklerin, kendilerini lafta her türlü ayaklanmaya karşı ve sözüm ona bütünüyle önemsiz değişikliklerle Sovyet iktidarına taraftar göstererek, Kronstadt'ta ayaklanan Sosyalist Devrimcileri ve Beyaz Muhafızları cesaretlendirmek ve onları faal olarak desteklemek için RKP'deki görüş ayrılıklarından nasıl yararlandıklarını aynı şekilde ortaya koymaktadır.

3. Bu konuda yapılacak propaganda, hem hizip faaliyetinin proletaryanın öncüsü Parti'nin birliği için ne kadar zararlı ve tehlikeli olduğunu ve bu birliğin gerçekleştirilmesinin de proletarya diktatörlüğünün başarısı için temel koşul olduğunu etraflı bir şekilde açıklamalı; hem de Sovyet iktidarının düşmanlarının en son taktiklerinin özel niteliğini açık bir şekilde ortaya koymalıdır. Beyaz Muhafızların bayrağını açıkça dalgalandırdıkları takdirde karşıdevrimin hiçbir başarı şansının olmadığını kavrayan bu düşmanlar, görünüşte Sovyet iktidarını en çok benimseyen siyasi grupların iktidarı ele geçirmesi yoluyla karşıdevrimi ilerletmek için RKP içindeki görüş ayrılıklarını şimdi vargüçleriyle kötüye kullanıyorlar.

Propaganda, geçmişteki devrimlerden, karşıdevrimin, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin karşıdevriminin önündeki engelleri kaldırmak için aşırıdevrimci partiye en yakın küçük burjuva grupları desteklediği ve böylece kesin zafer kazandığı günlerden çıkan dersleri de açıkça ortaya sermelidir.

4. Her parti örgütü, Parti'nin yetersizlikleri için kesinlikle gerekli eleştirilerin, Parti'nin genel çizgisinin tahlilinin, Parti'nin pratik tecrübelerinin değerlendirilmesinin, Parti kararlarının nasıl uygulandığının incelenmesinin ve Parti'nin hatalarını düzeltme yöntemlerinin vb., herhangi bir «platform» vb. temelinde oluşan grupların uğu şısı haline gelmemesi, bunların bütün Parti üyelerinin önünde tartışılması için son derece uyanık olmalıdır. Bu amaçla Kongre *Tartışma Defteri'nin** ve özel derlemelerin daha düzenli yayımlanmasını kararlaştırmıştır.

* Düzenli aralıklarla yayımlanmayan RKP Merkez Komitesi yayın organı. 1920 Eylül'ünde toplanan RKP'nin 9. Konferansı kararıyla çıkmaya başlamıştır. Birincisi Ocak 1921'de, ikincisi Şubat 1921'de RKP 10. Kongresi anifesinde olmak üzere iki sayı çıkmıştır. -Ç.N.

Eleştiri getiren herkes, Parti'nin düşmanlarla çevrili olduğunu hesaba katmalı ve Sovyetlerin ve Parti'nin faaliyetlerine doğrudan katılarak Parti'nin hatalarını pratik içinde düzeltmeye çalışmalıdır.

5. Kongre, Merkez Komitesine her türlü hizip faaliyetini bütünüyle safdışı bırakma görevini verirken, aynı zamanda Parti'nin proleter olmayan ve kararsız unsurlardan temizlenmesi, bürokrasiye karşı mücadele, işçilerin inisiyatifi vb. gibi Parti üyelerinin özellikle dikkatini çeken konularla ilgili bütün somut önerilerin en büyük özenle incelenmesi ve pratik çalışma içinde sınanması gerektiğini açıklar. Bütün üyeler, Parti'nin, karşılaştığı çeşitli engeller yüzünden bu konularda gerekli önlemlerin tümünü uygulayamadığını, ancak hizipçi nitelik taşıyan ve nesnel olmayan her eleştiriye vargücüyle göğüslerken ve bıkıp usanmadan yeni yöntemler denerken demokrasinin ve inisiyatifin geliştirilmesi, Parti'ye sızan unsurların saptanması ve bunların ihraç edilmesi vb. için ve bürokratik «küflenmeye» karşı her yoldan mücadele etmeye devam edeceğini bilmelidir.

6. Kongre, şu ya da bu platform temelinde oluşmuş bütün grupların derhal kendilerini dağıtmalarını emreder ve bütün örgütleri tek bir hizip belirtisine bile izin vermeyecek şekilde son derece uyanık olmakla görevlendirir. Bu Parti kararının uygulanmaması, zorunlu olarak, Parti'den derhal ve kayıtsız şartsız ihracı da beraberinde getirmelidir.

Rusya Komünist Partisi'nin
10. Kongre Kararı, Mart 1921.
Buraya KEYK Örgütlenme
Bürosu'nun 1928 tarihli derle-
mesinden aktarılmıştır.

PARTİ SAFLARININ ARINDIRILMASI

21-Eylül 1921

Parti saflarının arındırılması, gözle görülür bir şekilde ciddi ve son derece önemli faaliyet boyutlarına ulaşmıştır.

Bu faaliyetin her şeyden önce Partili olmayan işçilerin tecrübe ve bilgilerine dayanılarak, onların önerilerinden esinlenerek, Partili olmayan proleter kitlelerin fikri dikkate alınarak yürütüldüğü yerler vardır. İşte en değerli ve en önemli olan da budur. Parti'yi kişiler gözetilmeksizin tepeden tırnağa gerçekten *bu şekilde* arındırabilseydik, bu, devrimin gerçekten büyük bir zaferi olurdu.

Çünkü bugün devrimin zaferleri artık geçmiştekinden farklı niteliktedir. Bu zaferler zorunlu olarak nitelik değiştiriyor, çünkü askeri cephe yerini ekonomik cepheye bırakmıştır, çünkü biz yeni ekonomik siyasete geçiyoruz, çünkü koşullar en başta emeğin verimliliğinin artırılmasını, işdisiplininin güçlendirilmesini gerektirmektedir. Böyle bir dönemde devrimin başlıca zaferi çalışma hayatında, çalışma hayatının örgütlenmesinde ve sonuçlarında hemen göze çarpmayan bir iyileşme olacaktır, yoksa ilk bakışta göz alan bir iyileşme değil; zafer, proletaryayı da Parti'yi de bataklığa çeken küçük burjuva ve anarşist küçük burjuva unsurların yozlaştırıcı etkilerine karşı verilen mücadeleden daha iyi yürütülmesi olacaktır. Böyle bir iyileşmeyi gerçekleştirmek için, (bırakalım kitlenin gözünde Parti'nin şerefini lekeleyenleri) kitleden kopmuş unsurlardan bile Parti'nin arındırılması gerekir. Elbette kitlenin önerdiği her şeyi uygulayacak değiliz, çünkü o da bazen -özellikle aşırı yorgunluk ve yüklü çalışma yıllarında, yoksulluk ve acı dolu yıllarda- hiç de ileri olmayan fikirlerin etkisine kapılır. Ama insanlar hakkında hüküm vermek için, bize «yapışmış» kimseleri «bürokratlaşmış» ve «beyzadeleşmiş» unsurları mahkûm etmek için,

Partili olmayan proletarya kitlesinin ve gene birçok durumda Partili olmayan köylü kitlesinin fikri son derece değerlidir. Emekçi kitleler, eşsiz içgüdüleriyle, dürüst ve fedakâr komünistleri, ekmeğini alınının teriyle kazanan, hiçbir ayrıcalığı ve hiçbir «geçiş kartı» olmayan sıradan insanlarda nefret uyandıran komünistlerden ayırt etmesini çok iyi bilirler.

Parti saflarını Partili olmayan emekçilerin fikrini dikkate alarak arındırmak büyük bir olaydır. Arındırma faaliyeti bize önemli kazançlar sağlayacaktır. Bunun sonucunda Parti, işçi sınıfının eskisinden çok daha güçlü, sınıfıyla çok daha sıkı kaynaşmış ve bir sürü zorluk ve tehlikeye rağmen onu zafere götürecektir yeteneğe daha fazla sahip bir öncü haline gelecektir.

Parti saflarını arındırırken Parti'nin eski Menşeviklerden arındırılmasının da özel bir görev olduğunu belirtmek isterim. Kanımca, 1918 başlarından sonra Parti'ye giren Menşeviklerin en fazla yüzde bir kadarını Parti'de barındırmak gerekirdi; üstelik Parti'de kalanların her birinin durumunu da üç-dört kere incelemiş olmak gerekirdi. Neden mi? Çünkü bir siyasi akım olarak Menşevikler 1918-1921 döneminde şu iki özelliklerini ortaya koymuşlardı:

Birincisi, işçiler arasında hâkim olan akıma ustaca ayak uydurma ve ona «yapışma» mahareti, ikincisi, Beyaz Muhafızlara lafta karşı çıkarken fiiliyatta onlara canla başla ve daha büyük bir ustalıkla hizmet etmektir. Menşevizmin bütün bir tarihi işte bu iki özellikte doludur. Akselrod'un «işçi kongresi»ni¹ ve Menşeviklerin Kadetler (ve monarşi) karşısında lafta ve gerçekte aldıkları tavrı vb. anımsamak yeter. Menşevikler (her ne kadar 1903'ten bu yana burjuva diplomasisi yöntemlerini uygulamada uzmanlaşmışlarsa da) Rusya Komünist Partisi'ne sadece Makyavelist yöntemlerle değil, Makyavelizmle olduğu kadar «ayak uydurma yetenekleri» sayesinde de «sızmışlardır» (tabii

1. «İşçi kongresi» fikrini Akselrod ileri sürmüş, diğer Menşevikler de desteklemişti. Buna göre, çeşitli işçi örgütlerinden temsilcilerin bir kongresi toplanacak ve böylece Sosyaldemokratları, Sosyal Devrimcileri ve anarşistleri kucaklayan legal «geniş bir işçi partisi» kurulacaktı. Gerçekten bu, RSDİP'in tasfiyesi ve yerine parti olmayan bir örgütün geçirilmesi anlamına geliyordu. 1907'de yapılan RSDİP'in Beşinci Kongresi, Menşevik «işçi kongresi» fikrini kararlılıkla inahküm etti ve bu fikir doğrultusunda yapılacak propagandanın, proletaryanın sınıf bilincinin gelişmesi açısından zararlı olduğunu ilan etti.

hâkim olan akıma ayak uydurur ve kendilerini gizlemek için tıpkı mevsime göre renk değiştiren dağtavşanı gibi renk değiştirirler. Menşeviklerin bu yeteneğini bilmek ve hesaba katmak ise, 1918'den sonra, yani Bolşeviklerin zaferinin ilkin olasılıkla, daha sonra kesin bir hal almasıyla Rusya Komünist Partisi'ne kaydolun Menşeviklerin yüzde doksan dokuz kadarının Parti saflarından atılması demektir.

Hilebazlar, bürokratlaşmış komünistler, dürüst olmayan ve karar-sız komünistler ve ruhen Menşevik kaldıkları halde «yüzlerine maske takmış» Menşevikler Parti'den atılmalıdır.

Pravda, 21 Eylül 1921. Bu makale,
buraya KEYK Örgütlenme
Bürosu'nun 1928 tarihli
derlemesinden aktarılmıştır.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL'IN DÖRDÜNCÜ KONGRESİ'NE RAPOR'DAN

Kasım 1922

[.....]

1921'deki Üçüncü Kongre'de, komünist partilerin örgütsel yapısına, aynı zamanda çalışma yöntemlerine ve çalışmalarının içeriğine ilişkin bir karar kabul etmiştik. Bu mükemmel bir metindir, ancak belirgin bir Rus niteliği taşımaktadır, yani bu karardaki her şey Rusya'daki hayat koşullarından alınmıştır. İşte bu nokta, kararın hem iyi, hem de kötü yanını oluşturmaktadır. Kötü yanını oluşturmaktadır, çünkü hemen hemen hiçbir yabancı -ki bundan eminim ve böyle konuşmadan önce kararı bir kere daha okudum- bu kararı okumasını beceremeyecektir. Her şeyden önce çok uzun, içinde elli, hatta daha da fazla madde var. Yabancılar genellikle böyle uzun şeyleri okumazlar. İkinci olarak, kararın gene de okunduğunu kabul edelim, özellikle fazla Rus olması nedeniyle hiçbir yabancı bunu anlayamayacaktır. Rusça yazılmış olduğundan değil, çünkü bütün dillere oldukça iyi çevrilmiştir; bütünüyle Rus zihniyetiyle yoğrulmuş olduğundan anlamayacaklardır. Üçüncü olarak, bir yabancı istisnai bir şekilde bunu kavrayacak da olsa, uygulama imkânı bulamayacaktır. İşte kararın üçüncü sakıncası da budur. Buraya gelen bazı delegelerle görüştüm ve kongre boyunca da kongreye şahsen katılmasam da -ne yazık ki bu benim için imkânsız- en azından değişik ülkelerden çok sayıda delegeyle etraflı bir şekilde konuşma imkânım olacağını umuyorum. Bana öyle geldi ki, biz bu kararla yeni ilerlemelerin önüne kendi elimizle set çekecek büyük bir hata işledik. Daha önce de belirttiğim gibi karar, çok güzel kaleme alınmıştır; her maddesinin altına imzayı atabilirim. Ancak biz, kendi Rusya tecrübemizi yabancılara nasıl sunmanızı gerektiğini kavramadık. Kararda yer alan her şey kâğıt üzerinde kaldı. Eğer bunu kavramazsak ilerleyemeyiz. Beş yıllık Rusya Devrimi'nden sonra, ister Rus ister yabancı yoldaşlar olsun hepimiz için en önemli şeyin kendimizi eğitmek olduğu kanısındayım. Bunu ancak şimdi yapabiliriz. Bu imkân daha ne kadar sürer, bilemem. Kapitalist güçler rahatça öğrenmemize daha ne kadar imkân verir, bilmiyorum.

Ama meydan savaşlarından ve savaştan uzak geçirdiğimiz her özgürlük anından öğrenmek ve başından başlayarak öğrenmek için yararlanmalıyız.

Bütün Parti'nin, Rusya'daki bütün kesimlerin bilgiye olan susamışlıkları da bunu kanıtlıyor. Bu içten dilek, bugün bize düşen en büyük görevin kendimizi döne döne eğitmek olduğunu göstermektedir. Yabancı yoldaşlar da kendilerini eğitmelidirler. Ama onların öğrenmesi gereken şeylerle bizim öğrenmemiz gereken şeyler aynı değildir. Bizim ihtiyacımız hâlâ okumayı yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenmektir. Bunun proletarya kültürünün mü, yoksa burjuva kültürünün mü bir parçası olduğu tartışılıyor. Bu soruyu askıda bırakıyorum. Ancak kesin olan bir şey var: Her şeyden önce okumayı, yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenmeliyiz. Yabancıların ise buna ihtiyacı yoktur. Onların biraz daha fazla şeye ihtiyacı var: Özellikle ve en başta komünist partilerin örgütsel yapısı hakkında bizim yazdığımız ve kendilerinin de okumadan ve anlamadan imzaladıkları şeyleri de kavramak. Onların birinci görevi bu olmalıdır. Bu karar uygulanmalıdır, bunun ise akşamdan sabaha gerçekleştirilmesi kesinlikle imkânsızdır. Bu karar fazla Rustur; Rusya tecrübesini yansıtmaktadır. İşte bu nedenle de yabancılar tarafından anlaşılmamaktadır; yabancılar bu kararı kutsal bir resim gibi duvara asıp hayran hayran seyretmekle yetinemezler. Çünkü bu şekilde hiçbir sonuca varılamaz. Onlar Rusya tecrübesinin önemli bir kısmını özümlemelidirler. Bu nasıl olacaktır, bilemem. Belki de İtalyan faşistleri, örneğin İtalyanlara, henüz ülkelerindeki kara çetelerin varlığını engelleyecek ölçüde örgütlenmemiş olduklarını göstermekle bize önemli bir hizmette bulunmuş olacaktırlar. Belki de bu çok yararlı olacaktır. Biz Ruslar da bu kararın ilkelerini yabancılara açıklamanın yollarını aramalıyız. Yoksa bu kararı kesinlikle uygulayamayacaklardır. Bu bakımdan önümüzdeki dönemde sadece Ruslar için değil, aynı zamanda yabancı yoldaşlar için de en önemli şeyin öğrenmek olduğunu belirtmemiz gerektiğine inanıyorum. Biz kelimenin genel anlamıyla öğreniyoruz, onlar ise devrimci faaliyetin örgütlenmesini, yapısını, yöntemini ve içeriğini gerçekten kavramak için kelimenin anlamında öğrenmelidirler. Bu gerçekleştiği takdirde dünya devriminin geleceğinin sadece iyi değil, kusursuz olacağından eminim.

Kasım 1922. Bu yazı, buraya
KEYK Örgütlenme Bürosu'nun
1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

V. İ. LENİN Örgütlenme

Partinin işçi kitleleriyle sımsıkı bağlar kurması zorunludur. Buna ulaşmak için Parti, fabrika hücreleri temelinde inşa edilmelidir. Bütün Parti üyelerinin faal örgütlerin bağımsız, gerçek Marksist çizgiden her türlü sapmaya karşı mücadelenin de uzlaşmaz olması gereklidir. Ve nihayet Bolşevik örgütün temel ilkelerine bağlı kalmakla birlikte durum değişikliklerine hızla ayak uydurabilecek esnek bir örgüt gereklidir. İşte Lenin 1922 yılı sonunda Dördüncü kongrede verdiği söylevde Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine böyle vasiyet ediyordu.